

Diagnoza społeczno-gospodarcza Miasta Ruda Śląska

-uzupełniona

Marzec 2014

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

MINISTERSTWO
ROZWOJU
REGIONALNEGO

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Spis treści

WPROWADZENIE	5
1. OTOCZENIE LOKALNE I REGIONALNE	7
1.1. Położenie Rudy Śląskiej	7
1.2. Otoczenie przyrodnicze	7
1.3. Górnośląski Związek Metropolitalny	8
1.3.1. Miejsce w sieci osadniczej.....	9
1.4. Potencjał społeczny otoczenia.....	10
1.5. Potencjał ekonomiczny otoczenia.....	11
1.6. Powiązania transportowe	14
1.7. Inne powiązania infrastrukturalne	16
2. MIESZKAŃCY MIASTA RUDA ŚLĄSKA	19
2.1. Demografia	19
2.1.1. Struktura wieku i poci.....	19
2.1.2. Ruch naturalny.....	24
2.1.3. Ruch wędrownkowy (migracje na pobyt stały)	27
2.2. Kapitał ludzki	28
2.3. Kapitał społeczny.....	36
3. ZASPOKAJANIE POTRZEB MIESZKAŃCÓW	39
3.1. Zdrowie	39
3.1.1. Stan zdrowia mieszkańców	39
3.1.2. Usługi medyczne i ich baza materialna i instytucjonalna.....	42
3.1.3. Profilaktyka zdrowotna, promocja zdrowia	49
3.2. Mieszkanie	63
3.3. Praca	70
3.4. Zabezpieczenie materialne.....	75
3.5. Opieka nad dziećmi (w tym żłobki), osobami starszymi i niepełnosprawnymi	78
3.6. Edukacja	79
3.6.1. Przedszkola (publiczne i prywatne).....	79
3.6.2. Szkoły podstawowe publiczne	80
3.6.3. Gimnazja publiczne.....	83
3.6.4. Kształcenie na poziomie ponadgimnazjalnym młodzieży i dorosłych	85
3.6.5. Kształcenie dorosłych (ustawiczne) w Rudzie Śląskiej i otoczeniu.....	87
3.6.6. Kształcenie na poziomie wyższym	91
3.7. Kultura, rekreacja i sport.....	92
3.8. Bezpieczeństwo	98
3.8.1. Przemoc	98
3.8.2. Zakres działania Policji	99
3.8.3. Zakres działania Straży Miejskiej.....	100
3.8.4. Zagrożenia powodziowe.....	101
3.8.5. Zagrożenie pożarowe.....	103
3.8.6. Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Rudzie Śląskiej	103
3.8.7. Zagrożenia chemiczne i ekologiczne.....	104
3.8.8. Zagrożenia szkodami górniczymi	104
4. POTENCJAŁ PRZYRODNICZY I JEGO ZAGROŻENIA	105
4.1. Struktura środowiska przyrodniczego.....	105
4.2. Stan środowiska	107
5. POTENCJAŁ KULTUROWY I JEGO ZAGROŻENIA	111
6. POTENCJAŁ INSTYTUCJONALNY.....	116
6.1. Władze i administracja i ich zasoby	116
6.2. Inne podmioty instytucjonalne działające w gminie.....	118
6.3. Inne działania prorozwojowe i ich skuteczność.....	122
6.4. Wspieranie inwestorów i promocja miasta	123
6.5. Wsparcie samorządu dla inicjatyw rudzkich szkół	126
6.6. Współpraca regionalna i międzynarodowa.....	128

7.	POTENCJAŁ GOSPODARCZY I STRUKTURA GOSPODARKI	129
7.1.	Struktura podmiotowa i potencjał gospodarki	129
7.2.	Informacje o wybranych sekcjach i segmentach gospodarki	131
7.2.1.	Działalność produkcyjna	131
7.2.2.	Turystyka i gastronomia.....	132
8.	POTENCJAŁ MATERIALNO-FINANSOWY MIASTA	134
8.1.	Majątek komunalny	134
8.1.1.	Nieruchomości budynkowe i inne komunalne obiekty	134
8.1.2.	Grunty komunalne	137
8.2.	Transport	138
8.2.1.	Układ drogowo-uliczny	138
8.2.2.	Kolej.....	142
8.2.3.	Miejski transport publiczny.....	142
8.2.4.	Telekomunikacja	145
8.2.5.	Elektroenergetyka	145
8.2.6.	Gazownictwo.....	146
8.2.7.	Zaopatrzenie w energię ciepłą	148
8.2.8.	Gospodarka wodno-ściekowa.....	149
8.2.9.	Oczyszczanie miasta i gospodarka odpadami stałymi.....	153
8.3.	Gospodarka przestrzenna i tereny inwestycyjne	156
8.3.1.	Struktura użytkowania i struktura własności terenów	156
8.3.2.	Struktura przestrzenna miasta.....	157
8.3.3.	Dokumenty w gospodarce przestrzennej i przewidywane w nich zmiany.....	158
8.3.4.	Tereny rozwojowe - oferty inwestycyjne	158
8.3.5.	Tereny przemysłowe i zdegradowane	158
8.4.	Budżet i inwestycje miasta.....	160
8.4.1.	Dochody budżetu miasta	160
8.4.2.	Wydatki budżetu miasta	161
8.4.3.	Inwestycje miejskie.....	162
	PODSUMOWANIE	163
	Spis rysunków	166
	Spis tabel	166
	Spis wykresów.....	169

WPROWADZENIE

Diagnoza społeczno-gospodarcza Miasta Ruda Śląska jest dokumentem mającym charakter raportu o stanie Miasta i zarazem częściowej diagnozy dokonanej w oparciu o dostępny zasób informacji ilościowych. Diagnoza społeczno-gospodarcza Miasta Ruda Śląska zawiera:

- informacje ilościowe i faktograficzne przekazane przez Miasto Ruda Śląska (pochodzące z zasobów informacyjnych poszczególnych wydziałów Urzędu), miejskie jednostki organizacyjne, spółki z udziałem Miasta oraz dostarczone przez instytucje zewnętrzne mające siedzibę w Rudzie Śląskiej i poza miastem,
- informacje ilościowe, głównie statystyczne, pozyskane przez autora opracowania ze źródeł powszechnie dostępnych, głównie z banku danych lokalnych GUS,
- inne informacje faktograficzne pozyskane przez autora opracowania,
- oceny diagnostyczne dokonane poprzez odpowiednie analizy w oparciu o niżej podane kryteria.

Oceny diagnostyczne dokonywane były w oparciu o **kryterium porównawcze** z innymi jednostkami, **kryterium czasowe - postępu lub regresu** danego zjawiska, w niektórych przypadkach - poprzez analizy struktur (w % lub ‰). Do porównań wyodrębniono jednostki podobne - miasta na prawach powiatów, których głównym kryterium doboru była liczba ludności (przedział 50-200 tys.) oraz położenie: Płock, Gliwice, Chorzów, Świętochłowice, Jelenia Góra, Włocławek oraz Elbląg. Jednocześnie w porównaniach bardzo często uwzględniano wyniki dla kraju oraz województwa śląskiego oraz województw, w których położone są jednostki podobne. W niektórych przypadkach podawane były wielkości średnie dla wszystkich miast w ww. województwach.

Porównania retrospektywne uzależnione były od dostępności informacji w banku danych lokalnych GUS.

Część informacji dostarczonych przez Miasto Ruda Śląska zawierała już oceny jakościowe, ale zgodnie z programem prac nad strategią, zasadnicza diagnoza jakościowa zawarta będzie w odrębnym dokumencie bazującym na wynikach prac warsztatowych.

Diagnoza społeczno-gospodarcza wykonywana podczas prac nad strategią wymaga analizy niektórych zjawisk z różnych punktów widzenia. Dlatego zasadnym jest użycie części informacji w różnych rozdziałach diagnozy. Podczas tworzenia dokumentu starano się unikać powtórzeń jednakowych treści i wskazywać miejsce, gdzie można odnaleźć odpowiednie informacje. Nie zawsze jednak było to możliwe z uwagi na zawarty kontekst.

Diagnoza, która opiera się na danych ilościowych i faktograficznych, charakteryzuje się różnym zakresem informacji w poszczególnych dziedzinach. W niektórych częściach zasób informacji jest bogaty, w niektórych - niewielki. Niniejsze opracowanie ma charakter kompilacji i syntezy z wielu źródeł, co dodatkowo przyczynia się do zróżnicowania stopnia jego szczegółowości.

Podstawą niniejszego opracowania jest umowa pomiędzy Miastem Ruda Śląska a ResPublic Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie zawarta w dniu 04 kwietnia 2013 r. w Rudzie Śląskiej, która dotyczy realizacji zadania pn. *Moderowanie, nadzór metodologiczny i merytoryczny nad procesem opracowania Strategii Rozwoju Miasta*

Ruda Śląska wraz z opracowaniem metodologii jej wdrażania i aktualizowania. W ramach przedmiotowej umowy jednym z opracowanych dokumentów we współpracy z Miastem Ruda Śląska jest **diagnoza społeczno-gospodarcza Miasta Ruda Śląska**.

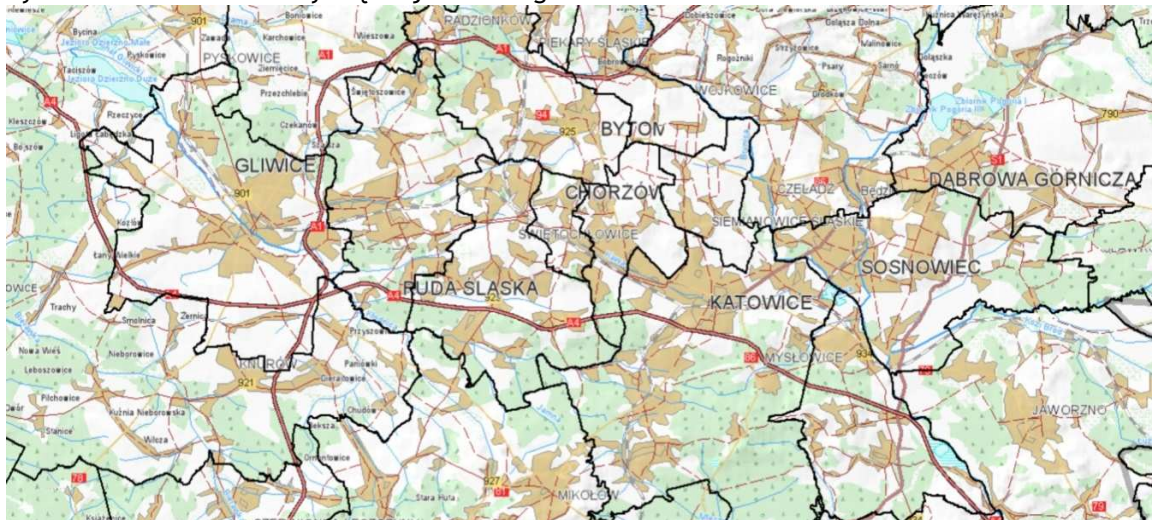
Zadanie to realizowane jest przy współfinansowaniu ze środków Unii Europejskiej, w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna, wspierającego samorząd terytorialny w zakresie planowania miejskich obszarów funkcjonalnych, dla zadania pn.: *Zintegrowane podejście do problemów obszarów funkcjonalnych na przykładzie Chorzowa, Rudy Śląskiej i Świętochłowic*.

1. OTOCZENIE LOKALNE I REGIONALNE

1.1. Położenie Rudy Śląskiej

Ruda Śląska jest dużym ośrodkiem przemysłowym, położonym na południu Polski, w centralnej części województwa śląskiego. Od ponad dwustu lat rozwijała się na bazie górnictwa węgla kamiennego i hutnictwa, co ukształtowało w znacznej mierze gospodarczy obraz miasta. Miasto, o powierzchni 77,73 km², graniczy z Zabrzem, Bytomiem, Świętochłowicami, Chorzowem, Katowicami, Mikołowem i powiatem gliwickim.

Rysunek 1. Położenie Rudy Śląskiej na tle regionu

Źródło: <http://mapy.geoportal.gov.pl>

Wraz z Gliwicami, Zabrzem, Bytomiem, Katowicami, Świętochłowicami, Siemianowicami Śląskimi, Sosnowcem, Dąbrówą Górniczą, Jaworzniem, Czeladzią, Mysłowicami, Będzinem, Tychami, Piekarami Śląskimi, Chorzowem, Mikołowem, Tarnowskimi Górami i Knurówem tworzą większy organizm miejski zwany dawniej Górnośląskim Okręgiem Przemysłowym, a obecnie Aglomeracją/Konurbacją Górnośląską¹.

1.2. Otoczenie przyrodnicze

Ruda Śląska położona jest w dorzeczu dwóch największych rzek Polski - Wisty i Odry. Ze względu na obszar, w jakim znajduje się Miasto Ruda Śląska, historycznie przemysłowy, ma ona charakter antropogenicznego obszaru miejskiego.

Miasto charakteryzuje się urozmaiconą rzeźbą terenu. Różnica w wysokości, pomiędzy najniższym położonym punktem w zachodniej części doliny rzeki Kłodnicy, a najwyższym położonym punktem w dzielnicy Ruda, wynosi prawie 100 m.

W mieście nie ma wyznaczonych terenów do krajowej sieci ekologicznej ECINET - PL oraz NATURA 2000. Na terenie Miasta zlokalizowane są elementy ekologicznej przestrzeni województwa śląskiego: korytarz ekologiczny ponad regionalny (obszar

¹ Konurbacja górnośląska według GUS 2006: Aglomeracja śląska w liczbach, http://www.stat.gov.pl/katow/69_363_PLK_HTML.htm, dostęp on-line 08.05.2013 r.

łączący różne jednostki przestrzenne krajobrazu), jakim jest rzeka Kłodnica oraz regionalna wyspa ekologiczna WR 14 „Panewnicka”².

Lasy na obszarze miasta zarządzane są przez Nadleśnictwo Katowice. Według danych przekazanych przez nadleśnictwo powierzchnia gruntów podlegających zarządowi wynosi 14 493,2 ha, z czego lasy stanowią 13 992,97 ha. W granicach administracyjnych miasta pod zarząd Nadleśnictwa Katowice podlega 1615,28 ha, w tym lasy stanowią 1569,19 ha. Wszystkie lasy określane są miarą II i III strefy uszkodzeń przemysłowych oraz zaliczane są do kategorii lasów ochronnych.

Ze względu na antropogeniczny charakter województwa śląskiego oraz Miasta w pobliżu nie ma zlokalizowanych Parków Narodowych, w najbliższej odległości od Miasta znajdują się Babiogórski Park Narodowy oraz Ojcowski Park Narodowy.

Teren w mieście mimo, antropogenicznego charakteru jest bardzo bogaty w unikalną faunę i florę. Występują tu dziko żyjące gatunki flory i fauny objęte ochroną na podstawie Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody:

- 17 gatunków roślin objętych ochroną ścisłą,
- 8 gatunków roślin zagrożonych i rzadko występujących w regionie,
- 4 gatunki dziko występujących owadów objętych ochroną,
- 4 gatunki dziko występujących pajaków objętych ochroną,
- 5 gatunków dziko występujących gadów objętych ochroną,
- 18 gatunków dziko występujących ssaków objętych ochroną,
- 45 gatunków dziko występujących ptaków objętych ochroną.

1.3. Górnośląski Związek Metropolitalny

Górnośląski Związek Metropolitalny (GZM) to stowarzyszenie jednostek samorządu terytorialnego o łącznej powierzchni 1218 km², w skład, którego wchodzi 14 miast na prawach powiatu:

- Bytom,
- Chorzów,
- Gliwice,
- Dąbrowa Górnicza,
- Jaworzno,
- Katowice,
- Mysłowice,
- Piekary Śląskie - od dnia 1.01.2013r. nie posiada statusu członka GZM z uwagi na nie przyjęcie bezwzględną większością głosów zmian w statucie GZM; toczy się postępowanie wyjaśniające przed sądem administracyjnym,
- Ruda Śląska,
- Siemianowice Śląskie,
- Sosnowiec,
- Świętochłowice,
- Tychy,
- Zabrze.

Jest to największy w Europie wschodniej organizm miejski.

² Wyspy ekologiczne - to obszary, będące pojedynczymi ekosystemami lub grupami ekosystemów o zbliżonym charakterze, położone w odmiennym siedliskowo i niesprzyjającym ekosystemie (głównie wiejskim i miejskim). Najczęściej jako wyspy traktuje się nie-wielkie powierzchnie leśne, zadrzewienia śródpolne, zieleń wysoką w mieście, łąki naturalne i półnaturalne, torfowiska, jeziora.

Podstawą prawną działania GZM jest statut określający m.in. zadania oraz organy związku.

Główny cel GZM to: **utworzenie dynamicznie rozwijającego się wielkomiejskiego ośrodka, zdolnego do skutecznej konkurencji z innymi ośrodkami metropolitalnymi w kraju i w Europie.**

Pozostałe cele związku to:

- doprowadzenie do harmonijnego rozwoju całego obszaru Metropolii poprzez jak najlepsze wykorzystanie potencjału miast członkowskich, z poszanowaniem ich odrębności i specyfiki,
- wzbudzanie w mieszkańcach poszczególnych miast poczucia dumy z przynależności do wielkiego organizmu miejskiego i przekonania o dostępności, dla każdego, całego potencjału Metropolii,
- zachęcanie mieszkańców i przyjezdnych do „odkrywania” Metropolii i świadomego wyboru tego miejsca do życia i pracy,
- wytworzenie i upowszechnianie przekonania o wszechstronnych możliwościach wyboru kariery i modelu życia i zachęcenie młodych, dobrze wykształconych ludzi do osiedlania się i pracy w Metropolii,
- promowanie w kraju i za granicą wszelkich walorów Metropolii; gospodarczych, kulturalnych, turystycznych, przyrodniczych³.

1.3.1. Miejsce w sieci osadniczej

Ruda Śląska jest Miastem na prawach powiatu grodzkiego. Razem z miastami Świętochłowice, Chorzów, Siemianowice Śląskie, Katowice oraz Mysłowice wchodzi w skład podregionu katowickiego (NUTS 3).

Rysunek 2. Położenie Rudy Śląskiej na tle podregionu katowickiego.

Źródło: http://www.stat.gov.pl/gus/5840_6085_PLK_HTML.htm

³ <http://www.gzm.org.pl>, dostęp on-line 12.05.2013 r.

Ruda Śląska wraz ww. miastami, jest częścią większego organizmu miejskiego, który kiedyś nazywano Górnośląskim Okręgiem Przemysłowym, a teraz funkcjonuje pod nazwą Aglomeracji Górnośląskiej, pokrywa się z subregionem centralnym województwa.

W latach 2008-2012 wskaźnik salda migracji na 1000 ludności w Rudzie Śląskiej oraz w całym Podregionie katowickim był ujemny i wynosił odpowiednio (-) 3,6‰ oraz (-)2,8‰. Jednocześnie widoczna jest przewaga napływu migracyjnego z miast nad odpływem do miast.

Dodatnie saldo migracji w przeliczeniu na 1000 mieszkańców odnotowano jedynie w Chorzowie.

Tabela 1. Migracje ludności na pobyt stały (zameldowania i wymeldowania) w podregionie katowickim w latach 2008-2012

	Razem osób w latach 2008-2012						Na 1000 ludności średniorocznie		
	Napływ		Odpływ		Saldo		napływ	odpływ	saldo
	ogółem	z miast	ogółem	do miast	ogółem	z miast			
Podregion 48 - katowicki	28097	24086	46220	33234	-10787	-9148	7,4	12,1	-2,8
Powiat m. Chorzów	5806	5165	7174	5420	84	-255	10,4	12,8	0,1
Powiat m. Katowice	10651	8767	18745	13798	-5298	-5031	6,9	12,1	-3,4
Powiat m. Mysłowice	2970	2496	4198	3012	-480	-516	7,9	11,2	-1,3
Powiat m. Ruda Śląska	3951	3479	7595	4864	-2550	-1385	5,5	10,6	-3,6
Powiat m. Siemianowice Śląskie	2634	2309	4624	3203	-1295	-894	7,5	13,1	-3,7
Powiat m. Świętochłowice	2085	1870	3884	2937	-1248	-1067	7,8	14,6	-4,7

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS oraz obliczenia własne autora

1.4. Potencjał społeczny otoczenia

W latach 2008-2012 liczba ludności w mieście Rudzie Śląska nieznacznie się zmniejszyła (spadek o 1584 osoby, tj. o 1,1%). Największy spadek nastąpił wśród ludności w wieku przedprodukcyjny, 1444 osoby, tj. 5,46%. W tym spadek liczby ludności w wieku 16-18 lat, o 1042 osoby, tj. o 18,78%.

Liczba ludności w wieku produkcyjnym zmniejszyła się o 2313 osób, tj. o 2,45%. W przypadku ludności w wieku poprodukcyjnym, liczba ludności zwiększyła się o 2173 osoby, tj. o 9,43%.

Tabela 2. Ludność i struktura ludności miasta Ruda Śląska w latach 2008-2012

Wiek \ Rok	2008	2009	2010	2011	2012	Dynamika (2008=100%)
Przedprodukcyjny	26444	26047	25516	25188	25000	94,54%
W tym wieku 16-18 lat	5547	5375	5037	4839	4505	81,22%
Produkcyjny	94446	93893	93938	93240	92133	97,55%
Poprodukcyjny	23040	23454	24112	24596	25213	109,43%
Ogółem	143930	143394	143566	143024	142346	98,90%

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS oraz obliczenia własne autora

1.5. Potencjał ekonomiczny otoczenia

Potencjał ekonomiczny miasta Ruda Śląska w pewnym stopniu może zostać zobrazowany przez pokazanie PKB oraz PKB per capita.

PKB podregionu katowickiego w 2007 r. wynosiło 34 573 mln zł, co stanowiło 22,59% PKB województwa śląskiego oraz 2,94% PKB całego kraju, przy czym PKB regionu miasto stołeczne Warszawa wynosiło 13,51% (158 953 mln zł), a dla średniego regionu w Polsce 1,41%, tj. 14 187 mln zł. W 2010 r., w stosunku do 2007 r., PKB dla podregionu katowickiego wzrosło o 5 135 mln zł i wynosiło 39 708 mln zł, a dla średniego regionu w Polsce 17 514 mln zł. Udział % wartości PKB regionu w województwie zmniejszył się o 1,01% (do 21,58%), a w skali kraju o 1,14% (do 2,80%). Jednakże dynamika PKB regionu wzrosła o 14,85%.

Tabela 3. Produkt krajowy brutto ogółem w wybranych jednostkach

Jednostka terytorialna	PKB ogółem				Dynamika 2007=100
	2007 mln zł	2008 mln zł	2009 mln zł	2010 mln zł	
POLSKA	1 176 737	1 275 508	1 344 505	1 416 585	120,38
Podregion 28 - m. Warszawa	158 953	169 557	179 689	191 766	120,64
ŚLĄSKIE	153 066	167 817	175 503	184 038	120,23
Podregion 48 - katowicki	34 573	37 497	39 447	39 708	114,85
Podregion 34 - przemyski	7 032	7 609	7 670	7 780	110,64
Podregion 62 - m. Poznań	34 417	36 955	38 766	40 164	116,70

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS oraz obliczenia własne autora

Poniższa tabela przedstawia PKB w przeliczeniu na 1 mieszkańca w podregionie katowickim oraz w podregionach o najwyższym i najniższym PKB na mieszkańca, a także średnie PKB per capita w województwie i kraju.

Podregion katowicki w 2007 r. osiągnął PKB na 1 mieszkańca w wysokości 44 676 PLN, co pozwoliło na osiągnięcie 6 pozycji w skali kraju. W 2010 r. podregion katowicki nadal znajdował się na 6 pozycji, a wzrost PKB podregionu nastąpił o 7 370 PLN, tj. 16,50%.

W 2007 r. PKB na osobę regionu katowickiego w odniesieniu do średniego PKB na osobę w kraj było wyższe o 13 803 PLN, tj. o 44,7%, natomiast w 2010 r. o 14 950 PLN, tj. o 40,3%.

Tabela 4. Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca w wybranych jednostkach

Jednostka terytorialna	PKB na 1 mieszkańca				PKB na 1 mieszkańca, Polska = 100				Dynamika 2007=100
	2007	2008	2009	2010	2007	2008	2009	2010	
	zł	zł	zł	zł	%	%	%	%	
POLSKA	30873	33464	35240	37096	100,0	100,0	100,0	100,0	120,16
Podregion 28 - m. Warszawa	93243	99274	104991	111696	302,0	296,7	297,9	301,1	119,790
ŚLĄSKIE	32831	36098	37800	39677	106,3	107,9	107,3	107,0	120,85
Podregion 48 - katowicki	44676	48715	51525	52046	144,7	145,6	146,2	140,3	116,50
Podregion 34 - przemyski	17773	19261	19437	19718	57,6	57,6	55,2	53,2	110,94
Podregion 62 - m. Poznań	61019	66056	69720	72664	197,6	197,4	197,8	195,9	119,08

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS oraz obliczenia własne autora

Potencjał ekonomiczny Miasta można również zobrazować za pomocą przeciętnego wynagrodzenia brutto. Dane te są bardziej obiektywne w stosunku do dwóch wymienionych wyżej, jednak obejmują tylko część zatrudnionych.

W 2007 r. przeciętne wynagrodzenie w Rudzie Śląskiej wynosiło 2510,79 PLN i było niższe od przeciętnego wynagrodzenia w podregionie katowickim o 933,15 PLN (27,09%), w województwie o 422,53 PLN (14,4%), a w kraju o 355,25 PLN (12,40%).

W 2011 r. przeciętne wynagrodzenie brutto w mieście wyniosło 3179,15 PLN. Wynagrodzenie wzrosło w stosunku do wynagrodzenia krajowego 0,1% (przeciętne wynagrodzenie w 2011 r. w Polsce 3625,21 PLN), a dynamika wzrostu była wyższa o 0,13 pkt (dynamika wzrostu w mieście 126,62, w kraju 126,49). W stosunku do przeciętnego wynagrodzenia w podregionie i w województwie nastąpiła obniżka odpowiednio o 3,1% (przeciętne wynagrodzenie w 2011 r. w podregionie 4551,91 PLN) oraz 1,8% (przeciętne wynagrodzenie w 2011 r. w województwie 3794,62 PLN).

Tabela 5. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w wybranych jednostkach w porównaniu do średniej w podregionie, województwie i kraju, w latach 2007-2011

Jednostka terytorialna	Ogółem					Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w relacji do średniej krajowej (Polska=100)					Dynamika 2007=100
	2007	2008	2009	2010	2011	2007	2008	2009	2010	2011	
	zł	zł	zł	zł	zł	%	%	%	%	%	
POLSKA	2866,04	3158,48	3315,38	3435,00	3625,21	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	126,49
ŚLĄSKIE	2933,32	3239,09	3405,18	3528,19	3794,62	102,3	102,6	102,7	102,7	104,7	129,36
Podregion 48 - katowicki	3443,94	3823,86	4090,32	4168,16	4551,91	120,2	121,1	123,4	121,3	125,6	132,17
Powiat m. Chorzów	2493,66	2837,42	2902,80	3042,37	3237,48	87,0	89,8	87,6	88,6	89,3	129,83
Powiat m. Katowice	3727,38	4150,44	4494,03	4563,66	5013,92	130,1	131,4	135,6	132,9	138,3	134,52
Powiat m. Mysłowice	2423,41	2684,48	2795,14	2960,71	3305,37	84,6	85,0	84,3	86,2	91,2	136,39
Powiat m. Ruda Śląska	2510,79	2777,33	2889,28	2961,20	3179,15	87,6	87,9	87,1	86,2	87,7	126,62
Powiat m. Siemianowice Śląskie	2584,80	2875,42	2960,73	3070,59	3234,32	90,2	91,0	89,3	89,4	89,2	125,13
Powiat m. Świętochłowice	2381,12	2509,03	2628,03	2672,57	2755,39	83,1	79,4	79,3	77,8	76,0	115,72

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS oraz obliczenia własne autora

Ważnym miernikiem, który pokazuje potencjał gospodarczy regionu jest stopa bezrobocia. Stopa bezrobocia w Rudzie Śląskiej, w roku 2012, wynosiła 9,0% (wg danych PUP Ruda Śląska bezrobocie w roku 2012 wyniosło średnio 8,6%) i wzrosła w stosunku do roku 2007 o 2,2% oraz była wyższa o 1,2% niż w podregionie katowickim.

W 2012 r. w stosunku do roku 2007 nastąpił przyrost stopy bezrobocia w mieście Ruda Śląska o 32,35%. Liczba ta może wydawać się duża jednak biorąc pod uwagę faktyczny przyrost o 2,2% nie stanowi to dużej wartości.

Wartość stopy bezrobocia na poziomie 9,0% pozycjonowała Rudę Śląską na drugim miejscu w podregionie (pierwsze miejsce - m. Katowice - stopa bezrobocia 5,2%). W porównaniu do średniej krajowej, stopa bezrobocia w mieście była niższa o 4,4% zarówno w roku 2007, jak i w roku 2012. Również w porównaniu do średniej wojewódzkiej wartości te były niższe odpowiednio o 2,4% w roku 2007 oraz o 3,1% w roku 2012.

W porównaniu do m. Poznań (najniższa stopa bezrobocia w kraju w roku 2012 - 4,2%) stopa bezrobocia w mieście Ruda Śląska była wyższa o 4,8%. Biorąc pod uwagę powiat szydłowiecki (najwyższa stopa bezrobocia w kraju w roku 2012 - 37,6%), stopa bezrobocia w Rudzie Śląskiej była ponad 4-krotnie niższa.

Tabela 6. Stopa bezrobocia w wybranych jednostkach w porównaniu do średniej w podregionie, województwie i kraju, w latach 2007-2012

Jednostka terytorialna	ogółem						Dynamika 2007=100
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	
	%	%	%	%	%	%	
POLSKA	11,2	9,5	12,1	12,4	12,5	13,4	119,64
ŚLĄSKIE	9,2	6,9	9,4	10,0	10,2	11,1	120,65
Podregion 48 - katowicki	6,3	4,3	6,3	6,8	6,9	7,8	123,81
Powiat m. Chorzów	12,6	8,2	11,5	11,6	11,2	11,9	94,44
Powiat m. Katowice	3,3	1,9	3,3	3,8	4,2	5,2	157,58
Powiat m. Mysłowice	9,1	7,3	8,4	9,2	8,4	9,7	106,59
Powiat m. Ruda Śląska	6,8	5,0	7,2	8,5	8,1	9,0	132,35
Powiat m. Siemianowice Śląskie	13,6	10,3	13,6	12,5	14,3	14,3	105,15
Powiat m. Świętochłowice	12,8	9,3	15,2	17,6	16,6	17,8	139,06
Powiat m. Poznań	2,9	1,8	3,2	3,6	3,6	4,2	144,83
Powiat szydłowiecki	33,4	30,7	35,3	36,0	37,1	37,6	119,64

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS oraz obliczenia własne autora

1.6. Powiązania transportowe

Układ drogowo-uliczny

Z uwagi na położenie Rudy Śląskiej w centrum Aglomeracji Górnośląskiej, stanowi ona ważny punkt komunikacyjny. Przez południową część miasta przebiega autostrada A4, będąca częścią najdłuższej trasy europejskiej, liczącej ok. 8 000 km, E40.

Przez północną część miasta przebiega Drogowa Trasa Średnicowa, mająca status drogi wojewódzkiej o oznaczeniu DW 902. Drogowa Trasa Średnicowa (DTŚ) jest główną arterią komunikacyjną i wewnętrzną obwodnicą Aglomeracji Górnośląskiej. DTŚ przebiega przez Katowice, Chorzów, Świętochłowice Rudę Śląską i Zabrze. Obecnie budowany jest odcinek trasy do Gliwic. Planuje się połączenie DTŚ z Sosnowcem, Mysłowicami i Jaworzniem.

Przez Rudę Śląską przebiega droga wojewódzka 925 łącząca Bytom z Rybnikiem. Drogowa Trasa Średnicowa (DTŚ), będąca drogą wojewódzką (DW 902) i Autostrada A4 to dwa główne szlaki komunikacyjne przebiegające przez Aglomerację Górnośląską. Świetne skomunikowanie miast aglomeracji w układzie wschód-zachód przyczyniło się do podjęcia przez Miasto Ruda Śląska prac polegających na budowie trasy w układzie północ-południe (N-S). Zadanie to jest priorytetową inwestycją w Mieście.

Po zrealizowaniu całości inwestycji, trasa będzie ważnym szlakiem komunikacyjnym w tej części regionu, ponieważ jako jedyna bezkolizyjnie połączy DTŚ z autostradą A4. Warto zauważyć, iż na zachód od ulicy Bocheńskiego w Katowicach nie ma obecnie połączenia DTŚ z autostradą A-4 o odpowiednich parametrach, spełniających wymagania dla drogi tranzytowej. W Chorzowie i Zabrzu ruch odbywa się po ulicach usytuowanych w zwartej zabudowie mieszkaniowej. Realizacja projektu przyczyni się do usprawnienia przemieszczania się mieszkańców regionu poprzez skomunikowanie południowej części województwa z portem lotniczym w Pyrzowicach (od Rybnika do lotniska). Ponadto, inwestycja spowoduje zmniejszenie natężenia ruchu i odciążenia odcinka drogi wojewódzkiej nr 925 pomiędzy DTŚ, a autostradą A4.

Docelowo trasa ta ma przebiegać od granicy Bytomiem do granicy z Mikołowem. Obecnie cały ruch tranzytowy przez Rudę Śląską przebiega drogą wojewódzką (DW 925) relacji Bytom-Rybnik, która jest zbyt obciążona, co prowadzi do utrudnień i zagrożenia bezpieczeństwa w ruchu drogowym. Należy podkreślić, że droga wojewódzka (DW 925) przebiega przez teren zabudowany, co bardzo wydłuża czas przejazdu. Ponadto, aby dojechać z DTŚ do A4 trzeba pokonać aż 9 sygnalizacji świetlnych.

Wybudowana trasa N-S w znacznym stopniu przejmie ruch tranzytowy w układzie północ-południe, zatem po autostradzie A1, będzie to druga ważna relacja w regionie.

Trasa N-S ujęta jest w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Ruda Śląska. Budowa trasy N-S umożliwi ożywienie terenów przeznaczonych w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego pod inwestycje.

Na zachód od Miasta w odległości około 9 km przebiega autostrada A1, będąca częścią międzynarodowej trasy E75, leżącej w VI transeuropejskim korytarzu transportowym, zwanym również Autostradą Bursztynową.

Na południe od Miasta przebiega również droga krajowa nr DK44, łącząca województwo śląskie z małopolskim. Układ drogowy Rudy Śląskiej i okolic obrazuje rysunek poniżej.

Rysunek 3. Układ drogowy miasta Ruda Śląska i okolic

Źródło: www.google.pl/maps

Układ sieci kolejowej

W Rudzie Śląskiej pociągi osobowe zatrzymują się na stacjach:

- Ruda Śląska - Chebzie,
- Ruda Śląska Ruda.

Przez Miasto przebiega 7 linii kolejowych z czego jedna ma status linii magistralnej (linia kolejowa nr 137), jedna linii kolejowej o znaczeniu państwowym (linia kolejowa nr 894), jedna linii kolejowej o znaczeniu pierwszorzędym (linia kolejowa nr 141), dwie linii kolejowej o znaczeniu drugorzędym (linie kolejowe nr 164 i 651) oraz dwie linie o znaczeniu miejscowym (linia nr 187 i nr 189).

Lotniska

Bardzo ważne pod względem komunikacyjnym jest położenie Miasta względem lotnisk o znaczeniu międzynarodowym oraz krajowym. W Mieście nie ma zlokalizowanych lotnisk to sama lokalizacja miasta pod tym względem jest bardzo korzystna. W odległości do 200 km znajdują się trzy krajowe porty lotnicze o znaczeniu międzynarodowym:

- najbliżej, niewiele ponad 40 km, zlokalizowany jest port lotniczy o znaczeniu międzynarodowym „Katowice” w Pyrzowicach,
- niecałe 80 km od Miasta znajduje się porty lotniczy „Kraków-Balice”,
- najdalej, niespełna 200 km, znajduje się port lotniczy „Wrocław-Strachowice”.

Położenie Rudy Śląskiej w bliskiej odległości od granicy z Republiką Czeską daje również możliwość korzystania z lotniska położonego poza granicami kraju. Niewiele ponad 100 km od Miasta znajduje się również port lotniczy, posiadający status międzynarodowego, w czeskiej Ostrawie.

Z punktu rozwoju transportu krajowego bardzo ważne jest również zlokalizowanie lotnisk, które mogą przekształcić się w porty lotnicze o znaczeniu krajowym. W pobliżu Rudy Śląskiej można wyodrębnić 6 lotnisk/lądowisk o ww. potencjale, są to:

- Katowice-Muchowiec, w odległości niespełna 15 km,
- Gliwice-Trynek, w odległości niespełna 15 km,
- lądowisko Kaniów, w odległości niespełna 70 km,
- lotnisko Bielsko-Biała Aleksandrowice, w odległości niespełna 75 km,
- lotnisko Opole-Kamień Śląski, w odległości niespełna 80 km,
- lądowisko Częstochowa-Rudniki, w odległości niespełna 95 km.

1.7. Inne powiązania infrastrukturalne⁴

Zaopatrzenie w gaz

Miasto wyposażone jest w jeden system zaopatrzenia odbiorców w sieciowe paliwa gazowe.

Gaz wysokometanowy rozprowadzany jest przez dwa podmioty:

- Operatora Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A. - Oddział w Świerklanach - w zakresie sieci wysokiego ciśnienia i stacji redukcyjno-pomiarowych I-go stopnia;
- Górnośląską Spółkę Gazownictwa sp. z o.o. - Oddział Zakład Gazowniczy w Zabrze - w zakresie sieci gazowych średniego podwyższonego, średniego i niskiego ciśnienia oraz stacji redukcyjno-pomiarowych I-go i II-go stopnia.

Operatorzy dostarczają gaz ziemny grupy E pochodzący z krajowego systemu przesyłu gazu, którego:

- ciepło spalania - nie mniejsze niż 34,0 MJ/Nm³,
- wartość opałowa - nie mniejsza niż 31,0 MJ/Nm³,

Gazociągi eksploatowane na terenie miasta przez Górnośląską Spółkę Gazownictwa sp. z o.o. w Zabrzu mają charakter podwyższonego średniego ciśnienia.

Zaopatrzenie w energię elektryczną

Producentem energii elektrycznej na terenie miasta EC „Mikołaj” (ZCP „CARBO-ENERGIA” Sp. z o.o.), której moc elektryczna wynosi 8,4 MW_e.

Za przesył energii elektrycznej na terenie Miasta odpowiedzialne są dwie spółki Polskie Sieci Elektroenergetyczne Operator S.A. oraz Polskie Sieci Elektroenergetyczne-Południe S.A.

Mieszkańcy Rudy Śląskiej zaopatrywani są w energię elektryczną za pośrednictwem sześciu stacji transformatorowych WN/SN zlokalizowanych na terenie miasta, które stanowią własność TAURON Dystrybucja GZE S.A. (VDP S.A.):

- Stacja 110/6 kV Walenty,
- Stacja 110/20/6 kV Lech,
- Stacja 110/6 kV Wirek,
- Stacja 110/20/6 kV Borowa,
- Stacja 110/6 kV Zgoda,
- Stacja 110/20/6 kV Karol.

⁴ Opracowanie własne na podstawie Projektu Aktualizacji założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla miasta Ruda Śląska oraz danych dostarczonych przez PEC

Na terenie Miasta do zasilania mieszkańców wykorzystywana jest sieć kablowa i napowietrzna, której właścicielem jest TAURON Dystrybucja GZE S.A.
Ogólna długość sieci wynosi 617,36 km, w tym 363,14 km kablowych.

Zaopatrzenie w energię ciepłą

Energia ciepła dostarczana przez miasto zaspokaja ok. 60% zapotrzebowania mieszkańców na moc ciepłą.

Sieci ciepłownicze Rudy Śląskiej pokrywają:

- 51% zapotrzebowania w budownictwie mieszkaniowym,
- 85% zapotrzebowania w sektorze usług komercyjnych i wytwórczości,
- 74,5% zapotrzebowania w obiektach użyteczności publicznej.

Kotłownie lokalne i indywidualne na paliwo węglowe stanowią ok. 28,5% całkowitego zapotrzebowania mocy ciepłej z terenu miasta Ruda Śląska, pokrywając:

- 41,5% zapotrzebowania w budownictwie mieszkaniowym,
- 1% zapotrzebowania w sektorze usług komercyjnych i wytwórczości,
- 5% zapotrzebowania w obiektach użyteczności publicznej.

Energia ciepła na terenie Rudy Śląskiej dystrybuowana jest przez sieci należące do:

- Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej sp. z o.o. w Rudzie Śląskiej,
- Zespołu Ciepłowni Przemysłowych „CARBO-ENERGIA” sp. z o.o.,
- Zakładowy Energetyki Ciepłej S.A. w Katowicach,
- Zabrzeńskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej sp. z o.o.

Sieci te zasilane są przez:

- Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej sp. z o.o. w Rudzie Śląskiej,
- Fortum Zabrze S.A.,
- Zespół Ciepłowni Przemysłowych „CARBO-ENERGIA” sp. z o.o.,
- Zakłady Energetyki Ciepłej S. A. w Katowicach,
- Zabrzeńskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej sp. z o.o.

Sieć wodociągowo-kanalizacyjna

Miasto nie posiada własnych ujęć wody, przez co w całości zaopatrywane jest w wodę z Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. w Katowicach. Główne źródła zasilania sieci to ujęcia z wód powierzchniowych zlokalizowane przy zbiornikach zaporowych w Goczałkowicach i Czańcu oraz z ujęć wód podziemnych w rejonie Tarnowskich Gór. Na terenie miasta znajduje się 20 punktów zakupu wody⁵.

Usługi w zakresie sieci wodociągowo-kanalizacyjnej świadczy Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Rudzie Śląskiej.

Do zadań PWiK należy:

- Działalność usługowa w zakresie rozprowadzania wody,
- Utrzymanie i konserwacja urządzeń infrastruktury wodociągowej,
- Działalność w zakresie odprowadzania ścieków do urządzeń kanalizacyjnych,
- Oczyszczanie ścieków,
- Wykonawstwo sieci wodociągowych i kanalizacyjnych,
- Nadzór i eksploatacja infrastruktury wodno-kanalizacyjnej na terenie miasta Ruda Śląska.

Z sieci kanalizacyjnej korzysta blisko 96,1% mieszkańców. Tak wysoki poziom skanalizowania został osiągnięty dzięki realizacji projektu finansowanego z funduszu przedakcesyjnego ISPA (Instrument for Structural Policies for Pre-Accession) -

⁵ <http://www.psh.gov.pl>, dostęp on-line 28.07.2013

„Oczyszczanie ścieków - Ruda Śląska” (nr referencyjny 2001/PL/16/P/PE/027), którego całkowita wartość wyniosła 208 415 253,48 PLN.

Celem projektu było m.in. przejęcie ścieków z wylotów, przekierowanie ich do oczyszczalni ścieków i oczyszczenie ich do parametrów zgodnych z normami polskimi i Unii Europejskiej, oraz zwiększenie ilości procentowej ścieków oczyszczanych w Rudzie Śląskiej z 60% do 95%.

W ramach projektu zrealizowano 5 zadań inwestycyjnych:

- budowa nowej oczyszczalni ścieków „Halemba Centrum”,
- modernizacja istniejącej oczyszczalni „Orzegów”,
- likwidacja czterech przestarzałych technologicznie oczyszczalni „Halemba I”, „Halemba II”, „Ruda Południowa” i „Mickiewicza”,
- rekultywacja terenu po obiektach zlikwidowanych,
- budowa sieci kanalizacyjnej w trzech zlewniach (oczyszczalni „Halemba”, „Orzegów” i „Barbara”), na które zostało podzielone Miasto.

Całkowita długość sieci kanalizacyjnej wybudowanej w ramach przedmiotowego programu wynosi 88,32 km.

Łączna długość sieci kanalizacyjnej wynosi 238,1 km, w tym sanitarnej 120,4 km, a ogólnospławnej 117,7 km.

Na terenie Miasta zlokalizowane są trzy oczyszczalnie ścieków o łącznej przepustowości 32 964 m³/d:

- Orzegów - przepustowość 10 000 m³/d,
- Barbara - przepustowość 10 414 m³/d,
- Halemba Centrum - przepustowość 12 550 m³/d.

Gospodarka odpadami

Po wprowadzeniu nowelizacja ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach utrzymaniem czystości w Rudzie Śląskiej zajmują się podmioty wyłonione przez Urząd Miasta, zgodnie z przepisami prawa. Wywozem odpadów zajmuje się konsorcjum spółek Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych sp. z o.o. oraz firmy Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Van Gansewinkel Górny Śląsk spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Odpady komunalne wywożone są do składowiska prowadzonego przez Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych sp. z o.o.

2. MIESZKAŃCY MIASTA RUDA ŚLĄSKA

2.1. Demografia

Ruda Śląska jest jednym z 66 miast na prawach powiatu w Polsce. Z liczbą ludności ok. 140 tys., znajduje się na 24 miejscu w kraju. Biorąc pod uwagę miasta niewojewódzkie Ruda Śląska plasuje się na 7 miejscu pod względem liczby ludności. Analizując natomiast miasta z aglomeracji górnośląskiej, miasto znajduje się na pod tym względem na 6 miejscu, po Katowicach, Sosnowcu, Gliwicach, Zabrze oraz Bytomiu⁶.

Liczba ludności zameldowanej w Rudzie Śląskiej w roku 2012 spadła w stosunku do roku 2011 o 1066 osób (447 kobiet, 619 mężczyzn), natomiast w stosunku do roku 2010 o 1962 osoby (876 kobiet, 1086 mężczyzn).

Tabela 7. Zameldowanie na pobyt stały w Rudzie Śląskiej w podziale na płeć i wiek, w latach 2010-2012

wiek	dane na 31.12.2010			dane na 31.12.2011			dane na 31.12.2012		
	Kobiety	Mężczyźni	Razem	Kobiety	Mężczyźni	Razem	Kobiety	Mężczyźni	Razem
0-2	1 449	1 505	2 954	1 431	1 459	2 890	1 371	1 446	2 817
3-6	2 630	2 844	5 474	2 775	2 972	5 747	2 890	3 036	5 926
7-12	3 630	3 861	7 491	3 562	3 858	7 420	3 552	3 832	7 384
13-15	2 019	2 148	4 167	1 997	2 037	4 034	1 927	1 989	3 916
16-18	2 265	2 538	4 803	2 094	2 341	4 435	2 074	2 156	4 230
19-24	5 700	5 925	11 625	5 415	5 688	11 103	5 081	5 503	10 584
25-29	5 921	5 873	11 794	5 749	5 725	11 474	5 487	5 396	10 883
30-34	5 585	5 588	11 173	5 626	5 671	11 297	5 708	5 692	11 400
35-39	5 787	5 793	11 580	5 949	5 934	11 883	6 062	6 107	12 169
40-44	3 494	3 445	6 939	3 393	3 373	6 766	3 402	3 346	6 748
45-49	5 038	4 853	9 891	4 771	4 638	9 409	4 611	4 470	9 081
50-54	5 887	5 796	11 683	5 756	5 576	11 332	5 450	5 274	10 724
55-59	5 726	5 289	11 015	5 748	5 342	11 090	5 799	5 422	11 221
60-64	4 865	4 226	9 091	5 033	4 447	9 480	5 204	4 563	9 767
65-69	3 628	2 682	6 310	3 649	2 649	6 298	3 679	2 710	6 389
70-74	3 492	2 735	6 227	3 596	2 746	6 342	3 617	2 715	6 332
75-79	2 592	1 582	4 174	2 593	1 668	4 261	2 639	1 781	4 420
80 i więcej	2 930	1 167	4 097	3 072	1 259	4 331	3 209	1 326	4 535
Razem	72 638	67 850	140 488	72 209	67 383	139 592	71 762	66 764	138 526

Źródło: Dane UM Ruda Śląska

2.1.1. Struktura wieku i płci

Strukturę ludności w Rudzie Śląskiej można określić jako bardzo zbliżoną do porównywanych jednostek terytorialnych. Wśród porównywanych miast na prawach powiatów grodzkich Ruda Śląska odznacza się największym procentowym udziałem ludności w wieku przedprodukcyjnym - 17,56% oraz najmniejszym udziałem procentowym ludności w wieku poprodukcyjnym w społeczeństwie ogółem - 17,71%. Jednocześnie stosunek liczby osób w wieku poprodukcyjnym do liczby osób w wieku przedprodukcyjnym jest bardzo korzystny, wśród porównywanych miast Ruda Śląska ma najkorzystniejszy bilans - 101 osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym. Najbardziej podobny z porównywanych miast jest Elbląg, w którym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym przypadają 104 osoby w wieku

⁶ http://www.stat.gov.pl/gus/5840_6108_PLK_HTML.htm, dostęp online 19.05.2013 r.

poprodukcyjnym. Wynik ten jest również bardzo zbliżony do wyniku ogólnokrajowego - 97 osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym.

W odniesieniu do ogółu miast w kraju, województwach: mazowieckim, śląskim, dolnośląskim oraz kujawsko-pomorskim struktura ludności w mieście Ruda Śląska jest stosunkowo młoda. Wyjątek stanowią miasta z obszaru województwa warmińsko-mazurskiego, w których na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym przypada 97 osób w wieku poprodukcyjnym oraz na 100 osób w wieku produkcyjnym przypada 26 osób w wieku poprodukcyjnym.

Tabela 8. Struktura wieku według grup ekonomicznych w 2012 r.

Jednostka terytorialna	Ludność w wieku					
	w wieku przedprodukcyjnym [%]	w wieku produkcyjnym [%]	w wieku poprodukcyjnym [%]	przedprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym
Polska	18,34	63,86	17,80	29	97	28
woj. mazowieckie	18,55	62,88	18,57	30	100	30
Płock	17,18	64,04	18,78	27	109	29
woj. śląskie	16,96	64,34	18,70	26	110	29
Gliwice	15,61	64,58	19,81	24	127	31
Chorzów	16,90	62,19	20,91	27	124	34
Ruda Śląska	17,56	64,73	17,71	27	101	27
Świętochłowice	16,91	64,33	18,76	26	111	29
dolnośląskie	17,01	64,75	18,24	26	107	28
Jelenia Góra	14,48	63,44	22,08	23	152	35
woj. kujawsko-pomorskie	18,76	64,11	17,13	29	91	27
Włocławek	16,46	64,06	19,48	26	118	30
woj. warmińsko-mazurskie	19,28	64,99	15,73	30	82	24
Elbląg	17,18	65,04	17,78	26	104	27
Polska - miasto	16,78	64,18	19,04	26	113	30
mazowieckie - miasto	17,22	63,09%	19,69	27	114	31
śląskie - miasto	16,34	64,44	19,22	25	118	30
dolnośląskie - miasto	15,84	64,39%	19,77	25	125	31
kujawsko-pomorskie - miasto	16,95	64,19	18,86	26	111	29
warmińsko-mazurskie - miasto	17,63	65,31	17,06	27	97	26

Źródło: Obliczenia własne autora na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Udział ludności ogółem w rocznikach w przedziale 0-19 oraz 20-39 w mieście jest większy niż w miastach porównywanych. Porównując te dane do ludności w kraju, wartości te są nieznacznie niższe, odpowiednio o 0,91% oraz o 1,07%. Także udział procentowy kobiet w tych rocznikach jest nieznacznie większy niż w miastach porównywanych.

Tabela 9. Struktura wieku i płci w % w roku 2012

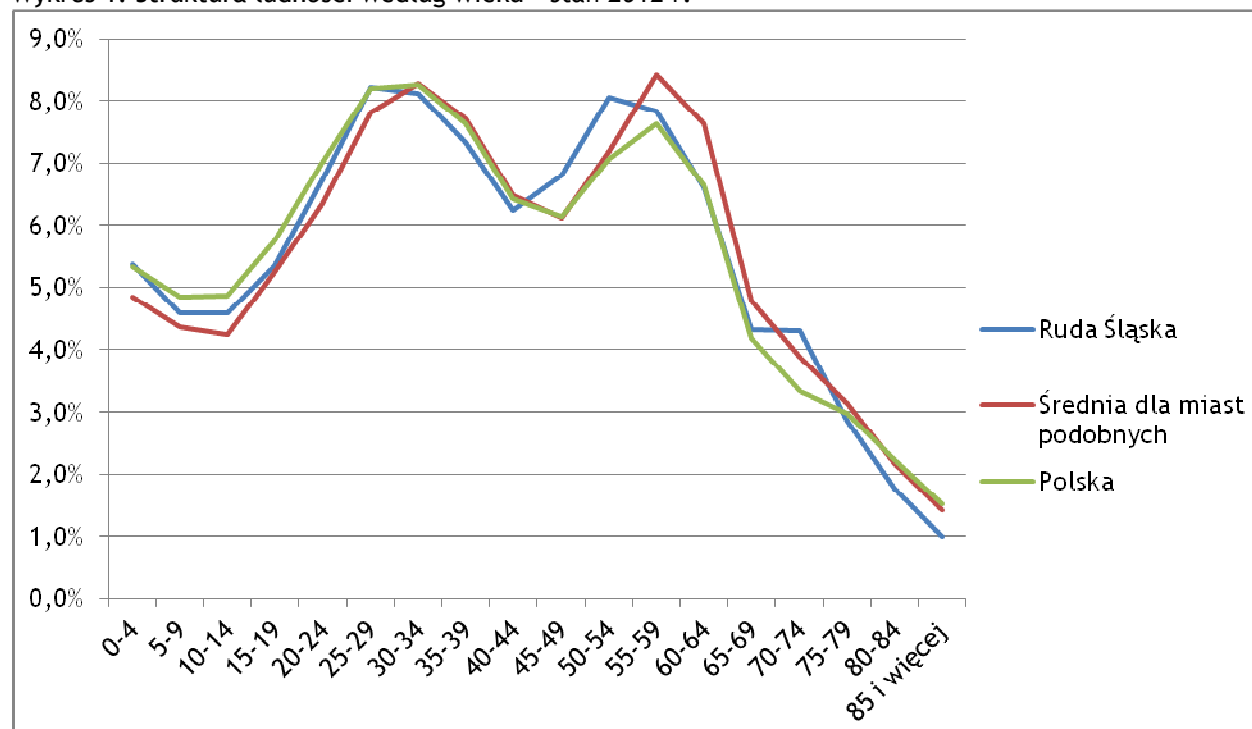
Jednostka terytorialna	Ogółem				Kobiety			
	0-19	20-39	40-59	60 i więcej	0-19	20-39	40-59	60 i więcej
Polska	20,80%	31,08%	27,24%	20,88%	19,65%	29,66%	26,72%	23,97%
woj. mazowieckie	20,84%	31,18%	26,45%	21,52%	19,48%	29,89%	25,95%	24,68%
Łódź	19,61%	30,72%	27,47%	22,19%	18,22%	28,91%	27,90%	24,97%
woj. śląskie	19,23%	30,41%	28,47%	21,89%	18,15%	28,98%	28,06%	24,82%
Gliwice	17,90%	30,98%	28,06%	23,05%	16,94%	29,13%	27,91%	26,03%
Chorzów	19,11%	29,57%	27,40%	23,92%	17,69%	28,20%	26,34%	27,76%
Ruda Śląska	19,89%	30,37%	28,92%	20,81%	18,75%	29,18%	28,41%	23,67%
Świętochłowice	19,17%	29,73%	29,01%	22,09%	18,30%	28,35%	28,57%	24,78%
dolnośląskie	19,30%	31,36%	27,62%	21,72%	18,15%	29,82%	27,02%	25,02%
Jelenia Góra	16,60%	28,65%	28,85%	25,89%	15,41%	26,64%	28,37%	29,59%
woj. kujawsko-pomorskie	21,35%	30,95%	27,46%	20,23%	20,22%	29,52%	27,06%	23,20%
Włocławek	18,79%	29,43%	28,81%	22,98%	17,35%	27,35%	29,04%	26,26%
woj. warmińsko-mazurskie	21,96%	31,52%	27,78%	18,73%	20,98%	29,97%	27,30%	21,75%
Elbląg	19,57%	30,65%	28,41%	21,37%	18,24%	28,72%	28,56%	24,48%
Polska - miasto	18,98%	31,19%	27,53%	22,30%	17,62%	29,56%	27,43%	25,39%
mazowieckie - miasto	19,16%	31,65%	26,42%	22,77%	17,55%	30,30%	26,30%	25,85%
śląskie - miasto	18,52%	30,37%	28,60%	22,51%	17,41%	28,82%	28,29%	25,48%
dolnośląskie - miasto	17,94%	31,24%	27,47%	23,35%	16,63%	29,51%	27,12%	26,74%
kujawsko-pomorskie - miasto	19,31%	30,78%	27,76%	22,15%	17,95%	29,09%	27,70%	25,26%
warmińsko-mazurskie - miasto	20,06%	31,57%	28,08%	20,28%	18,73%	29,82%	28,16%	23,29%

Źródło: Obliczenia własne autora na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Poniższy wykres obrazuje, iż struktura ludności miasta Ruda Śląska oraz porównywanych jednostek jest zbliżona pod względem występowania procesów demograficznych.

Na wykresie wyraźnie zaznaczone są na przemian niższe oraz wyższe demograficzne.

Wykres 1. Struktura ludności według wieku - stan 2012 r.

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS oraz obliczenia własne autora

Udział kobiet w najmłodszych grupach wiekowych, 0-19 i 20-39, w większości porównywanych jednostek nie przekracza 50%. We wszystkich porównywanych jednostkach odnotowano największy udział kobiet w najstarszej grupie wiekowej (na poziomie 58-60%).

Tabela 10. Udział kobiet w poszczególnych grupach wiekowych

Jednostka terytorialna	W grupie wiekowej				Ogółem
	0-19	20-39	40-59	60 i więcej	
Polska	48,7%	49,2%	50,6%	59,2%	51,6%
woj. mazowieckie	48,8%	50,0%	51,2%	59,8%	52,2%
Płock	48,9%	49,6%	53,5%	59,2%	52,7%
woj. śląskie	48,8%	49,3%	51,0%	58,7%	51,7%
Gliwice	49,0%	48,7%	51,5%	58,5%	51,8%
Chorzów	48,5%	49,9%	50,3%	60,8%	52,3%
Ruda Śląska	48,5%	49,5%	50,6%	58,6%	51,5%
Świętochłowice	49,5%	49,5%	51,1%	58,2%	51,9%
dolnośląskie	48,8%	49,4%	50,8%	59,8%	51,9%
Jelenia Góra	49,5%	49,6%	52,5%	61,0%	53,4%
woj. kujawsko-pomorskie	48,8%	49,2%	50,8%	59,1%	51,5%
Włocławek	48,7%	49,1%	53,2%	60,3%	52,8%

Jednostka terytorialna	W grupie wiekowej				Ogółem
	0-19	20-39	40-59	60 i więcej	
woj. warmińsko-mazurskie	48,8%	48,5%	50,1%	59,2%	51,0%
Elbląg	48,6%	48,8%	52,4%	59,7%	52,1%
Polska - miasto	48,8%	49,8%	52,4%	59,8%	52,6%
mazowieckie - miasto	48,8%	51,0%	53,0%	60,5%	53,3%
śląskie - miasto	48,9%	49,3%	51,4%	58,8%	52,0%
dolnośląskie - miasto	48,8%	49,7%	52,0%	60,3%	52,6%
kujawsko-pomorskie - miasto	48,9%	49,7%	52,5%	60,0%	52,6%
warmińsko-mazurskie - miasto	48,7%	49,3%	52,4%	59,9%	52,2%

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS oraz obliczenia własne autora

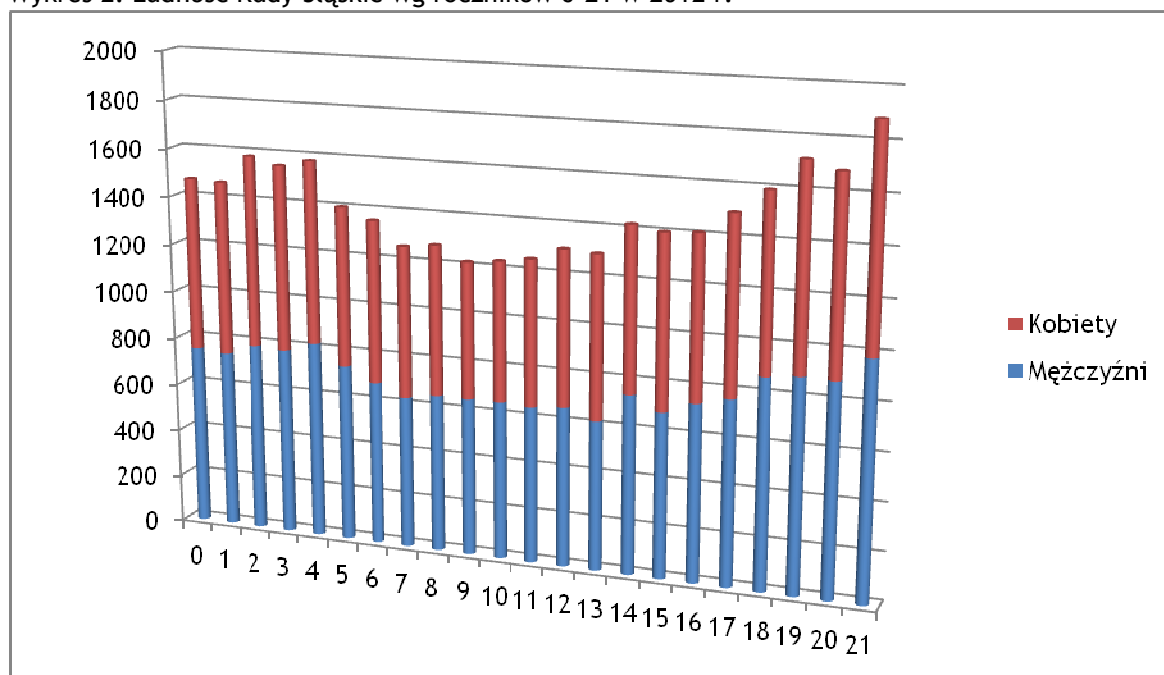
Liczebność poszczególnych roczników jest bardzo podobna. Można zauważyć niewielką przewagę roczników 0-5 oraz 14-21. Struktura ludności wg pojedynczych roczników pokazuje, iż najbardziej liczny jest rocznik w wieku 21 lat.

Tabela 11. Ludność Rudy Śląskiej w wieku 0-21 lat według płci i wieku w 2012 r.

Wiek	Liczba ludności			Udział %		
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyzn	Kobiet	W przedziale dla wybranych roczników
0	1472	754	718	51,22	48,78	4,62%
1	1466	744	722	50,75	49,25	4,60%
2	1582	789	793	49,87	50,13	4,96%
3	1553	783	770	50,42	49,58	4,87%
4	1581	824	757	52,12	47,88	4,96%
5	1402	741	661	52,85	47,15	4,40%
6	1357	684	673	50,41	49,59	4,26%
7	1262	635	627	50,32	49,68	3,96%
8	1278	658	620	51,49	48,51	4,01%
9	1220	657	563	53,85	46,15	3,83%
10	1235	659	576	53,36	46,64	3,87%
11	1254	652	602	51,99	48,01	3,93%
12	1305	665	640	50,96	49,04	4,09%
13	1297	624	673	48,11	51,89	4,07%
14	1423	745	678	52,35	47,65	4,46%
15	1403	689	714	49,11	50,89	4,40%
16	1411	738	673	52,30	47,70	4,43%
17	1499	770	729	51,37	48,63	4,70%
18	1595	872	723	54,67	45,33	5,00%
19	1719	887	832	51,60	48,40	5,39%
20	1684	883	801	52,43	47,57	5,28%
21	1884	985	899	52,28	47,72	5,91%

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS oraz obliczenia własne autora

Wykres 2. Ludność Rudy Śląskie wg roczników 0-21 w 2012 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

2.1.2. Ruch naturalny

W latach 2010-2012 przyrost naturalny w Rudzie Śląskiej był ujemny. W roku 2010 urodziło się 1512, w 2011 - 1411, natomiast w 2012 - 1448 dzieci. Zmarło natomiast odpowiednio w 2010 r. 1618, w 2011 r. 1585 oraz w 2012 1613 osób. Wartość przyrostu naturalnego wynosiła odpowiednio (-0,75), (-1,25) oraz (-1,19) promila (‰).

Tabela 12. Liczba urodzeń, zgonów oraz przyrost naturalny w Rudzie Śląskiej, w latach 2010-2012

	2010	2011	2012
Liczba urodzeń	1512	1411	1448
Liczba zgonów	1618	1585	1613
Przyrost naturalny	-106	-174	-165
Przyrost naturalny w ‰	-0,75	-1,25	-1,19

Źródło: Dane UM Ruda Śląska oraz obliczenia własne autora

W 2012 r. w związek małżeński wstąpiło 1620 osób z Rudy Śląskiej (826 kobiet oraz 794 mężczyzn). Liczba ta jest odpowiednio mniejsza od liczby osób wstępujących w związek małżeński z Rudy Śląskiej w latach 2010-2011. W 2011 r. w związek małżeński wstąpiły 1694 osoby (854 kobiet oraz 840 mężczyzn), a w roku 2010 1825 osób.

Również w roku 2012 spadła liczba małżeństw zawartych w Rudzie Śląskiej, w stosunku do lat 2010-2011, odpowiednio o 23 małżeństwa w stosunku do roku 2011 oraz o 144 małżeństwa w stosunku do roku 2010.

Tabela 13. Liczba mieszkańców Rudy Śląskiej, którzy wstąpili w związek małżeński, w latach 2010-2012

2010			2011			2012		
Kobiety	Mężczyźni	Razem	Kobiety	Mężczyźni	Razem	Kobiety	Mężczyźni	Razem
brak danych	brak danych	1 825	854	840	1 694	826	794	1 620

Źródło: Dane UM Ruda Śląska, Wydział Spraw Obywatelskich

Tabela 14. Liczba małżeństw zawartych w Rudzie Śląskiej, w latach 2010-2012

	2010	2011	2012
Liczba zawartych małżeństw	940	819	796

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Liczba urodzeń żywych na 1000 mieszkańców w Rudzie Śląskiej była najwyższa wśród miast porównywanych. Wartość 10,5 urodzeń na 1000 mieszkańców była większa od wartości ww. wskaźnika w kraju o 0,8.

Pod względem liczby zgonów na 1000 mieszkańców, wśród porównywanych jednostek, Ruda Śląska zajmuje 4 pozycję, 11,3 zgonów na 1000 mieszkańców.

Tabela 15. Urodzenia żywe i zgony w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w Rudzie Śląskiej i jednostkach porównywanych, w latach 2002-2012

Jednostka terytorialna	urodzenia żywe na 1000 ludności											zgony na 1000 ludności										
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Polska	9,3	9,2	9,3	9,5	9,8	10,2	10,9	10,9	10,7	10,1	10,0	9,4	9,6	9,5	9,7	9,7	9,9	10,0	10,1	9,8	9,7	9,8
woj. mazowieckie	9,1	9,1	9,4	9,7	10,2	10,7	11,3	11,5	11,6	10,9	10,8	10,0	10,3	10,0	10,1	10,1	10,2	10,3	10,5	10,2	10,1	10,3
Płock	8,5	9,3	8,9	9,4	10,3	9,9	11,0	11,0	10,3	9,9	10,4	8,2	7,9	8,1	8,2	9,1	9,3	9,4	9,5	9,5	9,0	10,2
woj. śląskie	8,3	8,3	8,5	8,7	9,1	9,4	10,1	10,3	10,3	9,7	9,6	9,4	9,7	9,7	9,9	9,9	10,2	10,3	10,5	10,3	10,3	10,6
Gliwice	7,0	7,4	7,7	8,0	8,9	8,8	9,8	9,5	9,8	9,3	9,4	9,0	9,1	9,2	9,5	9,1	9,9	10,2	9,8	10,3	10,5	10,6
Chorzów	7,7	8,4	8,1	8,5	9,6	9,9	10,2	10,9	10,4	9,4	9,6	12,6	13,2	13,2	13,2	12,9	13,2	13,3	13,2	12,5	13,2	13,3
Ruda Śląska	8,7	8,8	9,1	9,0	9,4	9,8	11,0	10,9	10,9	10,1	10,5	10,2	10,3	10,1	10,7	11,0	11,2	11,2	11,4	11,1	10,9	11,3
Świętochłowice	9,1	8,8	9,8	9,8	9,9	9,8	10,6	10,2	10,8	10,1	9,0	10,8	10,7	11,5	11,5	11,3	11,5	10,7	11,8	12,2	12,1	11,8
dolnośląskie	8,4	8,3	8,6	8,9	9,2	9,6	10,4	10,4	10,1	9,5	9,3	9,5	9,6	9,8	9,9	10,1	10,4	10,6	10,7	10,2	10,1	10,4
Jelenia Góra	7,1	7,3	7,2	7,5	7,8	8,0	8,3	8,8	8,6	7,5	7,5	10,2	9,9	10,8	10,5	11,8	11,0	11,3	12,4	12,5	12,0	12,3
woj. kujawsko-pomorskie	9,7	9,7	9,7	9,9	10,2	10,6	11,3	11,1	10,8	10,0	9,9	9,2	9,3	9,2	9,4	9,5	9,8	9,7	9,9	9,7	9,4	9,7
Włocławek	9,3	8,8	8,7	8,2	8,7	8,7	9,3	9,6	9,5	8,3	8,0	8,8	8,5	9,2	9,2	9,7	10,2	10,1	10,4	10,6	10,1	10,8
woj. warmińsko-mazurskie	10,3	10,1	10,1	10,3	10,5	10,9	11,4	11,6	10,8	10,2	9,9	8,4	8,4	8,6	8,7	8,8	9,0	9,0	9,2	8,9	8,9	9,2
Elbląg	8,5	8,6	8,6	8,7	9,2	9,3	9,5	10,3	9,3	8,7	8,4	8,4	8,5	9,5	9,4	9,7	9,7	9,5	9,5	9,7	9,8	10,3
Polska - miasto	8,4	8,5	8,8	9,0	9,4	9,7	10,4	10,6	10,3	9,6	9,6	9,1	9,2	9,3	9,4	9,5	9,7	9,9	10,0	9,7	9,6	9,7
mazowieckie - miasto	8,5	8,8	9,3	9,7	10,2	10,6	11,4	11,4	11,6	10,9	10,8	9,7	9,8	9,6	9,7	9,7	9,8	10,0	10,0	9,8	9,6	10,0
śląskie - miasto	8,0	8,1	8,4	8,6	9,1	9,3	10,0	10,2	10,2	9,5	9,5	9,5	9,6	9,7	10,0	10,1	10,3	10,4	10,6	10,4	10,5	10,8
dolnośląskie - miasto	7,8	7,8	8,1	8,6	8,8	9,2	10,1	10,0	9,8	9,2	9,0	9,3	9,5	9,8	9,8	10,2	10,4	10,7	10,9	10,3	10,2	10,6
kujawsko-pomorskie - miasto	8,8	8,8	8,8	8,9	9,3	9,6	10,3	10,6	10,0	9,3	9,0	9,0	9,2	9,2	9,3	9,5	9,9	10,0	10,1	9,9	9,6	10,0
warmińsko-mazurskie - miasto	9,0	9,0	9,1	9,4	9,6	10,0	10,6	11,1	10,0	9,3	9,1	8,1	8,2	8,3	8,6	8,7	8,9	8,9	9,1	8,8	8,8	9,1

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

2.1.3. Ruch wędrowniczy (migracje na pobyt stały)

Saldo migracji w Rudzie Śląskiej w latach 2002-2006, ze wskaźnikiem (-5,83) było najniższe wśród porównywanych jednostek. W latach 2007-2011 wartość ta znacznie spadła (-3,78) i wśród porównywanych miast zajmowała 4 pozycję pod tym względem.

Tabela 16. Migracje na pobyt stały

Jednostka terytorialna	Napływ		Odptyw		Saldo migracji	
	2002-2006	2007-2011	2002-2006	2007-2011	2002-2006	2007-2011
Polska	11,56	11,71	12,03	11,93	-0,47	-0,23
woj. mazowieckie	13,91	13,70	11,15	11,16	2,75	2,53
Płock	8,19	8,03	11,56	12,15	-3,37	-4,12
woj. śląskie	9,76	10,07	11,83	11,47	-2,07	-1,40
Gliwice	8,28	7,81	11,74	11,61	-3,46	-3,80
Chorzów	12,82	13,03	15,07	12,97	-2,25	0,06
Ruda Śląska	6,35	7,11	12,18	10,89	-5,83	-3,78
Świętochłowice	11,21	10,20	14,68	14,75	-3,47	-4,55
dolnośląskie	11,18	12,92	11,95	12,88	-0,78	0,04
Jelenia Góra	9,28	10,26	12,73	13,38	-3,46	-3,11
woj. kujawsko-pomorskie	12,07	11,90	13,03	12,74	-0,96	-0,84
Włocławek	6,25	6,67	10,20	10,57	-3,95	-3,89
woj. warmińsko-mazurskie	12,40	12,42	14,63	14,56	-2,22	-2,14
Elbląg	6,44	6,56	8,57	9,18	-2,12	-2,62
Polska - miasto	10,30	10,15	12,22	12,25	-1,93	-2,10
mazowieckie - miasto	13,52	12,91	10,95	11,19	2,58	1,72
śląskie - miasto	8,81	8,94	12,26	11,93	-3,46	-2,99
dolnośląskie - miasto	9,17	10,34	11,68	12,62	-2,52	-2,27
kujawsko-pomorskie - miasto	9,32	9,06	12,49	12,24	-3,17	-3,18
warmińsko-mazurskie - miasto	11,37	10,90	13,60	13,79	-2,23	-2,88

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS oraz obliczenia własne autora

2.2. Kapitał ludzki

Kapitał ludzki to wiedza, umiejętności, zdolności oraz inne właściwe jednostce atrybuty ułatwiające tworzenie osobistego, społecznego oraz ekonomicznego dobrostanu⁷.

Kapitał ludzki to cechy jakościowe, które trudno jest zobrazować za pomocą danych ilościowych.

Najistotniejszym miernikiem kapitału ludzkiego jest poziom wykształcenia ludności. Dane na temat wykształcenia mieszkańców zostały zebrane podczas Narodowego Spisu Powszechnego przeprowadzonego w 2011 r.

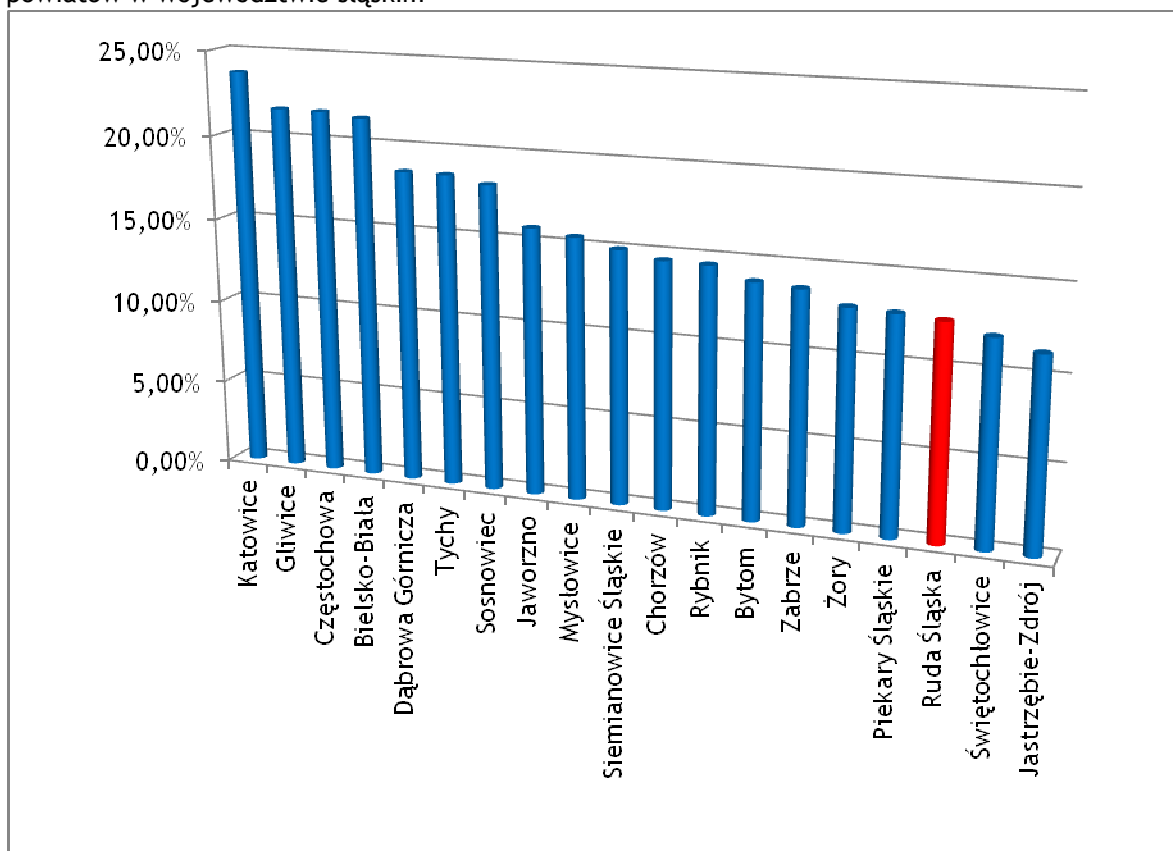
Najliczniejszą grupę wśród mieszkańców Rudy Śląskiej stanowili mieszkańcy z wykształceniem zasadniczym zawodowym - 29,88% (wśród wszystkich miast powiatowych w województwie śląskim pod tym względem Ruda Śląska zajmowała III miejsce) oraz wykształceniem średnim 28,34% (14 pozycja wśród 19 miast). Najwyższy udział wśród ludności z wykształceniem zasadniczym zawodowym został odnotowany w Żorach - 31,67%, najniższy natomiast w Częstochowie 18,86%. W przypadku ludności z wykształceniem średnim najwyższą udział wśród ludności ogółem odnotowano Dąbrowie Górniczej - 35,83%, najniższy natomiast w Żorach - 26,19%.

Według danych z Narodowego Spisu Powszechnego przeprowadzonego w 2011 r. w Rudzie Śląskiej było 12,64% mieszkańców z wykształceniem wyższym. Pod względem liczby osób z wykształceniem wyższym Ruda Śląska plasowała się na 17 miejscu wśród 19 miast na prawach powiatów w województwie śląskim. Najwięcej osób z wykształceniem wyższym było wśród mieszkańców Katowic - 23,72%. Najmniej natomiast w Jastrzębiu Zdrój - 11,37% ludności z wykształceniem wyższym.

⁷

Kapitał ludzki w Polsce w 2010 r., red. Jerzy Auksztol, Urząd Statystyczny w Gdańsku, ISSN 2299-775X, Gdańsk 2012, str. 3

Wykres 3. Odsetek ludzi z wykształceniem wyższym w Rudzie Śląskiej oraz miastach na prawach powiatów w województwie śląskim

Źródło: Opracowanie własne na podstawie NSP 2011 - Ludność w województwie śląskim. Stan i struktura demograficzno-społeczna Urząd Statystyczny w Katowicach, Katowice 2013 r.

Udział ludności z wykształceniem gimnazjalnym we wszystkich miastach na prawach powiatów jest bardzo zbliżony od 3,80% w Sosnowcu do 5,34% w Jastrzębiu Zdrój. W Rudzie Śląskiej ludność z wykształceniem gimnazjalnym stanowiła 4,88%.

W Rudzie Śląskiej duży odsetek wśród ludności ogółem stanowią mieszkańcy z wykształceniem ukończonym podstawowym - 17,50%.

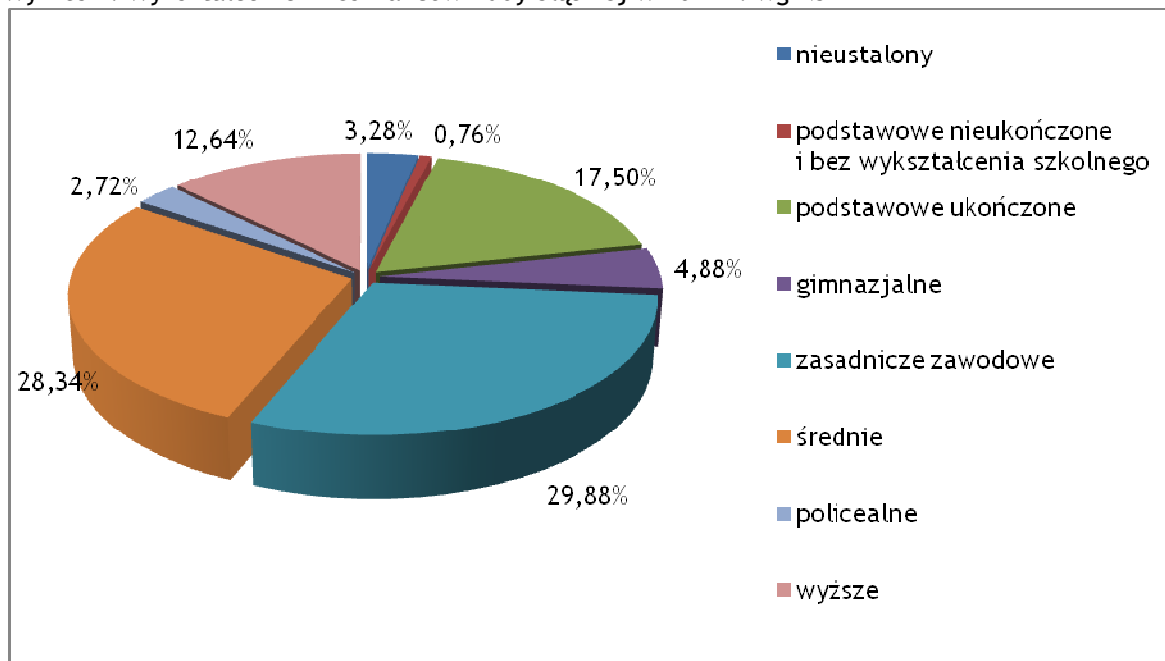
Tabela 17. Poziom wykształcenia mieszkańców miasta Ruda Śląska oraz miastach na prawach powiatów w województwie śląskim

	nieustalony	podstawowe nieukończone i bez i bez wykształcenia szkolnego	podstawowe ukończone	gimnazjalne	zasadnicze zawodowe	średnie	policealne	wyższe
Bielsko-Biała	4,92%	0,72%	11,29%	4,28%	22,20%	32,32%	2,80%	21,47%
Bytom	5,65%	0,89%	16,67%	4,53%	26,12%	29,30%	2,99%	13,86%
Chorzów	3,41%	0,76%	18,00%	4,50%	25,84%	30,07%	2,82%	14,61%
Częstochowa	5,01%	0,79%	13,40%	3,99%	18,25%	33,62%	3,23%	21,70%
Dąbrowa Górnicza	2,81%	0,99%	14,88%	3,83%	21,06%	35,33%	2,57%	18,52%
Gliwice	6,13%	0,79%	12,55%	4,22%	18,86%	32,02%	3,73%	21,71%

	nieustalony	podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego	podstawowe ukończone	gimnazjalne	zasadnicze zawodowe	średnie	policealne	wyższe
Jastrzębie-Zdrój	4,21%	0,74%	19,13%	5,34%	30,57%	26,38%	2,26%	11,37%
Jaworzno	4,42%	0,92%	16,49%	4,74%	22,66%	32,73%	2,20%	15,84%
Katowice	4,03%	0,64%	12,73%	4,27%	19,31%	32,50%	2,79%	23,72%
Mysłowice	4,27%	0,73%	14,22%	4,68%	25,95%	32,16%	2,46%	15,52%
Piekary Śląskie	4,22%	0,90%	17,40%	4,06%	29,55%	27,83%	3,23%	12,81%
Ruda Śląska	3,28%	0,76%	17,50%	4,88%	29,88%	28,34%	2,72%	12,64%
Rybnik	5,74%	0,72%	15,63%	4,79%	29,49%	26,34%	2,71%	14,58%
Siemianowice Śląskie	4,32%	0,83%	16,67%	4,23%	26,63%	30,07%	2,22%	15,02%
Sosnowiec	4,55%	0,86%	14,06%	3,80%	20,79%	34,93%	2,88%	18,13%
Świętochłowice	5,16%	0,75%	19,37%	4,82%	28,84%	26,39%	2,64%	12,02%
Tychy	5,40%	0,62%	12,17%	4,13%	23,52%	33,21%	2,44%	18,52%
Zabrze	8,65%	0,91%	16,59%	4,71%	24,21%	28,42%	2,82%	13,70%
Żory	6,66%	0,65%	14,66%	4,50%	31,67%	26,19%	2,74%	12,92%

Źródło: NSP 2011 - Ludność w województwie śląskim. Stan i struktura demograficzno-społeczna Urząd Statystyczny w Katowicach, Katowice 2013 r.

Wykres 4. Wykształcenie mieszkańców Rudy Śląskiej w 2011 r. wg NSP

Źródło: Opracowanie własne na podstawie NSP 2011 - Ludność w województwie śląskim. Stan i struktura demograficzno-społeczna Urząd Statystyczny w Katowicach, Katowice 2013 r.

Również bardzo istotnym wskaźnikiem Kapitału Ludzkiego są dane o wynikach sprawdzianu szóstoklasisty oraz egzaminach gimnazjalnych. Średni wynik osiągnięty ze wszystkich szkół podstawowych w Rudzie Śląskiej był niższy od średniej ogólnopolskiej o 2,5%.

Tabela 18. Wyniki sprawdzianu szóstoklasistów w szkołach podstawowych w roku szkolnym 2012/2013 w Rudzie Śląskiej max liczba do zdobycia 40 pkt.

Nazwa szkoły	Średni wynik
Szkoła Podstawowa nr 1	20,6
Szkoła Podstawowa nr 2 im. Jana Wyplera	21,4
Szkoła Podstawowa nr 3 im. Joanny von Schaffgotsch-Gryzik	21,3
Szkoła Podstawowa nr 4 im. Józefa Lompy	21,5
Szkoła Podstawowa nr 5 w Zespole Szkół nr 1	16,9
Szkoła Podstawowa nr 6 im. Marii Skłodowskiej-Curie w Rudzie Śląskiej	25,5
Szkoła Podstawowa nr 7 im. Adama Mickiewicza w Rudzie Śląskiej	20,7
Szkoła Podstawowa nr 8 im. Jana Kawalca w Rudzie Śląskiej	21,4
Szkoła Podstawowa nr 13 im. Alferda Szklarskiego	20,8
Szkoła Podstawowa nr 14 w Rudzie Śląskiej	23,5
Szkoła Podstawowa Sportowa nr 15 z Klasami Integracyjnymi im. Polskich Olimpijczyków	23,5
Szkoła Podstawowa nr 16	27,0
Szkoła Podstawowa nr 18 im. ks. K. Damrota	21,8
Szkoła Podstawowa nr 20 im. Marii Konopnickiej w Rudzie Śląskiej	26,3
Szkoła Podstawowa nr 21 im. bpa Wilhelma Pluty w Rudzie Śląskiej	23,8
Szkoła Podstawowa nr 23 im. Jana Brzechwy w Rudzie Śląskiej	20,4
Szkoła Podstawowa nr 24 im. Powstańców Śląskich w Rudzie Śląskiej	25,6
Szkoła Podstawowa nr 25 im. Juliusza Słowackiego w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 2 w Rudzie Śląskiej	20,6
Szkoła Podstawowa nr 30 im. Karola Miarki w Rudzie Śląskiej	24,8
Szkoła Podstawowa nr 36 im. Juliusza Słowackiego w Rudzie Śląskiej	15,6
Szkoła Podstawowa nr 40 im. Karola Goduli	20,2
Szkoła Podstawowa nr 41 w Rudzie Śląskiej	17,2
Średnia dla wszystkich szkół w Rudzie Śląskiej	21,8
Średnia ogólnopolska	24,03

Źródło: www.oke.jaworzno.pl

Najlepsze wyniki w odniesieniu do średniej ogólnopolskiej uzyskali uczniowie z języka niemieckiego na poziomie rozszerzonym. Wynik średni dla uczniów z Rudy Śląskiej to 45%, tj. 17,9 pkt., natomiast średnia dla kraju to 40%, tj. 16,0 pkt. Na podobnym poziomie w odniesieniu do średniej krajowej ukształtował się średni wynik uzyskany przez uczniów z języka niemieckiego na poziomie podstawowym. Wynik uczniów z Rudy Śląskiej to 57% (22,8 pkt.), natomiast w średni wynik uzyskany przez uczniów w kraju to 58% (23,2 pkt.).

W przypadku pozostałych przedmiotów uczniowie z Rudy Śląskiej uzyskali ogólnie słabsze wyniki.

W przypadku przedmiotów humanistycznych wyniki średnie uczniów z Rudy Śląskiej były niższe o 4% od średniej dla kraju. W przypadku części matematyczno-przyrodniczej średnie wyniki uzyskane przez uczniów z Rudy Śląskiej były niższe o 6% od średniej ogólnokrajowej.

Tabela 19. Wyniki egzaminu gimnazjalnego w rozbiciu na gimnazja oraz przedmioty w skali punktowej oraz procentowej w roku szkolnym 2012/2013 w Rudzie Śląskiej

Przedmiot	Historia i WOS (33 pkt.)		Język polski (32 pkt.)		Przedmioty przyrodnicze (28 pkt.)		Matematyka (29 pkt.)		Język angielski poziom podstawowy (40 pkt.)		Język angielski poziom rozszerzony (40 pkt.)		Język niemiecki poziom podstawowy (40 pkt.)		Język niemiecki poziom rozszerzony (40 pkt.)		Język francuski poziom podstawowy (40 pkt.)		Język francuski poziom rozszerzony (40 pkt.)		Język rosyjski poziom podstawowy (40 pkt.)		Język rosyjski poziom rozszerzony (40 pkt.)	
	Średni wynik																							
Gimnazjum	%	pkt	%	pkt	%	pkt	%	pkt	%	pkt	%	pkt	%	pkt	%	pkt	%	pkt	%	pkt	%	pkt	%	pkt
Gimnazjum Nr 3	66%	21,9	69%	22	64%	17,9	56%	16,3	64%	25,5	48%	19,1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gimnazjum Nr 19 w Zespole Szkół Nr 1	44%	14,6	48%	15,2	44%	12,4	33%	9,7	36%	14,5	12%	4,9	39%	15,6	36%	14,3	-	-	-	-	-	-	-	-
Gimnazjum nr 6 im. Wojciecha Korfańtego	51%	16,7	50%	16	46%	12,8	30%	8,8	48%	19,1	30%	12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gimnazjum nr 7 im. Noblistów Polskich	52%	17,1	60%	19,2	54%	15,2	36%	10,5	53%	21,3	34%	13,5	48%	19	24%	9,7	-	-	-	-	-	-	-	-
Gimnazjum nr 13 im. Roberta Schumana w Zespole Szkół nr 5	47%	15,6	47%	15,1	46%	12,8	29%	8,3	45%	17,9	27%	11	36%	14,4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gimnazjum nr 14 im. prof. Jana Karskiego	58%	19,2	56%	17,8	54%	15,1	42%	12,2	60%	24,1	39%	15,6	-	-	-	-	45%	17,8	-	-	-	-	-	-
Gimnazjum nr 11 im. Jana S. Dworaka	53%	17,6	57%	18,3	54%	15,1	36%	10,4	51%	20,6	34%	13,4	44%	17,7	29%	11,7	-	-	-	-	-	-	-	-
Gimnazjum nr 18 im. Juliusza Słowackiego w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 2	65%	21,6	72%	22,9	66%	18,5	52%	14,9	64%	25,6	59%	23,5	81%	32,5	64%	25,8	-	-	-	-	-	-	-	-
Gimnazjum nr 8 im. Stanisława Ligonja	57%	18,9	62%	19,9	55%	15,4	43%	12,4	59%	23,8	43%	17,3	62%	24,6	70%	28	-	-	-	-	-	-	-	-
Gimnazjum nr 9 z Oddziałami Integracyjnymi im. Jana Pawła II	60%	19,7	62%	20	57%	15,9	48%	14	62%	24,7	45%	18,1	68%	27	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gimnazjum nr 2 im. Wincentego Janasa	46%	15,2	51%	16,3	43%	12	26%	7,7	41%	16,5	19%	7,7	37%	14,8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gimnazjum nr 5 Powstańców Śląskich	54%	17,7	60%	19,2	57%	15,9	50%	14,6	62%	24,9	43%	17,3	-	-	-	-	-	-	-	-	57%	22,9	-	-
Gimnazjum nr 12 w Zespole Szkół	67%	22,1	75%	23,9	66%	18,5	64%	18,5	82%	32,9	67%	26,9	73%	29	-	-	73%	29	45%	18	-	-	-	-

Przedmiot	Historia i WOS (33 pkt.)	Język polski (32 pkt.)		Przedmioty przyrodnicze (28 pkt.)		Matematyka (29 pkt.)		Język angielski poziom podstawowy (40 pkt.)		Język angielski poziom rozszerzony (40 pkt.)		Język niemiecki poziom podstawowy (40 pkt.)		Język niemiecki poziom rozszerzony (40 pkt.)		Język francuski poziom podstawowy (40 pkt.)		Język francuski poziom rozszerzony (40 pkt.)		Język rosyjski poziom podstawowy (40 pkt.)		Język rosyjski poziom rozszerzony (40 pkt.)		
	Średni wynik																							
Gimnazjum	%	pkt	%	pkt	%	pkt	%	pkt	%	pkt	%	pkt	%	pkt	%	pkt	%	pkt	%	pkt	%	pkt	%	pkt
Ogólnokształcących nr 2 im. Gustawa Morcinka																								
Gimnazjum nr 1 w Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 1 im. Adama Mickiewicza	64%	21,2	74%	23,6	62%	17,4	61%	17,8	72%	28,8	57%	22,7	63%	25	-	-	69%	27,5	-	-	-	-	-	-
Gimnazjum dla Dorosłych w Centrum Kształcenia Ustawicznego	39%	12,8	32%	10,3	38%	10,6	26%	7,5	34%	13,4	16%	6,4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 4 - Gimnazjum nr 4	42%	13,9	40%	13	41%	11,6	28%	8,2	39%	15,8	16%	6,4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gimnazjum nr 10 w Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 3 im Jana Pawła II	58%	19,3	66%	21,1	61%	17	53%	15,3	66%	26,3	49%	19,7	79%	31,5	-	-	69%	27,5	42%	16,8	45%	18	-	-
Wynik średni dla gimnazjów w Rudzie Śląskiej	54%	17,9	58%	18,5	53%	14,9	42%	12,2	55%	22,1	38%	15,0	57%	22,8	45%	17,9	64%	25,5	44%	17,4	51%	20,5	-	-
Średnia ogólnopolska	58%	19,1	62%	19,8	59%	16,52	48%	13,9	63%	25,2	45%	18,0	58%	23,2	40%	16,0	68%	27,2	59%	23,2	64%	25,6	43%	17,2

Źródło: www.oke.jaworzno.pl

Uwzględniając wszystkie sesje (łącznie z poprawkową) zdawalność rudzkich szkół w 2013 r. wyniosła 85,86% (województwo 88,15%). Nie jest to również najniższy wynik - na 36 powiatów 26 miejsce).

Na wynik ten ma wpływ wynik szkół niepublicznych i szkół dla dorosłych. W szkołach niepublicznych ani jeden absolwent nie otrzymał świadectwa maturalnego, w szkołach dla dorosłych było to zaledwie 5%.

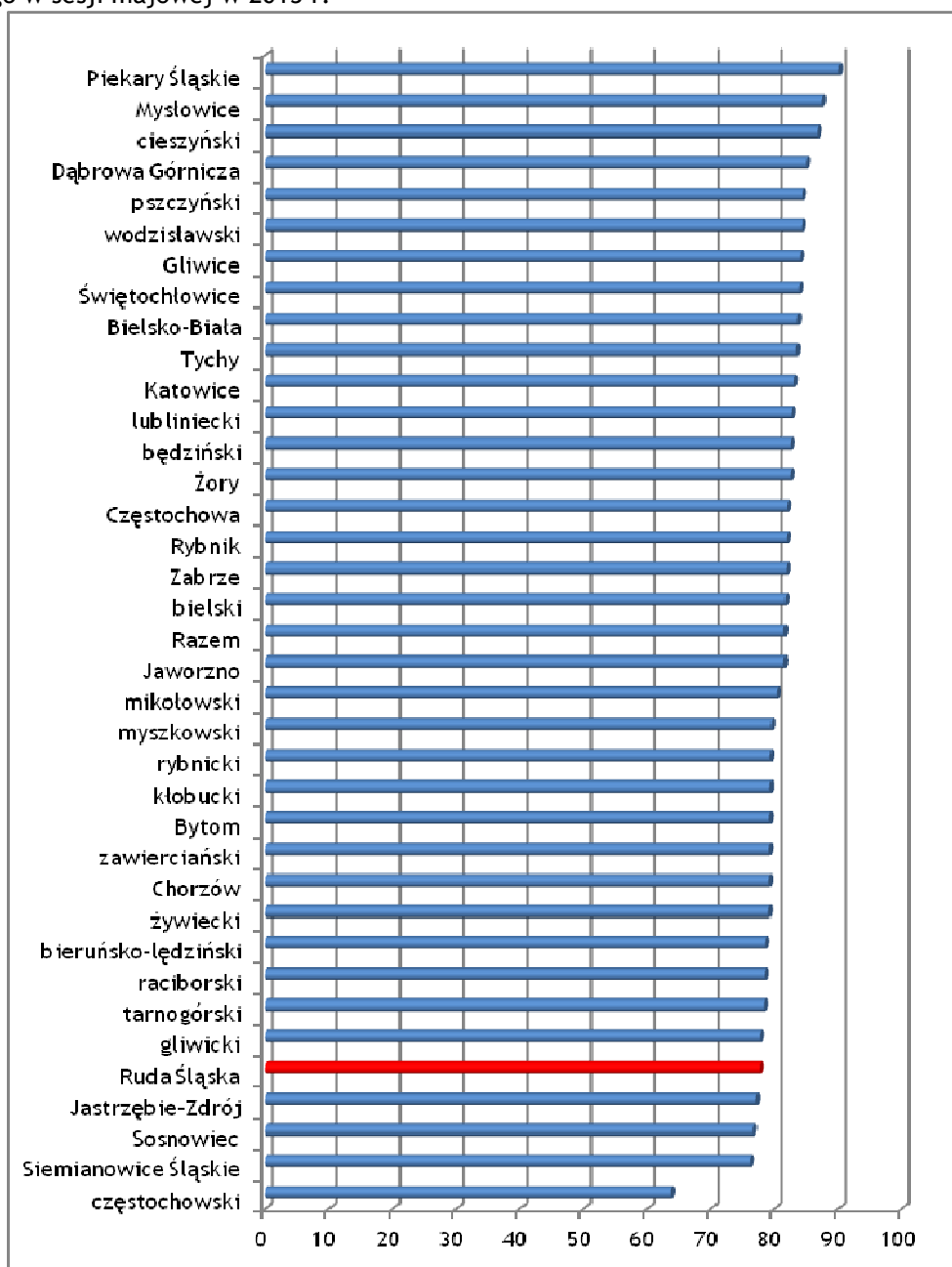
Średnia zdawalność LO dla młodzieży (4 LO) to 95% (wynik wyższy od średniej wojewódzkiej), technika i 1 liceum profilowane to 84%. Należy zauważyć, że dla młodzieży tej „ważniejszy” jest egzamin zawodowy

Tabela 20. Zdawalność egzaminu maturalnego w poszczególnych powiatach województwa śląskiego w sesji majowej w 2013 r.

Powiat	Przystępujący do co najmniej jednego przedmiotu obowiązkowego	Przystępujący do wszystkich egzaminów obowiązkowych	Otrzymujący świadectwo dojrzałości	
			liczba	procent
będziński	681	655	541	82,60
bielski	429	416	340	81,73
Bielsko-Biała	2617	2549	2132	83,64
bieruńsko-lędziński	361	342	269	78,65
Bytom	1235	1180	935	79,24
Chorzów	1245	1205	954	79,17
cieszyński	1344	1314	1141	86,83
Częstochowa	3689	3614	2964	82,01
częstochowski	175	174	111	63,79
Dąbrowa Górnicza	1017	999	850	85,09
Gliwice	1943	1888	1587	84,06
gliwicki	314	301	234	77,74
Jastrzębie-Zdrój	888	845	652	77,16
Jaworzno	754	730	595	81,51
Katowice	2833	2738	2275	83,09
kłobucki	334	334	265	79,34
lubliniecki	461	453	375	82,78
mikołowski	611	593	477	80,44
Mysłowice	354	345	302	87,54
myszkowski	444	440	350	79,55
Piekary Śląskie	218	213	192	90,14
pszczyński	751	736	621	84,38
raciborski	944	929	730	78,58
Ruda Śląska	720	700	544	77,71
rybnicki	100	97	77	79,38
Rybnik	1603	1558	1277	81,96
Siemianowice Śląskie	333	328	250	76,22
Sosnowiec	1525	1457	1117	76,66
Świętochłowice	146	143	120	83,92
tarnogórski	1468	1424	1117	78,44
Tychy	1109	1070	893	83,46
wodzisławski	1113	1092	921	84,34
Zabrze	1250	1211	992	81,92
zawierciański	1110	1086	860	79,19
Żory	637	609	503	82,59
żywiecki	1440	1411	1116	79,09
Razem	36 196	35 179	28 679	81,52

Źródło: www.oke.jaworzno.pl

Wykres 5. Zdawalność egzaminu maturalnego w poszczególnych powiatach województwa śląskiego w sesji majowej w 2013 r.

Źródło: www.oke.jaworzno.pl

Kapitał ludzki można zobrazować również poprzez przedstawienie danych dotyczących czytelnictwa. Miasto Ruda Śląska w odniesieniu do jednostek porównywanych odznaczało się najniższą wartością wskaźnika w zakresie czytelników bibliotek publicznych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców.

Mimo małej liczby czytelników bibliotek publicznych na 1000 mieszkańców, Ruda Śląska odznacza się dużą wartością wskaźnika wypożyczeń księgozbioru w woluminach⁸

⁸ Wolumin - tom biblioteczny

w przeliczeniu na 1 czytelnika. Wartość wskaźnika dotyczącego wypożyczonych woluminów w przeliczeniu na 1 czytelnika w 2012 r. wyniosła 22,3. Taką samą wartość wypożyczonych woluminów odnotowano w Gliwicach, a wyższe jedynie w Świętochłowicach (23,4) oraz Jeleniej Górze (25,3).

Tabela 21. Dane dotyczące czytelnictwa w Rudzie Śląskiej oraz jednostkach porównywanych w 2012 r.

	czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności	wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach
Polska	168	18,9
woj. mazowieckie	182	16,0
Płock	255	15,1
woj. śląskie	188	19,7
Gliwice	201	22,3
Chorzów	162	14,2
Ruda Śląska	115	22,3
Świętochłowice	160	23,4
dolnośląskie	173	19,5
Jelenia Góra	148	25,3
woj. kujawsko-pomorskie	139	19,3
Włocławek	167	17,6
woj. warmińsko-mazurskie	152	19,5
Elbląg	200	14,4
Polska - miasto	207	18,6
mazowieckie - miasto	229	15,5
śląskie - miasto	202	19,6
dolnośląskie - miasto	199	19,5
kujawsko-pomorskie - miasto	165	19,0
warmińsko-mazurskie - miasto	196	18,6

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

2.3. Kapitał społeczny

Według Roberta Putmana *Kapitał społeczny to te cechy organizacji społecznych, takich jak sieci (układy) jednostek lub gospodarstw domowych oraz powiązanych z nimi norm i wartości, które kreują efekty zewnętrzne dla całej wspólnoty.*

Podobnie, jak dla kapitału ludzkiego, wskaźnikami kapitału społecznego są cechy jakościowe. Jako mierniki ilustrujące pewien aspekt kapitału społecznego można zastosować wskaźnik frekwencji wyborczej, liczby stowarzyszeń i organizacji społecznych oraz fundacji na 10 000 ludności, a także aktywność przedsiębiorczą mieszkańców.

W Rudzie Śląskiej, frekwencja w wyborach samorządowych w 2010 wyniosła 38,51%. Niższa frekwencja została odnotowana tylko w Elblągu - 36,94%, Chorzów - 37,95% oraz w Gliwicach - 38,31%. W porównywanych jednostkach frekwencja w wyborach samorządowych w 2010 była znacznie niższa od średniej krajowej, która wynosiła 47,32%. Na zbliżonym poziomie do średniej krajowej odnotowano frekwencję w Płocku - 46,48%.

W przypadku wyborów do sejmiku w 2011 r. frekwencja wyborcza w Rudzie Śląskiej (47,93%) była nieznacznie niższa od średniej dla kraju (48,92%). Na bardzo zbliżonym poziomie była frekwencja we Włocławku (48,98%).

Znacznie niższe niż w Rudzie Śląskiej frekwencja ww. wyborach była w Elblągu (41,42%) oraz w Świętochłowicach (43,47%).

W pozostałych porównywanych jednostkach frekwencja kształtowała się na wyższym poziomie.

W przypadku II tury wyborów prezydenckich frekwencja wśród mieszkańców Rudy Śląskiej (51,61%) była jedynie wyższa od frekwencji w dwóch miastach, tj. w mieście Chorzów (48,49%) oraz Świętochłowice (46,07%). Jednocześnie była niższa od średniej dla kraju o 3,7%.

Tabela 22. Frekwencja wyborcza [%]

Jednostka terytorialna	wybory samorządowe 2010	wybory do sejmu 2011	wybory prezydenckie 2010 II tura
Polska	47,32	48,92	55,31
Płock	46,48	52,38	57,88
Gliwice	38,31	52,62	56,57
Chorzów	37,95	48,87	48,49
Ruda Śląska	38,51	47,93	51,61
Świętochłowice	40,11	43,47	46,07
Jelenia Góra	39,98	50,27	56,02
Włocławek	40,82	48,98	54,72
Elbląg	36,94	41,24	53,22

Źródło: www.pkw.gov.pl

Wśród porównywanych jednostek najwięcej organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 10 000 mieszkańców zlokalizowanych jest w Jeleniej Górze, a następnie w Chorzowie. Najmniejszą liczbę dla tego typu instytucji odnotowano w Rudzie Śląskiej -13. Liczba ta jest zbliżona do liczby organizacji pozarządowych przypadających na 10 000 mieszkańców Świętochłowicach - 14. Wartość ta jest znacznie niższa niż średnia dla województwa śląskiego i całego kraju.

Tabela 23. Liczba organizacji pozarządowych na 10 000 mieszkańców w mieście i jednostkach porównywanych

Jednostka terytorialna	2012
Polska	30
Woj. mazowieckie	37
Płock	22
Woj. śląskie	28
Gliwice	20
Chorzów	41
Ruda Śląska	13
Świętochłowice	14
dolnośląskie	32
Jelenia Góra	43
Woj. kujawsko-pomorskie	27
Włocławek	28
Woj. warmińsko-mazurskie	35
Elbląg	33
Polska - miasto	44
mazowieckie - miasto	22
śląskie - miasto	33

Jednostka terytorialna	2012
dolnośląskie - miasto	29
kujawsko-pomorskie - miasto	36
warmińsko-mazurskie - miasto	30

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

W przeliczeniu na 10 000 mieszkańców w Rudzie Śląskiej było 687 zarejestrowanych podmiotów. Jest to najniższa wartość wskaźnika wśród porównywanych jednostek. Zbliżona wartość została odnotowana w Świętochłowicach - 740 podmiotów na 10 000 mieszkańców. Wartość wskaźnika dla Polski wyniosła 1032 podmioty, natomiast dla województwa śląskiego 982 podmioty.

Wartość wskaźnika dotyczący osób fizycznych prowadzących w działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym w Rudzie Śląskiej wynosiła 8. Wartość ta była najniższa wśród porównywanych jednostek, jednakże różnice pomiędzy jednostkami porównywanymi był znacznie niższe. Zbliżoną wartość wskaźnika - 9 oraz 10 osób prowadzących działalność gospodarczą w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym odnotowano odpowiednio w Świętochłowicach oraz Elblągu. Wartość dla kraju ww. wyniosła 12, dla województwa śląskiego natomiast 11.

Tabela 24. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. mieszkańców oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym w Rudzie Śląskiej i jednostkach porównywanych w 2012 r.

	podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym
Polska	1032	12
woj. mazowieckie	1319	14
Płock	1007	12
woj. śląskie	982	11
Gliwice	1274	13
Chorzów	1008	12
Ruda Śląska	687	8
Świętochłowice	740	9
dolnośląskie	1156	12
Jelenia Góra	1523	16
woj. kujawsko-pomorskie	897	11
Włocławek	1027	12
woj. warmińsko-mazurskie	827	9
Elbląg	991	10
Polska - miasto	1257	14
mazowieckie - miasto	1641	17
śląskie - miasto	1038	12
dolnośląskie - miasto	1320	14
kujawsko-pomorskie - miasto	1051	12
warmińsko-mazurskie - miasto	1010	11

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

3. ZASPOKAJANIE POTRZEB MIESZKAŃCÓW

3.1. Zdrowie

3.1.1. Stan zdrowia mieszkańców

Z usług medycznych w Rudzie Śląskiej w 2012 r. skorzystało łącznie 355 919 pacjentów z 330 powiatów ziemskich i grodzkich, w tym wszystkich powiatów i miast na prawach powiatu woj. śląskiego. Największą grupę poza pacjentami z Rudy Śląskiej (315852 pacjentów) stanowili mieszkańcy Zabrze (8650), Bytomia (4873) oraz Świętochłowic (4316).

Tabela 25. Świadczeniobiorcy wg powiatów woj. śląskiego korzystający z usług medycznych w obszarze Rudy Śląskiej w roku 2012.

Powiat świadczeniobiorcy usługi medycznej	Liczba pacjentów
Ruda Śląska	315852
Zabrze	8650
Bytom	4873
Świętochłowice	4316
Chorzów	3596
Katowice	3242
Mikołowski	2714
Gliwice	1334
Gliwicki	1052
tarnogórski	873
Sosnowiec	533
Siemianowice Śląskie	470
będziński	463
Piekary Śląskie	434
Dąbrowa Górnicza	331
Tychy	330
cieszyński	258
zawierciański	258
Mysłowice	236
Bielsko-Biała	225
Rybnik	213
wodziszawski	208
pszczyński	187
żywiecki	179
rybnicki	172
lubliniecki	163
raciborski	157
Częstochowa	150
bielski	143
bieruńsko-lędziński	136
Jaworzno	135
Żory	129
Jastrzębie-Zdrój	117
kłobucki	117
częstochowski	101
myszkowski	76

Źródło: NFZ Katowice

Najwięcej osób spoza woj. śląskiego, które korzystały z usług medycznych w Rudzie Śląskiej było z powiatu olkuskiego: 141, Krakowa: 122 i powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego: 104.

Najwyższą liczbę hospitalizowanych w ramach ostrego dyżuru z pomocy w Szpitalu Miejskim w Rudzie Śląskiej sp. z o.o. odnotowano w 2011 r. - 44 638 pacjentów, w tym 41 325 z Rudy Śląskiej. W 2012 r. z ww. świadczenia skorzystało 42 443 pacjentów, z czego z Rudy Śląskiej 40 826.

Tabela 26. Pomoc udzielona w ramach ostrego dyżuru w Szpitalu Miejskim w Rudzie Śląskiej sp. z o.o.

	2010	2011	2012
Liczba udzielonych świadczeń w ramach tzw. ostrego dyżuru	37 623	44 638	42 443
Osoby z Rudy Śląskiej	35 447	41 325	40 826
Osoby spoza Rudy Śląskiej	3 176	3 314	1 617

Źródło: Szpital Miejski w Rudzie Śląskiej sp. z o.o.

W roku 2012 ze świadczeń medycznych skorzystało łącznie 403 783 pacjentów z Rudy Śląskiej, liczonych jako liczba zgłoszeń do placówki świadczącej usługi. Najwięcej mieszkańców skorzystało z usług medycznych świadczonych na terenie Miasta - 315 852 pacjentów. Bardzo często mieszkańcy odwiedzali również podmioty świadczące usługi medyczne w:

- Katowicach - 26213 pacjentów,
- Zabrze - 18655 pacjentów,
- Chorzowie - 13433 pacjentów.

Tabela 27. Miejsce udzielenia świadczenia medycznego mieszkańcom Rudy Śląskiej wg powiatów w 2012 r.

Miejsce świadczenia usług medycznych dla mieszkańców Rudy Śląskiej	Liczba pacjentów z Rudy Śląskiej
Ruda Śląska	315852
Katowice	26213
Zabrze	18655
Chorzów	13433
Bytom	8495
Gliwice	5708
Świętochłowice	3880
Mikołowski	1525
Sosnowiec	1215
Piekary Śląskie	1202
Tarnogórski	1134
Cieszyński	911
Siemianowice Śląskie	866
Tychy	731
Gliwicki	623
Będziński	328
Żywiecki	304
Bielsko-Biała	231
Częstochowa	220
Rybnik	218
Mystowice	216

Miejsce świadczenia usług medycznych dla mieszkańców Rudy Śląskiej	Liczba pacjentów z Rudy Śląskiej
Lubliniecki	210
Pszczyński	171
Dąbrowa Górnicza	161
Wodzisławski	161
Bielski	148
Zawierciański	146
Jastrzębie-Zdrój	131
Myszkowski	118
Żory	116
Jaworzno	105
Kłobucki	94
Częstochowski	88
bieruńsko-lędziński	66
Rybnicki	61
Raciborski	47

Źródło: NFZ Katowice

Z danych przekazanych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Rudzie Śląskiej na temat chorób zakaźnych wynika, iż w latach 2010-2012 jedynie wzrosła o zachorowalność na WZW typu B.

Zachorowalność na WZW typu C była najwyższa w 2011 r. - 19 przypadków. Natomiast roku 2010 i 2012 odnotowano 17 przypadków zakażenia tą chorobą. W stosunku do roku 2010 spadła liczba zakażeń gruźlicą. W roku 2010 odnotowano 55, a w roku 2012 46 przypadków zachorowalności na gruźlicę. Najmniej przypadków zakaźnych odnotowano w roku 2011.

W przypadku chorób zakaźnych wieku dziecięcego odnotowano spadek liczby zachorowań w roku 2012 w stosunku do roku 2010. Najmniejsza zachorowalność na różyczkę oraz ospę wietrzną odnotowano w 2011 r., tj. odpowiednio 13 oraz 801 przypadków. Natomiast najmniej zakażeń świnką oraz płonicą odnotowano w roku 2012, tj. odpowiednio 11 oraz 76 przypadków.

Tabela 28. Najczęściej diagnozowane choroby zakaźne, w tym choroby zakaźne wieku dziecięcego zdiagnozowane w Rudzie Śląskiej w latach 2010-2012

Jednostka chorobowa	2010	2011	2012
WZW typu B	8	13	16
WZW typu C	17	19	17
Gruźlica	55	40	46
wieku dziecięcego			
Różyczka	50	13	16
ospa wietrzna	1628	801	1020
Świnka	30	20	11
Płonica	82	102	76

Źródło: Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rudzie Śląskiej

W okresie 2008-2013 (z wyłączeniem roku 2011) w Rudzie Śląskiej nastąpił wzrost śmiertelności niemowląt na 1000 urodzeń żywych, tzw. wskaźnika obciążenia powiatowego. Wartość wskaźnika wzrosła z 6,3 (rok 2005) do 8,0 (rok 2012). Najniższa wartość odnotowana w 2011 r. stanowiła 4,8.

W latach 2008, 2009 i 2011 wskaźnik obciążenia powiatowego był niższy niż średnia dla województwa śląskiego.

W roku 2012 wśród porównywanych jednostek Ruda Śląska odznaczała się najwyższą śmiertelnością niemowląt na 1000 urodzeń żywych. Przyczyn ww. sytuacji jest fakt, że w 2011 r. oddział neonatologii szpitala w Rudzie Śląskiej otrzymał prestiżowy III stopień referencyjności, co w praktyce oznacza możliwość leczenia najciężej chorych noworodków i wcześniaków.

Tabela 29. Zgony niemowląt na 1000 urodzeń żywych w latach 2008-2012 w Rudzie Śląskiej i jednostkach porównywanych w latach 2008-2012

Jednostka terytorialna	2008	2009	2010	2011	2012
Polska	5,6	5,6	5,0	4,7	4,6
Mazowieckie	4,9	4,9	4,5	3,4	4,3
Powiat m. Płock	2,9	3,6	8,6	3,2	4,7
Śląskie	6,8	7,2	5,7	6,0	4,8
Powiat m. Gliwice	4,2	9,8	5,4	6,9	5,1
Powiat m. Chorzów	3,4	7,3	2,6	5,7	6,5
Powiat m. Ruda Śląska	6,3	5,7	7,0	4,8	8,0
Powiat m. Świętochłowice	5,2	9,0	6,9	9,4	4,2
Dolnośląskie	7,4	6,5	6,1	5,6	6,3
Powiat m. Jelenia Góra	1,4	1,3	9,6	3,2	6,4
Kujawsko-pomorskie	5,8	6,4	5,8	6,0	4,8
Powiat m. Włocławek	5,5	5,3	6,3	8,2	2,1
Warmińsko-mazurskie	5,1	5,0	4,8	4,7	4,1
Powiat m. Elbląg	6,7	4,6	5,1	5,6	2,9

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

3.1.2. Usługi medyczne i ich baza materialna i instytucjonalna

31 marca 2010 roku działalność leczniczą zakończył SPZOZ Szpital Miejski w Rudzie Śląskiej w Likwidacji prowadzący szpital, a 1 kwietnia spółka Szpital Miejski w Rudzie Śląskiej sp. z o.o. rozpoczęła działalność leczniczą i obecnie działa jako podmiot leczniczy. Realizacja świadczeń medycznych odbywała się bez przerwy pomimo, że nastąpiła zmiana podmiotu prowadzącego działalność leczniczą.

Tabela 30. Przychody i koszty SPZOZ Szpital Miejski w Rudzie Śląskiej w Likwidacji od 1 stycznia do 31 marca 2010 r.

	2010
przychody z kontraktów z NFZ (ogółem)	12 295 627, 00
przychody z usług komercyjnych i pozostałych źródeł	231 487,45
Zadłużenie	-3 272 142,88
koszty wykonywanych usług podstawowej opieki obciążającej szpital	15 791 926,39

Źródło: SPZOZ Szpital Miejski w Rudzie Śląskiej w Likwidacji

Tabela 31. Przychody i koszty Szpitala Miejskiego w Rudzie Śląskiej sp. z o.o. w latach 2010- 2012

	Od 1 kwietnia do 31 grudnia 2010	2011	2012
przychody z kontraktów z NFZ (ogółem)	39 542 797,70	58 150 945,66	62 043 728,61
przychody z usług komercyjnych i pozostałych źródeł	1 879 945,46	3 641 203,05	3 828 535,09
zadłużenie	- 3 862 771,14	- 672 728,14	253 883,29

koszty wykonywanych usług podstawowej opieki obciążającej szpital	43 925 731,70	60 597 785,23	64 649 697,29
---	---------------	---------------	---------------

Źródło: Szpital Miejski w Rudzie Śląskiej sp. z o.o.

W Szpitalu Miejskim w Rudzie Śląskiej sp. z o.o., w latach 2010-2012, najwięcej pacjentów łącznie było hospitalizowanych w 2010 roku - 20 780 (licząc łącznie z likwidowanym SPZOZ).

W latach 2010-2012 stale wzrastała liczba zatrudnionych lekarzy oraz pielęgniarek. W roku 2010 zatrudnionych było 132,756 w przeliczeniu na pełne etaty lekarzy i 391,299 w przeliczeniu na pełne etaty pielęgniarek, a w 2012 139,117 w przeliczeniu na pełne etaty lekarzy oraz 407,911 w przeliczeniu na pełne etaty pielęgniarek.

Tabela 32. Liczba pacjentów i personelu medycznego Szpitala Miejskiego w Rudzie Śląskiej sp. z o.o. w latach 2010-2012

	2010	2011	2012
liczba pacjentów w ciągu roku	20780	20722	20211
liczba lekarzy (w przeliczeniu na pełne etaty)	132,756	138,909	139,117
liczba pielęgniarek (w przeliczeniu na pełne etaty)	391,299	400,044	407,911

Źródło: Szpital Miejski w Rudzie Śląskiej sp. z o.o.

W Szpitalu Miejskim w Rudzie Śląskiej sp. z o.o. funkcjonuje 16 oddziałów, łącznie z 474 łózkami oraz 15 miejscami dziennymi na Oddziale Psychiatrii Diennej:

- Oddział Gastroenterologii i Chorób Wewnętrznych,
- Oddział Kardiologiczny z Pododdziałem Intensywnego Nadzoru Kardiologicznego,
- Oddział Chirurgii Urazowo-Ortopedycznej,
- Oddział Chirurgii Ogólnej i Naczyniowej,
- Oddział Okulistyczny,
- Oddział Ginekologiczno-Położniczy,
- Oddział Neonatologiczny,
- Oddział Otolaryngologiczny,
- Oddział Neurologiczny,
- Oddział Udarowy,
- Oddział I Chorób Wewnętrznych i Reumatologii,
- Oddział II Chorób Wewnętrznych i Diabetologii,
- Oddział Pediatryczny,
- Oddział Psychiatryczny Ogólny,
- Oddział Psychiatrii Diennej,
- Oddział Chorób Płuc z Pododdziałem Chemioterapii.

W ramach oddziałów funkcjonują specjalistyczne pracownie, m.in.: Kontroli Stymulatorów i Kardiowerterów Stymulatorów, Kontroli Rozruszników czy Audiometrii.

Tabela 33. Oddziały szpitalne ze wskazaniem liczby łózek oraz lekarzy i pielęgniarek w latach 2010-2012

	2010	2011	2012
Oddział Gastroenterologii i Chorób Wewnętrznych			
liczba łózek	47	34	34
liczba lekarzy (w przeliczeniu na pełne etaty)	11,959	10,665	11,665

	2010	2011	2012
liczba pielęgniarek (w przeliczeniu na pełne etaty)	16,500	15,500	15,000
Oddział Kardiologiczny z Poddziałem Intensywnego Nadzoru Kardiologicznego			
liczba łóżek	49	48	48
liczba lekarzy (w przeliczeniu na pełne etaty)	10,717	9,741	9,741
liczba pielęgniarek (w przeliczeniu na pełne etaty)	29,000	30,00	28,500
Oddział Chirurgii Urazowo-Ortopedycznej			
liczba łóżek	40	40	40
liczba lekarzy (w przeliczeniu na pełne etaty)	8,282	10,282	9,635
liczba pielęgniarek (w przeliczeniu na pełne etaty)	16,000	17,253	16,253
Oddział Chirurgii Ogólnej i Naczyniowej			
liczba łóżek	51	51	51
liczba lekarzy (w przeliczeniu na pełne etaty)	13,560	13,924	14,877
liczba pielęgniarek (w przeliczeniu na pełne etaty)	23,000	23,000	22,000
Oddział Okulistyczny			
liczba łóżek	15	15	15
liczba lekarzy (w przeliczeniu na pełne etaty)	4,100	5,100	1,000
liczba pielęgniarek (w przeliczeniu na pełne etaty)	10,000	8,000	2,000
Oddział Ginekologiczno-Położniczy			
liczba łóżek	72	72	72
liczba lekarzy (w przeliczeniu na pełne etaty)	13,416	18,102	19,179
liczba pielęgniarek (w przeliczeniu na pełne etaty)	34,000	39,000	39,000
Oddział Neonatologiczny			
liczba łóżek	32	32	32
liczba lekarzy (w przeliczeniu na pełne etaty)	3,562	3,562	3,562
liczba pielęgniarek (w przeliczeniu na pełne etaty)	28,295	39,535	50,018
Oddział Otolaryngologiczny			
liczba łóżek	15	15	15
liczba lekarzy (w przeliczeniu na pełne etaty)	5,770	5,770	5,770
liczba pielęgniarek (w przeliczeniu na pełne etaty)	11,000	8,000	9,000
Oddział Neurologiczny			
liczba łóżek	23	12	12
liczba lekarzy (w przeliczeniu na pełne etaty)	4,876	5,876	6,079
liczba pielęgniarek (w przeliczeniu na pełne etaty)	16,500	17,500	22,000
Oddział Udarowy			
liczba łóżek	-	16	16
liczba lekarzy (w przeliczeniu na pełne etaty)	Personel wspólny z Oddziałem Neurologicznym		
liczba pielęgniarek (w przeliczeniu na pełne etaty)			
Oddział I Chorób Wewnętrznych i Reumatologii			
liczba łóżek	29	29	29
liczba lekarzy (w przeliczeniu na pełne etaty)	7,947	6,947	7,447

	2010	2011	2012
liczba pielęgniarek (w przeliczeniu na pełne etaty)	14,000	13,000	14,500
Oddział II Chorób Wewnętrznych			
liczba łóżek	30	30	30
liczba lekarzy (w przeliczeniu na pełne etaty)	7,818	7,465	8,465
liczba pielęgniarek (w przeliczeniu na pełne etaty)	13,500	13,250	13,250
Oddział Pediatryczny			
liczba łóżek	20	20	20
liczba lekarzy (w przeliczeniu na pełne etaty)	4,441	4,441	4,441
liczba pielęgniarek (w przeliczeniu na pełne etaty)	13,000	13,250	13,000
Oddział Psychiatryczny Ogólny			
liczba łóżek	30	30	30
liczba lekarzy (w przeliczeniu na pełne etaty)	7,906	6,906	6,953
liczba pielęgniarek (w przeliczeniu na pełne etaty)	15,000	14,000	13,000
Oddział Psychiatrii Diennej			
liczba łóżek	15 miejsc dziennych	15 miejsc dziennych	15 miejsc dziennych
liczba lekarzy (w przeliczeniu na pełne etaty)	1,000	1,000	1,000
liczba pielęgniarek (w przeliczeniu na pełne etaty)	1,000	1,000	1,000
Oddział Chorób Płuc z Pododdziałem Chemioterapii			
liczba łóżek	30	30	30
liczba lekarzy (w przeliczeniu na pełne etaty)	4,253	4,253	4,253
liczba pielęgniarek (w przeliczeniu na pełne etaty)	15,000	15,000	15,000

Źródło: Szpital Miejski w Rudzie Śląskiej sp. z o.o.

W 2011 r. rudzka neonatologia otrzymała prestiżowy III stopień referencyjności, co w praktyce oznacza możliwość leczenia najciężej chorych noworodków i wcześniaków. Do Rudy Śląskiej kierowane są kobiety ciężarne z całego Śląska. Oddział funkcjonuje w systemie rooming - in, czyli noworodek przez 24 godziny przebywa z mamą na sali ogólnej.

Rudzki Oddział Neonatologiczny wyposażony jest w sprzęt przekazany przez fundację Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy. Jest to m.in. respirator oscylacyjny służący do wentylowania pacjenta w przypadku nadciśnienia w płucach, aparaty infant flow do nieinwazyjnej wentylacji pacjentów, ultrasonograf oraz 2 inkubatory, z których jeden jest inkubatorem transportowym. Oddział neonatologiczny Szpitala Miejskiego w Rudzie Śląskiej sp. z o.o. ma kilkanaście stanowisk dla wcześniaków.

Od czerwca 2012 roku w Szpitalu Miejskim w Rudzie Śląskiej sp. z o.o. działa również pierwszy na Śląsku, a drugi w Polsce Bank Mleka Kobiecego.

W ramach świadczenia usług medycznych, oprócz Szpitala Miejskiego w Rudzie Śląskiej sp. z o.o. funkcjonuje 56 podmiotów, posiadających kontrakty z NFZ. W ramach funkcjonujących podmiotów wyróżnia się 10 form prawnych. Najwięcej podmiotów świadczy usługi jako osoby fizyczne - 16 podmiotów. Drugą najczęściej występującą formą są umowy spółek cywilnych - 14 podmiotów.

Tabela 34. Formy prawne podmiotów świadczące usługi medyczne w Rudzie Śląskiej

Nazwa formy podmiotu	Licznik z Nazwa podmiotu
----------------------	--------------------------

Nazwa formy podmiotu	Licznik z Nazwa podmiotu
fundacja lub stowarzyszenie	2
fundacja, związek zawodowy, samorząd zawodowy, stowarzyszenie	1
jednostka budżetowa	1
osoba fizyczna	16
spółka akcyjna	1
spółka cywilna	14
spółka jawna	3
spółka partnerska	1
spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	7
SPZOZ	10

Źródło: NFZ Katowice

Łącznie podmioty świadczą 78 usług w zakresie zdrowia. Podstawową opiekę zdrowotną zapewniają wszystkie z 20 podmiotów:

- Fundacja "UNIA BRACKA",
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Med-Dental" s.c.,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Przychodnia Lekarska" S.C.,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Silesia",
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Panaceum Sp. z o.o.,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Poradnia Medycyny Rodzinnej TEGRAMED
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Unia Bracka sp. z o.o.,
- NZOZ Wyjazdowa Pomoc Medyczna PAKTOR,
- Poradnia Medycyny Szkolnej Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej,
- Przychodnia BUM - med.,
- Przychodnia Rejonowa Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej przy ul. Gierattowskiego 29,
- Przychodnia Rejonowa Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej z siedzibą przy ul. Ks. J. Niedzieli 51 b,
- Przychodnia Rejonowa Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ruda Śląska - AMBULATORIUM ul. Lipa 3,
- Przychodnia Rejonowa Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Rudzie Śląskiej z siedzibą przy ul. Makuszyńskiego 7,
- Przychodnia Rejonowa Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Rudzie Śląskiej z siedzibą przy ul. Siekiela 13,
- Przychodnia Rejonowa Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Rudzie Śląskiej z siedzibą przy ul. Sztolniowej 6,
- Przychodnia Specjalistyczna Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ruda Śląska ul. Szpaków 33 - w likwidacji,
- Przychodnia Specjalistyczna SPZOZ,
- Przychodnia Wirecka,
- Wojewódzkie Pogotowie Ratunkowe w Katowicach.

Specjalistyczną opiekę medyczną dla mieszkańców Rudy Śląskiej realizują 34 podmioty:

- "SALUS mgr Violetta Dytko" S.C Opieka domowa,
- "Fundacja na Rzecz Programu Wczesnego Rozpoznawania Chorób Nowotworowych u Kobiet GODULA-HOPE",
- Centrum Medyczne "BETAMED",
- Fundacja "UNIA BRACKA",
- NEFROLUX Lucjan Sobieraj, Wojciech Kamiński Spółka Jawna,
- Niepubliczny Specjalistyczny Zakład Opieki Zdrowotnej Poradnia Ochrony Zdrowia

- Psychicznego S.C. T. Warakomski, M. Skowron,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej - Hospicjum Domowe im. Jana Pawła II,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Med-Dental" s.c.,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Przychodnia Chirurgiczno-Stomatologiczna DENTARIS" Piotr Malara,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Przychodnia Lekarska" S.C.,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Silesia",
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Almed-Elektra,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Centrum Leczenia Zimnem,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ośrodek Adaptacyjny,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ośrodek Pielęgniarstwa "Pomoc w Zdrowiu i w Chorobie" Spółka z o. o.,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ośrodek Rehabilitacji i Rozwoju Człowieka TERAPIA w Rudzie Śląskiej,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Panaceum sp. z o.o.,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Poradnia Medycyny Rodzinnej TEGRAMED,
- NZOZ Przychodnia Specjalistyczna H. Rudzki A. Wittek s.c.,
- Ośrodek Terapii Uzależnień i Pomocy Psychologicznej Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej,
- Przychodnia BUM - med.,
- Przychodnia Rejonowa Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej przy ul. Gierattowskiego 29,
- Przychodnia Rejonowa Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej z siedzibą przy ul. Ks. J. Niedzieli 51 b,
- Przychodnia Rejonowa Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ruda Śląska - AMBULATORIUM ul. Lipa 3,
- Przychodnia Rejonowa Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Rudzie Śląskiej z siedzibą przy ul. Makuszyńskiego 7,
- Przychodnia Rejonowa Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Rudzie Śląskiej z siedzibą przy ul. Siekiela 13,
- Przychodnia Rejonowa Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Rudzie Śląskiej z siedzibą przy ul. Sztolniowej 6,
- Przychodnia Specjalistyczna Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ruda Śląska ul. Szpaków 33 - w likwidacji,
- Przychodnia specjalistyczna SPZOZ,
- Specjalistyczna Praktyka Stomatologiczna Wanda Jakóbiec,
- Szpital Miejski w Rudzie Śląskiej sp. z o.o. (świadczenia z zakresu ambulatoryjnej opieki specjalistycznej),
- Wojewódzkie Pogotowie Ratunkowe w Katowicach,
- Zespół Medyczno-Opiekuńczy ABIMED Ilona Pławecka i Beata Szymaniak Spółka Partnerska,
- Zespół poradni lekarskich DAMAR S.C.

Świadczenia ogólnostomatologiczne, w tym świadczenia ogólnostomatologiczne udzielane w znieczuleniu ogólnym i dla dzieci i młodzieży do ukończenia 18 r.ż. w Rudzie Śląskiej świadczy 28 podmiotów, które mają podpisane umowy z NFZ:

- ATRIA MED Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Centrum Stomatologii i Medycyny „ATRIA”,
- Gabinet Stomatologiczny lek. stom. Henryka Dasiewicz - Wieczorek,
- Gabinet Stomatologiczny Maria Kowalczyk,
- Indywidualna Praktyka Lekarska lek. stom. Aleksandra Jaszczurok-Kornas,

- Indywidualna Specjalistyczna Praktyka Dentystyczna lek. dentysta Krystyna Cichor specjalista protetyki stomatologicznej,
- Indywidualna Specjalistyczna Praktyka Lekarska - Praktyka Stomatologiczna Juta Wiśniowska-Krzyszpin,
- Joanna Karcz-Balcer,
- Niepubliczny Stomatologiczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Alfa" s.c. Marian i Dariusz Sprus,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "JOLWIT",
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Med-Dental" s.c.,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Przychodnia Lekarska" S.C.,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Silesia",
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Uni-Med" S.C.,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Panaceum sp. z o.o.,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Studio Dental",
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej UNIDENT S.C.,
- Praktyka stomatologiczna Yousef Khaled,
- Prywatna Przychodnia Lekarsko-Stomatologiczna JAWI-MED-MACURA Spółka Jawna,
- Prywatny Gabinet Stomatologiczny Gabriela KASPERCZYK-SPYRA,
- Prywatny Gabinet Stomatologiczny Lilianna Mol-Brączkowska,
- Przychodnia BUM - med.,
- Przychodnia Rejonowa Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej przy ul. Gierattowskiego 29,
- Przychodnia Rejonowa Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej z siedzibą przy ul. Ks. J. Niedzieli 51 b,
- Przychodnia Rejonowa Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Rudzie Śląskiej z siedzibą przy ul. Makuszyńskiego 7,
- Przychodnia Rejonowa Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Rudzie Śląskiej z siedzibą przy ul. Sztolniowej 6,
- Przychodnia Stomatologiczna Witold Warzyszyński,
- Specjalistyczna Praktyka Dentystyczna lek. dentysta Sylwia Jarosz,
- Zakład Lekarski Dentystyczny.

W Rudzie Śląskiej dwie placówki świadczą opiekę nocną i świąteczną są to:

- Przychodnia Specjalistyczna SPZOZ,
- Górniczy Zespół Lecznictwa Ambulatoryjnego w Rudzie Śląskiej Fundacji "UNIA BRACKA".

Za placówki opieki zdrowotnej uważa się również żłobki. Głównym celem żłobków jest zapewnienie opieki nad dziećmi w celu umożliwienia pracy obojgu rodzicom i przyczynianie się przez to do lepszego zaspokojenia potrzeby zabezpieczenia materialnego oraz potrzeb: poczucia użyteczności, uznania, satysfakcji, a także w pewnym stopniu kontaktów społecznych.

W Rudzie Śląskiej w roku 2012 funkcjonowały 2 żłobki publiczne. Natomiast w latach 2010-2011 jeden. Najwięcej dzieci nie zostało przyjętych w roku 2011 - 371, najmniej -264 w roku 2012.

Tabela 35. Liczba żłobków publicznych i dzieci nieprzyjętych do żłobków publicznych w Rudzie Śląskiej w latach 2010-2012

wyszczególnienie	2010	2011	2012
Liczba żłobków (żłobki, kluby dziecięce, dzienny opiekun)	1 (żłobek publiczny)	1 (żłobek publiczny)	2 (żłobki publiczne)
Liczba dzieci, którym nie przyznano miejsc w żłobku (żłobki, klub dziecięcy, dzienny opiekun)	290	371	264

Źródło: Dane UM Ruda Śląska

3.1.3. Profilaktyka zdrowotna, promocja zdrowia

W stosunku do roku 2011, w roku 2012, nastąpił wzrost liczby realizowanych programów na rzecz profilaktyki zdrowotnej oraz promocji zdrowia o 41, czyli blisko o 71%.

W 2012 r. Miasto Ruda Śląska było inicjatorem 99 programów dotyczących promocji zdrowia oraz profilaktyki zdrowotnej. Programy były skierowane do różnych grup docelowych: dzieci, uczniów, osób uzależnionych oraz osób niepełnosprawnych. Realizacja programów odbywała się poprzez jednostki podległe Urzędowi Miasta oraz przy współpracy organizacji pozarządowych.

Tabela 36. Programy dotyczące promocji i profilaktyki w zakresie zdrowia inicjowane przez Urząd Miasta Ruda Śląska w 2012 r.

Nazwa programu	Realizator	Cel	Grupa objęta	Liczebność grupy
"Program wsparcia kobiet po mastektomii i profilaktyka nowotworów piersi"	Stowarzyszenie Amazonek "RELAKS".	Wsparcie kobiet po usunięciu piersi i profilaktyka nowotworów piersi	Kobiety po mastektomii oraz kobiety z grupy ryzyka	1379
„Nowe życie po raku kobiety”	Stowarzyszenie Amazonek „RELAKS”	Wyjazdowe warsztaty dla kobiet po wznowie choroby	Kobiety po mastektomii i wznowie choroby	32
Program diagnostyczno - terapeutyczny dla osób oczekujących na zakwalifikowanie i rozpoczęcie udziału w programie terapeutycznym	Ośrodek Terapii Uzależnień i Pomocy Psychologicznej SP ZOZ	Program skierowany do mieszkańców miasta, którzy zgłosili się do ośrodka terapii uzależnień i nie mogą zostać przyjęci na bieżąco ze względu na kolejkę oczekujących pacjentów	Osoby uzależnione od alkoholu	214
Program psychoedukacyjny dla osób uzależnionych od alkoholu z deficytami poznawczymi i zagrożonych marginalizacją społeczną	Ośrodek Terapii Uzależnień i Pomocy Psychologicznej SP ZOZ	Program skierowany do mieszkańców miasta, którzy są uzależnieni od alkoholu oraz posiadają deficyty poznawcze.	Osoby uzależnione od alkoholu	72
„Pomoc ludziom uzależnionym po przebytej terapii”	Rudzkie Stowarzyszenie Rodzin Abstynenckich „Zdrowe Życie”	Wspieranie osób uzależnionych i ich rodzin, propagowanie abstynencji	Osoby uzależnione, współuzależnione abstynencji i uczniowie	Ok 3500 osób

Nazwa programu	Realizator	Cel	Grupa objęta	Liczebność grupy
"Wspieranie działań w zakresie honorowego oddawania krwi wśród mieszkańców miasta Ruda Śląska"	Stowarzyszenie Honorowych Dawców Krwi Rzeczypospolitej Polskiej Klub HDK przy KWK „Pokój” ul. Lecha 14, 41 - 710 Ruda Śląska	Propagowanie idei honorowego oddawania krwi	Honorowi dawcy krwi - zrzeszeni i niezrzeszeni, młodzież szkolna	705 osób
"Godne życie i umieranie"	Stowarzyszenie Opieki Hospicyjnej i Paliatywnej im. Jana Pawła II	Pomoc osobom terminalnie chorym	Osoby terminalnie chore	140 osób, wykonano 1150 wizyt domowych
"Diabetycy 2012"	Śląskie Stowarzyszenie Diabetyków	Integracja diabetyków, poszerzenie wiedzy na temat choroby cukrzycowej i ryzyka powikłań cukrzycowych, organizacja „Światowego Dnia Cukrzycy"	Osoby dotknięte chorobą cukrzycową oraz inne osoby z grupy ryzyka	Ok. 198 osób
"Rehabilitacja osób niewidomych dorosłych i dzieci"	Polski Związek Niewidomych Okręg Śląski Koło Ruda Śląska	Prowadzenie rehabilitacji niewidomych dorosłych dzieci	Niewidomi i słabowidzący dorośli i dzieci	ok. 100 osób
Rehabilitacja osób niewidomych dorosłych i dzieci"	Regionalna Fundacja Pomocy Niewidomym	Prowadzenie rehabilitacji niewidomych dorosłych dzieci	Niewidomi i słabowidzący dorośli i dzieci	10 dzieci
"Prowadzenie rehabilitacji niepełnosprawnych intelektualnie i ruchowo mieszkańców miasta Ruda Śląska"	Stowarzyszenie Rodzin Osób Niepełnosprawnych „Nadzieja"	Działania propagujące zdrowy styl życia, kształtowanie samodzielności i umiejętności zachowania się w różnych sytuacjach, kontakt z żywym	Osoby niepełnosprawne	Ok. 10 osób
"W zdrowym ciele zdrowy duch"	Zespół Szkół Nr 1	Działania propagujące zdrowy styl życia	Dzieci szkolne	171 dzieci

Nazwa programu	Realizator	Cel	Grupa objęta	Liczebność grupy
"Dbam o higienę swojego ciała"	Zespół Szkół Specjalnych	Działania propagujące zdrowy styl życia	Dzieci szkolne	98 dzieci
"Szkolny Program Promocji Zdrowia"	Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 3	Działania propagujące zdrowy styl życia	Uczniowie	783 uczniów
"Program promocji zdrowia"	Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 2	Działania propagujące zdrowy styl życia	Uczniowie	616 uczniów
„Bądź przyjacielem samego siebie”	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 7	Działania propagujące zdrowy styl życia	Uczniowie	170 uczniów
„Dzień Profilaktyki”	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 5	Działania propagujące zdrowy styl życia	Uczniowie	384 uczniów
„Sobą być zdrowo żyć”	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 6	Działania propagujące zdrowy styl życia	Uczniowie	453 uczniów
„Szkolne dni profilaktyki zdrowia i sportu”	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 3	Działania propagujące zdrowy styl życia	Uczniowie	272 uczniów
„Zdrowie - mój świadomy wybór”	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 2	Działania propagujące zdrowy styl życia	Uczniowie	700 uczniów
„Szkolny Program Promocji Zdrowia”	Zespół szkół Ponadgimnazjalnych Nr 4	Działania propagujące zdrowy styl życia	Uczniowie	300 uczniów
„Wybierz życie - pierwszy krok”	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 1	Działania propagujące zdrowy styl życia	Uczniowie	400 uczniów
Program działań profilaktycznych	Gimnazjum Nr 11	Działania propagujące zdrowy styl życia	Uczniowie	258 uczniów

Nazwa programu	Realizator	Cel	Grupa objęta	Liczebność grupy
„Szkolny program profilaktyki”	Gimnazjum Nr 14	Działania propagujące zdrowy styl życia	Uczniowie	748 uczniów
„Będąc zdrowym daję sobie możliwości”	Gimnazjum Nr 7	Działania propagujące zdrowy styl życia	Uczniowie	281 uczniów
„Żyj zdrowo i trzymaj formę”	Gimnazjum Nr 2	Działania propagujące zdrowy styl życia	Uczniowie	229 uczniów
„Dbaj o siebie”	Gimnazjum Nr 5	Działania propagujące zdrowy styl życia	uczniowie	350 uczniów
„Szkolny Program Promocji Zdrowia w ramach projektu Szkoła Promująca Zdrowie”	Gimnazjum Nr 8	Działania propagujące zdrowy styl życia	uczniowie	198 uczniów
„W zdrowym ciele zdrowy duch”	Szkoła Podstawowa Nr 20	Działania propagujące zdrowy styl życia	uczniowie	274 uczniów
„Tydzień Promocji Zdrowia”	Szkoła Podstawowa 24	Działania propagujące zdrowy styl życia	uczniowie	194 uczniów
„Trzymaj formę	Szkoła Podstawowa Nr 1	Działania propagujące zdrowy styl życia	uczniowie	340 uczniów
„Moja droga to zdrowie i ekologia”	Szkoła Podstawowa Nr 8	Działania propagujące zdrowy styl życia	uczniowie	437 uczniów
„Żyjmy zdrowo i wesoło”	Szkoła Podstawowa Nr 7	Działania propagujące zdrowy styl życia	uczniowie	183 uczniów
„Szkolny Program Promocji Zdrowia”	Szkoła Podstawowa Nr 16	Działania propagujące zdrowy styl życia	uczniowie	419 uczniów
„Program Edukacji Zdrowotnej”	Szkoła Podstawowa Nr 13	Działania propagujące zdrowy styl życia	uczniowie	373 uczniów
„Żyj zdrowo i nie tyj”	Szkoła Podstawowa Nr 3	Działania propagujące zdrowy styl życia	uczniowie	497 uczniów
„Nasze zdrowie w naszych rekach”	Szkoła Podstawowa Nr 18	Działania propagujące zdrowy styl życia	uczniowie	220 uczniów
„Program Promocji Zdrowia”	Szkoła Podstawowa Nr 4	Działania propagujące zdrowy styl życia	uczniowie	161 uczniów

Nazwa programu	Realizator	Cel	Grupa objęta	Liczebność grupy
„Pełni zdrowia i pełni radości”	Szkoła Podstawowa Nr 14	Działania propagujące zdrowy styl życia	uczniowie	259 uczniów
„Program promocji zdrowia”	Szkoła Podstawowa Nr 41	Działania propagujące zdrowy styl życia	uczniowie	420 uczniów
„Zdrowy i bezpieczny przedszkolak”	Miejskie Przedszkole Nr 35	Działania propagujące zdrowy styl życia	dzieci	142 przedszkolaków
„Program Promocji Zdrowa”	Miejskie Przedszkole Nr 30	Działania propagujące zdrowy styl życia	dzieci	215 przedszkolaków
„Dbam o swoje zdrowie”	Miejskie Przedszkole Nr 19	Działania propagujące zdrowy styl życia	dzieci	97 przedszkolaków
Dni Profilaktyki	Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci i Młodzieży „Przystanek”	Dostarczenie pozytywnych wzorców spędzania wolnego czasu, integracja środowiska lokalnego, propagowanie zdrowego i trzeźwego stylu życia	Osoby zagrożone zachowaniami problemowymi oraz nastawione na wzmacnianie więzi rodzinnych	47
Dni Profilaktyki	Związek Harcerstwa Polskiego Komenda Hufca w Rudzie Śląskiej Chorągiew Śląska	Dostarczenie pozytywnych wzorców spędzania wolnego czasu, integracja środowiska lokalnego, propagowanie zdrowego i trzeźwego stylu życia	Osoby zagrożone zachowaniami problemowymi oraz nastawione na wzmacnianie więzi rodzinnych	440 dzieci
Dni Profilaktyki	Zgromadzenie Sióstr św. Elżbiety	Dostarczenie pozytywnych wzorców spędzania wolnego czasu, integracja środowiska lokalnego, propagowanie zdrowego i trzeźwego stylu życia	Osoby zagrożone zachowaniami problemowymi oraz nastawione na wzmacnianie więzi rodzinnych	360 osób
Dni Profilaktyki	Rudzkie Stowarzyszenie Rodzin Abstynenckich „Zdrowe Życie”	Dostarczenie pozytywnych wzorców spędzania wolnego czasu, integracja środowiska lokalnego, propagowanie zdrowego i trzeźwego stylu życia	Osoby zagrożone zachowaniami problemowymi oraz nastawione na wzmacnianie więzi rodzinnych	260 dzieci i 322 dorosłych

Nazwa programu	Realizator	Cel	Grupa objęta	Liczebność grupy
Dni Profilaktyki	Caritas Archidiecezji Katowickiej Ośrodka Bł. Jana Pawła II	Dostarczenie pozytywnych wzorców spędzania wolnego czasu, integracja środowiska lokalnego, propagowanie zdrowego i trzeźwego stylu życia	Osoby zagrożone zachowaniami problemowymi oraz nastawione na wzmacnianie więzi rodzinnych	263 osób
Dni Profilaktyki	Stowarzyszenie Rekreacyjno - Sportowe „Gwiazda”	Dostarczenie pozytywnych wzorców spędzania wolnego czasu, integracja środowiska lokalnego, propagowanie zdrowego i trzeźwego stylu życia	Osoby zagrożone zachowaniami problemowymi oraz nastawione na wzmacnianie więzi rodzinnych	180 osób
Dni Profilaktyki	Klub Sportowy „Zgoda”	Dostarczenie pozytywnych wzorców spędzania wolnego czasu, integracja środowiska lokalnego, propagowanie zdrowego i trzeźwego stylu życia	Osoby zagrożone zachowaniami problemowymi oraz nastawione na wzmacnianie więzi rodzinnych	30
Dni Profilaktyki	Rzymsko - Katolicka Parafia Ducha Świętego	Dostarczenie pozytywnych wzorców spędzania wolnego czasu, integracja środowiska lokalnego, propagowanie zdrowego i trzeźwego stylu życia	Osoby zagrożone zachowaniami problemowymi oraz nastawione na wzmacnianie więzi rodzinnych	100 osób
Dni Profilaktyki	Rzymsko - Katolicka Parafii św. Andrzeja Boboli	Dostarczenie pozytywnych wzorców spędzania wolnego czasu, integracja środowiska lokalnego, propagowanie zdrowego i trzeźwego stylu życia	Dostarczenie pozytywnych wzorców spędzania wolnego czasu, integracja środowiska lokalnego, propagowanie zdrowego i trzeźwego stylu życia	340 osób
„Wakacje z profilaktyką”	Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci i Młodzieży „Przystanek”	Dostarczenie pozytywnych wzorców spędzania wolnego czasu, integracja środowiska lokalnego, propagowanie zdrowego i trzeźwego stylu życia	Dzieci i młodzież zagrożone zachowaniami problemowymi	47

Nazwa programu	Realizator	Cel	Grupa objęta	Liczebność grupy
„Wakacje z profilaktyką”	Związek Harcerstwa Polskiego Komenda Hufca w Rudzie Śląskiej Chorągiew Śląska	Dostarczenie pozytywnych wzorców spędzania wolnego czasu, integracja środowiska lokalnego, propagowanie zdrowego i trzeźwego stylu życia	Dzieci i młodzież zagrożone zachowaniami problemowymi.	300 osób
„Wakacje z profilaktyką”	Stowarzyszenie na Rzecz Pomocy Dzieciom i Młodzieży „POMOCNI”	Dostarczenie pozytywnych wzorców spędzania wolnego czasu, integracja środowiska lokalnego, propagowanie zdrowego i trzeźwego stylu życia	Dzieci i młodzież zagrożone zachowaniami problemowymi	100 dzieci
„Wakacje z profilaktyką”	Rudzkie Stowarzyszenie Inicjatyw Niebanalnych „In-ni”	Dostarczenie pozytywnych wzorców spędzania wolnego czasu, integracja środowiska lokalnego, propagowanie zdrowego i trzeźwego stylu życia	Dzieci i młodzież zagrożone zachowaniami problemowymi	270 dzieci
„Wakacje z profilaktyką”	Stowarzyszenie „DOMINUS”	Dostarczenie pozytywnych wzorców spędzania wolnego czasu, integracja środowiska lokalnego, propagowanie zdrowego i trzeźwego stylu życia	Dzieci i młodzież zagrożone zachowaniami problemowymi.	40
„Wakacje z profilaktyką”	Towarzystwo Przyjaciół Dzieci	Dostarczenie pozytywnych wzorców spędzania wolnego czasu, integracja środowiska lokalnego, propagowanie zdrowego i trzeźwego stylu życia	Dzieci i młodzież zagrożone zachowaniami problemowymi	81
„Wakacje z profilaktyką”	Stowarzyszenie św. Filipa Nereusza	Dostarczenie pozytywnych wzorców spędzania wolnego czasu, integracja środowiska lokalnego, propagowanie zdrowego i trzeźwego stylu życia	Dzieci i młodzież zagrożone zachowaniami problemowymi	121 dzieci
„Wakacje z profilaktyką”	Rzymsko - Katolicka Parafia Ducha Świętego	Dostarczenie pozytywnych wzorców spędzania wolnego czasu, integracja środowiska lokalnego, propagowanie zdrowego i trzeźwego stylu życia	Dzieci i młodzież zagrożone zachowaniami problemowymi	30 dzieci
„Wakacje z profilaktyką”	Rzymsko - Katolicka Parafia św. Andrzeja Boboli	Dostarczenie pozytywnych wzorców spędzania wolnego czasu, integracja środowiska lokalnego, propagowanie zdrowego i trzeźwego stylu życia	Dzieci i młodzież zagrożone zachowaniami problemowymi	100

Nazwa programu	Realizator	Cel	Grupa objęta	Liczebność grupy
„Wakacje z profilaktyką”	Rzymsko - Katolicka Parafia Matki Boskiej Różańcowej w Halembie	Dostarczenie pozytywnych wzorców spędzania wolnego czasu, integracja środowiska lokalnego, propagowanie zdrowego i trzeźwego stylu życia	Dzieci i młodzież zagrożone zachowaniami problemowymi	60 osób
„Wakacje z profilaktyką”	Rzymsko - Katolicka Parafia Matki Boskiej Różańcowej w Rudzie	Dostarczenie pozytywnych wzorców spędzania wolnego czasu, integracja środowiska lokalnego, propagowanie zdrowego i trzeźwego stylu życia	Dzieci i młodzież zagrożone zachowaniami problemowymi	40 dzieci
„Wakacje z profilaktyką”	Caritas Archidiecezji Katowickiej Ośrodka Bł. Jana Pawła II	Dostarczenie pozytywnych wzorców spędzania wolnego czasu, integracja środowiska lokalnego, propagowanie zdrowego i trzeźwego stylu życia	Dzieci i młodzież zagrożone zachowaniami problemowymi	178
„Wakacje z profilaktyką”	Zgromadzenie Sióstr św. Elżbiety	Dostarczenie pozytywnych wzorców spędzania wolnego czasu, integracja środowiska lokalnego, propagowanie zdrowego i trzeźwego stylu życia	Dzieci i młodzież zagrożone zachowaniami problemowymi	34 dzieci
„Wakacje z profilaktyką”	Stowarzyszenie Rekreacyjno - Sportowe „Gwiazda”	Dostarczenie pozytywnych wzorców spędzania wolnego czasu, integracja środowiska lokalnego, propagowanie zdrowego i trzeźwego stylu życia	Dzieci i młodzież zagrożone zachowaniami problemowymi	182
„Wakacje z profilaktyką”	Szkoła Rekreacyjno - Sportowa „Orlik”	Dostarczenie pozytywnych wzorców spędzania wolnego czasu, integracja środowiska lokalnego, propagowanie zdrowego i trzeźwego stylu życia	Dzieci i młodzież zagrożone zachowaniami problemowymi	
„Wakacje z profilaktyką”	Katolicki Parafialny Klub Sportowy „Halemba”	Dostarczenie pozytywnych wzorców spędzania wolnego czasu, integracja środowiska lokalnego, propagowanie zdrowego i trzeźwego stylu życia	Dzieci i młodzież zagrożone zachowaniami problemowymi	65
„Wakacje z profilaktyką”	Uczniowski Klub Sportowy „GROT”	Dostarczenie pozytywnych wzorców spędzania wolnego czasu, integracja środowiska lokalnego, propagowanie zdrowego i trzeźwego stylu życia	Dzieci i młodzież zagrożone zachowaniami problemowymi	
„Wakacje z profilaktyką”	Rudzkie Towarzystwo Hokejowe „Zryw”	Dostarczenie pozytywnych wzorców spędzania wolnego czasu, integracja środowiska lokalnego, propagowanie zdrowego i trzeźwego stylu życia	Dzieci i młodzież zagrożone zachowaniami problemowymi	50

Nazwa programu	Realizator	Cel	Grupa objęta	Liczebność grupy
„Wakacje z profilaktyką”	Górnicy Klub Sportowy „GRUNWALD”	Dostarczenie pozytywnych wzorców spędzania wolnego czasu, integracja środowiska lokalnego, propagowanie zdrowego i trzeźwego stylu życia	Dzieci i młodzież zagrożone zachowaniami problemowymi	
„Weekend z rodziną. Imprezy rodzinne, zawody, konkursy”	Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci i Młodzieży „Przystanek”	Dostarczenie pozytywnych wzorców spędzania wolnego czasu, integracja środowiska lokalnego, propagowanie zdrowego i trzeźwego stylu życia, wzmacnianie czynników chroniących	Dzieci i młodzież zagrożone zachowaniami problemowymi oraz nastawione na wzmacnianie więzi z rodzicami	200
„Weekend z rodziną. Imprezy rodzinne, zawody, konkursy”	Związek Harcerstwa Polskiego Komenda Hufca w Rudzie Śląskiej Chorągiew Śląska	Dostarczenie pozytywnych wzorców spędzania wolnego czasu, integracja środowiska lokalnego, propagowanie zdrowego i trzeźwego stylu życia, wzmacnianie czynników chroniących	Dzieci i młodzież zagrożone zachowaniami problemowymi oraz nastawione na wzmacnianie więzi z rodzicami	209
„Weekend z rodziną. Imprezy rodzinne, zawody, konkursy”	Uczniowski Klub Sportowy „GROT”	Dostarczenie pozytywnych wzorców spędzania wolnego czasu, integracja środowiska lokalnego, propagowanie zdrowego i trzeźwego stylu życia, wzmacnianie czynników chroniących	Dzieci i młodzież zagrożone zachowaniami problemowymi oraz nastawione na wzmacnianie więzi z rodzicami	
„Weekend z rodziną. Imprezy rodzinne, zawody, konkursy”	Rudzkie Stowarzyszenie Inicjatyw Niebanalnych „In-nl”	Dostarczenie pozytywnych wzorców spędzania wolnego czasu, integracja środowiska lokalnego, propagowanie zdrowego i trzeźwego stylu życia, wzmacnianie czynników chroniących	Dzieci i młodzież zagrożone zachowaniami problemowymi oraz nastawione na wzmacnianie więzi z rodzicami	300 osób
„Weekend z rodziną. Imprezy rodzinne, zawody, konkursy”	Caritas Archidiecezji Katowickiej Ośrodka Bł. Jana Pawła II	Dostarczenie pozytywnych wzorców spędzania wolnego czasu, integracja środowiska lokalnego, propagowanie zdrowego i trzeźwego stylu życia, wzmacnianie czynników chroniących	Dzieci i młodzież zagrożone zachowaniami problemowymi oraz nastawione na wzmacnianie więzi z rodzicami	241 osób

Nazwa programu	Realizator	Cel	Grupa objęta	Liczebność grupy
„Weekend z rodziną. Imprezy rodzinne, zawody, konkursy”	Stowarzyszenie św. Filipa Nereusza	Dostarczenie pozytywnych wzorców spędzania wolnego czasu, integracja środowiska lokalnego, propagowanie zdrowego i trzeźwego stylu życia, wzmacnianie czynników chroniących	Dzieci i młodzież zagrożone zachowaniami problemowymi oraz nastawione na wzmacnianie więzi z rodzicami	594 osoby
„Weekend z rodziną. Imprezy rodzinne, zawody, konkursy”	Klub Sportowy „Zgoda”	Dostarczenie pozytywnych wzorców spędzania wolnego czasu, integracja środowiska lokalnego, propagowanie zdrowego i trzeźwego stylu życia, wzmacnianie czynników chroniących	Dzieci i młodzież zagrożone zachowaniami problemowymi oraz nastawione na wzmacnianie więzi z rodzicami	40 osób
„Zagospodarowanie wolnego czasu dzieci i młodzieży”	Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci i Młodzieży „Przystanek”	Propagowanie zdrowego stylu życia oraz wyrobienie właściwych postaw pro - zdrowotnych, wspieranie programów alternatywnej profilaktyki	Dzieci i młodzież wychowujące się w środowiskach zagrożonych marginalizacją społeczną.	168
„Zagospodarowanie wolnego czasu dzieci i młodzieży”	Związek Harcerstwa Polskiego Komenda Hufca w Rudzie Śląskiej Chorągiew Śląska	Propagowanie zdrowego stylu życia oraz wyrobienie właściwych postaw pro - zdrowotnych wspieranie programów alternatywnej profilaktyki	Dzieci i młodzież wychowujące się w środowiskach zagrożonych marginalizacją społeczną.	200 osób
„Zagospodarowanie wolnego czasu dzieci i młodzieży”	Uczniowski Klub Sportowy „GROT”	Propagowanie zdrowego stylu życia oraz wyrobienie właściwych postaw pro - zdrowotnych wspieranie programów alternatywnej profilaktyki	Dzieci i młodzież wychowujące się w środowiskach zagrożonych marginalizacją społeczną.	30 osób
„Zagospodarowanie wolnego czasu dzieci i młodzieży”	Rudzkie Stowarzyszenie Inicjatyw Niebanalnych „In-nl”	Propagowanie zdrowego stylu życia oraz wyrobienie właściwych postaw pro - zdrowotnych wspieranie programów alternatywnej profilaktyki	Dzieci i młodzież wychowujące się w środowiskach zagrożonych marginalizacją społeczną.	60 osób
„Zagospodarowanie wolnego czasu dzieci i młodzieży”	Caritas Archidiecezji Katowickiej Ośrodka Bł. Jana Pawła II	Propagowanie zdrowego stylu życia oraz wyrobienie właściwych postaw pro - zdrowotnych	Dzieci i młodzież wychowujące się w środowiskach zagrożonych marginalizacją społeczną.	276

Nazwa programu	Realizator	Cel	Grupa objęta	Liczebność grupy
„Zagospodarowanie wolnego czasu dzieci i młodzieży”	Klub Sportowy „Zgoda”	Propagowanie zdrowego stylu życia oraz wyrobienie właściwych postaw pro - zdrowotnych wspieranie programów alternatywnej profilaktyki	Dzieci i młodzież wychowujące się w środowiskach zagrożonych marginalizacją społeczną.	50 dzieci
„Zagospodarowanie wolnego czasu dzieci i młodzieży”	Stowarzyszenie św. Filipa Nereusza	Propagowanie zdrowego stylu życia oraz wyrobienie właściwych postaw pro - zdrowotnych wspieranie programów alternatywnej profilaktyki	Dzieci i młodzież wychowujące się w środowiskach zagrożonych marginalizacją społeczną.	340 dzieci
„Zagospodarowanie wolnego czasu dzieci i młodzieży”	Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci i Młodzieży „Przystanek”	Dostarczenie pozytywnych wzorców spędzania wolnego czasu, rozwijanie zainteresowań, integracja środowiska lokalnego, propagowanie trzeźwego i zdrowego stylu życia	Dzieci i młodzież zagrożona zachowaniami problemowymi oraz nastawione na wzmacnianie więzi z rodzicami	38
„Organizacja wypoczynku zimowego - ferie”	Związek Harcerstwa Polskiego Komenda Hufca w Rudzie Śląskiej Chorągiew Śląska	Dostarczenie pozytywnych wzorców spędzania wolnego czasu, rozwijanie zainteresowań, integracja środowiska lokalnego, propagowanie trzeźwego i zdrowego stylu życia	Dzieci i młodzież zagrożona zachowaniami problemowymi oraz nastawione na wzmacnianie więzi z rodzicami	200
„Organizacja wypoczynku zimowego - ferie”	Uczniowski Klub Sportowy „GROT”	Dostarczenie pozytywnych wzorców spędzania wolnego czasu, rozwijanie zainteresowań, integracja środowiska lokalnego, propagowanie trzeźwego i zdrowego stylu życia	Dzieci i młodzież zagrożona zachowaniami problemowymi oraz nastawione na wzmacnianie więzi z rodzicami	10
„Organizacja wypoczynku zimowego - ferie”	Rudzkie Stowarzyszenie Inicjatyw Niebanalnych „In-nl”	Dostarczenie pozytywnych wzorców spędzania wolnego czasu, rozwijanie zainteresowań, integracja środowiska lokalnego, propagowanie trzeźwego i zdrowego stylu życia	Dzieci i młodzież zagrożona zachowaniami problemowymi oraz nastawione na wzmacnianie więzi z rodzicami	90 dzieci

Nazwa programu	Realizator	Cel	Grupa objęta	Liczebność grupy
„Organizacja wypoczynku zimowego - ferie”	Caritas Archidiecezji Katowickiej Ośrodka Bł. Jana Pawła II	Dostarczenie pozytywnych wzorców spędzania wolnego czasu, rozwijanie zainteresowań, integracja środowiska lokalnego, propagowanie trzeźwego i zdrowego stylu życia	Dzieci i młodzież zagrożona zachowaniami problemowymi oraz nastawione na wzmacnianie więzi z rodzicami	126
„Organizacja wypoczynku zimowego - ferie”	Stowarzyszenie św. Filipa Nereusza	Dostarczenie pozytywnych wzorców spędzania wolnego czasu, rozwijanie zainteresowań, integracja środowiska lokalnego, propagowanie trzeźwego i zdrowego stylu życia	Dzieci i młodzież zagrożona zachowaniami problemowymi oraz nastawione na wzmacnianie więzi z rodzicami	148 osób
„Organizacja wypoczynku zimowego - ferie”	Klub Sportowy „Zgoda”	Dostarczenie pozytywnych wzorców spędzania wolnego czasu, rozwijanie zainteresowań, integracja środowiska lokalnego, propagowanie trzeźwego i zdrowego stylu życia	Dzieci i młodzież zagrożona zachowaniami problemowymi oraz nastawione na wzmacnianie więzi z rodzicami	50 osób
Programy profilaktyczne dla rodzin i młodzieży	Stowarzyszenie św. Filipa Nereusza	Dostarczenie pozytywnych wzorców spędzania wolnego czasu, rozwijanie zainteresowań, integracja środowiska lokalnego, propagowanie trzeźwego i zdrowego stylu życia	Dzieci i młodzież zagrożona zachowaniami problemowymi oraz nastawione na wzmacnianie więzi z rodzicami	155 rodzin
Programy profilaktyczne dla rodzin i młodzieży	Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci i Młodzieży „Przystanek”	Dostarczenie pozytywnych wzorców spędzania wolnego czasu, rozwijanie zainteresowań, integracja środowiska lokalnego, propagowanie trzeźwego i zdrowego stylu życia	Dzieci i młodzież zagrożona zachowaniami problemowymi oraz nastawione na wzmacnianie więzi z rodzicami	800 osób
Programy profilaktyczne dla rodzin i młodzieży	Parafia Ewangelicko Augsburska	Dostarczenie pozytywnych wzorców spędzania wolnego czasu, rozwijanie zainteresowań, integracja środowiska lokalnego, propagowanie trzeźwego i zdrowego stylu życia	Dzieci i młodzież zagrożona zachowaniami problemowymi oraz nastawione na wzmacnianie więzi z rodzicami	190 osób

Nazwa programu	Realizator	Cel	Grupa objęta	Liczebność grupy
Programy profilaktyczne dla rodzin i młodzieży	Klub Sportowy „Zgoda” Stowarzyszenie na rzecz Pomocy Dzieciom i Młodzieży „Pomocni”	Dostarczenie pozytywnych wzorców spędzania wolnego czasu, rozwijanie zainteresowań, integracja środowiska lokalnego, propagowanie trzeźwego i zdrowego stylu życia	Dzieci i młodzież zagrożona zachowaniami problemowymi oraz nastawione na wzmacnianie więzi z rodzicami	20 osób
Programy profilaktyczne dla rodzin i młodzieży	Stowarzyszenie św. Filipa Nereusza	Dostarczenie pozytywnych wzorców spędzania wolnego czasu, rozwijanie zainteresowań, integracja środowiska lokalnego, propagowanie trzeźwego i zdrowego stylu życia	Dzieci i młodzież zagrożona zachowaniami problemowymi oraz nastawione na wzmacnianie więzi z rodzicami	152 rodzin
Programy profilaktyczne dla rodzin i młodzieży	Rudzkie Stowarzyszenie Rodzin Abstynenckich „Zdrowe Życie”	Dostarczenie pozytywnych wzorców spędzania wolnego czasu, rozwijanie zainteresowań, integracja środowiska lokalnego, propagowanie trzeźwego i zdrowego stylu życia	Dzieci i młodzież zagrożona zachowaniami problemowymi oraz nastawione na wzmacnianie więzi z rodzicami	25 osób w tym 20 osób dorosłych i 5 dzieci

Źródło: Dane UM Ruda Śląska

3.2. Mieszkanie

Według Narodowego Spisu Powszechnego przeprowadzonego w 2011 r. w Rudzie Śląskiej było ok. 57 300 mieszkań. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania wynosiła 53,23 m², co dało miastu 6 miejsce wśród porównywanych miast na prawach powiatów, średnia dla kraju wyniosła 70,17 m², a województwie śląskim 66,65 m².

Przeciętna liczba izb w mieszkaniu w roku 2011 wg NSP wyniosła 3,18, co również ulokowało Rudę Śląską na 5 miejscu wśród porównywanych miast na prawach powiatów, średnia dla kraju wyniosła 3,76, natomiast dla województwa śląskiego 3,66.

Tabela 37. Przeciętna liczba izb w mieszkaniu / domu oraz przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania/domu w Rudzie Śląskiej oraz jednostkach porównywanych wg Narodowego Spisu Powszechnego przeprowadzonego w 2011 r.

Jednostka terytorialna	przeciętna liczba izb w mieszkaniu / domu	przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania / domu
Polska	3,76	70,17
woj. mazowieckie	3,59	68,15
Płock	3,53	57,21
woj. śląskie	3,66	66,65
Gliwice	3,46	59,35
Chorzów	2,98	50,73
Ruda Śląska	3,18	53,23
Świętochłowice	3,04	50,40
dolnośląskie	3,66	66,92
Jelenia Góra	3,55	63,22
woj. kujawsko-pomorskie	3,75	65,56
Włocławek	3,46	56,44
woj. warmińsko-mazurskie	3,76	70,17
Elbląg	3,59	68,15

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Opisując warunki mieszkaniowe należy również nadmienić fakt, iż na ich stan wpływa również wyposażenie mieszkań w instalacje. W Rudzie Śląskiej w latach 2008-2010 mieszkań było 100 % wyposażonych w wodociągi, dało to najlepszy wynik wśród porównywanych jednostek. Średnia dla kraju wyniosła 98,6%, a dla województwa śląskiego 99,2%.

Inaczej przedstawia się sytuacja wyposażenia mieszkań w Rudzie Śląskiej w przypadku wyposażenia w łazienki oraz centralne ogrzewanie. W 2010 r. 88,3% mieszkań było wyposażonych w Rudzie Śląskiej w łazienki, średnia dla kraju wyniosła 92,4%, a dla województwa śląskiego 91,6%, natomiast średnia dla miast z województwa śląskiego 95%.

W instalację centralnego ogrzewania w Rudzie Śląskiej było wyposażonych 75,6%. Średnia dla kraju, w tym aspekcie wyniosła 85,0%, dla województwa śląskiego 80,0%, natomiast dla miast w województwie śląskim 88,7%. Najlepiej wśród porównywanych miast na prawach powiatu wypada pod tym względem Płock - 92% mieszkań wyposażonych w centralne ogrzewanie.

Tabela 38. Wyposażenie mieszkań w instalacje w latach 2010-2011 w Rudzie Śląskiej i jednostkach porównywanych

Jednostka terytorialna	wodociąg			łazienka			centralne ogrzewanie		
	2008	2009	2010	2008	2009	2010	2008	2009	2010
Polska	98,5	98,6	98,6	92,2	92,4	92,4	84,7	84,9	85,0
woj. mazowieckie	97,9	98,0	98,0	93,9	94,1	94,2	90,3	90,6	90,7
Płock	99,1	99,1	99,1	94,9	95,0	95,0	91,8	91,9	92,0
woj. śląskie	99,2	99,2	99,2	91,5	91,5	91,6	79,6	79,8	80,0
Gliwice	99,7	99,9	99,9	91,5	91,6	91,6	76,4	76,7	76,8
Chorzów	99,7	99,7	99,7	76,4	76,5	76,6	59,8	60,5	60,6
Ruda Śląska	100,0	100,0	100,0	88,2	88,2	88,3	75,3	75,5	75,6
Świętochłowice	100,0	99,9	99,9	78,1	78,3	78,4	63,1	63,4	63,5
dolnośląskie	99,1	99,1	99,1	89,2	89,3	89,4	80,3	80,6	80,8
Jelenia Góra	99,3	99,3	99,4	88,3	88,4	88,5	77,5	77,7	77,9
woj. kujawsko-pomorskie	99,8	99,8	99,8	94,9	95,0	95,0	88,4	88,6	88,7
Włocławek	99,9	99,9	99,9	92,8	92,9	93,0	84,2	84,4	84,5
woj. warmińsko-mazurskie	98,5	98,6	98,6	92,2	92,4	92,4	84,7	84,9	85,0
Elbląg	97,9	98,0	98,0	93,9	94,1	94,2	90,3	90,6	90,7
Polska - miasto mazowieckie - miasto	99,2	99,2	99,2	91,5	91,5	91,6	79,6	79,8	80,0
śląskie - miasto	99,8	99,8	99,8	94,9	95,0	95,0	88,4	88,6	88,7
dolnośląskie - miasto	98,5	98,6	98,6	92,2	92,4	92,4	84,7	84,9	85,0
warmińsko-mazurskie - miasto	97,9	98,0	98,0	93,9	94,1	94,2	90,3	90,6	90,7

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Wartość wskaźnika mieszkań oddanych na 1000 ludności oraz na 1000 zawartych małżeństw w latach 2008-2012 były znacznie niższe niż w porównywanych jednostkach.

W przypadku mieszkań oddanych na 1000 ludności w latach 2008-2012, wartość wskaźnika wyniosła 1,19, w przypadku mieszkań oddanych na 1000 zawartych małżeństw w latach 2008-2012 wynosiła 195. Najwyższą wartością, 6,17, odznaczało się województwo mazowieckie.

Dynamika wzrostu dla tych wskaźników na przestrzeni lat 2008-2012 była najwyższa w Rudzie Śląskiej. Dla mieszkań oddanych na 1000 ludności wynosiła 289,5. Dynamika dla kraju, wyniosła 91,7, natomiast dla województwa śląskiego 80,2.

W przypadku mieszkań oddanych na 1000 zawartych małżeństw wyniosła 359,8. Wartość dynamiki wzrostu tego wskaźnika dla kraju wyniosła 117,0, a dla województwa śląskiego 99,5.

Tabela 39. Liczba mieszkań oddanych na 1000 ludności oraz na 1000 małżeństw wraz z dynamiką wzrostu wskaźników w Rudzie Śląskiej i jednostkach porównywanych w latach 2008-2012

Jednostka terytorialna	mieszkania na 1000 ludności w latach 2008-2012	Dynamika 2008=100	mieszkania na 1000 zawartych małżeństw w latach 2008-2012	Dynamika 2008=100
Polska	3,88	91,7	651,6	117,0
woj. mazowieckie	6,17	78,6	1058,2	101,1
Płock	3,20	114,9	522,6	140,0
woj. śląskie	2,26	80,2	371,2	99,5
Gliwice	2,14	185,8	364,8	220,5
Chorzów	1,33	138,4	257,4	189,7
Ruda Śląska	1,19	289,5	195	359,8
Świętochłowice	0,54	219,4	102,6	269,6
dolnośląskie	4,48	118,7	782,4	152,1
Jelenia Góra	3,65	93,5	684,2	113,8
woj. kujawsko-pomorskie	3,68	79,1	619	107,0
Włocławek	2,55	104,0	451,8	137,6

Źródło: Bank Danych Lokalnych i obliczenia własne autora

W Rudzie Śląskiej w latach 2008-2012 oddano 849 mieszkań o łącznej powierzchni użytkowej 93 033 m². Najwięcej, 53% stanowiły mieszkania indywidualne (450 mieszkań). Łączna powierzchnia użytkowa mieszkań indywidualnych wynosiła 66 939 m², co stanowiło 71,95% powierzchni użytkowej wszystkich mieszkań. Ponad 25%, w latach 2008-2012, stanowiły mieszkania oddane do użytku, które były przeznaczone na sprzedaż lub wynajem. Łączna powierzchnia użytkowa mieszkań przeznaczonych na sprzedaż lub wynajem wyniosła 16 6527 m² (17,76% powierzchni wszystkich mieszkań).

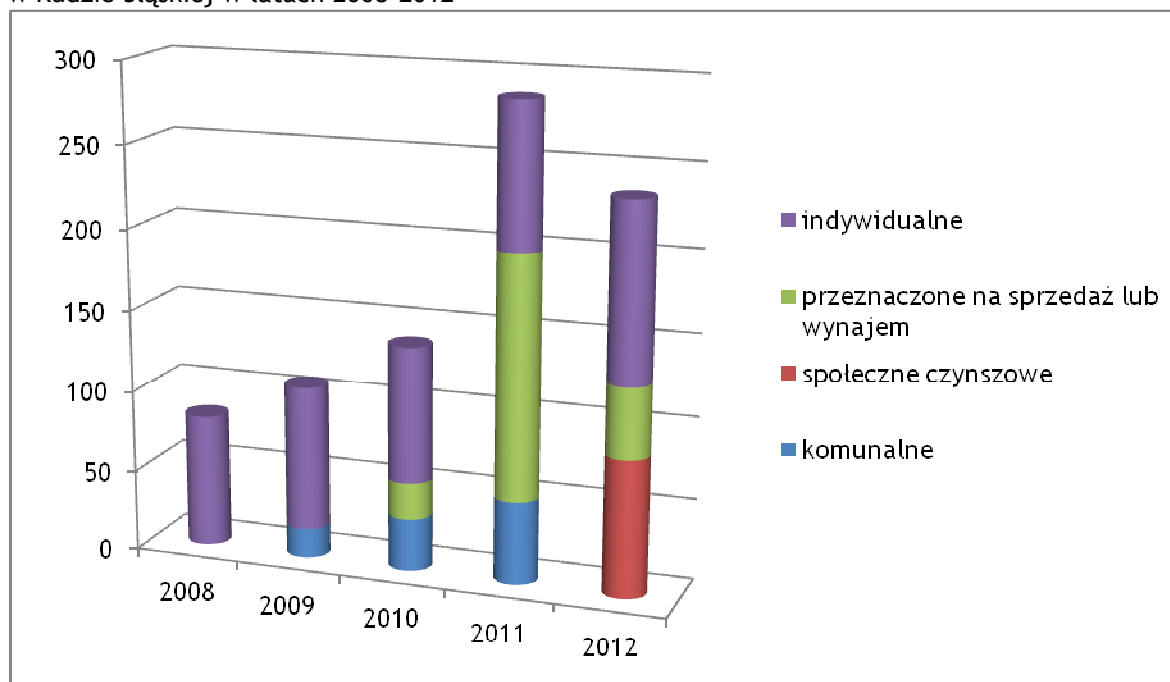
Liczba oraz powierzchnia użytkowa mieszkań komunalnych i społecznych czynszowych oddanych do użytkowania była na podobnym poziomie. W latach 2008-2012 oddano łącznie 101 mieszkań komunalnych oraz 84 mieszkania społeczno czynszowe.

Tabela 40. Liczba mieszkań oddanych do użytku w Rudzie Śląskiej wg typu własności w latach 2008-2012

Rodzaj mieszkania	Rok					Razem	Udział [%]
	2008	2009	2010	2011	2012		
ogółem	82	107	138	287	235	849	100,00
komunalne	0	18	32	51	0	101	11,90
społeczne czynszowe	0	0	0	0	84	84	9,89
przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	0	0	23	148	43	214	25,21
indywidualne	82	89	83	88	108	450	53,00

Źródło: Bank Danych Lokalnych i obliczenia własne autora

Wykres 6. Liczba mieszkań oddanych do użytkowania wg poszczególnych typów własność w Rudzie Śląskiej w latach 2008-2012

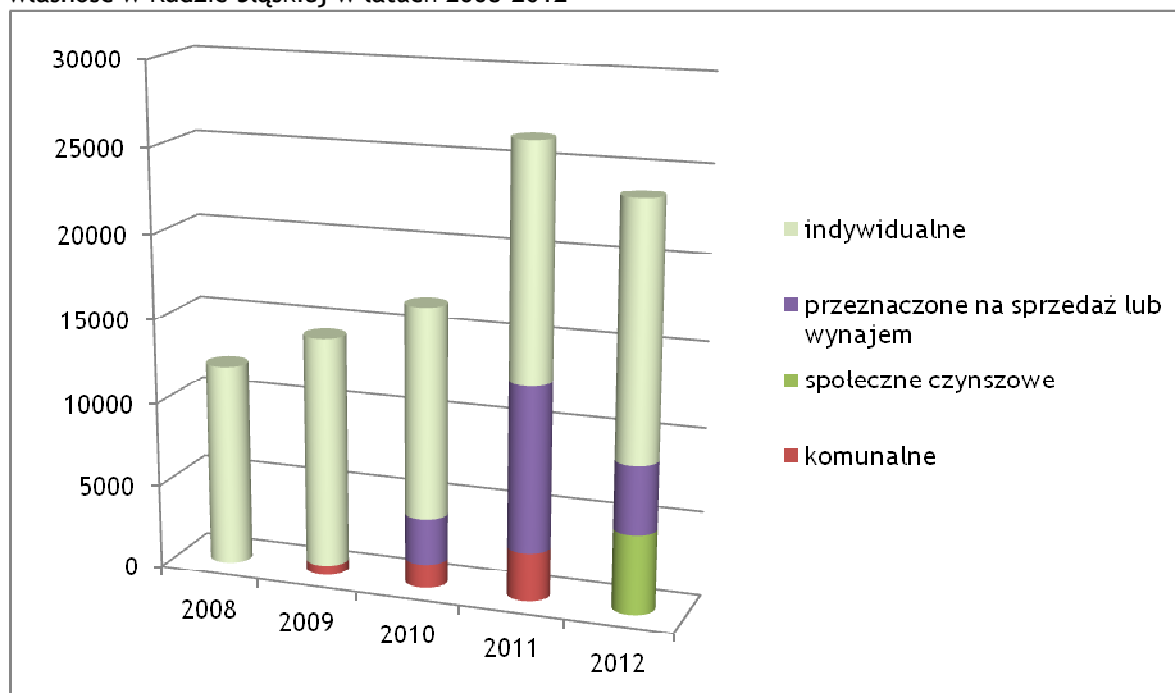
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Tabela 41. Powierzchnia użytkowa w m² mieszkań oddanych do użytku w Rudzie Śląskiej wg typu własności w latach 2008-2012

Rodzaj mieszkania	Rok					Razem	Udział [%]
	2008	2009	2010	2011	2012		
ogółem	12044	14262	16648	26419	23660	93033	100,00
komunalne	0	583	1431	2871	0	4885	5,25
społeczne czynszowe	0	0	0	0	4682	4682	5,03
przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	0	0	2695	9806	4026	16527	17,76
indywidualne	12044	13679	12522	13742	14952	66939	71,95

Źródło: Bank Danych Lokalnych i obliczenia własne autora

Wykres 7. Powierzchnia użytkowa mieszkań oddanych do użytkowania wg poszczególnych typów własności w Rudzie Śląskiej w latach 2008-2012

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Liczba mieszkań ogółem w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w Rudzie Śląskiej (1,7) była zbliżona do wartości wskaźnika dla miast w Polsce (1,8). Strukturę mieszkań wg rodzaju w przeliczeniu na 1000 mieszkańców obrazuje poniższa tabela.

Tabela 42. Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności w Rudzie Śląskiej na tle jednostek porównywanych w 2012 r.

	ogółem	spółdzielcze	komunalne	społeczne czynszowe	przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	indywidualne
Polska	4,0	0,1	0,1	0,0	1,7	2,1
woj. mazowieckie	5,8	0,3	0,1	0,0	3,1	2,2
Płock	4,1	0,3	0,3	0,0	2,5	1,0
woj. śląskie	2,1	0,0	0,1	0,0	0,4	1,6
Gliwice	2,5	0,0	0,4	0,6	0,7	0,7
Chorzów	1,2	0,0	0,1	0,0	0,8	0,3
Ruda Śląska	1,7	0,0	0,0	0,6	0,3	0,8
Świętochłowice	0,7	0,0	0,0	0,0	0,4	0,3
dolnośląskie	5,2	0,2	0,0	0,0	2,8	2,1
Jelenia Góra	4,5	0,0	0,0	0,0	1,8	2,6
woj. kujawsko-pomorskie	3,0	0,0	0,1	0,1	1,0	1,9
Włocławek	1,4	0,0	0,0	0,0	0,9	0,5
woj. warmińsko-mazurskie	4,1	0,2	0,1	0,0	2,5	1,3
Elbląg	6,5	0,4	0,2	0,0	4,5	1,3
Polska - miasto	1,8	0,0	0,1	0,1	0,5	1,2
mazowieckie - miasto	5,2	0,2	0,1	0,0	3,6	1,2

	ogółem	spółdzielcze	komunalne	społeczne czynszowe	przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	indywidualne
śląskie - miasto	2,6	0,0	0,1	0,1	1,5	0,9
dolnośląskie - miasto	5,2	0,2	0,1	0,0	3,6	1,2
warmińsko-mazurskie - miasto	2,6	0,0	0,1	0,1	1,5	0,9

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Według danych Urzędu Miasta liczba mieszkań komunalnych oferowanych do zamiany w 2013 roku wg stanu na 30.04 wynosiła 46.

W stosunku do roku 2000 wzrosła znacznie liczba wspólnot mieszkaniowych, w których Miasto posiada udziały. Dynamika tego zjawiska wyniosła 298. Świadczy to o rosnącej współpracy pomiędzy mieszkańcami a, Miastem.

Tabela 43. Wspólnoty mieszkaniowe na terenie Rudy Śląskiej, w których Miasto posiada udziały

	2000	2010	2011	2012	Dynamika 2000=100
Wspólnoty mieszkaniowe	92	271	272	274	298

Źródło: Dane UM Ruda Śląska

Największy udział w strukturze wiekowej budynków ogółem, w spółdzielniach mieszkaniowych, mają budynki w mieszkalnie i niemieszkalne zbudowane w latach 1946-1989 - 56%, tj. 1091 budynków. Duży udział mają również budynki zbudowane w latach 1901-1918 - 18% w strukturze ogółem, tj. 359 budynków, oraz budynki zbudowane do 1900 r. - 14% udziału w strukturze ogółem, czyli 272 budynki.

Najmniejszy udział w ogólnej strukturze wiekowej mają budynki mieszkalnej i niemieszkalnej w najmłodszej grupie wiekowej - 5%, tj. 100 budynków.

Tabela 44. Struktura wiekowa zasobów spółdzielni mieszkaniowych w Rudzie Śląskiej

	Liczba budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	Udział procentowy
Do 1900	272	14
1901 - 1918	359	18
1919 - 1945	143	7
1946 - 1989	1091	56
1990-2011	100	5
Ogółem	1965	100

Źródło: Dane UM Ruda Śląska

W 2012 roku w stosunku do roku 2010 spadło zapotrzebowanie (liczba wniosków) na przydział lokali komunalnych, w tym socjalnych. Liczba wyroków eksmisyjnych z przyznanym prawem do lokalu socjalnego również uległa obniżeniu w tym okresie. Należy jednak nadmienić fakt, iż liczba wyroków w roku 2011 i 2012 była na tym samym poziomie - 242 wyroki.

W stosunku do roku 2007 spadła o ponad połowę liczba przydziałów do mieszkań komunalnych. Spadek liczby przydziałów do mieszkań komunalnych nie jest jednak stały. Najniższą liczbę przydziałów (209) odnotowano w roku 2008, po czym nastąpił wzrost w roku 2010 (334 przydziały).

Również w stosunku do roku 2007 w roku 2012 spadła liczba wykwaterowań z mieszkań komunalnych. Podobnie jak w przypadku liczby przydziałów nie należy rozpatrywać spadku jako tendencji stałej. Najwyższą liczbę wykwaterowań z zasobów

komunalnych odnotowano w 2010 r. - 25 przypadków, najniższą w 2011 r. - 5 przypadków. W roku 2012 liczba wykwaterowań z mieszkań komunalnych była w 7 przypadkach.

Tabela 45. Zapotrzebowanie na mieszkania komunalne, w tym socjalne

	2010	2011	2012
Liczba wniosków o przydział lokalu mieszkalnego	794	707	583
Liczba wyroków eksmisyjnych z przyznaniem prawem do lokalu socjalnego	277	242	242

Źródło: Dane Urząd Miasta Ruda Śląska

Tabela 46. Ruch w obrębie zasobów komunalnych

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Przydziały	524	355	209	334	281	246
Wykwaterowania	9	12	14	25	5	7

Źródło: Dane dostarczone przez Urząd Miasta

Na terenie Miasta działają dwa towarzystwa budownictwa społecznego, w których Miasto posiada udziały:

- Międzygminne Towarzystwo Budownictwa Społecznego sp. z o.o. z siedzibą w Tarnowskich Górach,
- Regionalne Towarzystwo Budownictwa Społecznego sp. z o.o. z siedzibą w Chorzowie.

Wyżej wymienione towarzystwa posiadają łącznie sześć lokalizacji, w których łącznie znajduje się 314 mieszkań.

Tabela 47. Mieszkania TBS w mieście

Towarzystwo	Lokalizacja (ulica)	Liczba mieszkań
Międzygminne Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o. z siedzibą w Tarnowskich Górach	Pawła Kubiny 5, 5A-5D	78
	Edmunda Kokota 22, 24, 26	84
	Edmunda Kokota 28, 28A-28E	36
Regionalne Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o. z siedzibą w Chorzowie	Ks. Ludwika Tunkla 143	40
	Jarostawa Dąbrowskiego 17	28
	Grzegorza Fitelberga 3-5	48

Źródło: Dane Urzędu Miasta Ruda Śląska

W ramach wypełnienia ustawowego obowiązku zapewnienia lokali socjalnych Miasto wynajmuje lokale mieszkalne od 3 podmiotów celem podnajmu jako lokale socjalne.

Za niedostarczenie lokali socjalnych Miasto po przeprowadzonych negocjacjach zawarło 3 ugody pozasądowe w sprawach wypłat roszczeń odszkodowawczych na łączną kwotę 374.477,56 zł. Obecnie toczą się negocjacje z trzema podmiotami w przedmiotowej sprawie.

Nie odnotowano także tendencji stałej w przypadku zmian mieszkań zarówno dobrowolnych, jak i warunkowanych urzędowo. Według danych uzyskanych z Urzędu Miasta w latach 2010-2012 struktura zamian dokonanych dobrowolnie wyglądała następująco:

- rok 2010 - 76 wniosków, pozytywnie rozpatrzono 63 wnioski,
- rok 2011 - 99 wniosków, pozytywnie rozpatrzono 82 wnioski,
- rok 2012 - 66 wniosków, pozytywnie rozpatrzono 57 wniosków.

Jednocześnie na wniosek w latach 2010-2012 zamiany urzędowe mieszkań komunalnych:

- rok 2010 - rozpatrzono 73 wnioski,
- rok 2011 - rozpatrzono 66 wniosków,
- rok 2012 - rozpatrzono 53 wnioski.

W Rudzie Śląskiej na koniec maja 2013 r. stopa bezrobocia było na poziomie 9,9%. W odniesieniu do jednostek porównywanych była to jedna z najniższych wartości. Niższa stopa bezrobocia została odnotowana w Gliwicach - 8% oraz Jeleniej Górze - 9,7%. Stopa bezrobocia na poziomie krajowym wyniosła 13,5%, natomiast dla województwa śląskiego 11,5%.

Tabela 48. Stopa bezrobocia rejestrowanego (do aktywnych zawodowo) - stan w końcu maja

Jednostka terytorialna	[%]
Polska	13,5
Mazowieckie	11,3
Powiat m. Płock	13,3
Śląskie	11,5
Powiat m. Gliwice	8,0
Powiat m. Chorzów	13,2
Powiat m. Ruda Śląska	9,9
Powiat m. Świętochłowice	18,5
Dolnośląskie	13,6
Powiat m. Jelenia Góra	9,7
Kujawsko-pomorskie	18,0
Powiat m. Włocławek	20,8
Warmińsko-mazurskie	20,9
Powiat m. Elbląg	18,1

Źródło: Bank Danych Lokalnych

W latach 2008-2012 Ruda Śląska odznaczała się jedną z najniższych stóp bezrobocia w porównaniu do jednostek porównywanych.

W stosunku do roku 2008 stopa bezrobocia w Rudzie Śląskiej wzrosło z poziomu 5% do 9%. W Polsce stopa bezrobocia rejestrowanego wzrosła z poziomu 9,5% do 13,4%, natomiast w województwie śląskim z poziomu 6,9 do 11,1%.

Dla wszystkich jednostek została policzona dynamika bezrobocia rejestrowanego w latach 2008-2012 rozumiana jako zmiana liczby bezrobotnych zarejestrowanych w czasie. Jako rok bazowy przyjęto 2008, natomiast jako rok docelowy 2012⁹.

Dynamika bezrobocia W Rudzie Śląskiej w latach 2008-2012 wyniosła 180. Wyższą dynamikę, 191, odnotowano w Świętochłowicach, w których nastąpił blisko dwukrotny przyrost stopy bezrobocia, z poziomu 9,3 do 17,8%.

Należy jednak nadmienić fakt, iż przy niskiej stopie bezrobocia wzrost o każdy procent powoduje duży wzrost wartości wskaźnika.

Średni wzrost stopy bezrobocia dla jednostek porównywanych wyniósł 4,3%.

⁹ Wzór dynamiki:

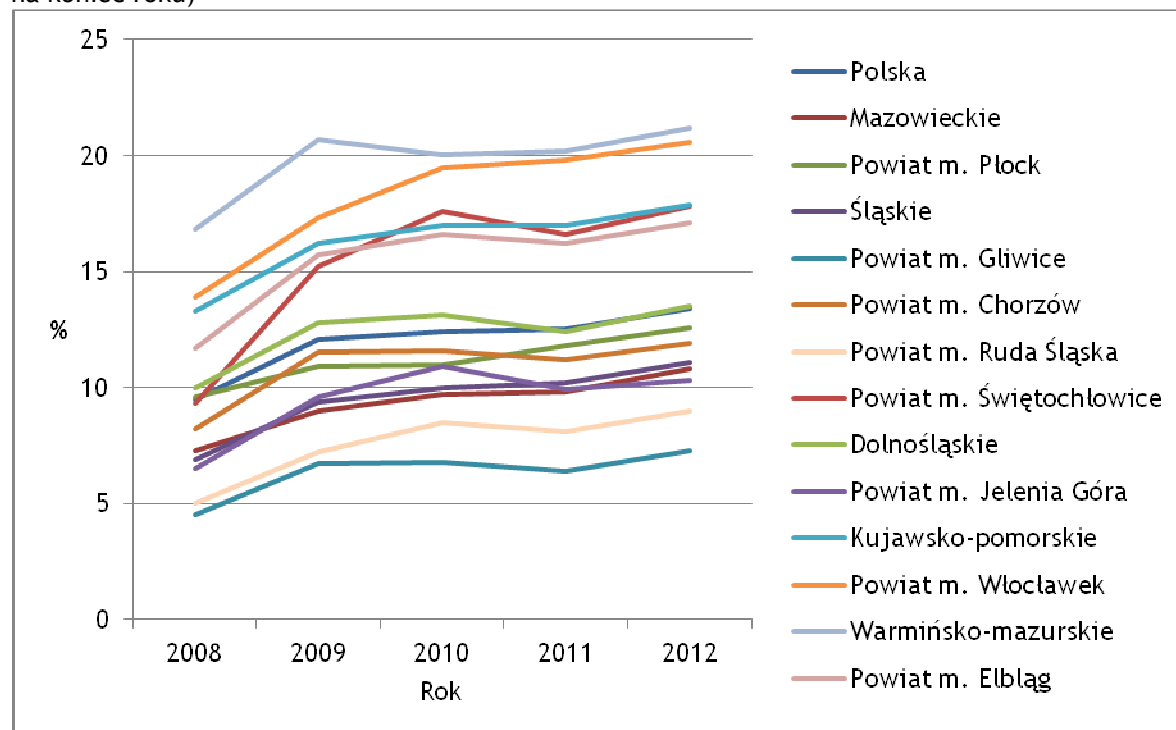
$$\text{Dynamika} = \frac{\text{Rok docelowy}}{\text{Rok bazowy}} \times 100$$

Tabela 49. Stopa bezrobocia rejestrowanego (do aktywnych zawodowo) w latach 2008-2012 (stany na koniec roku)

	2008	2009	2010	2011	2012	Dynamika 2008=100
Polska	9,5	12,1	12,4	12,5	13,4	141,05
Mazowieckie	7,3	9	9,7	9,8	10,8	147,95
Powiat m. Płock	9,6	10,9	11	11,8	12,6	131,25
Śląskie	6,9	9,4	10	10,2	11,1	160,87
Powiat m. Gliwice	4,5	6,7	6,8	6,4	7,3	162,22
Powiat m. Chorzów	8,2	11,5	11,6	11,2	11,9	145,12
Powiat m. Ruda Śląska	5	7,2	8,5	8,1	9	180,00
Powiat m. Świętochłowice	9,3	15,2	17,6	16,6	17,8	191,40
Dolnośląskie	10	12,8	13,1	12,4	13,5	135,00
Powiat m. Jelenia Góra	6,5	9,6	10,9	9,9	10,3	158,46
Kujawsko-pomorskie	13,3	16,2	17	17	17,9	134,59
Powiat m. Włocławek	13,9	17,3	19,5	19,8	20,6	148,20
Warmińsko-mazurskie	16,8	20,7	20	20,2	21,2	126,19
Powiat m. Elbląg	11,7	15,7	16,6	16,2	17,1	146,15

Źródło: Bank Danych Lokalnych oraz obliczenia własne autora

Wykres 8. Stopa bezrobocia rejestrowanego (do aktywnych zawodowo) w latach 2008-2012 (stany na koniec roku)

Źródło: Bank Danych Lokalnych oraz obliczenia własne autora

W latach 2008-2012 wzrosła liczba bezrobotnych w wieku 18-24 pozostających bez pracy przez okres dłuższy niż 6 miesięcy oraz bezrobotnych w wieku 55-64 pozostających bez pracy przez okres dłuższy niż 1 rok.

W 2012 liczba osób bezrobotnych w wieku 18-24 pozostających bez pracy przez okres dłuższy niż 6 miesięcy liczba wzrosła blisko 3-krotnie w stosunku do roku 2008. Najwyższą liczbę osób bezrobotnych wg tej kategorii odnotowano w 2011 r. - 224 osoby.

W 2012 78% osób tej kategorii stanowiły kobiety. Wartość ta obniżyła się w stosunku do roku 2008 o 10%.

W 2012 liczba osób bezrobotnych w wieku 55-64 pozostających bez pracy przez okres dłuższy niż 1 rok również wzrosła w stosunku do roku 2008. Nastąpił również wzrost udziału kobiet w tej grupie wiekowej, z poziomu 39% do 53%.

Tabela 50. Bezrobotni wg czasu pozostawania bez pracy w podziale na bezrobotnych w wieku 18-24 pozostających bez pracy przez okres dłuższy niż 6 miesięcy oraz bezrobotnych w wieku 55-64 pozostających bez pracy przez okres dłuższy niż 1 rok.

	bezrobotni w wieku 18-24 pozostający bez pracy przez okres dłuższy niż 6 miesięcy					bezrobotni w wieku 55-64 pozostający bez pracy przez okres dłuższy niż 1 rok				
	2008	2009	2010	2011	2012	2008	2009	2010	2011	2012
Ogółem	66	116	158	224	193	74	47	44	89	98
Kobiety	58	90	121	190	150	29	19	20	52	52
Udział % kobiet	88%	78%	77%	85%	78%	39%	40%	45%	58%	53%

Źródło: Bank Danych Lokalnych oraz obliczenia własne autora

Najliczniejszą grupę bezrobotnych w Rudzie Śląskiej stanowiły osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym. Liczba osób bezrobotnych w tej grupie wzrosła, na przestrzeni lat 2010-2012, z 1218 do 1387 osób. W 2012 r. osoby te stanowiły 33% wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych w Rudzie Śląskiej.

Na podobnym poziomie w strukturze bezrobotnych w Rudzie Śląskiej, co bezrobotni z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej, kształtował się udział bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym. Liczba bezrobotnych wzrosła o 201 osób (z 1133 do 1244 osób). W 2012 osoby te stanowiły 29% wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych w Rudzie Śląskiej.

W stosunku do roku 2010, w roku 2012 spadła o 24 osoby liczba bezrobotnych z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym. W odniesieniu do wszystkich bezrobotnych zarejestrowanych w Rudzie Śląskiej wartość ta spadła o 2% (rok 2010-22% wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych w Rudzie Śląskiej, rok 2012-20% wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych w Rudzie Śląskiej).

Chociaż wzrosła liczba osób bezrobotnych z wykształceniem wyższym oraz średnim ogólnokształcącym udział procentowy w stosunku do wszystkich bezrobotnych zarejestrowanych w Rudzie Śląskiej pozostał na stałym poziomie i wynosił odpowiednio, 10 i 8%.

Tabela 51. Bezrobotni w Rudzie Śląskiej w latach 2010-2012 wg poziomu wykształcenia

	ogółem	wyższe	policealne i średnie zawodowe	średnie ogólnokształcące	zasadnicze zawodowe	gimnazjalne i poniżej
2010	3923	376	878	318	1133	1218
2011	3828	366	798	288	1129	1247
2012	4242	409	852	350	1244	1387

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Rudzie Śląskiej

Najlichnieszą grupę bezrobotnych w Rudzie Śląskiej stanowiły osoby w wieku 25-34 lata. Osoby te stanowiły w roku 2012 31,4% wszystkich bezrobotnych.

Drugą pod względem liczebności była liczba bezrobotnych w wieku 18-24. Osoby te stanowiły w 2012 r. 21,4% wszystkich bezrobotnych w Rudzie Śląskiej. Należy jednak nadmienić, iż liczebność tej grupy zmniejszyła się na przestrzeni lat 2010-2012 grupa ta zmniejszyła się o 122 osoby.

Najmniejszą pod względem liczebności była grupa wiekowa 60-64. Osoby z tej grupy stanowiły zaledwie 1,7% wszystkich bezrobotnych.

Tabela 52. Bezrobotni w Rudzie Śląskiej w latach 2010-2012 wg wieku

	ogółem	18-24	25-34	35-44	45-54	55-59	60-64
2010	3923	1030	1230	639	741	243	40
2011	3828	844	1222	672	748	290	52
2012	4242	908	1332	820	771	341	70

Źródło: Dane Urzędu Miasta Ruda Śląska

Od czerwca 2010 do czerwca 2013 wzrosła o 848 liczba osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku. Udział procentowy kobiet w tej grupie w czerwcu 2013 wynosił 57%. Nastąpił również wzrost liczby bezrobotnych osób niepełnosprawnych. Udział procentowy kobiet w tej grupie pozostającej bez pracy, w czerwcu 2013, wynosił 58,1%.

Tabela 53. Bezrobotni w Rudzie Śląskiej z podziałem na bezrobotnych bez prawa do zasiłku oraz osoby niepełnosprawne

	Bezrobotni bez prawa do zasiłku		Osoby niepełnosprawne	
	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety
06.2010	3104	1719	253	141
12.2010	3314	1943	264	164
06.2011	3200	1943	268	164
12.2011	3243	1967	289	167
06.2012	3169	1904	307	183
12.2012	3597	2144	301	176
06.2013	3952	2264	265	154

Źródło: <http://www.puprudaslaska.pl>

W stosunku do roku 2010, spadła liczba ofert pracy oferowanych przez Powiatowy Urząd Pracy. W 2010 liczba ofert w Powiatowym Urzędzie Pracy wynosiła 3286, a w 2012 r. 2400. Wśród ofert pracy w Urzędzie Pracy w Rudzie Śląskiej przeważały oferty z poza obszaru miasta Ruda Śląska.

Tabela 54. Liczba ofert pracy w Powiatowym Urzędzie Pracy

	2010	2011	2012
Z miasta	1306	743	1052
Spoza miasta	1980	1025	1348
razem	3286	1768	2400

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Rudzie Śląskiej

W celu aktywizacji osób bezrobotnych Powiatowy Urząd Pracy prowadzi różne formy wsparcia w postaci:

- szkolenia zawodowe,
- prace interwencyjne,
- środki na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej,

- refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy bezrobotnego,
- staże,
- przygotowanie zawodowe,
- prace społecznie użyteczne.

Za pomocą ww. form wsparcia zostało zaktywizowanych 3064 osób w 2012 r. W stosunku do roku 2010 odnotowano wzrost o 138 osób. W 2012 r. było również realizowanych 9 programów aktywizujących osoby bezrobotne.

Tabela 55. Formy wsparcia oferowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Rudzie Śląskiej w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
szkolenia zawodowe	322	117	71
prace interwencyjne	7	8	2
środki na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej	137	69	87
refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy bezrobotnego	78	25	89
staże	883	282	452
przygotowanie zawodowe	11	5	4
prace społecznie użyteczne	134	199	187

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Rudzie Śląskiej

Powiatowy Urząd Pracy w Rudzie Śląskiej w celu poszerzenia swojej oferty skierowanej zarówno do osób bezrobotnych, umożliwiającej ich aktywizację zawodową jak również do przedsiębiorców- naturalnych partnerów, pozyskuje dodatkowe środki na realizację projektów, w tym zakresie.

Od 2004 roku zostały pozyskane środki finansowe na realizację 59 projektów, w tym 27 było współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej, na łączną kwotę ponad 36 milionów złotych.

W latach 2010-2012 zostały pozyskane środki finansowe na realizację 20 projektów, w tym 8 było współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej, na łączną kwotę blisko 12 milionów złotych.

W 2013 roku zostały pozyskane środki finansowe na realizację 10 projektów, w tym było 9 współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej, na łączną kwotę blisko 7,5 miliona złotych

3.4. Zabezpieczenie materialne

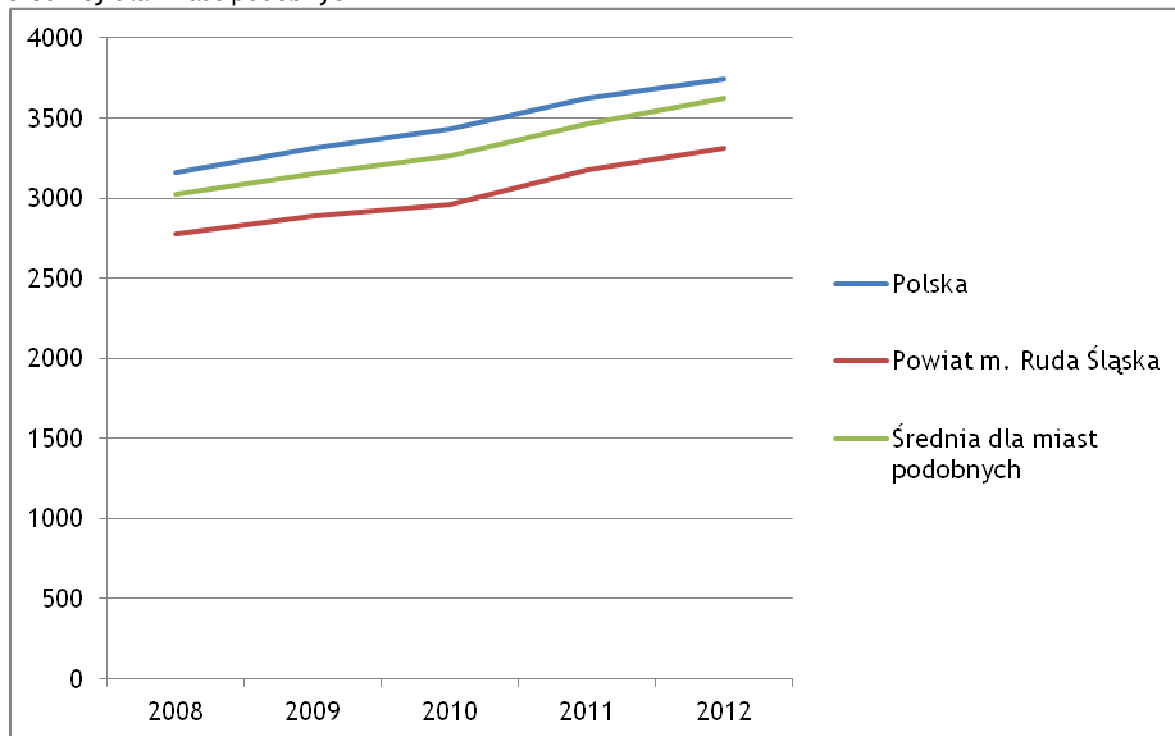
Przeciętne wynagrodzenie brutto w Rudzie Śląskiej w 2012 r. wynosiło 3309,17 zł i w stosunku do roku 2008 wzrosło o 531,84 zł. W stosunku do średniej krajowej przeciętne wynagrodzenie brutto w Rudzie Śląskiej było niższe o 11,6 pkt, a w porównaniu do średniej wojewódzkiej 14,6 pkt.

Tabela 56. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto

	ogółem					przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w relacji do średniej krajowej (Polska=100)				
	2008	2009	2010	2011	2012	2008	2009	2010	2011	2012
Polska	3158,48	3315,38	3435,00	3625,21	3744,38	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Mazowieckie	4036,26	4179,63	4279,55	4504,66	4637,58	127,8	126,1	124,6	124,3	123,9
Powiat m. Płock	3816,45	3980,94	4133,50	4428,47	4618,20	120,8	120,1	120,3	122,2	123,3
Śląskie	3239,09	3405,18	3528,19	3794,62	3855,26	102,6	102,7	102,7	104,7	103,0
Powiat m. Gliwice	3495,73	3654,92	3787,48	4020,23	4137,93	110,7	110,2	110,3	110,9	110,5
Powiat m. Chorzów	2837,42	2902,80	3042,37	3237,48	3384,99	89,8	87,6	88,6	89,3	90,4
Powiat m. Ruda Śląska	2777,33	2889,28	2961,20	3179,15	3309,17	87,9	87,1	86,2	87,7	88,4
Powiat m. Świętochłowice	2509,03	2628,03	2672,57	2755,39	2926,12	79,4	79,3	77,8	76,0	78,1
Dolnośląskie	3135,83	3295,44	3412,37	3587,25	3709,32	99,3	99,4	99,3	99,0	99,1
Powiat m. Jelenia Góra	2795,85	2913,03	2969,75	3192,15	3291,09	88,5	87,9	86,5	88,1	87,9
Kujawsko-pomorskie	2691,69	2810,97	2910,82	3062,32	3182,31	85,2	84,8	84,7	84,5	85,0
Powiat m. Włocławek	2745,60	2931,23	3018,94	3132,44	3240,04	86,9	88,4	87,9	86,4	86,5
Warmińsko-mazurskie	2615,33	2752,41	2879,97	3019,37	3150,27	82,8	83,0	83,8	83,3	84,1
Powiat m. Elbląg	2670,79	2837,38	2969,87	3168,80	3363,24	84,6	85,6	86,5	87,4	89,8

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Wykres 9. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w odniesieniu do średniej krajowej oraz średniej dla miast podobnych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Przeciętne wynagrodzenie brutto nie do końca pokazuje stopień zamożności danej mieszkańców jednostki terytorialnej. Wartość ta jest zawyżana przez nieliczne osoby, które mają wysokie zarobki. Pewien obraz zamożności pokazują dane dotyczące deklaracji PIT i CIT.

W roku 2012 wzrosła liczba podatników (osób fizycznych) rozliczających się za pomocą PIT 37 przekraczających I próg podatkowy (dochód powyżej 85 528 zł) z 598 w 2011 do 1018 w 2012 r.. Wzrosła również liczba podmiotów rozliczających się za pomocą CIT-8 (podatek od dochodów spółek) z 720 w 2011 r. do 736 w 2012 r.

Tabela 57. Liczba i udział % podatników w określonych przedziałach dochodu wraz zsumowaną podstawą do opodatkowania i zsumowanym podatkiem należnym w latach 2010-2012

	Rok	Podstawa opodatkowania	Podatek należny	Liczba podatników
PIT 37 - I próg podatkowy do 85 528 zł	2010	1 258 259 201	307 501 166	73 369
	2011	1 321 211 179	323 325 005	73 244
	2012	1 382 382 587	338 297 629	72 841
PIT 37 - II próg podatkowy od 85 528 zł	2010	70 993 977	21 476 284	769
	2011	53 224 270	15 698 791	598
	2012	90 573 183	26 803 079	1018
CIT-8	2010	46 078 244	8 771 753	699
	2011	43 284 483	8 221 417	720
	2012	29 305 247	5 567 056	736

Źródło: Urząd Skarbowy w Rudzie Śląskiej

W celu zapewnienia zabezpieczenia materialnego osobom najbardziej potrzebującym pomocy materialnej udziela Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Zgodnie z analizą struktury zatrudnienia, zgodnie ze sprawozdaniem za 2012, w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej pracowały 254 osoby. W tym było 90 pracowników związanych z pracą socjalną.

Pomoc udzieloną zgodnie z wytycznymi sprawozdawczości do Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej obrazuje poniższa tabela.

Tabela 58. Powody udzielania pomocy przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rudzie Śląskiej w latach 2010-2012

Powód trudnej sytuacji życiowej (dysfunkcja)	2010		2011		2012	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	1 833	4571	1 698	4515	1 914	4952
Sieroctwo	0	0	4	4	3	3
Bezdomność	172	188	135	163	186	251
Potrzeba ochrony macierzyństwa	203	901	205	1010	293	1446
w tym wielodzietność	108	626	105	604	124	685
Bezrobocie	1 719	4521	1 485	4 511	1 598	4 779
Niepełnosprawność	1 118	2 518	1 399	2 927	1 512	3 342
Długotrwała lub ciężka choroba	571	1 178	858	1 411	777	2 595
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego - ogółem	639	2202	660	2 185	413	1700
w tym						
rodziny niepełne	243	742	237	723	266	885
rodziny wielodzietne	172	846	156	908	140	840
Przemoc w rodzinie	60	218	48	187	60	183
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0	0	3	3
Alkoholizm	387	759	340	771	280	618
Narkomania	7	10	5	10	10	20
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	80	153	69	118	104	189
Trudności w integracji osób, które uzyskały status uchodźcy	20	20	16	16	0	0
Zdarzenie losowe	0	0	0	0	33	75
Sytuacja kryzysowa	89	263	23	70	5	14
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	13	30	0	0	0	0

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rudzie Śląskiej

Źródła finansowania zadań MOPS:

- środki z Budżetu Państwa - 42 250 228,56 zł,
- środki z Budżetu Miasta - 38 905 646,72 zł,
- środki z Europejskiego Funduszu Społecznego - 1 393 992,78 zł.

W ramach MOPS w Rudzie Śląskiej działa 50 instytucji wsparcia:

- domy pomocy społecznej - 5,
- ośrodki wsparcia - 5,

- mieszkania chronione ogółem - 23,
- ośrodki interwencji kryzysowej ogółem - 1,
- dzienne placówki wsparcia - 10,
- placówki opiekuńczo-wychowawcze - 6.

3.5. Opieka nad dziećmi (w tym żłobki), osobami starszymi i niepełnosprawnymi

W 2012 r. w Rudzie Śląskiej funkcjonowały dwa żłobki publiczne. W ramach żłobków były 136 miejsca dostępne dla dzieci w wieku od 0 do 3 lat. Liczba dzieci nie przyjętych do żłobków w 2012 r. wynosiła 264. Najwyższą liczbę nieprzyjętych dzieci odnotowano w 2011 r. - 371.

W 2012 r. w Mieście zarejestrowano dwa żłobki niepubliczne. Ilość miejsc w żłobkach i punktów prowadzonych na podstawie ustawy o działalności gospodarczej nie jest rejestrowana. Ich rejestracja nastąpi w kwietniu 2014 r.

Tabela 59. Liczba żłobków, liczba dzieci i liczba dostępnych miejsc

	2010	2011	2012
Liczba żłobków (żłobki, kluby dziecięce, dzienny opiekun)	1 (żłobek publiczny)	1 (żłobek publiczny)	2 (żłobki publiczne)
Miejsca w żłobkach (żłobki, kluby dziecięce, dzienny opiekun)	bd	bd	103
Liczba dzieci, którym nie przyznano miejsc w żłobku (żłobki, klub dziecięcy, dzienny opiekun)	290	371	264

Źródło: Dane UM Ruda Śląska oraz Bank Danych Lokalnych

W Mieście działa Ośrodek Pomocy Dzieciom i Rodzinie. Ośrodek realizuje zadania z zakresu socjalizacji i interwencji. Na koniec kwietnia 2013 r. w ramach ośrodka funkcjonowało 7 mieszkań socjalizacyjnych, zlokalizowanych w 3 dzielnicach (Bielszowice, Ruda, Wirek). Ośrodek realizuje również opiekę zastępczą.

Ważną rolę w zakresie opieki nad dziećmi w Rudzie Śląskiej pełnią 3 organizacje pozarządowe

- Zgromadzenie Sióstr Świętej Elżbiety, która prowadzi 1 placówkę wsparcia dziennego wraz z funkcjonującą przy niej grupą profilaktyczno-rozwojową dla dzieci w wieku przedszkolnym, wychowującymi się w rodzinach dysfunkcyjnych.
- Caritas Archidiecezji Katowickiej, prowadzący 4 placówki wsparcia dziennego oraz jedną grupą profilaktyczno-rozwojową dla dzieci w wieku przedszkolnym, wychowującymi się w rodzinach dysfunkcyjnych. W Caritas ramach działalności prowadzona jest również opieka zastępcza.
- Stowarzyszenia Św. Filipa Nereusza, prowadzące 3 placówki wsparcia dziennego oraz dwie grupy profilaktyczno-rozwojową dla dzieci w wieku przedszkolnym, wychowującymi się w rodzinach dysfunkcyjnych.

W celu zapewnienia opieki zastępczej w Rudzie Śląskiej działają 3 rodzinne domy dziecka, a także rodziny zastępcze (206 rodzin wg stanu na dzień 29.04.2013).

Pomoc w zakresie opieki nad dziećmi niepełnosprawnymi realizuje Ośrodek Adaptacyjny dla Dzieci Niepełnosprawnych, który jest placówką opiekuńczo - wychowawczą wsparcia dziennego o charakterze specjalistycznym.

Z dniem 30.11.2007 został powołany Uchwałą Prezydenta Miasta Ośrodek Interwencji Kryzysowej, którego zadaniem jest udzielanie pomocy społecznej na rzecz osób i rodzin będących w stanie kryzysu.

W ramach pomocy osobom starszym w Rudzie Śląskiej prowadzonych jest 5 domów pomocy społecznej:

- Dom Pomocy Społecznej „Senior”- jest to miejska jednostka organizacyjna pomocy społecznej, 41-704 Ruda Śląska ul. Puszkina 7 Dom przeznaczony jest dla 150 osób przewlekle, somatycznie chorych. Stan mieszkańców Domu na dzień 31.12.2012 r. wynosi 150 osób.
- Dom Pomocy Społecznej „Św. Elżbieta” 41-700 Ruda Śląska ul. Wolności 30 - Dom przeznaczony jest dla 80 osób starych. Stan mieszkańców Domu na dzień 31.12.2012 r. wynosi 80 osób,
- Dom Pomocy Społecznej prowadzony przez Zgromadzenie S.S. Boromeuszek, dla osób przewlekle psychicznie chorych. 41-707 Ruda Śląska ul. Oddziałów Młodzieży Powstańczej 3. Dom przeznaczony jest dla 53 osób. Stan mieszkańców Domu na dzień 31.12.2012 r. wynosi 53 osoby,
- Dom Pomocy Społecznej prowadzony przez Zgromadzenie S.S. Boromeuszek dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie. 41-707 Ruda Śląska ul. Piłsudskiego 43. Dom przeznaczony jest dla 48 osób. Stan mieszkańców Domu na dzień 31.12.2012 r. wynosi 47 osób,
- Dom Pomocy Społecznej Caritas Archidiecezji Katowickiej „Ośrodek dla Niepełnosprawnych Najświętsze Serce Jezusa” 41-706 Ruda Śląska, ul. Kłodnicka 103. Dom przeznaczony jest dla 95 dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie. Stan mieszkańców Domu na dzień 31.12.2012r. wynosi 95 osób,

oraz jeden Dzienny Dom Pomocy Społecznej w Nowym Bytomi z 60 miejscami.

3.6. Edukacja

3.6.1. Przedszkola (publiczne i prywatne)

W Rudzie Śląskiej w 2012 r. funkcjonowały 32 przedszkola miejskie (w tym oddziały przy szkołach podstawowych oraz 7 przedszkoli prywatnych). W ramach przedszkoli miejskich (stan na 30.09.2012) zorganizowanych było 580 oddziałów:

- odpłatnych - 283,
- z wyżywieniem - 289,
- integracyjnych - 3,
- specjalnych - 5.

W ramach 37 przedszkoli oferowanych było łącznie 4439 miejsc (4115 w przedszkolach miejskich, 324 w przedszkolach prywatnych).

W stosunku do roku szkolnego 2012/2013 na rok 2013/2014 spadła liczba odmów w zakresie przyjęć dzieci do oddziałów przedszkolnych (z 1087 na 936).

Stawki w przedszkolach miejskich za godzinę wykraczającą poza czas realizacji podstawy programowej w latach 2010-2013 kształtowały się następująco.

- 1 stycznia 2010 r. - 1,58 zł,
- 1 stycznia 2011 r. - 1,66 zł,
- 1 stycznia 2012 r. - 1,80 zł,
- 1 stycznia 2013 r. - 1,92 zł,

Stawki ustalane były zawsze na dzień 1-ego stycznia każdego roku. Zgodnie z Ustawą o systemie oświaty opłata za przedszkole od 1 września 2013 r. wynosi 1 zł.

Całodzienny koszt wyżywienia w przedszkolach miejskich w 2012 r. wynosił 5,00 zł (trzy posiłki). W ramach korzystania przez dzieci z części posiłków stawki kształtowały się następująco:

- 75% opłaty w przypadku korzystania z dwóch posiłków (obiadu i podwieczorku lub śniadania i obiadu) - 3,75 zł,
- 50% opłaty w przypadku korzystania z obiadu - 2,50 zł,
- 25% opłaty w przypadku korzystania ze śniadania lub podwieczorku - 1,25 zł.

Tabela 60. Liczba miejsc i opłaty w przedszkolach niepublicznych

2010			2011			2012		
nazwa placówki	liczba miejsc	wysokość opłat	nazwa placówki	liczba miejsc	wysokość opłat	nazwa placówki	liczba miejsc	wysokość opłat
Przedszkole Niepubliczne Zgromadzenia Sióstr św. Elżbiety	100	od 250,00 do 350,00	Przedszkole Niepubliczne Zgromadzenia Sióstr św. Elżbiety	100	od 250,00 do 350,00	Przedszkole Niepubliczne Zgromadzenia Sióstr św. Elżbiety	100	od 250,00 do 350,00
Niepubliczne Przedszkole "Żaczek"	50	od 250,00 do 350,00	Niepubliczne Przedszkole "Żaczek"	75	od 270,00 do 370,00	Niepubliczne Przedszkole "Żaczek"	75	od 270,00 do 370,00
Przedszkole Niepubliczne „Zaczarowane Przedszkole"	30	od 250,00 do 350,00	Przedszkole Niepubliczne „Zaczarowane Przedszkole"	30	od 250,00 do 350,00	Przedszkole Niepubliczne „Zaczarowane Przedszkole"	30	od 250,00 do 350,00
						Przedszkole Niepubliczne „Miodowa Chatka"	30	od 400,00 do 500,00
Zespół Wychowania Przedszkolnego "Miodowa Chatka"	30	220,00	Zespół Wychowania Przedszkolnego "Miodowa Chatka"	39	240,00	Zespół Wychowania Przedszkolnego "Miodowa Chatka"	39	240,00
			Zespół Wychowania Przedszkolnego „Hokus-Pokus"	15	od 260,00 do 545,00	Zespół Wychowania Przedszkolnego „Hokus-Pokus"	25	od 260,00 do 545,00
			Punkt Wychowania Przedszkolnego „Domowe Przedszkole"	25	od 150,00 do 450,00	Punkt Wychowania Przedszkolnego „Domowe Przedszkole"	25	od 150,00 do 450,00

Źródło: Dane UM Ruda Śląska

3.6.2. Szkoły podstawowe publiczne

W 2012 r. w Mieście funkcjonowało 25 szkół podstawowych (w tym 3 szkoły specjalne), do których uczęszczało 7 517 uczniów. Na 368 oddziałów przypadły łącznie 364 pomieszczenia do nauczania. Najwięcej uczniów uczęszczało do Szkoły Podstawowej nr 1 - 639, najmniej do Szkoły Podstawowej nr 4 - 172.

W ramach szkół dostępnych było łącznie 404 komputerów z dostępem do Internetu.

Tabela 61. Szkoły podstawowe w Rudzie Śląskiej z podziałem na uczniów, absolwentów oraz pomieszczenia do nauczania, a także komputery z dostępem do Internetu

Nr szkoły	Liczba				
	uczniów	absolwentów	oddziałów	pomieszczeń do nauczania	komputerów z dostępem do Internetu

Nr szkoły	Liczba				
	uczniów	absolwentów	oddziałów	pomieszczeń do nauczania	komputerów z dostępem do Internetu
SP nr 1	639	111	28	33	36
SP nr 2	265	35	12	17	12
SP nr 3	453	75	19	31	12
SP nr 4	172	22	7	12	15
SP nr 5 w ZS 1	64	12	6	0	0
SP nr 6	474	92	20	25	24
SP nr 7	191	21	9	12	13
SP nr 8	443	73	20	18	12
SP 11 Spec. w ZS 4 Spec.	56	14	7	0	0
SP 12 Spec. w ZS 3 Spec.	72	11	18	0	0
SP nr 13	334	61	17	15	14
SP nr 14	267	34	13	13	13
SP nr 15	583	109	29	30	18
SP nr 16	400	80	18	17	53
SP nr 18	312	50	14	19	11
SP nr 20	212	30	10	9	18
SP nr 21	162	16	9	17	16
SP nr 23	243	42	12	13	12
SP nr 24	423	70	18	20	38
SP 25 W ZS-P 2	164	35	8	0	0
SP nr 30	487	69	21	18	24
SP 35 Spec. w ZS 2 Spec.	64	0	6	0	0
SP nr 36	233	44	12	12	25
SP nr 40	407	70	17	16	19
SP nr 41	397	65	18	17	19
Suma	7517	1241	368	364	404

Źródło: Dane UM Ruda Śląska

W roku szkolnym 2011/2012 oraz w roku szkolnym 2012/2013 cztery szkoły w Rudzie Śląskiej prowadziły oddziały integracyjne. Łączna liczba oddziałów w roku szkolnym 2011/2012 oraz w roku szkolnym 2012/2013 wynosiła 21 na rok.

Tabela 62. Szkoły podstawowe z oddziałami integracyjnymi

Szkoła	Liczba oddziałów	Ogólna liczba uczniów w oddziałach	Liczba uczniów niepełnosprawnych
Szkoły podstawowe (dane za rok szkolny 2011/2012)			
Szkoła Podstawowa nr 13	6	115	27
Szkoła Podstawowa Sportowa nr 15 z Klasami Integracyjnymi	9	151	29
Szkoła Podstawowa nr 21	2	37	8
Szkoła Podstawowa nr 36	4	84	18
Szkoły podstawowe (dane za rok szkolny 2012/2013)			
Szkoła Podstawowa nr 13	7	121	26

Szkoła	Liczba oddziałów	Ogólna liczba uczniów w oddziałach	Liczba uczniów niepełnosprawnych
Szkoła Podstawowa Sportowa nr 15 z Klasami Integracyjnymi	8	150	32
Szkoła Podstawowa nr 21	3	50	11
Szkoła Podstawowa nr 36	3	48	13

Źródło: Dane UM Ruda Śląska

W stosunku do roku szkolnego 2009/2010 nastąpił, w roku szkolnym 2012/2013 wzrost liczby etatów zatrudnionych nauczycieli. Największy wzrost, 70,49 etatu, odnotowano wśród nauczycieli dyplomowanych. Wśród nauczycieli wg pozostałych (niższych) stopni awansu odnotowano spadek liczby etatów.

Tabela 63. Nauczyciele wg stopni awansu w szkołach podstawowych w etatach w poszczególnych latach szkolnych

Nauczyciele wg stopnia awansu	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013
stażyści	28,62	20,68	17,01	14
kontraktowi	112,38	112,27	127,62	107,48
mianowani	197,99	187,88	166,61	164,66
dyplomowani	319,98	324,6	365,77	390,47
RAZEM	658,97	645,43	677,01	676,61

Źródło: Dane UM Ruda Śląska

W sześciu szkołach podstawowych realizowane były lub są realizowane programy autorskie:

- Szkoła Podstawowa nr 3: profilaktyczne programy autorskie: „Chcę być zdrowy - używkom mówię NIE”, „Zdrowo żyj i nie tyj” „Tylko słabi rozwiązują problemy siłą. Agresja, przemoc to nie MY!”, „Nie wpadamy w sieci zastawione w sieci” w ramach konkursu ogłoszonego przez Bank ING „ING - Dzieciom”.
- Szkoła Podstawowa nr 8: innowacje pedagogiczne - „Mistrzowska klasa”, „Poznajemy świat zawodów”.
- Szkoła Podstawowa nr 13: program autorski „Mikrosystem ekologiczno - zdrowotno - wychowawczy SP 13”.
- Szkoła Podstawowa nr 16: programy autorskie: „W kręgu radości plus”, „Program zajęć wychowania fizycznego”, „Program zajęć komputerowych”.
- Szkoła Podstawowa nr 24: program autorski (wychowawczo - profilaktyczny) realizowany dla wszystkich szkół podstawowych „Szansa na sukces. Dzieci - dzieciom” od 2003 r. Program promuje utalentowane muzycznie dzieci oraz zbiera pieniądze na rzecz dzieci z rodzin bezrobotnych i biednych (fundusz wycieczkowy do zielonej szkoły).
- Innowacyjność: od stycznia 2013 r. wprowadzone zostały zajęcia gry w szachy dla chętnych uczniów. Został złożony wniosek o środki unijne na projekt „Szachy w szkole”.
- Szkoła Podstawowa nr 36: W roku szkolnym 2010/2011 szkoła realizowała innowację pedagogiczną „Gimnastykując ciało - usprawniasz umysł”.

Równocześnie szkoły podstawowe w Rudzie Śląskiej oferują szereg zajęć pozalekcyjnych oraz realizują programy współpracy regionalnej i międzynarodowej.

3.6.3. Gimnazja publiczne

W 2012 r. w Mieście funkcjonowało 19 gimnazjów dla dzieci i młodzieży (w tym 3 gimnazja specjalne), do których uczęszczało 3 978 uczniów. Na 66 oddziałów przypadło łącznie 129 pomieszczenia do nauczania. Najwięcej uczniów uczęszczało do Gimnazjum nr 10 - 442, najmniej do Gimnazjum nr 13 -174.

W ramach szkół dostępnych było łącznie 116 komputerów z dostępem do Internetu.

Tabela 64. Gimnazja dla dzieci i młodzieży w Rudzie Śląskiej z podziałem na uczniów, absolwentów oraz pomieszczenia do nauczania, a także komputery z dostępem do Internetu

Nr szkoły	Liczba				
	uczniów	absolwentów	oddziałów	pomieszczeń do nauczania	komputerów z dostępem do Internetu
Gimnazjum nr 1	230	53	9	20	16
Gimnazjum nr 2	210	48	10	15	11
Gimnazjum nr 3	329	109	13	12	30
Gimnazjum nr 4	190	47	10	28	23
Gimnazjum nr 5	312	102	13	19	14
Gimnazjum nr 6	258	61	12	17	15
Gimnazjum nr 7	316	85	12	14	12
Gimnazjum nr 8	177	61	7	14	24
Gimnazjum nr 9	375	129	17	32	63
Gimnazjum nr 10	442	147	18	32	21
Gimnazjum nr 11	240	73	11	18	50
Gimnazjum nr 12	265	72	9	29	36
Gimnazjum nr 13	174	8	20	20	20
Gimnazjum nr 14	184	49	8	18	25
Gimnazjum nr 15 Specj. w ZS 4 Specj.	53	16	5	27	12
Gimnazjum nr 16 Specj. w ZS 2 Specj.	33	9	7	19	29
Gimnazjum nr 17 Specj. w ZS 3 Specj.	29	7	7	58	20
Gimnazjum nr 18 w ZS-P 2	100	20	5	16	12
Gimnazjum nr 19 w ZS 1	61	21	3	11	8
Suma	3978	1117	196	419	441

Źródło: Dane UM Ruda Śląska

W Rudzie Śląskiej w ostatnich trzech okresach szkolnych funkcjonowały dwa gimnazja z oddziałami integracyjnymi. Liczba oddziałów integracyjnych, od roku szkolnego 2010/2011 do roku 2012/2013, wzrosła z 7 do 8. Ogólna liczba uczniów w oddziałach integracyjnych w ostatnim roku szkolnym wynosiła 150.

Tabela 65. Gimnazja z oddziałami integracyjnymi

Szkoła	Liczba oddziałów	Ogólna liczba uczniów w oddziałach
Gimnazja (dane za rok szkolny 2010/2011)		
Gimnazjum nr 9	5	96
Gimnazjum nr 14	2	37
Gimnazja (dane za rok szkolny 2011/2012)		
Gimnazjum nr 9	5	95
Gimnazjum nr 14	2	36
Gimnazja (dane za rok szkolny 2012/2013)		
Gimnazjum nr 9	5	95
Gimnazjum nr 14	3	55

Źródło: Dane UM Ruda Śląska

Najwyższą liczbę etatów nauczycieli odnotowano w roku szkolnym 2011/2012 - 614,43. W roku szkolnym 2012/2013 liczba etatów zatrudnionych nauczycieli w gimnazjach wynosiła 588,1.

W stosunku do lat poprzednich, w ostatnim roku szkolnym odnotowano wzrost liczby etatów nauczycieli dyplomowanych oraz spadek liczby etatów nauczycieli o niższych stopniach kwalifikacji.

Tabela 66. Nauczyciele wg stopni awansu w szkołach podstawowych w etatach w poszczególnych latach szkolnych w gimnazjach

Nauczyciele wg stopnia awansu	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013
stażyści	26,29	14,72	16,83	7,06
kontraktowi	117,19	115,5	110,24	96,54
mianowani	162,22	135,62	133,92	125,3
dyplomowani	305,79	335,56	353,44	359,2
RAZEM	611,49	601,4	614,43	588,1

Źródło: Dane UM Ruda Śląska

We wszystkich szkołach gimnazjalnych prowadzone są zajęcia poza lekcyjne w postaci zajęć dodatkowych, kół zainteresowań czy zajęć sportowych.

Gimnazja dla dzieci i młodzieży realizują również autorskie programy z zakresu rozwoju zarówno sfery intelektualnej jak i fizycznej uczniów.

3.6.4. Kształcenie na poziomie ponadgimnazjalnym młodzieży i dorosłych

W Rudzie Śląskiej w 2012 r. funkcjonowały 4 zespoły szkół ogólnokształcących dla młodzieży, do których uczęszczało łącznie 1242 uczniów, z czego 47 spoza Miasta.

Szkoły ogólnokształcące wyposażone są w infrastrukturę sportową. Przy każdej znajduje się minimum jedna sala gimnastyczna oraz jedno boisko. Wszystkie szkoły umożliwiają uczniom korzystanie z komputerów z dostępem do Internetu. Łączna liczba komputerów w 2012 r. wynosiła 98, z czego najwięcej było dostępnych Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 2 - 36 komputerów, najmniej Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 4 - 23 komputery.

Tabela 67. Zespoły Szkół Ogólnokształcących w Rudzie Śląskiej w 2012 r.

Szkoła	Liczba uczniów	Sale gimnastyczne	Boiska	Liczba komputerów z dostępem do Internetu do użytku uczniów	liczba uczniów spoza Rudy Śląskiej
ZSO 1	323	1	1	24	4
ZSO 2	339	1	2	36	18
ZSO 3	342	2	2	32	25
ZSO 4	238	1	1	23	0
Suma	1242	5	6	98	47

Źródło: Dane UM Ruda Śląska

Licea ogólnokształcące w Rudzie Śląskiej w 2012 r. ukończyło łącznie 384 absolwentów.

W 2012 r. funkcjonowało również w Mieście 7 zespołów szkół ponadgimnazjalnych, w których z nauki korzystało łącznie 2641 uczniów, w tym 233 spoza Miasta.

Na 2641 uczniów zatrudnionych przypadło łącznie 258,08 etatów nauczycielskich. Sześć na siedem szkół wyposażonych było w sale gimnastyczne, natomiast pięć na siedem w boiska.

Wszystkie szkoły dawały swoim uczniom możliwość korzystania z komputerów z dostępem do Internetu. Łącznie dysponowały 383 komputerami. Najlepiej pod tym względem wyposażony był Zespół Szkół nr 5 - 70 komputerów, najstąbiej natomiast Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 - 20 komputerów.

Tabela 68. Szkoły ponadgimnazjalne w Rudzie Śląskiej w 2012 r.

Szkoła	Liczba uczniów	Sale gimnastyczne	Boiska	Liczba komputerów z dostępem do Internetu do użytku uczniów	Liczba uczniów spoza Rudy Śląskiej
ZSP 1	525	1	1	29	129
ZSP 2	574	1	3	62	17
ZS 5	344	1	1	70	37
ZSP 4	289	0	0	55	4
ZSP 5	386	1	0	43	24
ZSP 6	393	2	1	69	6
ZSP 7 S	130	2	1	55	16
Suma	2641	8	7	383	233

Źródło: Dane UM Ruda Śląska

W ramach zespołów szkół ponadgimnazjalnych funkcjonowało łącznie 6 technik, 6 zasadniczych szkół zawodowych, w tym jedna specjalna, 2 licea profilowane, jedna szkoła policealna przeznaczona dla osób dorosłych (zakres kształcenia: ratownik medyczny, technik masażysta, technik usług kosmetycznych) oraz jedna szkoła specjalna przysposabiająca do pracy. Szkoły te w 2012 r. wykształciły łącznie 769 absolwentów w 57 zawodach, oraz Szkoła Specjalna Przysposabiająca do Pracy, która wykształciła 9 absolwentów.

Profile zawodowe absolwentów kończących szkoły ponadgimnazjalne, nie ogólnokształcące¹⁰:

- szkoła specjalna przysposabiająca do pracy - 9,
- betoniarz zbrojarz - 2,
- blacharz samochodowy - 9,
- cukiernik - 16,
- cyfrowe proc. graficzne - 18,
- elektryk - 7,
- elektromechanik pojazdów samochodowych - 1,
- fryzjer - 43,
- geodezja - 10,
- informatyk - 12,
- kształtowanie środowiska - 21,
- kucharz - 27,
- kucharz małej gastronomii - 62,
- lakiernik - 9,
- mechanik pojazdów samochodowych - 20,
- monter instalacji urządzeń sanitarnych - 1,
- monter zabudowy robót wykończeniowych w budownictwie - 1,
- murarz - 4,
- obsługa turystyczna - 14,
- ochrona środowiska - 16,
- ogrodnik - 6,
- operator obrabiarek skrawających - 8,
- piekarz - 4,
- ratownik medyczny - 10,
- sprzedawca - 31,
- stolarz - 3,
- technik budownictwa - 25,
- technik drogownictwa - 19,
- technik ekonomista - 41,
- technik elektronik - 10,
- technik górnictwa podziemnego - 10,
- rzeźnik-wędliniarz - 1,
- technik hotelarstwa - 28,
- technik informatyk - 69,
- technik logistyki - 17,
- technik masażysta - 16,
- technik mechatronik - 5,
- technik obsługi turystycznej - 25,
- technik organizacji usług gastronomicznych - 29,

¹⁰

Źródło: Dane Urzędu Miasta Ruda Śląska oraz obliczenia własne autora

- technik pojazdów samochodowych - 34,
- technik telekomunikacji - 14,
- technik usług fryzjerskich - 51,
- technik usług kosmetycznych - 10,
- technolog robót wykończeniowych w budownictwie - 8,
- ślusarz - 2.

W roku szkolnym 2012/2013 w szkołach ponadgimnazjalnych, w przeliczeniu na etaty, zatrudnionych było łącznie 175,95 nauczycieli. Największy udział w tej grupie, prawie 50%, mieli nauczyciele dyplomowani (86,66 etatu).

Tabela 69. Nauczyciele wg stopni awansu w szkołach ponadgimnazjalnych w etatach

Nauczyciele wg stopnia awansu	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013
stażyści	2,66	7,05	3,52	3
kontraktowi	44,2	39,6	32,25	31,33
mianowani	42,75	45,28	42,6	54,96
dyplomowani	79	79,73	87,4	86,66
RAZEM	168,61	171,66	165,77	175,95

Źródło: Dane UM Ruda Śląska

3.6.5. Kształcenie dorosłych (ustawiczne) w Rudzie Śląskiej i otoczeniu

W roku szkolnym 2012/2013 do szkół kształcenia ustawicznego uczęszczało łącznie 324 uczniów, w tym 8 uczniów spoza Rudy Śląskiej.

Tabela 70. Szkoły kształcenia ustawicznego dorosłych w roku szkolnym 2012/2013

Szkoła	Liczba uczniów	Liczba uczniów spoza Rudy Śląskiej
Uzupelniające Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych	13	0
Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych	129	1
II Technikum Uzupelniające dla Dorosłych	52	3
Zasadnicza Szkoła Zawodowa dla Dorosłych	31	4
Gimnazjum dla Dorosłych	88	0
Szkoła Policealna nr 7 dla Dorosłych	42	
Suma	355	8

Źródło: Dane UM Ruda Śląska

W 2012 r. szkoły kształcenia ustawicznego (Centrum Kształcenia Ustawicznego) ukończyło 96 słuchaczy, w tym 27 słuchaczy Gimnazjum dla Dorosłych. W ramach szkół absolwenci mieli możliwość kształcenia się w zakresie ogólnym (w tym Liceum Ogólnokształcącym dla Dorosłych i Liceum Uzupelniającym dla Dorosłych) oraz w 11 zawodach (w tym w II Technikum Uzupelniającym dla Dorosłych oraz Zasadniczej Szkole Zawodowej dla Dorosłych).

Liczba absolwentów w roku 2012 była niższa o ok. 10% w stosunku do lat poprzednich (2011 i 2010 r.).

Tabela 71. Absolwenci wg profili w szkołach kształcenia ustawicznego dla dorosłych w latach 2010-2012

Szkoła	Absolwenci w roku 2010		Absolwenci w roku 2011		Absolwenci w roku 2012	
	wg profili/ zawodów	Liczba	wg profili/ zawodów	Liczba	wg profili/ zawodów	Liczba
Uzupelniające Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych	Ogólny	20	Ogólny	15	Ogólny	10
Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych	Ogólny	31	Ogólny	25	Ogólny	26
II Technikum Uzupelniające dla Dorosłych	Technik handl.	10	Technik handl.	4	Technik handl.	2
	Technik żyw. i gosp. dom.	6	Technik żyw. i gosp. dom.	4	Technik żyw. i gosp. dom.	7
	Technik bud.	1	Technik bud.	0	Technik bud.	0
Zasadnicza Szkoła Zawodowa dla Dorosłych	Kuch. małej gastr.	6	Kuch. małej gastr.	7	Kuch. małej gastr.	7
	Fryzjer	2	Fryzjer	4	Fryzjer	2
	Ślusarz	2	Ślusarz	3	Ślusarz	0
	Techn. rob. wyk. w bud.	6	Techn. rob. wyk. w bud.	4	Techn. rob. wyk. w bud.	0
	Murarz	0	Murarz	0	Murarz	2
	Malarz- tapeciarz	0	Malarz- tapeciarz	0	Malarz- tapeciarz	1
	Sprzedawca	0	Sprzedawca	0	Sprzedawca	2
Suma		84		66		59

Źródło: Dane UM Ruda Śląska

W 2012/2013 zatrudnionych w szkołach ponadgimnazjalnych kształcących dorosłych zatrudnionych było łącznie 18,59 nauczycieli w przeliczeniu na etaty. Strukturę zatrudnienia w szkołach ponadgimnazjalnych pokazuje poniższa tabela.

Tabela 72. Nauczyciele wg stopni awansu w szkołach ponadgimnazjalnych w etatach

Nauczyciele wg stopnia awansu	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013
stażyści	0,42	1,44	0,76	0,72
kontraktowi	3,66	4,96	2,58	1,96
mianowani	6,27	4,35	5,15	5,32
dypłomowani	7,61	7,94	11,44	10,59
RAZEM	17,96	18,69	19,93	18,59

Źródło: Dane UM Ruda Śląska

W celu poprawy kwalifikacji i wykształcenia osób dorosłych Centrum Kształcenia Ustawicznego oraz Centrum Kształcenia Praktycznego i Doskonalenia Zawodowego organizują kursy zawodowe oraz szkolenia.

Centrum Kształcenia Praktycznego i Doskonalenia Zawodowego w 2012 r. zorganizowało, na zlecenie m.in. instytucji rynku pracy i ośrodków pomocy społecznej, pracodawców, w Rudzie Śląskiej 15 kursów:

- rękodzieło artystyczne,
- szycie i modelowanie firan oraz zasłon,
- kucharz,
- szkolenie w zakresie robót strzałowych dla dozoru górniczego,

- operator obrabiarek sterowanych numerycznie CNC,
 - obsługa kas fiskalnych,
 - podstawy ogrodnictwa i małej architektury,
 - ustawiacz maszyn do obróbki skrawaniem,
 - kierowca wózków unoszących,
 - technolog prac budowlano - wykończeniowych,
 - malarz - tpeciarz,
 - podstawy technologii wytwarzania,
 - operator obrabiarek skrawających,
 - operator obrabiarek sterowanych numerycznie CNC,
 - catering i dietetyka z elementami dietetyki wegetariańskiej,
- z których skorzystało łącznie 140 osób.

W ramach CKU w I semestrze roku 2012/2013 zorganizowano 51 warsztatów oraz 3 konsultacje indywidualne, z których skorzystało łącznie 950 uczestników.

Centrum Kształcenia Ustawicznego w I semestrze roku szkolnego 2012/2013 zorganizowało 51 warsztatów oraz 3 konsultacje indywidualne (w tym w Firmie Symulacyjnej „MOST” oraz w Ośrodku Doradztwa Zawodowego), z których skorzystało łącznie 950 uczestników.

Centrum Kształcenia Ustawicznego organizuje również szkolenia w formie seminariów. Seminaria skierowane były zarówno do osób fizycznych jak i pracodawców. Trzy oferowane szkolenia finansowane były z budżetu Miasta Ruda Śląska, z kolei piętnaście przez podmioty kierujące lub bezpośrednio przez uczestników szkoleń. Odpłatność za te szkolenia wynosi od 40 do 100 zł za osobę.

Tabela 73. Szkolenia realizowane w ramach CKU

Nazwa zajęć	Źródło finansowania	Średnia odpłatność	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013 I semestr
			Liczba uczestników	Liczba uczestników	Liczba uczestników	Liczba uczestników
Szkolenia BHP	Pracodawca	40zł/os.	175	118	151	129
Szkolenia z zakresu „Udzielanie pierwszej pomocy przedmedycznej”	Pracodawca	100zł/os.	x	x	18	x
Szkolenie z „Obsługi kas fiskalnych”	Uczestnik szkolenia	100zł/os.	47	45	67	17
Firma Symulacyjna MOST Sp. z o.o. w pigułce - czyli jednodniowa praktyka zawodowa w ramach przedmiotu „Podstawy przedsiębiorczości”.	Budżet Miasta Ruda Śląska	x	659	566	671	417
Praktyka zawodowa w Firmie Symulacyjnej „MOST” Sp. z o.o. w Rudzie Śląskiej	Budżet Miasta Ruda Śląska	x	38	17	51	15
Kwalifikacyjny kurs zawodowy w zakresie kwalifikacji M.11. Eksploatacja złóż podziemnych, wyodrębnionej w zawodach:	Budżet Miasta Ruda Śląska	x	x	x	x	30

Nazwa zajęć	Źródło finansowania	Średnia odpłatność	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013 I semestr
			Liczba uczestników	Liczba uczestników	Liczba uczestników	Liczba uczestników
Górnik eksploatacji podziemnej- 811101 Technik górnictwa podziemnego - 311703						
RAZEM	x	x	919	746	958	608

Źródło: Dane UM Ruda Śląska

3.6.6. Kształcenie na poziomie wyższym

W Rudzie Śląskiej ma siedzibę jedna szkoła wyższa - Wyższa Szkoła Nauk Stosowanych w Rudzie Śląskiej (dawna Wyższa Szkoła Handlowa im. Królowej Jadwigi).

W Mieście zlokalizowany jest również Ośrodek Zamiejscowy Akademii Górniczo-Hutniczej w Kochłowicach.

Studenci Wyższej Szkoły Nauk Stosowanych w Rudzie Śląskiej mają możliwość kształcenia się na dwóch wydziałach, które oferują trzy kierunki studiów I stopnia:

- Zarządzania - kierunek zarządzanie,
- Opieki Medycznej - kierunki: pielęgniarstwo i położnictwo.

W ramach wyżej wymienionych kierunków na uczelni, w latach 2010-2012, studiowało łącznie 1164 osoby, w tym 207 z Rudy Śląskiej. Uczelnie w ww. okresie ukończyło 851 absolwentów, w tym 168 z Rudy Śląskiej.

Analizie poddano również wybrane uczelnie znajdujące się w małej odległości od Miasta. Najwięcej studentów z Rudy Śląskiej przyjęła Politechnika Śląska oraz Uniwersytet Śląski. Najmniej osób studiowało na Akademii Muzycznej w Katowicach oraz Akademii Sztuk Pięknych. Małą liczbą studentów z Rudy Śląskiej odznacza się również Wydział Geodezji Górniczej i Inżynierii Środowiska AGH. Jednak jest to jeden z wielu wydziałów tej uczelni i nie pokazuje w pełni liczby studentów wybierających tę uczelnię jako docelową.

Tabela 74. Studenci studiów wyższych I i II stopnia stacjonarnych i niestacjonarnych z Rudy Śląskiej w wybranych uczelniach, w latach 2010-2012

Nazwa Uczelni	Liczba studentów z Rudy Śląskiej w roku 2010	Liczba studentów z Rudy Śląskiej w roku 2011	Liczba studentów z Rudy Śląskiej w roku 2012
Akademia Górniczo Hutnicza Wydział Geodezji Górniczej i Inżynierii Środowiska Zamiejscowy Ośrodek Dydaktyczny w Rudzie Śląskiej	-	-	17
Akademia Muzyczna w Katowicach	11	16	21
Akademia Sztuk Pięknych w Katowicach	21	25	17
Górnośląska Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości w Chorzowie	60	59	51
Politechnika Śląska	1188	1158	1170
Śląska Wyższa Szkoła Zarządzania w Katowicach	-	-	89
Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach	215	259	284
Uniwersytet Śląski w Katowicach	1023	938	896
Wyższa Szkoła Biznesu w Chorzowie	208	194	541
Wyższa Szkoła Ekonomii i Administracji	-	-	58
Suma	2726	2649	3144

Źródło: Dane dostarczone przez Uczelnie Wyższe

3.7. Kultura, rekreacja i sport

Najstarszą Instytucją Kultury w Rudzie Śląskiej jest Miejska Biblioteka Publiczna w Rudzie Śląskiej, która powstała w 1959 roku po połączeniu Miejskiej Biblioteki Publicznej w Rudzie z Miejską Biblioteką Publiczną w Nowym Bytomiu.

Sieć Miejskiej Biblioteki Publicznej w Rudzie Śląskiej liczy wraz z Biblioteką Centralną znajdującą się w Wirku, 13 placówek rozmieszczonych w poszczególnych dzielnicach miasta:

- Biblioteka Centralna - (Wirek), ul. Dąbrowskiego 18,
- Filia nr 1 - (Ruda), ul. Fiołków 10b,
- Filia Nr 4 - (Nowy Bytom), ul. Niedurnego 69,
- Filia Nr 6 - (Bielszowice), ul. Kokota 166 (Dom Kultury),
- Filia Nr 8 - (Halemba), Kaczmarka 38,
- Filia Nr 13 - (Godula), Joanny 20/8,
- Filia Nr 14 - (Orzegów), ul. Zielińskiego 8,
- Filia Nr 15 - (Kochłowice), ul. Brzozowa 4,
- Filia Nr 16 - (Ruda), ul. Wolności 20,
- Filia Nr 17 - (Wirek), ul. Osiedlowa 1,
- Filia Nr 18 - (Halemba), ul. 1 Maja 32,
- Filia Nr 21 - (Bykowina), ul. Grzegorzka 8,
- Centrum Inicjatyw Społecznych „Stara Bykowina” - (Bykowina), ul. 11 Listopada 15a.

Ważną placówką kulturalną jest Miejskie Centrum Kultury kontynuacja działalności, powołanego uchwałą Rady Miejskiej nr 175/XXIV/95 Miejskiego Ośrodka Kultury w Rudzie Śląskiej.

Jednostka ta ulegała przeobrażeniom, i tak:

- w roku 1996 zmieniono nazwę na Miejski Ośrodek Kultury im. Henryka Bisty w Rudzie Śląskiej,
- w roku 1999 po przejęciu przez Miasto obiektu przy ulicy Kokota 170 w Bielszowicach, instytucja wzbogaciła się o filię, mającą w tym obiekcie swoją siedzibę,
- w listopadzie 2004 r., na mocy uchwały nr 613/XXXIII/2004, nastąpił podział, w wyniku którego powstały dwie instytucje kultury: Miejski Ośrodek Kultury im. Henryka Bisty w Rudzie Śląskiej, przy ul. Niedurnego 69 oraz Miejski Dom Kultury z siedzibą w Rudzie Śląskiej-Bielszowicach, przy ul. Kokota 170,
- w lutym 2005 r. uchwałą nr 693/XXXVI/2005 została zmieniona nazwa na Miejskie Centrum Kultury im. Henryka Bisty, która używana jest do chwili obecnej.

W 2012 r. MCK zajmowało na swoją działalność jeden budynek o powierzchni 4564,97 m².

Od początku działalności instytucja stała się miejscem organizacji znaczących imprez kulturalnych, a także spotkań o charakterze społeczno-politycznym (konferencje, debaty itp.). Do najważniejszych imprez cyklicznych zaliczyć należy Galę Hanysy, cykl pn. Rudzka Jesień Kulturalna, Koncerty noworoczne Prezydenta Miasta, Miss Rudy Śląskiej, Festiwal Twórczości Chrześcijańskiej, Festiwal Kultury Młodzieży Szkolnej.

Dom Kultury jest kolejną instytucją kultury funkcjonującą w Mieście. DK został powołany przez Radę Miasta Ruda Śląska uchwałą wchodzącą w życie 1 stycznia 2005 r. Natomiast wcześniej tj. w latach 1999 - 2004 stanowił Filie Miejskiego Ośrodka Kultury im. H. Bisty w Rudzie Śląskiej.

Jako priorytet działalności Domu Kultury określa się działanie na rzecz integracji społeczności lokalnej, a także edukacja kulturalna i wychowanie przez sztukę.

Dom Kultury zajmuje jeden budynek o powierzchni 1956 m². W 2012 liczba uczestników imprez otwartych w Domu Kultury wyniosła 5500.

W Rudzie Śląskiej oprócz Domu Kultury działa również Młodzieżowy Dom Kultury. W dwukondygnacyjnym zabytkowym budynku, o powierzchni 1176 m², mieści się 10 pomieszczeń do prowadzenia zajęć dydaktyczno - opiekuńczo - wychowawczych, w tym 5 pracowni (plastyczna, multimedialna do nauczania języków obcych, komputerowa, muzyczna i sportowa) oraz wielofunkcyjna sala widowiskowa, o pojemności do 300 osób. MDK dysponuje również przyległym boiskiem o powierzchni 893,72 m².

W MDK pracuje łącznie 36 pracowników (24 pracowników pedagogicznych oraz 12 pracowników administracyjno-obslugowych).

Głównymi odbiorcami działalności MDK są dzieci i młodzież z Miasta, dla których oferowane są stałe oraz czasowe zajęcia o charakterze artystycznym, sportowym, informatycznym, hobbystycznym czy naukowym.

MDK organizuje swoim wychowankom również formy wypoczynku podczas ferii zimowych i letnich, tzw. „Akcja Zima” i „Akcja Lato”.

Tabela 75. Stałe imprezy organizowane w ramach MDK w Rudzie Śląskiej

Nazwa imprezy
Konkurs plastyczny /różna tematyka/
Spotkanie z Mikołajem
Przegląd Dziecięcych i Młodzieżowych Zespołów Jasełkowych
Festiwal Kolęd i Pastoralek „Nasze Kolędowanie”
Bal karnawałowy dla dzieci
Konkurs recytatorski „O Laur Zielonej Róży”
Rudzki Festiwal Kultury Młodzieży Szkolnej
Konkurs muzyczny „O srebrny Klucz Wiolinowy”
Tryptyk konkursowy „Europa, Europa, Europa”
· plastyczny
· literacki „O Błękitnego Pegaza”
· muzyczny „Z piosenką przez Europę”

Źródło: Dane UM Ruda Śląska

Obecnie realizowany jest program pn. Koncepcja rozwoju Młodzieżowego Domu Kultury w Rudzie Śląskiej na okres 5 lat 2010 - 2015.

Tabela 76. Imprezy kulturalne zorganizowane i planowane w Rudzie Śląskiej w 2013 r.

Nazwa imprezy	Termin	Miejsce
Koncert „Dzień Kobiet”	8 marca, godz. 18.00	Miejskie Centrum Kultury im. H. Bisty
OKR	4-5 marca	Młodzieżowy Dom Kultury
Koncert Jubileuszowy z okazji 25-lecia Zespołu GANG OLSENA	21 marca	Miejskie Centrum Kultury im. H. Bisty
Koncert profilaktyczny dla uczniów gimnazjów rudzkich ”Stop dopalaczom”	27 marca, godz. 10.00, i 12.30	Miejskie Centrum Kultury im. H. Bisty

Nazwa imprezy	Termin	Miejsce
Eliminacje Festiwalu Kultury Młodzieży Szkolnej	4-5 kwietnia TEATR 10 kwietnia MUZYKA 9 kwietnia PLASTYKA 3 kwietnia TANIEC	Dom Kultury w Bielszowicach, Młodzieżowy Dom Kultury Młodzieżowy Dom Kultury Miejskie Centrum Kultury im. H. Bisty MCK
Finale Festiwalu	26 kwietnia	
„Ravensbruck”, konkurs o zasięgu wojewódzkim w kręgu poezji i prozy lagrowej byłych więźniarek obozu koncentracyjnego w Ravensbruck	10 kwietnia, godz.. 11.00	Miejskie Centrum Kultury im. H. Bisty
Koncert z okazji Dnia Pracownika Służby Zdrowia - Światowy Dzień Zdrowia	17 kwietnia, godz. 18.00	Miejskie Centrum Kultury im. H. Bisty
Wybory Miss Rudy Śląskiej 2013	20 kwietnia	Miejskie Centrum Kultury im. H. Bisty
Msza św. w intencji w intencji Ojczyzny z okazji 3 maja	3 maja, godz. 12.00	Parafia Trójcy Przenajświętszej w Kochłowicach
Dzień Strażaka	9 maja, godz. 12.00	Rynek Miejski
Festyn Godula	18 maja	Park Młodzieży
PIKNIK EUROPEJSKI	23 maja	Rynek miejski
- Eliminacje „Szansa na sukces. Dzieci -Dzieciom” - Finale „Szansa na sukces. Dzieci - Dzieciom”	20 maja - próba, godz. 9.00 - 11.00 21 maja - półfinale, godz. 9.00 - 15.00 29 maja - finale, godz.11.00	Miejskie Centrum Kultury im. H. Bisty
XVI Przegląd Zespołów Artystycznych 2013. Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów	25 maja, GODZ. 11.00 - 16.00	Ogród MCK „Rodzinne Śpiewanie”
Dzień Samorządowca. koncert	27 maja, godz. 18.00	Miejskie Centrum Kultury im. H. Bisty
Obchody Metropolitalnego Święta Rodziny „ Rodzina wiarygodna”, Festyn z okazji Dnia Rodzicielstwa Zastępczego	29 maja, godz. 16.00 - 19.00	Ogród MCK
Dzień Dziecka	1 czerwca	rynek miejski
- Koncert Zespołu Pieśni i Tańca „Śląsk”, z okazji nadania wizerunku św. Barbary w herbie miasta, - Msza św. w kościele w. Św. Pawła Apostoła	6 czerwca msza o godzinie 17.30, koncert 19.00 - 21.00	rynek miejski
Festyn Bykowina	8 czerwca	
Industriada	8 czerwca	Ficinus
Dni Rudy Śląskiej 2013	14-16 czerwca	Tereny Targowe
Festyn miejski	16 czerwca	Ruda, Parafia Piusa X
Festyn miejski	23 czerwca	Bielszowice, domki fińskie
Festiwal wspomnień	22 czerwca	Muzeum PRL

Nazwa imprezy	Termin	Miejsce
Dzień Pracownika Kultury. Koncert	27 czerwca, godz. 17.00	MCK
Festiwal Orkiestr Dętych im. A. Koziola	10 sierpnia	Park im. A. Koziola
Plenerowe kino letnie połączone z koncertem plenerowym muzyki rozrywkowej	lipiec/ sierpień	Park Strzelnica - 1 seans, Park Koziola - 1 seans, Rynek Miejski - 2 seanse
Lato z Radiem, Pr 1 Polskiego Radia	17 sierpnia	Obiekt MOSiR Ruda Śląska-Orzegów
Pożegnanie Lata	14 września	Tereny Targowe
Koncert z okazji Dnia Edukacji Narodowej	14 października	Miejskie Centrum Kultury im. H. Bisty
Podsumowanie roku sportowego, spotkanie ze środowiskiem sportu	październik /listopad	Miejskie Centrum Kultury im. H. Bisty
Święto odzyskania Niepodległości, msza św.	11 listopada	do ustalenia
Kiermasz świąteczny	grudzień	rynek miejski
Sylwester w plenerze	grudzień	rynek miejski

Źródło: Dane UM Ruda Śląska

Obiektem, o którym należy wspomnieć w zakresie kultury jest prywatne Kino „Patria”. Przy kinie działa Akademia Filmowa, której celem jest poszerzenie wiedzy uczniów rudzkich szkół z zakresu filmoznawstwa. W ramach poszerzania wiedzy oferowany jest szereg seansów, które poprzedzane są wykładami prowadzonymi przez pracowników naukowych Wydziału Filmoznawstwa UŚ. W 2006 roku dzięki swojej działalności weszło w skład Sieci Kin Studyjnych i Lokalnych.

Ze względu na położenie Rudy Śląskiej w „sercu aglomeracji górnośląskiej” konieczne jest również wskazanie instytucji kultury oraz miejsc rekreacyjnych o oddziaływaniu regionalnym, z których korzystają mieszkańcy Miasta. Do instytucji tych należą:

- Teatr Śląski - Katowice,
- Teatr Korez Katowice,
- Teatr Gugalander Katowice
- Teatr Rozrywki Chorzów,
- Teatr Nowy Zabrze,
- Opera Śląska Bytom,
- Teatr Muzyczny Gliwice,
- Filharmonia Śląska Katowice,
- Filharmonia Zabrzeńska,
- Śląski Teatr Lalki i Aktora Ateneum Katowice,
- Dom Muzyki i Tańca Zabrze,
- Spodek,
- Muzeum Śląskie Katowice,
- Muzeum Górnośląskie Bytom,
- Górnośląski Park Etnograficzny w Chorzowie,
- Śląski Teatr Tańca w Bytomiu,
- Teatr Zagłębia w Sosnowcu,
- Obiekty Szlaku Zabytków Techniki,
- Kina: Helios i Cinema City w Katowicach (Punkt 44, Katowice Silesia City Center), Bytomiu, Gliwicach, Multikino w Zabrze, Katowice,

- Kina niezależne i studyjne: Światowid Katowice (Silesia Film), Kinoteatr Rialto (Silesia Film), Kino Kosmos (Silesia Film), Scena Bajka - Kino Amok w Gliwicach.

W aglomeracji odbywają się festiwale o zasięgu regionalnym:

- Off Festiwal,
- Tauron Nowa Muzyka,
- Festiwal Rawa Blues,
- Festiwal im. Fitelberga,
- Ogólnopolski Festiwal Sztuki Reżyserskiej INTERPRETACJE,
- Międzynarodowy Konkurs Dyrygentów im. Grzegorza Fitelberga,
- Festiwal Ars Cameralis,
- Śląska Jesień Gitarowa.

Jako instytucje kultury funkcjonują w Mieście również Muzeum Miejskie w Rudzie Śląskiej im. Maksymiliana Chroboka oraz Muzeum PRL-u opisane w rozdziale 5 Potencjał kulturowy i jego zagrożenia.

Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Rudzie Śląskiej dysponuje 16 obiektami na terenie całego miasta. Większość obiektów zarządzanych przez MOSiR to obiekty całoroczne. Średnia miesięczna frekwencja w poszczególnych obiektach prowadzonych przez MOSiR w ciągu roku waha się od 1811 do 9260 użytkowników.

Tabela 77. Obiekty MOSiR w Rudzie Śląskiej

Nazwa obiektu sportowego	Adres	Max. pojemność	Okres organizacji imprez (okres użytkowania)	Średnia miesięczna frekwencja na obiekcie
Hala sportowa	ul. gen. Hallera 16b (Nowy Bytom)	Widownia: 358 os. Parkiet: ok. 500 os.	całoroczny	1840
Hala widowiskowo-sportowa	ul. Kłodnicka 95 (Halemba)	Widownia: 570 os. Parkiet: ok. 1200 os.	całoroczny	4786
Hala sportowa	ul. Bytomska 13 (Orzegów)	Ok. 150 os.	całoroczny	5400
Basen kryty	ul. Pokoju 13 (Nowy Bytom)	Widownia: 50 miejsc siedzących Basen: do 50 os./h	całoroczny (z wyłączeniem przerwy technologicznej w okresie wakacyjnym)	7610
Basen kryty	ul. Chryzantem 10 (Ruda)	Widownia: 93 miejsca siedzące Basen: do ok. 70 os./h	całoroczny (z wyłączeniem przerwy technologicznej w okresie wakacyjnym)	9260
Basen kryty	ul. Oświęcimska 90 (Kochłowice)	Widownia: 20 miejsc stojących Basen: do 50 os./h	całoroczny (z wyłączeniem przerwy technologicznej w okresie wakacyjnym)	6280
Ośrodek sportowo-rekreacyjny	ul. Ratowników 2 (Nowy Bytom)	Ok. 2 000 osób	całoroczny (basen letni włączony do użytkowania w miesiącach czerwiec - sierpień)	2054

Nazwa obiektu sportowego	Adres	Max. pojemność	Okres organizacji imprez (okres użytkowania)	Średnia miesięczna frekwencja na obiekcie
Ośrodek sportowy	Ul. Bytomska 15 (Orzegów)	Ok. 700 osób	sztuczne lodowisko: grudzień - marzec korty i boisko do piłki nożnej ze sztuczną nawierzchnią: kwiecień - listopad	1811
Kompleks boisk typu „Orlik”	ul. Gwarecka 2 (Bykowina)	-	marzec - listopad	2116
Kompleks boisk typu „Orlik”	ul. gen. Hallera 14 (Nowy Bytom)	-	marzec - listopad	1870
Stadion	ul. Czarnołęśna 12 (Nowy Bytom)	Widownia: ok. 500 miejsc	marzec - listopad	2248
Boisko ze sztuczną nawierzchnią	ul. Czarnołęśna 12 (Nowy Bytom)		całoroczne	
Tory modelarskie	Ul. Kolberga 32 (Wirek)	-	-	-
Boisko osiedlowe	Ul. Jesionowa (Orzegów)		całoroczne	
Boisko osiedlowe	Ul. Górnośląska (Bykowina)		całoroczne	
Boisko osiedlowe	Ul. Wilka (Bykowina)		całoroczne	
Boisko osiedlowe	Ul. Przedszkolna (Godula)		całoroczne	

Źródło: Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji

Z wyżej wymienionej infrastruktury MOSiR, korzysta łącznie 16 klubów sportowych i lig amatorskich:

- MKS „Pogoń”,
- KS „Sławia”,
- GKS „Wawel”,
- GKS „Urania”,
- GKS „Grunwald”,
- TP „Jastrząb”,
- „Orlik” Ruda Śląska,
- „Gwiazda” Ruda Śląska,
- Rudzka Amatorska Liga Koszykówki,
- Rudzka Amatorska Liga Siatkówki,
- Miejska Liga Piłki Nożnej „OLDBOJE”,
- KPKS,
- Rugby Club Ruda Śląska,
- RTH „Zryw”,
- UKS „Manta”,
- UKP Ruda.

W ramach działań MOSiR oraz Urzędu Miasta w mieście organizowanych jest corocznie szereg imprez sportowych, ok. 30.

Ważnym obiektem rekreacyjno sportowym jest park wodny Aquadrom. Jest

to najnowocześniejszy park wodny na Śląsku. Jego otwarcie miało miejsce 8 grudnia 2012 roku. Lokalizacja obiektu, 5 minut od autostrady A4 i 10 minut od DTŚ, umożliwia szybkie dotarcie do Aquadromu z większości miast aglomeracji śląskiej.

Aquadrom jest podzielony na to trzy strefy:

- Strefa Rekreacji z czterema zjeżdżalniami, rwącą rzeką, sztuczną falą, trzema nieckami jacuzzi, specjalną strefą dla dzieci oraz nowatorskim Mokrym Bąblem,
- Strefie Sportu z basenem z ruchomym dnem i jedyną w Polsce siedmiometrową tubą dla płetwonurków,
- Saunarium, na które składa się m.in. sauna fińska, Ścieżka Zmysłów, łaźnia parowa, biosauna Koloroterapia, grotta wodna.

Od 8 grudnia 2013 do 31 lipca 2013 roku obiekt odwiedziło ponad 220 tys. osób.

W lipcu 2013 r. obiekt odwiedziło ponad 38 tys. osób.

Właścicielem spółki Aquadrom jest Miasto Ruda Śląska.

Jednocześnie mieszkańcy Rudy Śląskiej mają możliwość korzystania z terenów rekreacyjnych o zasięgu regionalnym, do których należą:

- Park Śląski dawny Wojewódzki Park Kultury i Wypoczynku Chorzów:
- Śląskie Zoo,
- Wesole Miasteczko,
- Planetarium Śląskie,
- Górnośląski Park Etnograficzny w Chorzowie,
- 3 Stawy - Muchowiec Katowice,
- Park Kościuszki Katowice,
- Egzotarium w Sosnowcu,
- Park i Palmiarnia Gliwice,
- Ogród Botaniczny Zabrze,
- Śląski Ogród Botaniczny w Mikołowie,
- Parki Wodne: w Tarnowskich Górach, Nemo Dąbrowa Górnicza.

3.8. Bezpieczeństwo

3.8.1. Przestępczość

Na terenie Miasta w 2012 odnotowano łącznie 5131 przestępstw, z czego 5043 stanowiły przestępstwa stwierdzone na podstawie kodeksu karnego (4937 przestępstw), ustawy o prawie autorskim (19), ustawie przeciwdziałaniu narkomanii (69) oraz o powszechnym obowiązku obrony RP (18).

W stosunku do roku 2010, w roku 2012 znacznie spadła liczba przestępstw określonych w kodeksie karnym.

Tabela 78. Najczęściej występujące przestępstwa na terenie miasta w Rudzie Śląskiej w latach 2010-2012

	2010	2011	2012
Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 roku - Kodeks karny			
Przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu	887	874	889
Przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu	33	27	21
Przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji	464	426	346
Przestępstwa przeciwko wolności	402	447	333
Przestępstwa przeciwko rodzinie i opiece	521	574	512
Przestępstwa przeciwko czci i nietykalności cielesnej	58	45	33
Przestępstwa przeciwko prawom osób wykonujących pracę zarobkową	11	22	28
Przestępstwa przeciwko działalności instytucji państwowych oraz	120	130	125

	2010	2011	2012
samorządu terytorialnego			
Przestępstwa przeciwko wymiarowi sprawiedliwości	148	142	110
Przestępstwa przeciwko porządkowi publicznemu	31	23	47
Przestępstwa przeciwko wiarygodności dokumentów	410	398	323
Przestępstwa przeciwko mieniu	2174	2340	2170
Ustawa z dnia 4 lutego 1994 roku o prawie autorskim i prawach pokrewnych	7	9	19
Ustawa z dnia 2 marca 2001 roku o wyrobie alkoholu etylowego oraz wytwarzaniu wyrobów tytoniowych	8	4	X
Ustawa z dnia 25 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii	52	72	69
Ustawa z dnia 21 listopada 1967 roku o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej	27	20	18

Źródło: Komenda Policji w Rudzie Śląskiej

W stosunku do lat poprzednich spadła również liczba przestępstw popełnianych przeciwko przepisom ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej.

Nastąpił jednak wzrost przestępstw popełnionych przeciwko prawom autorskim oraz przeciwko ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii.

Według danych przekazanych przez Komendę Miejską Policji w Rudzie Śląskiej w stosunku do lat poprzednich wzrosła również ogólna wykrywalność przestępstw.

W stosunku do lat poprzednich zmniejszyła się liczba przestępstw popełnionych przez osoby nieletnie, sprawców czynów karalnych.

Mimo, iż liczba zabitych w kolizjach drogowych wzrosła, to ogólny stan bezpieczeństwa na drogach uległ poprawie. Liczba kolizji i wypadków drogowych, a także rannych w stosunku do roku 2011 uległa obniżeniu.

W roku 2012 nieznacznie do roku poprzedniego wzrosła liczba pieszych poszkodowanych w wypadkach. Jednakże spadła liczba wypadków, których sprawcami byli piesi.

3.8.2. Zakres działania Policji

Na terenie miasta Ruda Śląska działa Komenda Miejska Policji. Jednostką zarządza Komendant Miejski Policji w Rudzie Śląskiej.

W ramach jednostki funkcjonują:

- Komenda Miejska Policji w Rudzie Śląskiej,
- Komisariat I Policji w Rudzie Śląskiej,
- Komisariat II Policji w Rudzie Śląskiej,
- Komisariat III Policji w Rudzie Śląskiej,
- Komisariat IV Policji w Rudzie Śląskiej,
- Komisariat V Policji w Rudzie Śląskiej.

Komendantowi Miejskiemu Policji w zarządzaniu jednostką pomaga Pierwszy Zastępca Komendanta Miejskiego Policji.

Tabela 79. Organizacja KMP w Rudzie Śląskiej

Organ nadzorujący	Nadzorowany wydział/stanowisko w KMP
Komendant Miejski Policji w Rudzie Śląskiej	Wydział Kryminalny Wydział do walki z Przemocnością Gospodarczą Zespół Techniki Kryminalistycznej Jednosobowe Stanowisko do spraw Prasowo-Informacyjnych Zespół Kadr i Szkolenia Zespół Finansów i Zaopatrzenia Zespół do spraw Ochrony Informacji Niejawnych
Pierwszy Zastępca Komendanta Policji Miejskiego Policji w Rudzie Śląskiej	Wydział Prewencji Wydział Ruchu Drogowego Zespół Prezydialny Zespół Łączności I Informatyki Jednosobowe Stanowisko do spraw Bezpieczeństwa i Higieny Pracy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://bip.rudaslaska.kmp.policja.gov.pl>

W chwili obecnej funkcjonariusze Komendy Miejskiej Policji w Rudzie Śląskiej realizują Rządowy Program Ograniczania Przemocności i Aspołecznych Zachowań: "Razem Bezpieczniej".

3.8.3. Zakres działania Straży Miejskiej

Organem pilnującym porządku i bezpieczeństwa w Mieście z ramienia Urzędu Miasta jest Straż Miejska powołana Zarządzeniem Nr SM 1/91 Prezydenta Miasta Ruda Śląska w dniu 18 kwietnia 1991 r, z mocą obowiązującą od 01 maja 1991 r.

Do głównych zadań Straży Miejskiej należy:

1. Zapewnienie ładu i porządku publicznego mieszkańcom i osobom przebywającym na terenie miasta Ruda Śląska.
2. Czuwanie nad porządkiem i kontrola ruchu drogowego.
3. Współdziałanie z właściwymi podmiotami w zakresie ratowania życia i zdrowia obywateli, pomocy w usuwaniu awarii technicznych i skutków klęsk żywiołowych oraz innych miejscowych zagrożeń.
4. Zabezpieczenie miejsca przestępstwa, katastrofy lub innego podobnego zdarzenia albo miejsc zagrożonych takim zdarzeniem przed dostępem osób postronnych lub zniszczeniem śladów i dowodów do momentu przybycia właściwych służb a także, w miarę możliwości, ustalenie świadków zdarzenia.
5. Ochrona obiektów komunalnych i urządzeń użyteczności publicznej.
6. Współdziałanie z organizatorami i innymi służbami w ochronie porządku podczas zgromadzeń i imprez publicznych.
7. Doprowadzanie osób nietrzeźwych do izby wytrzeźwień lub miejsca ich zamieszkania, jeżeli osoby te zachowaniem swoim dają powód do zgorszenia w miejscu publicznym, znajdują się w okolicznościach zagrażających ich życiu lub zdrowiu albo zagrażają życiu i zdrowiu innych osób.
8. Konwojowanie dokumentów, przedmiotów wartościowych lub wartości pieniężnych dla potrzeb gminy.
9. Podnoszenie kwalifikacji pracowników.
10. Kontrola utrzymania czystości i porządku na terenie gminy.
11. Informowanie społeczności lokalnej o stanie i rodzajach zagrożeń, a także inicjowanie i uczestnictwo w działaniach mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym i współdziałanie w tym zakresie z organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami społecznymi.
12. Kontrola podmiotów prowadzących działalność gospodarczą na terenie gminy.

Straż Miejska realizuje w chwili obecnej program Bezpieczne Miasto finansowany z budżetu miasta.

W ramach programu zostało wyodrębnionych szereg działań profilaktyczno-prewencyjnych:

- bezpieczna szkoła,
- bezpieczna droga do szkoły,
- jestem sobą - jestem trzeźwy, czyli zero tolerancji dla nietrzeźwości,
- bezpieczne wakacje,
- twoja dzielnica,
- twoje bezpieczeństwo - twój posterunek,
- posesja,
- znicz,
- złomowiec,
- bezdomni,
- graffiti,
- nielegalne wysypiska.

3.8.4. Zagrożenia powodziowe

Przez teren Miasta Ruda Śląska przepływa 7 cieków wodnych:

- rzeki: Kłodnica, Bytomka, Kochłówka,
- potoki: Jamna, Czarniawka, Julka, Żabica.

Na podstawie doświadczeń i obserwacji z lat 2001 - 2013 można stwierdzić, że do powodzi (wystąpienia wody z koryt cieków) najczęściej dochodziło w następujących miejscach:

1. Rzeka Kochłówka:

- rejon osiedla ZMP, po stronie południowej i północnej koryta,
- rejon ul. 1-go Maja i Gabora, po stronie południowej koryta,
- rejon ul. Gęsiej i Kokota, przed przepustem pod ul. Kokota.

2. Potok Julka (Rów Miechowski):

- rejon ul. Sobieskiego, przed przepustem pod ul. Piastowską.

3. Potok Jamna:

- teren leśny po wschodniej stronie koryta.

Poza tym, na terenie miasta, w zależności od intensywności opadów atmosferycznych, dochodzi do lokalnych podtopień niecek bezodpływowych powstałych w wyniku prowadzonej eksploatacji górniczej. W latach 2001 - 2013 dochodziło do podtopień w następujących miejscach:

1. Dzielnica Kochłowice:

- teren po stronie południowej rz. Kochłówki wraz z nieruchomościami gruntowymi i budynkami mieszkalnymi jednorodzinnymi przy ul. Radoszowskiej, Długiej, Bałtyckiej i Jana,
- teren położony po południowej stronie autostrady A4, w rejonie MOP „Wirek”, wraz z nieruchomościami położonymi przy ul. Oświęcimskiej.

2. Dzielnica Halemba:

- tereny upraw rolnych oraz nieruchomości z budynkami jednorodzinnymi położone ul. Ligockiej, w sąsiedztwie dawnego koryta Potoku Jamna,
- teren po północnej stronie rz. Kłodnicy, położony pomiędzy ul. Graniczną, Morską i Młyńską.

3. Dzielnica Bykowina:

- tereny osiedli mieszkalnych z budynkami wielorodzinnymi położonych przy ul. ZMP, Kowalskiego, Górnośląskiej, Zgrzebnioka i Grzegorzka.

- teren parafii pw. św. Barbary zlokalizowanej przy ul. Górnośląskiej.

4. Dzielnica Bielszowice:

- teren w rejonie ul. Basenowej wraz z nieruchomościami gruntowymi i budynkami mieszkalnymi jednorodzinnymi,
- teren zlokalizowany po stronie północnej rz. Kochłówki wraz z nieruchomościami gruntowymi i budynkami mieszkalnymi położonymi przy ul. Zielonej i Węzłowej,
- teren zlokalizowany po stronie południowej rz. Kochłówki obejmujący jezdnię ul. Kokota na odcinku od przepustu na rz. Kochłównie do skrzyżowania z ul. Drzymaty wraz z nieruchomościami i budynkami mieszkalnymi jednorodzinnymi,
- teren położony na przedłużeniu ulicy Kossaka i Obrońców Pokoju, w sąsiedztwie stawu powstałego w niecce bezodpływowej.

5. Dzielnica Ruda:

- teren POD „XX - lecia” położonych w dolinie rzeki Bytomki, zawarty pomiędzy ul. Szczęść Boże i Żeromskiego.

3.8.5. Zagrożenie pożarowe

W 2012 r. liczba interwencji straży pożarnej w zakresie pożarów wynosiła 751. W odniesieniu do roku poprzedniego odnotowano znaczący spadek liczby pożarów. Jednak na przestrzeni pięciu lat jest to druga wartość pod względem liczby interwencji w tym zakresie.

Najczęściej, w okresie 2008-2012, strażacy interweniowali w zakresie pożarów obiektów mieszkalnych (od 52 do 83 interwencji).

Tabela 80. Liczba pożarów w rozbiciu na grupy obiektów w okresie 2008-2012.

Grupy obiektów	2008	2009	2010	2011	2012
obiekty użyteczności publicznej	6	2	9	1	5
obiekty mieszkalne	67	68	83	52	83
obiekty produkcyjne	7	5	5	2	6
obiekty magazynowe	2	4	1	1	3
środki transportu	17	26	23	26	22
las	0	4	1	4	4
uprawy	2	1	2	3	5
inne	580	611	499	817	623
razem	681	721	623	906	751

Źródło: Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Rudzie Śląskiej

Według danych Straży Pożarnej w Rudzie Śląskiej, największa liczba pożarów występuje w miesiącach marzec-kwiecień, najmniejsza natomiast w okresie grudzień-styczeń.

Tabela 81. Liczba pożarów w poszczególnych miesiącach w okresie 2010-2012 w Rudzie Śląskiej

Miesiąc \ Rok	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
2010	31	22	133	150	21	32	47	30	27	56	47	27
2011	28	44	268	168	79	52	27	41	44	51	68	36
2012	21	28	234	136	99	41	24	44	33	34	29	28

Źródło: Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Rudzie Śląskiej

3.8.6. Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Rudzie Śląskiej

Na obszarze Miasta strażą pożarną, z ramienia Państwowej Straży Pożarnej, kieruje Komendant Miejski Państwowej Straży Pożarnej.

W skład Komendy Miejskiej wchodzi siedem komórek organizacyjnych:

- Wydział Operacyjno - Kontrolno - Rozpoznawczy, w tym Miejskie Stanowisko Kierowania,
 - Sekcja Kwatermistrzowsko - Techniczna,
 - Sekcja Finansów,
 - Sekcja ds. Organizacyjno - Kadrowych,
 - stanowisko służby BHP,
 - stanowisko spraw obronnych,
 - stanowisko - pełnomocnik ochrony informacji niejawnych i kancelarii tajnej,
- oraz dwie jednostki ratowniczo-gaśnicze
- Jednostka Ratowniczo - Gaśnicza nr.1 z siedzibą w Rudzie Śląskiej - Wirek ul. Strażacka 10,

- Jednostka Ratowniczo - Gaśnicza nr 2 z siedzibą w Rudzie Śląskiej - Orzegów ul. Kard. A. Hlonda 39.
W 2012 r. w zatrudnionych było 97 strażaków, na łącznie 97 etatów:
 - oficerów - 10,
 - aspirantów - 25,
 - podoficerów - 37,
 - szeregowych - 25.
- Wśród 97 strażaków, w 2012 r., 20 legitymowało się wykształceniem wyższym, 73 - średnim, a 4 zawodowym.

3.8.7. Zagrożenia chemiczne i ekologiczne

W Rudzie Śląskiej, w 2012 r., wg Komendy Miejskiej PSP, zlokalizowane są dwa zakłady składowe lub stosujące toksyczne środki przemysłowe (TSP), które mogą stanowić zagrożenie są to:

- „EUROCASH” JMB Polska - amoniak około 6,2 t,
- O cynkownia „Pokój” - kwas solny 31 % około 50 m³.

Ww. zakłady posiadają opracowane sposoby postępowania w wypadku zagrożeń, w których określone są zasady alarmowania oraz ewakuacji ludzi z zagrożonych rejonów. Jednocześnie potencjalne zagrożenia chemiczne lub ekologiczne stanowią substancje niebezpieczne, które są przewożone przez teren miasta Ruda Śląska. W celu zabezpieczenia przed ww. zagrożeniami PSP w Rudzie Śląskiej prowadzi bieżący monitoring stanu parkingów dla samochodów przewożących materiały niebezpieczne znajdujące się na Miejscach Obsługi Podróżnych Wirek i Halemba przy autostradzie A4.

3.8.8. Zagrożenia szkodami górniczymi

Eksploatacja górnicza prowadzona jest w 7 centralnych i południowych dzielnicach miasta tj.: Bielszowice, Czarny Las, Nowy Bytom, Wirek, Bykowina, Kochłowice i Halemba.

Aktualnie wszystkie eksploatacje pod terenami miasta Ruda Śląska prowadzone są systemem z zawalem stropu. Wpływy eksploatacji górnicznej zgodnie z obowiązującymi koncesjami na wydobywanie węgla na terenach zurbanizowanych nie mogą przekroczyć III kategorii terenu górniczego¹¹.

Dla celów ochrony niektórych obiektów lub obszarów miasta Ruda Śląska wyznaczone zostały filary ochronne w granicach których ruch zakładu górniczego może być zabroniony bądź może być dozwolony tylko w sposób zapewniający należyta ochronę tych obiektów lub obszarów.

Na terenach górniczych nowo wznoszone obiekty winny być zabezpieczone na wpływy górnicze. O zwrot kosztów tych zabezpieczeń inwestor może się ubiegać u przedsiębiorcy górniczego.

¹¹ Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górniczne

4. POTENCJAŁ PRZYRODNICZY I JEGO ZAGROŻENIA

4.1. Struktura środowiska przyrodniczego

Otoczenie przyrodnicze miasta Ruda Śląska zostało opisane w podrozdziale 1.2.

Obszar Miasta Ruda Śląska charakteryzuje się płaską rzeźbą terenu, w znaczny sposób przekształconą przez człowieka (antropogeniczna). Na obszarze miasta wyróżnia się 6 jednostek geomorfologicznych:

- Dolina Górnej Bytomki,
- Dolina Czerniawki,
- Wzgórza Chorzowskie (Wzgórza Zabrze, Obniżenie Górnej Rawy),
- Obniżenie Kochłówek,
- Wzgórza Kochłowskie,
- Rów Kłodnicy.

Pod względem klimatu, wg A. Woś, miasto należy do regionu śląsko - krakowskiego.

Na terenie miasta wyróżnia się cztery piętra wodonośne: czwartorzędowe, trzeciorzędowe, triasowe i karbońskie.

Na obszarze Rudy Śląskiej wyróżnia się trzy rodzaje gleb:

- gleby wytworzone z glin różnego pochodzenia oraz piasków naglinionych i zaglinionych,
- gleby brunatne i bielcowe,
- gleby bagienne.

Większość gleb stanowią gleby IV klasy bonitacyjnej - 50%. Nie występują natomiast gleby I i II klasy.

Gleby w Mieście charakteryzują się dużym stopniem kwasowości oraz wykazują duży stopień mechanicznego uszkodzenia, powstałego w skutek działalności człowieka.

Na terenie Miasta występują złoża kopalin podstawowych, tj. węgla kamiennego oraz metanu, a także złoża kopalin pospolitych, tj. glin, itów oraz piasków posadzkowych.

Łączna powierzchnia terenów zieleni w Rudzie Śląskiej, w roku 2011, wynosiła 491,8 ha.

Największy udział w powierzchni terenów zieleni w Rudzie Śląskiej miały parki, zieleńce i tereny zieleni osiedlowej.

Tabela 82. Tereny zieleni w 2011 r. w mieście Ruda Śląska i jednostkach porównywanych w ha

	zieleń uliczna	parki, zieleńce i tereny zieleni osiedlowej	cmentarze	las gminne	Łącznie
Polska	11566,7	48310,7	8074,2	31221,1	99172,7
woj. mazowieckie	1539,5	5942,9	935,3	1059,6	9477,3
Płock	34,9	262,9	36,1	30,7	364,6
woj. śląskie	1917,7	9047,7	940,8	2347,1	14253,3
Gliwice	65,7	492,7	44,8	226,2	829,4
Chorzów	60,8	735,7	28,0	0,0	824,5
Ruda Śląska	58,9	389,4	16,9	26,6	491,8
Świętochłowice	14,3	183,9	13,0	0,0	211,2
dolnośląskie	1031,6	4261,4	704,4	3816,7	9814,1
Jelenia Góra	57,1	177,4	29,4	434,2	698,1
woj. kujawsko-	623,9	3287,2	460,5	2133,7	6505,3

	zielen uliczna	parki, zieleńce i tereny zieleni osiedlowej	cmentarze	lasy gminne	Łącznie
pomorskie					
Włocławek	58,3	151,3	46,6	197,2	453,4
woj. warmińsko-mazurskie	269,6	1551,1	423,4	2560,1	4804,2
Elbląg	30,0	130,4	58,8	509,2	728,4

Źródło: Bank Danych Lokalnych oraz obliczenia własne autora

Największą liczbę parków i zieleńców w Rudzie Śląskiej posiada dzielnica Ruda (łącznie 17). W 4 dzielnicach (Bykowina, Halemba, Kochłowice oraz Wirek) nie ma zlokalizowanych parków.

Dzielnica Ruda posiada również największą liczbę terenów zielonych (łącznie 38,29 ha). Najmniejsza liczba terenów zielonych znajduje się w dzielnicy Nowy Bytom (15,47 ha).

Tabela 83. Tereny zieleni w Rudzie Śląskiej w podziale na poszczególne dzielnice oraz ich typy

Dzielnica	Parki		Zieleńce		Miejskie tereny zieleni w utrzymaniu	Zielen w pasach drogowych w utrzymaniu
	Powierzchnia [ha]	Liczba [szt]	Powierzchnia [ha]	Liczba [szt]	Powierzchnia [ha]	Powierzchnia [ha]
Ruda	3,32	2	9,42	15	6,03	19,52
Godula, Orzegów	8	2	3,36	7	3,98	3,78
Bykowina	0	0	9,06	8	2,5	3,97
Halemba, Kochłowice	0	0	3,03	5	4,57	8,69
Chebzie	2,11	1	1,7	2	2,5	12,43
Nowy Bytom	5,66	2	2,3	4	4,02	3,49
Wirek	0	0	9,24	10	8,89	6,11
Bielszowice	11,56	1	4,13	7	5,48	4,08
Ogółem	30,65	8	42,24	58	37,97	62,07

Źródło: Dane UM Ruda Śląska

Na terenie Miasta Ruda Śląska znajduje się 11 pomników przyrody

- gład narzutowy - przy skrzyżowaniu ulic Kościelnej i Wolności (działka nr 1559/165),
- grab pospolity o obw. pnia 295 cm - w Parku im. Sobieskiego (działka nr 499/22),
- buk zwyczajny odmiana zwisająca o obw. pnia 350 cm - w Parku im. Sobieskiego (działka nr 499/22),
- lipa drobnolistna o obw. pnia 449 cm - w Parku im. Sobieskiego (działka nr 499/22),
- buk zwyczajny o obw. pnia 242 cm - przy Alei Dworcowej (działka nr 2276/126);
- buk zwyczajny odmiana czerwonolistna o obw. pnia 276 cm przy ul. Edmunda Kokota (działka nr 4231/582),
- miłorząb dwuklapowy o obw. pnia 155 cm - przy ul. Jana Matejki 1A (działka nr 1899/131),
- klon pospolity o obw. pnia 315 cm - przy ul. Edmunda Kokota 170 (działka nr 4026/573),
- dąb szypułkowy o obw. pnia 297 cm - przy ul. Licealnej (działka nr 4309/195),
- grab pospolity o obw. pnia 275 cm - przy ulicy Kościelnej (działka nr 1161/133),

- dąb szypułkowy o obw. pnia 302 cm przy ulicy Wiktora Bujoczka (działka nr 1161/133).

Surowce mineralne

W granicach Rudy Śląskiej znajdują się złoża węgla kamiennego oraz metanu stanowiące własność górnictwa. Na wydobycie kopalin przedsiębiorcy górnictwa posiadają stosowne koncesje.

W mieście znajdują się również złoża kopalin, które objęte są prawem własności nieruchomości gruntowej - gliny i ropy oraz piaski posadzkowe. Na chwilę obecną nie prowadzi się eksploatacji ww. złóż.

4.2. Stan środowiska

Głównym źródłem antropopresji jest przemysł górnictwa zlokalizowany w obszarze:

- KWK „Pokój”,
- KWK „Bielszowice”,
- KWK „Wujek” Ruch „Śląsk”,
- KWK „Halemba”

oraz przemysł hutniczy - grupa kapitałowa Huta „Pokój” S.A.

W wyniku czynnej działalności kopalni na terenie miasta mają miejsce liczne szkody górnicze. Według danych Kompanii Węglowej S.A. w latach 2003-2012 na naprawę szkód górniczych zostało przeznaczonych 446 mln zł, z czego ponad 67 mln w roku 2012. W okresie 2003-2012 dokonano naprawy w ponad 7 tysiącach obiektów.

W związku z działalnością górnictwa Oddziałów Kompanii Węglowej S.A. oraz w celu rozwiązywania potencjalnych lub istniejących konfliktów na linii Przedsiębiorca Górniczy - Miasto Ruda Śląska w styczniu 2006 r. powołano „Zespół Porozumiewawczy do spraw oceny eksploatacji górnictwa pod terenami miasta Ruda Śląska”. Od 2012 roku na posiedzenia Zespołu zapraszani są również przedstawiciele Katowickiego Holdingu Węglowego S.A. i KWK „Wujek”. Posiedzenia Zespołu zwoływane są cyklicznie - raz na pół roku - przez Dyrektora Okręgowego Urzędu Górniczego w Gliwicach. Do podstawowych zadań Zespołu Porozumiewawczego należą:

- analiza informacji składanych przez zakłady górnicze o dokonanej i projektowanej eksploatacji,
- analiza skutków eksploatacji górnictwa na powierzchnię terenu,
- ocena potencjalnych zagrożeń dla środowiska naturalnego i możliwości koordynacji eksploatacji górnictwa pod kątem minimalizacji jej negatywnych skutków,
- wypracowywanie kompleksowych rozwiązań dla zagadnień szczególnie istotnych dla użytkowników terenu górnictwa,
- formułowanie wniosków i określenie zadań koniecznych do wykonania przez strony porozumienia,
- ocena realizacji zabiegów profilaktycznych i napraw szkód przez przedsiębiorcę górnictwa,
- sprawozdawczość rzeczowa - finansowa w zakresie realizacji planów usuwania szkód.

Jakość powietrza¹²

Na terenie Rudy Śląskiej Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska nie ma zlokalizowanej stacji automatycznego pomiaru stanu powietrza.

Na jakość powietrza atmosferycznego w Rudzie Śląskiej wpływ mają zakłady przemysłowe posiadające emitory średniej i dużej wysokości, zakłady przemysłowe występujące lokalnie oraz z miast sąsiednich, lokalne i indywidualne kotłownie, osiedla z indywidualnym ogrzewaniem, ciekły wodne powierzchniowe, składowiska odpadów, zwałowiska, a także transport drogowy i kolejowy.

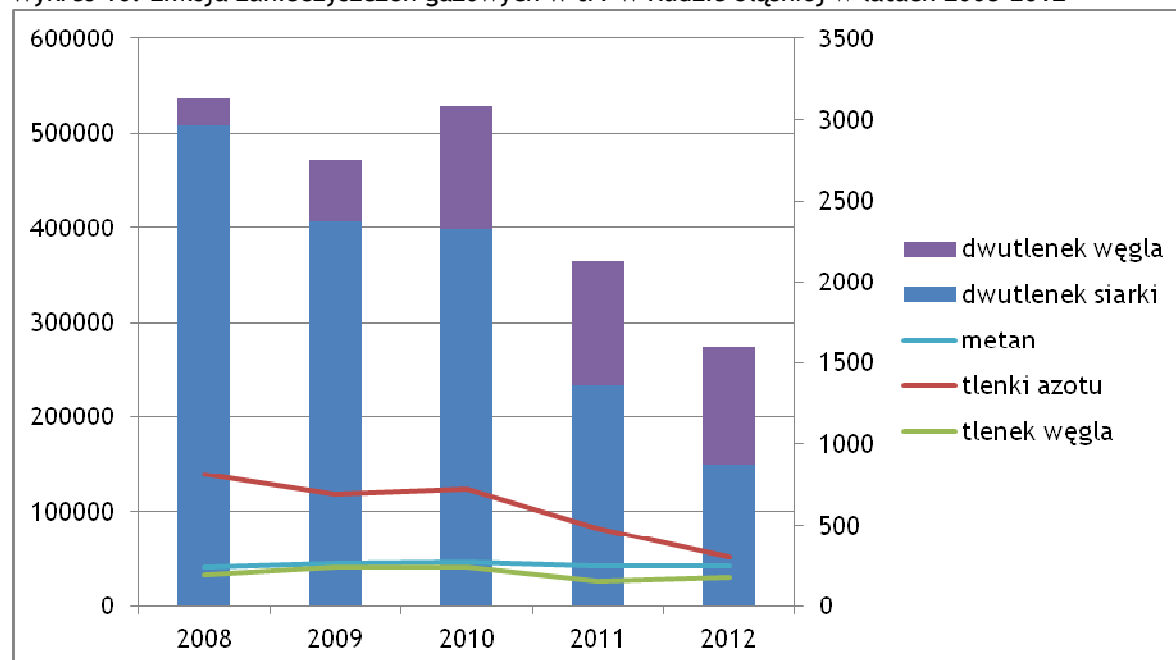
W stosunku do roku 2008, w roku 2012 znacznie (blisko dwukrotnie) została ograniczona emisja dwutlenku węgla na obszarze miasta, gazu stanowiącego znaczny odsetek zanieczyszczeń. Nieznacznie wzrosła ilość produkowanego metanu. W pozostałych przypadkach ilość produkowanych zanieczyszczeń uległa obniżeniu, głównie dwutlenku siarki - blisko 4 krotnie oraz tlenu azotu blisko 2,5 krotnie.

Tabela 84. Emisja zanieczyszczeń gazowych w t/r w Rudzie Śląskiej w latach 2008-2012

	2008	2009	2010	2011	2012
dwutlenek siarki	2966	2373	2324	1361	878
tlenu azotu	815	688	718	482	302
tlenek węgla	195	239	244	154	179
dwutlenek węgla	536772	471745	527650	364521	274667
metan	41292	44642	46030	42448	42934
ogółem	582080	519723	577008	409057	318998

Źródło: Bank Danych Lokalnych.

Wykres 10. Emisja zanieczyszczeń gazowych w t/r w Rudzie Śląskiej w latach 2008-2012

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych.

¹² Opracowanie na podstawie Prognozy oddziaływania na środowisko dotyczącej studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Ruda Śląska

Jakość wód powierzchniowych¹³

Na terenie Miasta nie występują duże ciekły wodne. Występujące natomiast uległy znacznym przekształceniom, tj. ujęciom w przewody zamknięte (Potok Bielszowicki), zaburzeniom spadków rzek (m.in. Kłodnica, Bytomka, Potok Bielszowicki), pracom regulacyjnym, szczelnym zabudowom koryt, przełożeniom koryt, utrudnieniom spływu powierzchniowego na terenach osiadań górniczych przy jednoczesnym wzroście dopływu wód podziemnych do zalewisk w nieckach osiadań, zmianom więzi hydraulicznej, a w skrajnych przypadkach jej braku (szczelna zabudowa koryt), wzrostowi ilości wód obcych w rzeczywistym odpływie rzeczonym, spowodowanym przerzutami wód z innych zlewni i zrzutem wód kopalnianych, wzrostowi retencji powierzchniowej w wyniku powstawania zbiorników wodnych, zalewisk i podmokłości w nieckach osiadania.

Głównym źródłem zanieczyszczeń wód powierzchniowych są tereny: obsługi komunikacyjnej, produkcyjne, produkcyjno - usługowe, gospodarowania odpadami przemysłowymi, gospodarki rolnej, ogrodniczej i hodowlanej, oczyszczalni ścieków oraz garaży i parkingów, kolizje, wycieki, wypłukiwanie zanieczyszczeń, składowanie niebezpiecznych odpadów, zrzut ścieków komunalnych i przemysłowych, zrzut wód dołowych (nadmierne zasolenie).

W wodach powierzchniowych w Rudzie Śląskiej następują znaczne przekroczenia większości parametrów zanieczyszczeń. Głównym powodem jest zrzut ścieków socjalno - bytowych i przemysłowych.

Jakość wód podziemnych¹⁴

Wody podziemne w Rudzie Śląskiej mają status zdegradowanych. Przyczyną degradacji są głównie wieloletnie (systematyczne) odwodnienia górotworu przez kopalnie węgla kamiennego oraz przykopalniane ujęcia wód podziemnych obejmujące cały obszar eksploatacji (lej depresyjny). Jednocześnie jedną z głównych przyczyn pogorszenia stanu wód podziemnych jest składowanie odpadów pokopalnianych - tworzenie hałd pocynkowych i węglowych.

Na stan wód podziemnych ma również wpływ zmniejszenie infiltracji na terenach miejskich i przemysłowych (zwarta zabudowa).

Hałas

W celu ochrony mieszkańców miasta przed hałasem powstał projekt Programu ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Ruda Śląska na lata 2013 - 2018.

W projekcie Program ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Ruda Śląska na lata 2013 - 2018 wskazano, iż źródłem emisji hałasu przekraczającego dopuszczalne normy jest hałas samochodowy. Miasto sporządziło mapę akustyczną. Mapa akustyczna sporządzona została na potrzeby określenia stanu akustycznego środowiska i objęta swoim zasięgiem cały obszar miasta. Stanowi ona narzędzie wspomagające działania w zakresie zarządzania środowiskiem i planowania przestrzennego. Mapa jest zbiorem

¹³ Opracowanie na podstawie Prognozy oddziaływania na środowisko dotyczącej studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Ruda Śląska

¹⁴ Opracowanie na podstawie Prognozy oddziaływania na środowisko dotyczącej studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Ruda Śląska

informacji opisowych i graficznych, w skład których wchodzi zestaw map obrazujących długookresowe średnie poziomy dźwięku A dla pory dzień - wieczorowo - nocnej (wskaźnik LDWN) oraz nocnej (wskaźnik LN). Każdy z tych wskaźników został obliczony dla czterech rodzajów źródeł hałasu:

- drogowego,
- kolejowego,
- tramwajowego,
- przemysłowego.

W dokumencie znajdują się również dane statystyczne zawierające m.in. liczbę mieszkańców oraz osoby przebywające na terenach szkół, szpitali i większych zakładów pracy wykorzystane do sprawozdawczości z poziomów hałasu występującego na terenie miasta.

5. POTENCJAŁ KULTUROWY I JEGO ZAGROŻENIA

W chwili obecnej Rudę Śląską tworzy jedenaście dzielnic: Ruda, Godula, Orzegów, Bykowina, Halemba, Kochłowice, Chebzie, Nowy Bytom, Wirek, Bielszowice i Czarny Las.

W 1951 roku w wyniku zlikwidowania powiatu katowickiego zostały wydzielone dwa miasta: Nowy Bytom i Ruda. W 1959 roku oba miasta połączono i tak powstała dzisiejsza Ruda Śląska.

Pierwsze wzmianki o mieście Ruda na prawie niemieckim można odnaleźć w tzw. Rejestrze Ujazdu, sporządzonym w latach 1295-1305.

W drugiej połowie XVII wieku odkryto na terenie Rudy i miejscowości ościennych odkryto bogate złoża węgla kamiennego, które zaczęły przyciągać wielu przedsiębiorców i inwestorów. W wyniku licznych inwestycji zaczęły powstawać liczne kopalnie, huty i cegielnie¹⁵.

W wyniku ukształtowanego przez stulecia charakteru miasta ukształtowały się osobliwe wartości krajobrazowe: wieże kościołów (św. Pawła, ściecia św. Jana Chrzyciela, św. Józefa, św. Wawrzyńca i Antoniego), wieże szybów (kopalni „Bielszowice”, kopalni „Pokój” oraz wieża wyciągowa szybu „Mikołaj”), Wielki Piec Hutniczy oraz ciągi widokowe: zabudowa osiedla robotniczego Kaufhaus, osiedle Kościelna-Staszica, osiedle Werdon, zabudowa zlokalizowana wzdłuż ul. Tunkla (124-163), osiedle robotnicze Ficus, zabudowa osiedla robotniczego zlokalizowana w kwartale ulic Tiałowskiego, Czereśniowej, Nowaka, Kolbego i Goduli.

Najbardziej charakterystycznym miejscem jest plac Jana Pawła II, który wyznacza teoretyczne centrum miasta. Jednakże należy pamiętać, że Ruda Śląska jest organizmem stosunkowo młodym, a każda z jej dzielnic posiada swoje centrum.

Potencjał kulturowy Rudy Śląskiej można wyraźnie podzielić na niematerialny oraz materialny.

Na potencjał niematerialny składają się: nazwy: historyczne nazwy dzielnic wchodzących w skład miasta (np. Antonienhütte, Bielschowitz, Friedenshütte, Nowa Wieś, Radoszowy), funkcjonujące lokalnie nazwy osiedli robotniczych (np. Werdon, Ficus, Carl Emanuel), miejsca historyczne: miejsca związane z historią i rozwojem miasta, obecnie nieistniejące, które zachowały się w pamięci mieszkańców, a ich nazwy funkcjonują do dzisiaj (np. dom Goduli, rudzki zamek, szyb Minerwa itp.) lub miejsca związane z konkretnymi wydarzeniami historycznymi (np. tzw. latarnia Achtelika), tradycje i obyczaje: tradycje związane z obchodami Barbórki) oraz wszelkie obrzędy wynikające z tradycji śląskiej i popularne na terenie miasta (polterabend czyli tłuczenie porcelany przed drzwiami mieszkania panny młodej w dzień przed weselem, chodzenie z kołoczem czyli z weselnym ciastem, honorowanie pierwszoklasistów tzw. tytą). Z kolei na potencjał materialny składają się zabytki ruchome i nieruchome, uznane prawem lub jedynie zewidencjonowane.

Za zabytki nieruchome uznaje się krajobraz kulturowy, układy urbanistyczne, ruralistyczne i zespoły budowlane, dzieła architektury i budownictwa, dzieła budownictwa obronnego, obiekty techniki, cmentarze, parki, ogrody i inne formy zaprojektowanej zieleni, miejsca upamiętniające wydarzenia historyczne lub działalność wybitnych osobistości bądź instytucji.

Za zabytki ruchome uznaje się dzieła sztuk plastycznych, rzemiosła artystycznego i sztuki użytkowej, kolekcje, numizmaty oraz pamiątki historyczne, wytwory techniki, materiały biblioteczne, instrumenty muzyczne, wytwory sztuki ludowej i rękodzieła

¹⁵ Informacje opracowane na podstawie tekstów zamieszczonych na stronie internetowej www.rudaslaska.pl

oraz inne obiekty etnograficzne oraz przedmioty upamiętniające wydarzenia historyczne bądź działalność wybitnych osobistości lub instytucji.

Zabytkami archeologicznymi są pozostałości terenowe pradziejowego i historycznego osadnictwa, cmentarzyska, kurhany, relikty działalności gospodarczej, religijnej i artystycznej.

Do rejestru zabytków nie wpisuje się zabytków wpisanych do inwentarza muzeum lub wchodzącego w skład narodowego zasobu bibliotecznego. Muzea stanowią najważniejszą formę organizacyjną opieki nad zabytkami ruchomymi. W Rudzie Śląskiej działa jedno muzeum im. Maksymiliana Chroboka.

Ochroną zabytków w Mieście zajmuje się Miejski Konserwator Zabytków w Rudzie Śląskiej. MKZ prowadzi gminną ewidencję zabytków, do której w chwili obecnej wpisane są 2144 obiekty.

Najciekawsze obiekty zabytkowe w podziale na ich rodzaj zostały wymienione w poniższej tabeli.

Tabela 85. Wykaz wybranych (najciekawszych) zabytków w Rudzie Śląskiej wraz ze wskazaniem ich typu

Zabytek	Adres	Dzielnica
Zabytki przemysłu		
Zabytkowa drukarnia w MCK im. H. Bisty	ul. Niedurnego 69	Nowy Bytom
Zabytkowa wieża wodna	ul. Niedurnego/Pokoju	Nowy Bytom
Zabudowa Szybu "Mikołaj" wraz z maszyną wyciągową	ul. Szyb Walenty	Ruda
Budynek nadszybowy szybu "Andrzej"	ul. Szyb Andrzeja	Wirek
Tereny dawnej cynkowni "Hugo"	ul. Katowicka 18	Wirek
Zabytki architektury reprezentacyjnej		
Dworzec PKP	ul. Dworcowa	Chebzie
Dawny Gasthaus	ul. Goduli 30	Godula
Dworzec PKP	ul. Dworcowa	Kochłowice
Budynek ratusza	ul. Radoszowska 163	Kochłowice
Willa "Florianka"	ul. Niedurnego 73	Nowy Bytom
Budynek MCK	ul. Niedurnego	Nowy Bytom
Budynek ratusza	ul. Hlonda 27	Orzegów
Muzeum Miejskie	ul. Wolności 26	Ruda
Dawna gospoda hrabiowska	ul. Wolności 1	Ruda
Willa	ul. Mickiewicza 2	Ruda
Willa	ul. Bankowa 11	Ruda
Willa obecnie bank PKO S.A.	ul. 1-go Maja 219	Wirek
Budynek ratusza	ul. 1 Maja 223-225	Wirek
Zabytki sakralne		
Kościół p.w. św. Marii Magdaleny	ul. Ks. Niedzieli	Bielszowice
Kościół p.w. Ścięcia św. Jana Chrzyciela	ul. Goduli 22	Godula
Kościół p.w. Matki Boskiej Różańcowej	ul. 1-go Maja	Halemba
Kościół p.w. Trójcy Przenajświętszej	ul. ks. Tunkla	Kochłowice
Kościół p.w. Matki Boskiej z Lourdes	ul. Piłsudskiego	Kochłowice
Kościół p.w. Św. Pawła	pl. Jana Pawła II 5	Nowy Bytom
Kościół p.w. św. Michała Archanioła	ul. Kard. Hlonda	Orzegów
Nagrobki starego cmentarza	ul. Orzegowska	Orzegów
Kościół p.w. św. Józefa	ul. Piastowska 16	Ruda
Kościół p.w. Matki Boskiej Różańcowej	ul. Kościelna	Ruda
Mauzoleum Pielerów na cmentarzu	ul. Porębska	Ruda

Zabytek	Adres	Dzielnica
Kościół p.w. św. Wawrzyńca i Antoniego	ul. Nowary	Wirek
Kościół Ewangelicko-Augsburski imienia Odkupiciela	ul. 1-go Maja	Wirek
Kamienice mieszczańskie		
Kamienica narożna	ul. Niedurnego 30-Pokoju 1	Nowy Bytom
Kamienica	ul. Niedurnego 43-45	Nowy Bytom
Kamienica	ul. Niedurnego 47	Nowy Bytom
Kamienica	ul. Niedurnego51	Nowy Bytom
Kamienica	ul. Niedurnego53	Nowy Bytom
Kamienica	ul. Niedurnego67	Nowy Bytom
Kamienica	pl. Jana Pawła II 1	Nowy Bytom
Kamienica	pl. Jana Pawła II 2	Nowy Bytom
Kamienica	pl. Jana Pawła II 3	Nowy Bytom
Kamienica	ul. 1-go Maja 244	Wirek
Kamienica	ul. I-go Maja 246-246a	Wirek
Kamienice	ul. 1-go Maja 243, 245, 247, 249, 251	Wirek
Kamienica	ul. Nowary 4	Wirek
Kamienica	ul. Tuwima 8	Wirek
Kamienica	ul. Dąbrowskiego 16	Wirek
Kamienica	ul. Teatralna 2	Wirek
Kamienica	ul. Dąbrowskiego 24, 26	Wirek
Kamienica	ul. Sienkiewicza 9	Wirek
Kamienica	ul. Sienkiewicza 11 - 13	Wirek
Osiedla patronackie		
Kolonia robotnicza	ks. Niedzieli 22-34	Bielszowice
Kolonia robotnicza	Kokota 97-143, Kasprowicza	Bielszowice
Domki fińskie	ul. Komuny Paryskiej	Bielszowice
Kolonia domków robotniczych - 12 budynków	Styczyńskiego, Nowobytomaska, Szafranka	Chebzie
Kolonia robotnicza	Przedtorze	Chebzie
Kolonia robotnicza	Imieli, Rencistów	Godula
Kolonia robotnicza	Czereśniowa, Goduli	Godula
Kolonia robotnicza	Radoszowska 107-135	Kochłowice
Kolonia robotnicza	Tunkla 124-140, 149-163	Kochłowice
Kolonia robotnicza	Parkowa	Nowy Bytom
Zespół osiedla robotniczego: Kauhaus	Niedurnego, Dobrej Nadziei, Podgórze, Gwardii Ludowej	Nowy Bytom
Kolonia robotnicza	Chorzowska, Furgoła, Krasickiego	Nowy Bytom
Kolonia robotnicza	Wojska Polskiego	Nowy Bytom
Centrum dzielnicy Orzegów	Hlonda, Warszawska, Czapli, Królowej Jadwigi, Emilii Plater,	Orzegów
Kolonia robotnicza	Floriana	Orzegów
Kolonia robotnicza	Jaracza, Wysockiej	Orzegów
Kolonia robotnicza	Czapli, Warszawska, Hlonda	Orzegów
Kolonia robotnicza	Warszawska 1, 3, 5	Orzegów
Kolonia robotnicza	Piastowska, Matejki	Orzegów
Kolonia robotnicza	ul. Hlonda 11-25	Orzegów

Zabytek	Adres	Dzielnica
Układ urbanistyczny i zabudowa kolonii robotniczej, w skład którego wchodzi zabudowa mieszkaniowa	Wolności 102,104, 106, 108, 110, 112, 114, Raciborska l, 3, 5,7,9,11,13,15	Ruda
Zespół osiedla robotniczego	Wolności, Kościelnej, Staszica, Wieniawskiego i Mickiewicza	Ruda
Kolonia robotnicza Kuźnica Rudzka	ul. Sobieskiego	Ruda
Kolonia robotnicza	ul. Szczęść Boże	Ruda
Kolonia Karol	Wyleżoła, Głowackiego, Kilińskiego	Ruda
Kolonia robotnicza	Sprusa, Piastowska, Ballestremów	Ruda
Kolonia robotnicza Białasa	Bujoczka, Starowijejska	Ruda
Osiedle domków robotniczych w układzie wzdłuż ulicy z budynkami gospodarczymi	ulica Kubiny 4-34 (numery parzyste)	Wirek
Kolonia robotnicza	Werdon, 1-go Maja, Zdziebkowskiej, Katowicka	Wirek
Stanowiska archeologiczne		
Stanowisko archeologiczne - grodzisko	ul. Barbary / Wirecka	Kochłowice
Schrony bojowe		
Punkt Oporu Godula	ul. Goduli i sąsiednie	Godula
Śląski obszar warowny - ponad 50 obiektów	różne ulice	całe miasto

Źródło: Dane UM w Rudzie Śląskiej

Muzea

Muzeum im. Maksymiliana Chroboka zlokalizowane jest w części budynku zbudowanego na początku XX wieku jako siedziba szkoły dokształcającej i gospodarstwa domowego, a potem wykorzystywanego jako ratusz gminy Ruda.

W swoich zbiorach posiada unikatowe eksponaty, do których zaliczane są:

- korespondencja hrabiego Walentego Ballestrema,
- list Karola Goduli,
- zbiór map Śląska,
- listy Josefa Limburga,
- kolekcja pocztówek z terenu Rudy Śląskiej,
- znaczki kwestrskie z okresu plebiscytu,
- plakaty plebiscytowe,
- dokumentacja KWK Wawel,
- porcelana Huty Franciszek, Gischego,
- kolekcja malarstwa nieprofesjonalnego.

W 2012 r. liczba odwiedzających Muzeum wyniosła 5 774 osoby. W ramach swojej działalności Muzeum w ostatnim roku oferowało 14 wystaw czasowych.

W ostatnim roku działalności przychód Muzeum wyniósł 880 898,50 zł z kolei koszty utrzymania były na poziomie 843 821,23 zł.

Tabela 86. Zakres działalności Muzeum w Rudzie Śląskiej

Rodzaj imprezy	2010	2011	2012
Wystawy czasowe	16	10	14
Liczba zwiedzających	4 331	8 782	5 774
Wydane wydawnictwa	5	0	3

Źródło: Muzeum im. Maksymiliana Chroboka w Rudzie Śląskiej

Tabela 87. Imprezy organizowane przez Muzeum im. Maksymiliana Chrobaka w Rudzie Śląskiej w latach 2010-2012

	2010		2011		2012	
	Liczba imprez	Liczba uczestników	Liczba imprez	Liczba uczestników	Liczba imprez	Liczba uczestników
Konkursy	8	705	8	526	6	420
Liczba lekcji muzealnych/ Liczba uczestników	51	127	76	1520	62	1550
Odczyty, prelekcje, spotkania	6	260	8	84	8	250
Koncerty	4	250	3	120	3	100
Warsztaty	1	20	58	890	52	1200
Imprezy plenerowe	2	100	2	58	7	150
Seanse filmowe	30	1500	35	700	0	0
Seminaria, sesja naukowe	0	0	2	148	0	0

Źródło: Muzeum im. Maksymiliana Chroboka w Rudzie Śląskiej

W Rudzie Śląskiej działalność muzealniczą prowadzi również Fundacja Minionej Epoki prowadząca Muzeum PRL-u. Muzeum zlokalizowane jest w folwarku Dwór Nowa Ruda wybudowanym przez rodzinę von Ballestem. Celem działalności Muzeum jest ukazanie życia mieszkańców w okresie od 1945 roku (koniec II wojny światowej) do roku 1989 (początek przemian znaczących przemian politycznych, społecznych i gospodarczych w kraju).

W obiekcie zgromadzone są eksponaty z tzw. „minionej epoki”. Zwiedzający mają możliwość zobaczenia przedmiotów codziennego użytku z ubiegłego 100-lecia („meblistyka na wysoki połysk” czy wagi kuchenne a’la termometr), zwiedzenia Parku Pomników, gabinetu I Sekretarza, zapoznania się motoryzacją Polski Ludowej oraz jej kinem. Część ekspozycji poświęcona jest historii powojennego przemysłu.

W Rudzie Śląskiej znalazł swoją siedzibę i tu został powołany Międzynarodowy Instytut Dialogu i Tolerancji imienia Jana Karskiego. Inauguracja działalności nastąpiła 17 listopada 2008 roku, podczas konferencji „Dialog i Tolerancja dla Przyszłości”. Fundacja ma między innymi na celu ochronę praw człowieka, rozwój wolnych mediów oraz przeciwdziałanie antysemityzmowi i ksenofobii. Zasadniczym celem Instytutu jest działalność edukacyjno-kulturowa, skierowana głównie do młodego pokolenia. Oprócz duchowej spuścizny do Rudy Śląskiej trafiły również pamiątki po Janie Karskim. Fundacja prowadzi Interaktywny Gabinet Jana Karskiego salę edukacyjną, która łącząc nowoczesne technologie z tradycyjną wystawą historyczną prezentuje historię życia jednej z najwybitniejszych postaci XX wieku - Jana Karskiego, legendarnego kuriera Polskiego Państwa Podziemnego, a po wojnie wybitnego profesora Uniwersytetu Georgetown w Waszyngtonie. Gabinet oraz pamiątki, które prezentowane są w gabinecie pozwalają oddać „klimat waszyngtońskiego gabinetu Karskiego. W gabinecie znajdziemy unikatową kolekcję ponad 70 osobistych pamiątek po profesorze Janie Karskim Gabinet prof. Karskiego znajduje się w filli Miejskiej Biblioteki Publicznej w dawnym Pałacyku Myśliwskim Donnersmarcków, przy ul. 1 Maja 32 w dzielnicy Halemba

Znaczną część informacji o potencjale kulturowym podano w podrozdziale 3.6.

6. POTENCJAŁ INSTYTUCJONALNY

6.1. Władze i administracja i ich zasoby

Urzędem Miasta w Rudzie Śląskiej, przy pomocy Zastępców, Skarbnika, Sekretarza Miasta oraz Naczelników Wydziałów kieruje Prezydent Miasta.

Strukturę organizacyjną Urzędu Miasta tworzą wydziały, jednostki równorzędne o innej nazwie oraz samodzielne stanowiska pracy, zwane komórkami organizacyjnymi:

- Administracyjny,
- Audytu i Kontroli,
- Budżetu Miasta,
- Dróg i Mostów,
- Finansowo - Księgowy,
- Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska,
- Gospodarki Nieruchomościami,
- Informatyki,
- Inwestycji,
- Kadr,
- Komunikacji,
- Komunikacji Społecznej i Promocji Miasta,
- Kultury i Kultury Fizycznej,
- Nadzoru Właścicielskiego,
- Oświaty,
- Podatków i Opłat Lokalnych,
- Rozwoju Miasta,
- Spraw Lokalowych,
- Spraw Obywatelskich,
- Urbanistyki i Architektury,
- Zamówień Publicznych,
- Zarządzania Kryzysowego,
- Zdrowia i Spraw Społecznych,
- Biuro Geodety Miasta,
- Biuro Miejskiego Konserwatora Zabytków,
- Biuro Miejskiego Rzecznika Konsumentów,
- Biuro Prawne,
- Kancelaria Rady Miasta,
- Kancelaria Urzędu Miasta,
- Pion Ochrony Informacji Niejawnych,
- Służba Bezpieczeństwa i Higieny Pracy,
- Straż Miejska,
- Urząd Stanu Cywilnego,
- Biuro Doradców Prezydenta Miasta,
- Rzecznik Prasowy.

W 2012 r. liczba pracowników Urzędu Miasta spadła w stosunku do roku 2010, z poziomu 725 pracowników do 581. Nastąpił jednak wzrost udziału procentowego pracowników z wykształceniem wyższym.

Tabela 88. Potencjał kadrowy Urzędu Miasta Ruda Śląska, stan koniec lat 2010-2012

Data	Stan zatrudnienia	W tym osoby z wykształceniem wyższym	% pracowników z wyższym wykształceniem
31.12.2010 r.	725	442	61,0%
31.12.2011 r.	590	372	63,1%
31.12.2012 r.	581	366	63,0%

Źródło: Dane UM Ruda Śląska

Urząd Miasta zajmuje trzy budynki o łącznej powierzchni 9609,79 m² oraz wynajmowane są, z uwagi na brak miejsca w Urzędzie, pomieszczenia od Wspólnoty Mieszkaniowej Nieruchomości, w których urzęduje Wydział Oświaty. Wszystkie budynki, w których pracuje Urząd Miasta są lub będą przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych. Wyjątek stanowią pomieszczenia wynajmowane od Wspólnoty Mieszkaniowej Nieruchomości. Łączna powierzchnia wszystkich zajmowanych powierzchni biurowych wynosi 9 966,36 m²

Tabela 89. Struktura budynków Urzędu Miasta w Rudzie Śląskiej

adres	powierzchnia	informacje
Plac Jana Pawła II 6, 41-709 Ruda Śląska	7272,49 m ² powierzchni użytkowej, centralne ogrzewanie	budynek biurowy przystosowany dla osób niepełnosprawnych: posiada windę, barierki przy schodach, pokój wypoczynkowy, który może służyć do karmienia dzieci, kącik do zabawy dla małych dzieci
ul. Piotra Niedurngo 46 41-709 Ruda Śląska	886,57 m ² powierzchni użytkowej, ogrzewanie gazowe	budynek biurowy przystosowany dla osób niepełnosprawnych; posiada windę, podjazd dla osób niepełnosprawnych
ul. Gen.Hallera 61 41-709 Ruda Śląska	1450,73 m ² powierzchni użytkowej, ogrzewanie olejowe	budynek biurowy w trakcie remontu, będzie miał wejście dla osób niepełnosprawnych oraz windę
ul. Jadwigi Markowej 22 41-709 Ruda Śląska Wydział Oświaty	356,57 m ² pomieszczenia są wynajmowane od Wspólnoty Mieszkaniowej Nieruchomości przy ul. Jadwigi Markowej 22, Objazdowej 3	budynek nie jest przystosowany dla osób niepełnosprawnych

Źródło: Dane UM Ruda Śląska

W chwili obecnej Urząd Miasta Ruda Śląska realizuje Projekt „Wysokie standardy zarządzania w Urzędzie Miasta Ruda Śląska” w ramach Priorytetu V Dobre rządzenie, Działania 5.2. Wzmocnienie potencjału administracji samorządowej, Poddziałania 5.2.1. Modernizacja zarządzania w administracji samorządowej Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, współfinansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego. Beneficjentem projektu jest Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej, reprezentowana przez Ośrodek Kształcenia Samorządu Terytorialnego im. Waleriana Pańki w Katowicach.

Głównym celem realizowanego projektu jest wzrost jakości usług publicznych świadczonych w UM Ruda Śląska.

W 2012 r. przeprowadzono 32 szkolenia tematyczne o wartości łącznie 250 000 zł, które łącznie dały 130 dni szkoleniowych. W ramach szkoleń przeszkolono 674 przeszkolonych pracowników, w tym 450 kobiet i 224 mężczyzn.

W Urząd Miasta Ruda Śląska od 2005 r. jest jednym z partnerów projektu „SEKAP w Województwie Śląskiem”, którego celem było stworzenie warunków organizacyjnych i technicznych dla świadczenia usług publicznych drogą elektroniczną oraz wzrost efektywności pracy administracji w realizowaniu tych usług.

Platforma zintegrowana jest z platformą ePUAP. W ramach usługi dostępnych jest ok. 240 kart usług.

6.2. Inne podmioty instytucjonalne działające w gminie

W mieście działają Miejskie Jednostki Organizacyjne z zakresu:

1. Kultury i sportu:
 - Dom Kultury
 - Muzeum Miejskie im. Maksymiliana Chroboka
 - Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji
 - Miejskie Centrum Kultury im. Henryka Bisty
 - Miejska Biblioteka Publiczna
2. Oświaty:
 - Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna
 - Młodzieżowy Dom Kultury
 - Centrum Kształcenia Praktycznego i Doskonalenia Zawodowego
 - Centrum Kształcenia Ustawicznego
 - Zespół Szkół Muzycznych I i II Stopnia
3. Pomocy społecznej:
 - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
 - Dzienny Dom Pomocy Społecznej
 - Ośrodek Adaptacyjny dla Dzieci Niepełnosprawnych
 - Ośrodek Pomocy Dzieciom i Rodzinie
 - Dom Pomocy Społecznej „Senior”
 - Ośrodek Interwencji Kryzysowej
 - Placówka Wsparcia Dziennego
4. Powiatowej administracji zespolonej:
 - Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego
 - Powiatowy Urząd Pracy w Rudzie Śląskiej
5. Powiatowych służb, inspekcji i straży:
 - Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny
 - Komenda Miejska Policji
 - Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej
6. Pozostałe jednostki:
 - Rudzki Zakład Aktywności Zawodowej
 - Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności
 - Izba Wyrzeźwierni

W Rudzie Śląskiej znajduje także, się placówka Straży Granicznej.

Ponadto Miasto Ruda Śląska posiada udziały w 14 spółkach prawa handlowego, z czego:

- 100% udziałów w sześciu spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością,
- udział większościowy w dwóch spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością,
- udział mniejszościowy w trzech spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością,
- akcjonariat mniejszościowy w trzech spółkach akcyjnych.

Tabela 90. Wartość udziałów lub akcji posiadanych przez Gminę Ruda Śląska w spółkach prawa handlowego wg stanu na 31.12.2011 r. i 31.12.2012 r. zgodnie z Krajowym Rejestrem Sądowym.

Nazwa spółki	Wartość udziałów i akcji w złotych				Zmiana wartości w zł.
	Stan na 31.12.2011 r.	% Udział Miasta Ruda Śląska w kapitale zakładowym	Stan na 31.12.2012 r.	% Udział Miasta Ruda Śląska w kapitale zakładowym	
Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. ul. Pokoju 13, 41-709 Ruda Śląska	25 014 500	100	25 014 500	100	0
Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. ul. Zabrzańska 24, 41-700 Ruda Śląska	15 582 500	80,02	365 000	1,87 ¹⁾	-15 217 500
Rudzki Inkubator Przedsiębiorczości Sp. z o.o. ul. K. Goduli 36, 41-703 Ruda Śląska	7 439 000	100	7 439 000	100	0
Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej Sp. z o.o. ul. 1. Maja 218, 41-710 Ruda Śląska	4 453 000	100	4 453 000	100	0
Śląskie Media Sp. z o.o. ul. Niedurnego 36, 41-709 Ruda Śląska	200 000	100	200 000	100	0
Spółka Celowa Kompleks Basenów Rekreacyjno-Sportowych w Rudzie Śląskiej Sp. z o.o. ul. Kłodnicka 97, 41-706 Ruda Śląska	856 700	100	7 420 350 ²⁾	100	6 563 650
Szpital Miejski w Rudzie Śląskiej Sp. z o.o. ul. W. Lipa 2, 41-703 Ruda Śląska	25 315 000	100	25 315 000	100	0
Śląski Park Przemysłowo-Technologiczny Sp. z o.o. ul. Szyb Walenty 26, 41-700 Ruda Śląska	16 132 000	97,18	16 132 000	83,35 ³⁾	0
Rudzka Agencja Rozwoju „Inwestor” Sp. z o.o. ul. Wolności 6, 41-700 Ruda Śląska	3 969 500	77,93	3 969 500	77,93	0

Nazwa spółki	Wartość udziałów i akcji w złotych				Zmiana wartości w zł.
	Stan na 31.12.2011 r.	% Udział Miasta Ruda Śląska w kapitale zakładowym	Stan na 31.12.2012 r.	% Udział Miasta Ruda Śląska w kapitale zakładowym	
Regionalne Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o. ul. Dworcowa 3/3, 41-500 Chorzów	5 595 500	44,8	5 595 500	44,55 ⁴⁾	0
Międzygminne Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o. ul. Towarowa 1, 42-600 Tarnowskie Góry	14 721 000	21,0	14 721 000	21,0	0
Tramwaje Śląskie S.A. ul. Inwalidzka 5, 41-506 Chorzów	4 940 000	4,25	4 940 000	4,25	0
Fundusz Górnośląski S.A. ul. Sokolska 8, 40-086 Katowice	1 545 360	1,17	1 545 360	1,17	0
Górnośląska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. ul. Powstańców 17, 40-039 Katowice	50 000	0,4	50 000	0,39 ⁵⁾	0
RAZEM	127 113 060	-	117 160 210	-	-9 952 850

Źródło: Dane UM w Rudzie Śląskiej

Zmiany w roku 2012:

- 1) W następstwie Uchwały Nr PR.0007.191.2011 z dnia 08.09.2011 roku Rady Miasta Ruda Śląska Miasto objęło nowoutworzone udziały w zamian za wniesiony aport o wartości 6 563 650 zł.
- 2) Udział Miasta uległ obniżeniu w wyniku przystąpienia do Spółki nowego wspólnika i objęcia przez niego nowoutworzonych udziałów w zamian za wniesiony aport o wartości 2 753 000 zł.
- 3) Udział Miasta uległ obniżeniu w wyniku podwyższeniu kapitału zakładowego poprzez objęcie nowoutworzonych udziałów w zamian za wniesiony aport przez dotychczasowego wspólnika o wartości 67 000 zł.
- 4) Udział Miasta uległ obniżeniu w wyniku prywatyzacji Spółki. Miasto zbyło 30 435 udziałów, z tego wyłonionemu w wyniku aukcji ogłoszonej publicznie podmiotowi 27 565 udziałów oraz 2 870 udziałów uprawnionym pracownikom,
- 5) Udział Miasta uległ obniżeniu w wyniku podwyższeniu kapitału akcyjnego o kwotę 200 000 zł. poprzez emisję nowych akcji serii L, Miasto nie objęło nowych akcji.

Na terenie Miasta działają stowarzyszenia rejestrowane, zwykłe oraz sportowe. Zlokalizowanych jest 10 fundacji, a także 11 ogólnopolskich organizacji pożytku publicznego.

Wykaz organizacji pożytku publicznego:

1. Rudzkie podmioty pożytku publicznego:
 - Bractwo Kurkowe Miasta Ruda Śląska,
 - Fundacja Na Rzecz Programu Rozpoznawania Chorób Nowotworowych u Kobiąt GODULA - HOPE,
 - Górniczy Klub Sportowy „Grunwald”,
 - Górniczy Klub Sportowy „Urania” przy KWK „Polska - Wirek”,
 - Klub Sportowy „Zgoda” Ruda Śląska Bielszowice,
 - Rudzki Uniwersytet Trzeciego Wieku,
 - Rudzkie Konto Pomocy Ruda Śląska,
 - Rudzkie Stowarzyszenie Amazonek „RELAKS”,
 - Rudzkie Stowarzyszenie Inicjatyw Niebanalnych „IN-NI”,
 - Rudzkie Towarzystwo Hokejowe „Zryw”,
 - Rudzkie Towarzystwo Przyjaciół Drzew,
 - Stowarzyszenie „Otwarte Serca” Rodziców i Przyjaciół Uczniów Niepełnosprawnych Zespołu Szkół Specjalnych Nr 3,
 - Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci i Młodzieży „Przystanek”,
 - Stowarzyszenie na Rzecz Pomocy Dzieciom i Młodzieży „Pomocni”,
 - Stowarzyszenie Opieki Hospicyjnej i Paliatywnej im. Jana Pawła II w Rudzie Śląskiej,
 - Stowarzyszenie Pomocy Rodzinom Hutniczym Ruda Śląska,
 - Stowarzyszenie Rekreacyjno Sportowe „Gwiazda” Ruda Śląska,
 - Stowarzyszenie Św. Filipa Nereusza z siedzibą w Rudzie Śląskiej,
 - Towarzystwo Lekkoatletyczne „Pogoń”,
 - Towarzystwo Opieki nad Zwierzętami „FAUNA” w Rudzie Śląskiej,
 - Uczniowski Klub Sportowy „Floret - Ruda Śląska”,
 - Związek Stowarzyszeń - Śląski Bank Żywności.
2. Kościelne osoby prawne
 - Dom Pomocy Społecznej dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnych Intelktualnie Prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia św. Karola Boromeusza,
 - Dom Pomocy Społecznej dla Osób Przewlekłe Psychiczenie Chorych prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia św. Karola Boromeusza w Rudzie Śląskiej - Kochłowicach.
3. Terenowe jednostki ogólnopolskich opp
 - Caritas Archidiecezji Katowickiej / Ośrodek dla Niepełnosprawnych „Najświętsze Serce Jezusa”, Ośrodek Święta Elżbieta,
 - Olimpiady Specjalne Polska - Śląskie / Sekcja Terenowa Olimpiad Specjalnych „Halembianka”,
 - Polski Czerwony Krzyż / Dom Samotnej Matki w Rudzie Śląskiej,
 - Polski Związek Filatelistów/ Oddział w Rudzie Śląskiej,
 - Polski Związek Niewidomych / Oddział w Rudzie Śląskiej,
 - Stowarzyszenie Honorowych Dawców Krwi Rzeczypospolitej Polskiej
 - Towarzystwo Przyjaciół Dzieci/ Oddział Miejski w Rudzie Śląskiej,
 - Związek Górnośląski / koła: Bykowina, Godula - Orzegów, Halemba, Kochłowice, Ruda, Wirek - Czarny Las,
 - Związek Harcerstwa Polskiego Chorągiew Śląska / Hufiec im. Łucji Zawada w Rudzie Śląskiej,

- Związek Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych / Oddział w Rudzie Śląskiej,
 - Związek Ochotniczych Straży Pożarnych RP / Ochotnicza Straż Pożarna „Remiza” w Rudzie Śląskiej.
 - 4. Organizacje spoza Miasta działające na rzecz mieszkańców Rudy Śląskiej
 - Regionalna Fundacja Pomocy Niewidomym,
 - Stowarzyszenie Przyjaciół Zamku w Chudowie „Castellum”.
- 6.3. Inne działania prorozwojowe i ich skuteczność

Miasto Ruda Śląska w chwili obecnej przygotowuje Strategię Rozwoju Miasta Ruda Śląska na lata 2014-2030.

Obecnie realizowane są co najmniej 24 programy dotyczące rozwoju lokalnego i poprawy jakości życia w mieście.

Tabela 91. Programy realizowane przez Miasto Ruda Śląska

Tytuł
Strategia Wewnętrznego i Zintegrowanego Rozwoju Miasta Ruda Śląska do roku 2015
Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe na obszarze Miasta Ruda Śląska
Powiatowy Program Ochrony Środowiska
Program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Miasta Ruda Śląska na lata 2012-2016
Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych na lata 2011-2013 będących w posiadaniu PWiK Sp. z o.o. w Rudzie Śląskiej
Miejska Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Ruda Śląska na lata 2007-2015
Plan Rozwoju Lokalnego Miasta Ruda Śląska na lata 2004 - 2013
Powiatowy program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie Miasta Ruda Śląska
Program Współpracy Miasta Ruda Śląska z Organizacjami Pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego
Miejski Program Przeciwdziałania Narkomanii
Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
Program "Ruda Śląska - Miastem Przyjaznym Niepełnosprawnym" - 2009-2013
Program rozwoju pieczy zastępczej w Mieście Ruda Śląska na lata 2012-2014
Gminny Program Wspierania Rodziny w Mieście Ruda Śląska na lata 2012 - 2014
Miejski Program Działań Ostonowych - „Pomoc dla potrzebujących”
Miejski Program Działań Ostonowych - „Trojaczki i więcej - pomagamy szczęściu”
Miejski Program Działań Ostonowych - „Grupa edukacyjno - rozwojowa dla dzieci w wieku od 3 do 5 lat wychowujących się w rodzinach dysfunkcyjnych”.
Program Zapobiegania Przystępczości oraz Ochrony Porządku Publicznego i Bezpieczeństwa Obywateli Miasta Ruda Śląska na lata 2012 - 2015
Program Aktywności Lokalnej dla Osiedla KAUFHAUS
Program Aktywności Lokalnej dla dzielnicy Orzegów na lata 2012 - 2013
Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Miasta Ruda Śląska
Program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Miasta Ruda Śląska na lata 2012-2016
Miejski Program Działań Ostonowych - „Oszczędzam z wodomierzem”.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://www.rudaslaska.bip.info.pl>

W latach 2012 -2013 prowadzone były prace przygotowawcze do opracowania m.in. aktualizacji Lokalnej Strategii Zatrudnienia i Promocji Przedsiębiorczości, Strategii rozwoju kultury w Rudzie Śląskiej, Strategia rozwoju sportu w Rudzie Śląskiej do roku 2020, Program ograniczenia niskiej emisji w mieście Ruda Śląska, Program ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Ruda Śląska.

6.4. Wspieranie inwestorów i promocja miasta

Miasto prowadzi działania promocyjne mające na celu pozyskanie inwestorów. W tym celu opracowany został wzór oferty inwestycyjnej Miasta Ruda Śląska, na której zamieszczane są takie informacje, jak: lokalizacja wraz ze współrzędnymi GPS, numery działek, powierzchnia działki, przeznaczenie w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego, cena wywoławcza netto, link do ogłoszenia o przetargu, termin przetargu, dane kontaktowe, kod QR, mapka sytuacyjna lub zdjęcie lotnicze z zaznaczeniem działek oraz inne istotne dla danej nieruchomości informacje, jeżeli jest to konieczne.

Cyklicznie (co tydzień) pojawiają się reklamy wybranych nieruchomości w lokalnym tygodniku społeczno-kulturalnym „Wiadomości Rudzkie”.

Tereny inwestycyjne reklamowane są w specjalistycznych wydawnictwach branżowych: m.in. Property Journal, Polish Business Magazyn, Europa Property, Investment Guide. Oferty inwestycyjne Miasta są obecne na 52 polskich portalach internetowych. Na bieżąco przygotowywane są też materiały i prezentacje, które wykorzystywane są podczas spotkań z inwestorami i przedsiębiorcami.

Warto zwrócić uwagę, że w regionie swoje nieruchomości oferują i promują, oprócz jednostek samorządu terytorialnego również agencje rządowe, spółki Skarbu Państwa, specjalne strefy ekonomiczne, parki przemysłowe i podmioty komercyjne. W najbliższym otoczeniu Miasta działa Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna S. A.

W Urzędzie Miasta powołany został Doradca ds. ofert inwestycyjnych, który służy informacją o terenach inwestycyjnych i wolnych lokalach, a także informuje o procedurach związanych ze zbyciem terenów przez Miasto.

Przedsiębiorcy planujący inwestycję w Rudzie Śląskiej mogą zapoznać się z aktualnymi ofertami nieruchomości niezabudowanych przeznaczonymi do zbycia pod działalność produkcyjną, usługową, handlową i budownictwo mieszkaniowe, budynków do adaptacji, jak również ofertą wolnych lokali użytkowych na prowadzenie działalności gospodarczej.

Dodatkowo dla przedsiębiorców i osób chcących założyć działalność gospodarczą dedykowana jest strona internetowa, <http://www.firma.rudaslaska.pl/>. Każdy zainteresowany założeniem firmy może dowiedzieć się w prosty sposób, jakie kroki należy podjąć, aby szybko i bezproblemowo rozpocząć działalność gospodarczą. Na stronie umieszczone są informacje o finansowaniu przedsięwzięć realizowanych w ramach prowadzonej działalności, które oferuje Rudzka Agencja Rozwoju INWESTOR Sp. z o.o. dla mikro, małych i średnich firm. Opisane jest wsparcie ze środków Unii Europejskiej oraz system zachęt dla przedsiębiorców prowadzących działalności na terenie Miasta.

Oferty inwestycyjne na bieżąco zamieszczane są na stronie internetowej Urzędu Miasta: <http://www.rudaslaska.pl/gospodarka/oferty-inwestycyjne>¹⁷.

Oprócz bezpośrednich działań Miasto realizuje zadania związane ze wspieraniem rozwoju gospodarczego poprzez swoje spółki:

¹⁶ Dane Urząd Miasta Ruda Śląska

¹⁷ Dane Urząd Miasta Ruda Śląska

Śląski Park Przemysłowo-Technologiczny Sp. z o.o.. Park powstał na mocy porozumienia podpisanego 18 czerwca 2004 roku pomiędzy:

- Miastem Ruda Śląska,
 - Miastem Świętochłowice,
 - Rudzką Agencję Rozwoju "Inwestor" Sp. z o.o. w Rudzie Śląskiej,
 - PPUH "Rudpol - OPA" Sp. z o.o. w Rudzie Śląskiej,
 - Zespołem Ciepłowni Przemysłowych "Carbo Energia" Sp. z o.o. w Rudzie Śląskiej.
- Celem działalności ŚPPT Sp. z o.o. jest:
- zagospodarowanie terenów poprzemysłowych,
 - pozyskanie inwestorów zewnętrznych,
 - rewitalizacja gospodarcza i społeczna zdegradowanych dzielnic poprzemysłowych,
 - utworzenie nowych miejsc pracy,
 - zwiększenie konkurencyjności przedsiębiorców działających na obszarze ŚPPT Sp. z o.o.,
 - rozwój i modernizacja infrastruktury będącej już na terenach restrukturyzowanych,

Park współpracuje z wyższymi uczelniami: Politechniką Śląską w Gliwicach, Górnośląską Wyższą Szkołą Przedsiębiorczości im. Karola Goduli w Chorzowie, Akademią Górniczo-Hutniczą w Krakowie.

Obecnie na terenie Parku działa 30 podmiotów zatrudniających około 300 osób.

Rudzka Agencja Rozwoju "Inwestor" Sp. z o.o. powstała w 1997 roku jako instytucja samofinansująca się, mająca na celu wspieranie i promocję przedsiębiorczości w Mieście i w regionie. Działalność firmy opiera się głównie na stymulowaniu rozwoju gospodarczego miasta oraz wspieraniu i rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości w Mieście i w regionie.

W ramach RAR „Inwestor” funkcjonują:

- Akademia Kształcenia oferująca szeroki wachlarz usług szkoleniowych dostosowując swą ofertę do aktualnych potrzeb rynku; m.in. są to kursy językowe, zawodowe realizowane we współpracy z Powiatowymi Urzędami Pracy.
- Biuro Projektów realizujące projekty współfinansowane z programów pomocowych, w tym Unii Europejskiej.
- Centrum Doradztwo Gospodarczego świadczące usługi doradcze w zakresie pozyskiwania zewnętrznego finansowania dla projektów inwestycyjnych, w tym dla przedsiębiorstw i Jednostek Samorządu Terytorialnego.
- Fundusz Pożyczkowy, który udziela pożyczek mikro oraz małym firmom na inwestycje przyczyniające się do rozwoju przedsiębiorczości w regionie.

Przy RAR „Inwestor” funkcjonuje również Punkt Konsultacyjny Krajowego Systemu Usług oferujący bezpłatne usługi informacyjne oraz usługi doradcze dla sektora MŚP oraz osób fizycznych zamierzających rozpocząć działalność gospodarczą. Udziela informacji o możliwości uzyskania dofinansowania ze środków budżetu krajowego, programów międzynarodowych, w tym głównie środków funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Rudzki Inkubator Przedsiębiorczości Spółka z o.o. powołany Uchwałą Rady Miasta nr 383/XVII/2003 z 11 grudnia 2003 r. Inkubator rozpoczął działalność dnia 15 marca 2004 r. na podstawie umowy spółki sporządzonej w formie aktu notarialnego (Repertorium A 1902/04) w budynku na terenach pokopalnianych dzięki wsparciu z programu PHARE 2000.

Misją Inkubatora jest tworzenie sprzyjających warunków do powstawania i rozwoju przedsiębiorstw, w tym przede wszystkim przedsiębiorstw o innowacyjnym

charakterze działalności poprzez zapewnianie im wsparcia infrastrukturalnego, marketingowego, szkoleniowego oraz efektywną współpracę z otoczeniem na rzecz wzrostu gospodarczego.

Obecnie w Inkubatorze działają 44 firmy.

Rudzki Inkubator jest inicjatorem powstania klastra Hub Club Silesian Multimedia Cluster. Pierwszy na Śląsku Klastr tego typu zrzesza jednostki nauki oraz firmy z branży ICT i multimedialnej, wspólnie pracujące nad wytworzeniem nowej wartości śląskiego rynku innowacji. Współtworząc projekt innowacyjnej usługi oraz produktu tzw. aktorzy klastra, budują silną gospodarczo markę regionu oraz rozwijają własne kompetencje i możliwości rozwoju na globalnym rynku usług związanych z technologią informacji. Powołanie klastra ma na celu ułatwienie transferu wiedzy między środowiskiem akademickim i biznesowym oraz propagowanie rozwoju przedsiębiorstw w globalnej branży IT, opartego na konstruktywnej konkurencji. Klastr współtworzą przedstawiciele sektora nauki, jak renomowany Uniwersytet Śląski w Katowicach, sektora otoczenia biznesu - w tym Rudzki Inkubator Przedsiębiorczości sp. z o.o. oraz biznesu, w szczególności firmy z branży IT i szeroko rozumianych multimediiów. HUB CLUB jest inicjatywą otwartą na nowych członków. Aktywnie wspiera współpracę przedsiębiorców i naukowców. Zorganizował wizyty studyjne wraz z seminariami w Danii i Szwecji. Współpracuje z największym klastrem ICT w Europie „Cluster 55” z siedzibą w Szwecji. Członkowie Śląskiego Klastra Multimedialnego wzięli udział w targach innowacyjnych technologii w Hanowerze CeBIT 2013, najważniejszej ogólnoswiatowej imprezie wystawienniczej branży ICT. Klastr umożliwił również promocję ich oferty na targach IT Japan Week w Japonii oraz międzynarodowej konferencji w Kopenhadze poświęconej rynkowi elektronicznej komunikacji.

Miasto stara się tworzyć, jak najlepszy klimat inwestycyjny. Jednym z elementów tworzenia tego klimatu jest powołanie Rady Gospodarczej przy Prezydencie Miasta Ruda Śląska, do kompetencji której należy m.in.:

- opiniowanie przedsięwzięć inwestycyjnych,
- organizowanie doraźnych grup przedsiębiorstw dla podejmowania lokalnych inwestycji,
- konsultacje w zakresie programu rozwoju miasta,
- stymulowanie działań mających na celu poprawę dostępności do informacji gospodarczej,
- podejmowanie problematyki budownictwa mieszkaniowego,
- opiniowanie założeń budżetu miasta.

W skład Rady Gospodarczej wchodzi przedstawiciele rudzkich przedsiębiorców, którzy mogą w ten sposób aktywnie uczestniczyć w życiu gospodarczym Miasta.

Rada odbywa regularnie posiedzenie nie rzadziej niż raz kwartał.

Promocja

W celu promowania terenów inwestycyjnych Miasto w latach 2010 - 2011 prowadziło kampanię promocyjną „15 minut do miliona”. Kampania skierowana była do potencjalnych inwestorów, którzy gotowi byli zakupić tereny inwestycyjne położone wzdłuż Drogowej Trasy Średnicowej. Kampania w 85% była finansowana ze środków unijnych. Dzięki prowadzonym działaniom udało się sprzedać 4 działki o łącznej wartości blisko 5 mln zł netto.

Oferty inwestycyjne ukazują się na portalu samorzad.pap.pl prowadzonym przez Polską Agencję Prasową.

W 2012 r. została przeprowadzona kampania skierowana do mieszkańców „Atrakcyjna Ruda” przedstawiająca różne oblicza Miasta.

- Pozostałe działania promocyjne prowadzone przez Urząd Miasta obejmują:
- promowanie miejskich wydarzeń kulturalnych,
 - promowanie zagospodarowania i ożywiania obiektów industrialnych jako wyróżników miasta - m.in. ożywienie przestrzeni dworca w Chebziu oraz organizacja w tym roku Industriady na Szybie Mikołaj,
 - aktywizację społeczności lokalnej - angażowanie społeczności lokalnej do udziału w miejskich wydarzeniach,
 - promowanie rudzkich talentów poprzez organizację wystaw, prezentację, teatrów, prezentację fotografów amatorów,
 - produkcję programów telewizyjnych,
 - zakup czasu antenowego,
 - prowadzeniu oficjalnego profilu miasta na facebooku:
<https://www.facebook.com/rudaslaska>,
 - przygotowaniu materiałów informacyjnych dotyczących różnych sfer życia w mieście,
 - produkcję gadżetów i publikacji materiałów promocyjnych,
 - organizację konkursu na listę zabytków, które promować będą Miasto, konkursu na filmy promujące miasto, konkursu na nazwę osiedla,
 - organizację w 2013 r. kampanii informacyjno - promocyjnych:
 - ✓ ludzie zostawcie 1% w Rudzie,
 - ✓ posprzątaj po swoim pupilu,
 - ✓ atrakcyjna Ruda sposobem na bruda.
- Główni odbiorcy działań promocyjnych są mieszkańcy Rudy Śląskiej.

6.5. Wsparcie samorządu dla inicjatyw rudzkich szkół

W celu wsparcia inicjatyw rudzkich szkół Wydział Oświaty zrealizował, realizuje bądź przygotowuje łącznie 13 porozumień wspierających kształcenie dzieci i młodzieży. Stronami porozumień są zarówno sąsiednie jednostki samorządowe oraz jednostki centralne (Ministerstwo Edukacji Narodowej). Jednocześnie Urząd Miasta prowadzi niezbędne remonty w rudzkich szkołach.

Tabela 92. Porozumienia realizowane przez Urząd Miasta w zakresie edukacji

Zakres porozumienia	Strony porozumienia	Termin
Realizowane		
Porozumienie Nr MEN/2011/DZSE/1703 w sprawie „Dofinansowanie wydruku podręczników szkolnych i książek pomocniczych dla uczniów niewidomych uczęszczających do szkół i placówek, dla których organem prowadzącym jest Złeceniobiorca”	Miasto Ruda Śląska - Minister Edukacji Narodowej	12.09.2011 - 31.12.2011
Porozumienie Nr MEN/2012/DZSE/1303 w sprawie „Dofinansowanie zakupu i/lub wydruku podręczników szkolnych i książek pomocniczych dla uczniów niewidomych uczęszczających do szkół i placówek, dla których organem prowadzącym jest Złeceniobiorca”	Miasto Ruda Śląska - Minister Edukacji Narodowej	04.09.2012 - 31.12.2012

Zakres porozumienia	Strony porozumienia	Termin
Porozumienie MEN/2011/DKOW/1139 (DKOW-1/GP-512-15/11-50) w sprawie zakupu w terminie do 10 października 2011 r. pomocy dydaktycznych i podręczników szkolnych dla uczniów romskich Szkoły Podstawowej Nr 36 w Rudzie Śląskiej, według zapotrzebowania określonego przez szkołę	Miasto Ruda Śląska - Minister Edukacji Narodowej	28.06.2011 - 10.11.2011
Porozumienie MEN/2012/DKOW/991 (DKOW-1/GP-512-3/12-49) w sprawie zakupu w terminie do 10 października 2012 r. pomocy dydaktycznych i podręczników szkolnych dla uczniów romskich Szkoły Podstawowej Nr 36 w Rudzie Śląskiej, według zapotrzebowania określonego przez szkołę	Miasto Ruda Śląska - Minister Edukacji Narodowej	13.06.2012 - 09.11.2012
Porozumienie w sprawie finansowania kształcenia uczniów klas wielozawodowych	Miasto Ruda Śląska - Miasto Siemianowice Śląskie	1.01.2013 - 31.12.2013 -
Porozumienie w sprawie finansowania kształcenia uczniów klas wielozawodowych	Miasto Ruda Śląska - Miasto Chorzów	2.01.2013 - 31.12.2013
Porozumienie w sprawie finansowania kształcenia uczniów klas wielozawodowych	Miasto Ruda Śląska - Powiat Tarnogórski	1.01.2013 - 31.12.2013
Porozumienie w sprawie finansowania kształcenia uczniów klas wielozawodowych	Miasto Ruda Śląska - Miasto Bytom	2.01.2013 - 31.12.2013
Porozumienie w sprawie finansowania kształcenia uczniów klas wielozawodowych	Miasto Ruda Śląska - Powiat Gliwicki	1.09.2012- 31.08.2013
Porozumienie w sprawie finansowania kształcenia uczniów klas wielozawodowych	Miasto Ruda Śląska - Miasto Zabrze	1.01.2013 - 31.12.2013
Porozumienie w sprawie finansowania kształcenia uczniów klas wielozawodowych	Miasto Ruda Śląska - Miasto Świętochłowice	1.09.2012- 31.08.2013
Porozumienie w sprawie finansowania kształcenia uczniów klas wielozawodowych	Miasto Ruda Śląska - Miasto Zielona Góra	1.10.2012 - 31.08.2013
Przygotowywane		
Porozumienie MEN/2013/DKOW/..... (DKOW-WEPW/GP-512-6/13-52) w sprawie zakupu w terminie do 10 października 2013 r. a) podręczników i pomocy dydaktycznych dla uczniów romskich Szkoły Podstawowej Nr 36 w Rudzie Śląskiej, b) obuwia i strojów sportowych dla uczniów romskich Szkoły Podstawowej Nr 36 w Rudzie Śląskiej oraz oddziale przedszkolnym według zapotrzebowania określonego przez szkołę <i>Źródło: Dane Urzędu Miasta Ruda Śląska</i>	Miasto Ruda Śląska - Minister Edukacji Narodowej	

6.6. Współpraca regionalna i międzynarodowa

W chwili obecnej miasto Ruda Śląska prowadzi współpracę z jedną gminą w Polsce (Gmina Giżycko) oraz 6 miastami położonymi w Czechach, Niemczech, Włoszech, Austrii oraz Wielkiej Brytanii.

Tabela 93. Miasta partnerskie Rudy Śląskiej wraz z zakresem zawartego porozumienia

miasto	data zawarcia umowy	zakres porozumienia
Levice - Rep. Czeska	19.10.2000 umowa miast partnerskich	<ul style="list-style-type: none"> • gospodarka • turystyka • kultura • sport i rekreacja
Papenburg - Niemcy	19.07.2000 porozumienie o współpracy	<ul style="list-style-type: none"> • gospodarka • pomoc społeczna • kultura i turystyka
Leimen - Niemcy	08.05.1994 porozumienie przyjaźni	<ul style="list-style-type: none"> • wymiana doświadczeń w zakresie samorządności, osiągnięć kulturalnych i bezpośrednie kontakty mieszkańców
Vibo Valentia - Włochy	16.10.2000 umowa miast bliźniaczych	<ul style="list-style-type: none"> • gospodarka • kultura • oświata • turystyka • sport • ochrona środowiska • ochrona zdrowia • pomoc społeczna
Mank i Melker Alpenvorland - Austria	14.11.2001 umowa partnerska	<ul style="list-style-type: none"> • gospodarka • kultura • sport i turystyka
Gmina Giżycko - Polska	19.09.2004 umowa o współpracy	<ul style="list-style-type: none"> • oświata • kultura • sport • turystyka • gospodarka • ochrona środowiska i przyrody
Carrickfergus - Wielka Brytania	18.06.2008 umowa o partnerstwie	<ul style="list-style-type: none"> • organizacja wymiany młodzieży • współpraca między klubami sportowymi i muzycznymi • obszar ekonomiczny • pozyskiwanie funduszy europejskich

Źródło: Dane UM Ruda Śląska

7. POTENCJAŁ GOSPODARCZY I STRUKTURA GOSPODARKI

7.1. Struktura podmiotowa i potencjał gospodarki

W 2012 r. w Rudzie Śląskiej było zarejestrowanych 9 786 podmiotów (401 publicznych i 9385 prywatnych). Branżą dominującą była podmioty z sekcji G Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle

Tabela 94. Struktura podmiotów gospodarki wg sekcji PKD 2007 w 2012 r w Rudzie Śląskiej

Podmioty gospodarcze	Liczba
Ogółem	9786
Publiczne	401
Prywatne	9385
Według sekcji PKD 2007	
Sekcja A - Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	48
Sekcja B - Górnictwo i wydobywanie	14
Sekcja C - Przetwórstwo przemysłowe	806
Sekcja D - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	7
Sekcja E - Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	36
Sekcja F - Budownictwo	1025
Sekcja G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	3155
Sekcja H - Transport i gospodarka magazynowa	785
Sekcja I - Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	290
Sekcja J - Informacja i komunikacja	251
Sekcja K - Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	398
Sekcja L - Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	451
Sekcja M - Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	692
Sekcja N - Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	218
Sekcja O - Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	15
Sekcja P - Edukacja	348
Sekcja Q - Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	430
Sekcja R - Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	181
Sekcje S- Pozostała działalność usługowa i T - Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	636

Źródło: Bank Danych Lokalnych

W województwie śląskim, wg sekcji PKD 2007, najwięcej podmiotów zostało zarejestrowanych w sekcji G (Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle) oraz sekcji F (Budownictwo). Duży udział w strukturze nowozarejestrowanych podmiotów gospodarki miały również sekcji: M - Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna oraz P - Edukacja.

W Mieście w 2012 r. zarejestrowało się 928 podmiotów (11 publicznych, 917 prywatnych). Najczęściej pojawiającą się sekcją wg PKD 2007 była sekcja G - Handel

hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle -M 297 podmiotów. Drugą najczęściej pojawiającą się sekcją była sekcja F - Budownictwo.

Tabela 95. Struktura nowozarejestrowanych podmiotów gospodarki wg sekcji PKD 2007 w 2012 r. w Rudzie Śląskiej

Podmioty gospodarcze	Liczba
Ogółem	928
Publiczne	11
Prywatne	917
Według sekcji PKD 2007	
Sekcja A - Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	6
Sekcja B - Górnictwo i wydobywanie	1
Sekcja C - Przetwórstwo przemysłowe	68
Sekcja E - Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	3
Sekcja F - Budownictwo	92
Sekcja G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	297
Sekcja H - Transport i gospodarka magazynowa	51
Sekcja I - Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	24
Sekcja J - Informacja i komunikacja	30
Sekcja K - Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	42
Sekcja L - Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	29
Sekcja M - Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	71
Sekcja N - Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	35
Sekcja P - Edukacja	35
Sekcja Q - Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	53
Sekcja R - Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	21
Sekcje S - Pozostała działalność usługowa i Sekcja T Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	70

Źródło: Bank Danych Lokalnych

W 2012 r. największy udział w podziale na sektory własnościowe, wśród podmiotów nowozarejestrowanych, stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Drugim pod względem liczby występujących podmiotów były spółki handlowe z sektora prywatnego.

Tabela 96. Struktura własnościowa nowozarejestrowanych podmiotów funkcjonujących w Rudzie Śląskiej w 2012 r.

Sektory własnościowe	Liczba podmiotów
sektor publiczny - państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	1
sektor publiczny - spółki handlowe	1
sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	805
sektor prywatny - spółki handlowe	52
sektor prywatny - spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	6
sektor prywatny - fundacje	1
sektor prywatny - stowarzyszenia i organizacje społeczne	12

Źródło: Bank Danych Lokalnych

W stosunku do roku 2008 nastąpił nieznaczny wzrost liczby podmiotów wpisanych do rejestru REGON w przeliczeniu na 10 000 mieszkańców w Rudzie Śląskiej. Dynamika zjawiska wyniosła 103,6. Najwyższa dynamika w tym okresie została odnotowana w Gliwicach - 115,6.

Tabela 97. Podmioty wpisane do rejestru REGON w roku 2008 i 2012 na 10 000 mieszkańców

	2008	2012	Dynamika 2008=100
Polska	985	1032	104,8
woj. mazowieckie	1248	1319	105,7
Płock	-	1007	-
woj. śląskie	923	982	106,4
Gliwice	1103	1274	115,5
Chorzów	977	1008	103,2
Ruda Śląska	663	687	103,6
Świętochłowice	695	740	106,5
dolnośląskie	1101	1156	105,0
Jelenia Góra	1407	1523	108,2
woj. kujawsko-pomorskie	929	897	96,6
Włocławek	1167	1027	88,0
warmińsko-mazurskie	812	827	101,8
Elbląg	602	636	105,6

Źródło: Bank Danych Lokalnych oraz obliczenia własne autora

7.2. Informacje o wybranych sekcjach i segmentach gospodarki

7.2.1. Działalność produkcyjna

Ruda Śląska pomimo dużych zmian restrukturyzacyjnych w ostatnich latach postrzegana jest nadal jako miasto typowo górnicze. Cztery kopalnie węgla kamiennego, huta to elementy budujące obraz miasta.

Kilkanaście lat trwa proces aktywnego wspierania przez samorząd lokalny małych i średnich przedsiębiorstw. Dzięki rozwojowi nowych dziedzin produkcji i usług, powstają alternatywne źródła zatrudnienia dla mieszkańców. Dziedziny te stają się przyczynkiem rozwoju miasta, a tym samym całego regionu śląskiego.

W wyniku przeplatania się tradycji górniczych oraz nowych dziedzin produkcji i usług ciężko jest wskazać kluczowe przedsiębiorstwa w Mieście, tzw. „lokomotywy gospodarki”. O ich zidentyfikowanie poproszono Radnych z Komisji Infrastruktury i Rozwoju Miasta, Komisji Budżetu i Przedsiębiorczości, członków Rady Gospodarczej przy Prezydencie Miasta Ruda Śląska oraz uczestników warsztatów Strategii Wspierania Rozwoju Przedsiębiorczości i Lokalnego Rynku Pracy w Mieście Ruda Śląska do 2020 roku.

W ramach przeprowadzonego sondażu, przez 19 osób, zostało wskazanych:

- 19 przedsiębiorstw stanowiących będących siłą napędową-lokomotyw gospodarki Miasta, wymieniono następujące podmioty:
 - ✓ Huta Pokój S.A.,
 - ✓ Kompania Węglowa S.A.,
 - ✓ Centrum Dystrybucyjne Jeronimo Martins Polska,
 - ✓ Rudpol-OPA Sp. z o.o.,
 - ✓ Rudzka Spółdzielnia Mieszkaniowa,
 - ✓ Zakłady Mięsne "Madej&Wróbel" Sp. z o.o.,
 - ✓ Leiber Poland Sp. z o.o.,
 - ✓ Zespół Ciepłowni Przemysłowych „Carbo - Energia” sp. z o.o.,
 - ✓ Przedsiębiorstwo Inżynieryjne „AGRAF”,

- ✓ Hebda (firma nie ma siedziby w Rudzie Śląskiej,
- ✓ Lambertz Polonia Sp. z o.o.,
- ✓ Gallup Arteria Management Sp. z o.o. S.K.A.,
- ✓ Stanusch Technologies S.A.,
- ✓ Artmediale Ksawery Kaliski,
- ✓ DST Sp. z o.o.,
- ✓ Katowicki Holding Węglowy S.A.,
- ✓ Zakłady Przetwórstwa Mięsnego Kuś,
- ✓ Piekarnia Cukiernia Jakubiec,
- ✓ Przedsiębiorstwo Robót Drogowych MPRD sp. z o.o.,
- dwa będące potencjalnymi siłami napędowymi:
 - ✓ Teatr Bezpański,
 - ✓ ComDevelop Spółka Jawna,
- oraz dwie ogólne dziedziny:
 - ✓ Rzemiosło i mała przedsiębiorczość,
 - ✓ Handel.

7.2.2. Turystyka i gastronomia

Walory turystyczne oraz zabytki miasta Ruda Śląska zostały scharakteryzowane w rozdziale 5.

W Rudzie Śląskiej, w 2012 r., funkcjonowało 8 obiektów świadczących usługi hotelarskie, których ewidencję prowadzi Prezydent Miasta:

- „Adria” Jolanta Adrianowicz, ul. Wolności 1,
- „Dymarka 2” ul. Magazynowa 35a,
- „Gościniec-B” usługi hotelarskie, ul. Kalinowa 11,
- „Willa Florianka” Niedurnego 73,
- „Hostel Rudzki” - PW Korbudex ul. Kokotek 58,
- „Inter-Stop”, Chłopska 1,
- Obiekt Hotelarski „Relax” Magazynowa 35a,
- Zakład Usługowo-Handlowy „Gościniec” Kalinowa 11.

Nie było natomiast hoteli i pensjonatów w rozumieniu art. 37 ustawy o usługach turystycznych, czyli posiadających kategorię-gwiazdki (kategorię nadaje oraz ewidencję prowadzi marszałek województwa).

Tabela 98. Obiekty hotelowe w Rudzie Śląskiej

	2010	2011	2012
Liczba obiektów	7	8	8

Źródło: Dane UM Ruda Śląska

Obiekty te dysponowały 466 miejscami noclegowymi.

Tabela 99. Miejsca noclegowe w Rudzie Śląskiej

	2008	2009	2010	2011	2012
miejsca noclegowe ogółem	261	281	448	434	466

Źródło: Dane UM Ruda Śląska

W stosunku do roku 2008, w roku 2012 nastąpił znaczny wzrost udzielanych noclegów w obiektach noclegowych turystom polskim. W ww. okresie nastąpił zaś znaczny spadek noclegów udzielanych turystom zagranicznym.

Tabela 100. Noclegi udzielone turystom polskim i zagranicznym

obiekty hotelowe					inne obiekty noclegowe - razem				
2008	2009	2010	2011	2012	2008	2009	2010	2011	2012
udzielone noclegi rezydentom (Polakom)									
38375	40337	41108	39107	44739	2056	2449	46816	34048	34063
udzielone noclegi turystom zagranicznym									
3158	3421	636	123	91	465	305	0	0	293

Źródło: Dane UM Ruda Śląska

W latach 2010-2012 następował systematyczny spadek lokali gastronomicznych posiadających koncesję na sprzedaż napojów alkoholowych.

Tabela 101. Lokale posiadające koncesję na sprzedaż napojów alkoholowych w Rudzie Śląskiej

Dzielnica	2010	2011	2012
Ruda	22	21	18
Godula	15	17	17
Orzegów	5	6	5
Bykowina	25	28	23
Halemba	36	30	33
Kochłowice	17	17	14
Chebbie	-	-	-
Nowy Bytom	15	19	18
Wirek	50	43	34
Bielszowice	12	11	10
Razem	197	192	172

Źródło: Dane UM Ruda Śląska

8. POTENCJAŁ MATERIALNO-FINANSOWY MIASTA

8.1. Majątek komunalny

8.1.1. Nieruchomości budynkowe i inne komunalne obiekty

Mieszkaniowym zasobem gminy, tj. lokalami stanowiącymi własność gminy albo innych osób prawnych lub spółek handlowych, utworzonych z udziałem gminy, z wyjątkiem towarzystw budownictwa społecznego a także lokalami pozostającymi w posiadaniu samoistnym tych podmiotów zarządza Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej Spółka z o.o. na podstawie umowy wykonawczej. Przedmiotowa umowa została zawarta w dniu 05.10.2012 r. z mocą obowiązującą od dnia 01.10.2012 r. W ramach umowy Miasto powierzyło MPGM Sp. z o.o. zarządzanie:

- nieruchomościami stanowiącymi własność lub będącymi w użytkowaniu wieczystym gminy, miasta Ruda Śląska na prawach powiatu (1),
- nieruchomościami o nieuregulowanym stanie prawnym będącymi w posiadaniu miasta Ruda Śląska (2),
- nieruchomościami stanowiącymi własność osób fizycznych będącymi w posiadaniu miasta Ruda Śląska zabudowanymi budynkami mieszkalnymi i użytkowymi (3)
- wraz z towarzyszącymi obiektami infrastruktury technicznej, tj. urządzeniami i sieciami technicznego uzbrojenia terenu związanymi z funkcjonowaniem budynków, nieruchomościami będącymi w dzierżawie miasta Ruda Śląska oraz garażami,
- nieruchomościami gruntowymi miasta Ruda Śląska związanymi z funkcjonowaniem osiedli mieszkaniowych,
- lokalami będącymi własnością Miasta w budynkach stanowiących wspólnoty mieszkaniowe (4),
- lokalami mieszkalnymi należącymi do mieszkaniowego zasobu Międzyzakładowej Górniczej Spółdzielni Mieszkaniowej „Perspektywa”, Śląsko - Dąbrowskiej Spółki Mieszkaniowej Spółka z o.o. oraz Katowickiego Holdingu Węglowego S.A. wynajmowanymi przez Miasto z przeznaczeniem ich na podnajem jako lokale socjalne,
- urządzeniami technicznymi związanymi z funkcjonowaniem budynków.

Na koniec 2012 r. miasto Ruda Śląska było właścicielem 369 budynków (276 mieszkalnych oraz 93 użytkowe) zarządzanych przez MPGM sp. z o.o.. W stosunku do stanu w roku poprzednim nastąpił spadek liczby posiadanych budynków. W budynkach tych było zlokalizowanych 2925 lokali mieszkalnych. Ogólna powierzchnia budynków będących własnością Miasta wynosiła 180 873,76 m², z czego budynków mieszkalnych 134 993,45 m².

Tabela 102. Struktura własnościowa mieszkaniowego zasobu gminy zarządzanego przez MPGM sp. z o.o. w Rudzie Śląskiej

Wyszczególnienie	Stan na	
	31.12.2011 r.	31.12.2012 r.
Liczba budynków ogółem	768	762
w tym:		
Gminy Ruda Śląska (1)	386	369
Wspólnot mieszkaniowych (4)	303	315
Prywatna (3)	61	60
Mieszana (2)	18	18
Liczba lokali mieszkalnych ogółem	7 691	7588

Wyszczególnienie	Stan na	
	31.12.2011 r.	31.12.2012 r.
w tym:		
Gminy Ruda Śląska (1)	3128	2925
Wspólnot mieszkaniowych (4)	3668	3777
Prywatna (3)	516	507
Mieszana (2)	379	379
Liczba lokali użytkowych ogółem	507	483
w tym:		
Gminy Ruda Śląska (1)	349	324
Wspólnot mieszkaniowych (4)	113	113
Prywatna (3)	41	41
mieszana (2)	4	5
Powierzchnia lokali mieszkalnych ogółem (m ²)	344 331,45	339 574,88
w tym:		
Gminy Ruda Śląska (1)	143 389,24	134 993,45
Wspólnot mieszkaniowych (4)	161 388,28	165 336,19
Prywatna (3)	21 802,69	21 494,00
mieszana (2)	17 751,24	17 751,24
Powierzchnia lokali użytkowych ogółem (m ²)	57 915,17	57 420,97
w tym:		
Gminy Ruda Śląska (1)	46 616,51	45 880,31
Wspólnot mieszkaniowych (4)	8 913,47	9 128,8
Prywatna (3)	2 228,67	2 158,78
Mieszana (2)	156,52	253,08
Własność Gminy Ruda Śląska (wyłącznie)		
Liczba budynków ogółem	385	369
w tym: budynki mieszkalne	292	276
budynki użytkowe	93	93
Liczba lokali ogółem	3 463	3 249
w tym: lokale mieszkalne	3 114	2 925
lokale użytkowe	349	324
Powierzchnia ogółem (m ²)	190 005,75	180 873,76
w tym:		
lokale mieszkalne	143 389,24	134 993,45
lokale użytkowe	46 616,51	45 880,31

Źródło: Informacja o stanie mienia Miasta Ruda Śląska do wykonania budżetu za rok 2012

Na koniec 2012 r. w mieszkaniowym zasobie gminy było 7 588 mieszkań o łącznej powierzchni 339 574,88 m² czyli około 15 % wszystkich mieszkań w Mieście. W miejskich budynkach ich liczba wynosiła 2 925 (łączna powierzchnia 134 993,45 m²), natomiast w budynkach wspólnot 3 777 mieszkań, o łącznej powierzchni 165 336,19 m². Miasto posiadało udziały w 276 wspólnotach mieszkaniowych. W 6 z nich zarządcą nie jest Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Rudzie Śląskiej. Wspólnoty te posiadały 8 budynków, w których znajdowało się 49 lokali mieszkaniowych i 5 użytkowych.

Tabela 103. Zasoby lokali mieszkalnych i niemieskalnych we wspólnotach mieszkaniowych, w których Miasto posiada udziały nie będących w zarządzaniu MPGM Sp. z o.o.

Wyszczególnienie	Stan na	
	31.12.2011 r.	31.12.2012 r.
Liczba wspólnot mieszkaniowych	6	6
Liczba lokali mieszkalnych we wspólnotach mieszkaniowych	50	49
Liczba lokali użytkowych we wspólnotach mieszkaniowych	5	5
Liczba budynków we wspólnotach mieszkaniowych	8	8

Źródło: Informacja o stanie mienia Miasta Ruda Śląska do wykonania budżetu za rok 2012

Tabela 104. Liczba lokali mieszkalnych w budynkach wspólnot mieszkaniowych nieruchomości, w których Miasto posiada udziały

Wyszczególnienie	Stan na	
	31.12.2011 r.	31.12.2012 r.
Liczba mieszkań ogółem w tym:	8 198	8 355
Miasta Ruda Śląska	3 668	3 777
Osób fizycznych i prawnych	4 530	4 578
% lokali sprzedanych w stosunku do liczby ogółem	55,26	54,79

Źródło: Informacja o stanie mienia Miasta Ruda Śląska do wykonania budżetu za rok 2012

Części budynków będących w posiadaniu Miasta użytkowanych jest przez jednostki organizacyjne. W wyniku przeprowadzonych likwidacji, przekształceń i utworzenia miejskich jednostek organizacyjnych w 2012 roku nastąpił spadek liczby budynków użytkowanych przez jednostki organizacyjne. Najwięcej budynków było w posiadaniu jednostek oświatowo-wychowawczych.

Tabela 105. Liczba budynków użytkowanych przez jednostki organizacyjne Urzędu Miasta

Typ jednostek organizacyjnych	Liczba budynków na dzień 31.12.2011 r.	Liczba budynków na dzień 31.12.2012 r.
Jednostki pomocy społecznej	13	12
Jednostki oświatowo-wychowawcze	97	95
Jednostki kultury	7	7
Jednostki sportu i rekreacji	22	22
Jednostki opieki zdrowotnej	9	9
Urząd Miejski	3	3
Zakład Aktywności Zawodowej	2	2
Powiatowy Urząd Pracy	1	1
RAZEM	154	151

Źródło: Informacja o stanie mienia Miasta Ruda Śląska do wykonania budżetu za rok 2012

8.1.2. Grunty komunalne

W stosunku do roku 2012 r. zmniejszyła się liczba i powierzchnia działek będących własnością Miasta. Na zmniejszenie wpłynął obrót nieruchomościami tzn. sprzedaż oraz aport nieruchomości.

Tabela 106. Działki stanowiące własność i współwłasność Miasta Ruda Śląska

Stan na 31.12.2011 r.		Stan na 31.12.2012 r.	
Działki stanowiące własność Miasta			
Liczba działek	Powierzchnia w m ²	Liczba działek	Powierzchnia w m ²
14 174	26 741 150	14 400	26 446 512
Działki stanowiące współwłasność Miasta			
324	144 367	338	189 769

Źródło: Informacja o stanie mienia Miasta Ruda Śląska do wykonania budżetu za rok 2012

Największą powierzchnię na koniec roku 2012 w zasobie nieruchomości gruntowych będących w posiadaniu Miasta stanowiły grunty orne oraz drogi. Łączna powierzchnia gruntów będących w użytkowaniu wieczystym wyniosła 604 455 m².

Tabela 107. Zasób nieruchomości Gminy Ruda Śląska wg rodzajów gruntów

Rodzaj gruntu	Powierzchnia w m ²	
	31.12.2011 r.	31.12.2012 r.
Grunty orne	5 597 903	5 561 689
Łąki trwałe	993 089	987 593
Pastwiska trwałe	2 072 422	2 056 945
Grunty pod urządzeniami melioracji wodnej	50 259	50 259
Lasy	262 999	263 625
Grunty zadrzewione i zakrzewione	1 693 244	1 683 580
Tereny mieszkaniowe	1 062 000	1 054 880
Tereny przemysłowe	694 221	721 229
Tereny zabudowane inne	1 146 394	1 137 407
Zurbanizowane tereny niezabudowane	661 065	649 463
Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	2 823 360	2 807 485
Tereny komunikacyjne	166 044	165 709
Tereny różne	329 971	334 577
Nieużytki	2 277 060	2 276 164
Grunty pokryte wodami powierzchniowymi	175 062	175 062
Grunty znajdujące się pod wodami w wyniku użytkowania urządzeń wodnych	170 179	170 179
Tereny inne	26 511	15 776
Drogi	3 840 427	3 831 592

Źródło: Informacja o stanie mienia Miasta Ruda Śląska do wykonania budżetu za rok 2012

Wartość obrotu nieruchomościami dokonanego przez Miasto w 2012 r. wyniosła 72 762 357,75 zł.

Tabela 108. Informacja w zakresie nabywania i zbywania nieruchomości na rzecz Gminy Ruda Śląska w 2012 r.

Tryb nabycia	Stan na dzień 31 grudnia 2011 r. (w zł.)	Nabycie w okresie 2012 r. (w zł.)	Zbycie w okresie 2012 r. (w zł.)	Stan na dzień 31 grudnia 2012 r. (w zł.)
Zrzeczenia	307 504,00	-	65 701,75	241 802,25
Zamiana gruntów	1 187 176,62	4 099 935,13	112 278,00	5 174 833,75
Pierwokupy	801 106,91	-	12 417,33	788 689,58
Darowizna	606 590,26	-	16 163,28	590 426,98
Przejęcie w trybie art.73 ustawy przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną	2 485 535,80	280 697,00	36 312,00	2 729 920,80
Przejęcie w trybie art.98 ustawy o gospodarce nieruchomościami	90 711,57	-	-	90 711,57
Wywłaszczenia	115 262,10	-	-	115 262,10
Nieodpłatne nabycie	22 573,00	-	-	22 573,00
Rozwiązanie użytkowanie wieczystego	-	50 613,20	-	50 613,20
Przejęcie w trybie art.15 ustawy o gospodarce nieruchomościami	173 364,40	-	-	173 364,40
Wykup	5 979 255,22	-	681 299,00	5 310 557,28
Ordynacja podatkowa	6 462 064,88	-	23 210,82	6 438 854,06
Komunalizacja na wniosek	7 055 320,12	-	63 557,70	7 177 496,42
Przejmowanie budynków zakładowych	478 889,32	-	-	478 889,32
Komunalizacja z mocy prawa	43 313 047,40	-	481 597,44	43 015 292,05
Inwestycje celu publicznego (art.12)	76 785,19	-	-	76 785,19
Zasiedzenia	0,00	-	-	0,00
Spadki	57 832,98	-	-	57 832,98
Nabycie z art. 231 k.c.	228 452,82	-	-	228 452,82
Razem	69 441 472,59	4 813 422,48	1 492 537,32	72 762 357,75

Źródło: Informacja o stanie mienia Miasta Ruda Śląska do wykonania budżetu za rok 2012

8.2. Transport

8.2.1. Układ drogowo-uliczny

Ze względu na przebiegającą autostradę A4, DTŚ oraz położenie w Aglomeracji Górnośląskiej Ruda Śląska jest ważnym węzłem komunikacyjnym.

Autostrada A4 w mieście biegnie od 321+561 km do 331+583 km. W mieście zlokalizowany jest jeden węzeł na drogę wojewódzką DW 925.

Jednocześnie w mieście zlokalizowanych jest 11 obiektów mostowych (2 nad liniami kolejowymi, 9 nad innymi drogami) oraz dwie kładki dla pieszych.

W okresie 2010-2012 na utrzymanie A4 wydano 16,9 mln zł (nakłady zwiększały się z roku na rok, odpowiednio 4,8 mln zł, 5,6 mln zł oraz 6,5 mln zł).

Przez północną część miasta przebiega Drogowa Trasa Średnicowa, mająca status drogi wojewódzkiej o oznaczeniu DW902. Drogowa Trasa Średnicowa jest główną arterią

komunikacyjną i wewnętrzną obwodnicą Aglomeracji Górnośląskiej. DTŚ przebiega przez Katowice, Chorzów, Świętochłowice Rudę Śląską i Zabrze. Obecnie budowany jest odcinek, Trasy do Gliwic. Planuje się połączenie z DTŚ Sosnowiec, Mysłowice i Jaworzno.

Przez Rudę Śląską przebiega Droga Wojewódzka 925 łącząca Bytom z Rybnikiem.

Drogowa Trasa Średnicowa (DTŚ), będąca drogą wojewódzką (DW 902) i Autostrada A4 to dwa główne szlaki komunikacyjne przebiegające przez Aglomerację Górnośląską. Świetne skomunikowanie miast aglomeracji w układzie wschód-zachód przyczyniło się do podjęcia przez Miasto Ruda Śląska prac polegających na budowie trasy w układzie północ-południe (N-S). Zadanie to jest priorytetową inwestycją w Mieście.

Po zrealizowaniu całości inwestycji, trasa będzie ważnym szlakiem komunikacyjnym w tej części regionu, ponieważ jako jedyna bezkolizyjnie połączy DTŚ z autostradą A4. Warto zauważyć, iż na zachód od ulicy Bocheńskiego w Katowicach nie ma obecnie połączenia DTŚ z autostradą A-4 o odpowiednich parametrach, spełniających wymagania dla drogi tranzytowej. W Chorzowie i Zabrzu ruch odbywa się po ulicach usytuowanych w zwartej zabudowie mieszkaniowej. Realizacja projektu przyczyni się do usprawnienia przemieszczania się mieszkańców regionu poprzez skomunikowanie południowej części województwa z portem lotniczym w Pyrzowicach (od Rybnika do lotniska). Ponadto, inwestycja przyczyni się do zmniejszenia natężenia ruchu i odciążenia odcinka drogi wojewódzkiej nr 925 pomiędzy DTŚ, a autostradą A4.

Docelowo jednak trasa ta ma przebiegać od granicy z miastem Bytom do granicy z miastem Mikołów. Obecnie cały ruch tranzytowy przez Rudę Śląską przebiega drogą wojewódzką (DW 925) relacji Bytom-Rybnik, która jest zbyt obciążona, co prowadzi do utrudnień i zagrożenia bezpieczeństwa w ruchu drogowym. Należy podkreślić, że droga wojewódzka (DW 925) przebiega przez teren zabudowany, co bardzo wydłuża czas przejazdu. Ponadto, aby dostać się z DTŚ do A4 trzeba pokonać aż 9 sygnalizacji świetlnych.

Wybudowana trasa N-S w znacznym stopniu przejmie ruch tranzytowy w układzie północ-południe, zatem obok autostrady A1, będzie to ważna relacja w regionie.

Trasa N-S ujęta jest w Miejskowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Ruda Śląska (mapa stanowi załącznik nr 1). Budowa trasy N-S przyczyni się do ożywienia terenów przeznaczonych w Miejskowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego pod inwestycje.

W obrębie Miasta w 2012 r. zlokalizowanych łącznie 249,877 km dróg wojewódzkich, powiatowych oraz gminnych, z czego 231,513 to drogi o powierzchni utwardzonej (93%).

Największy udział mają drogi gminne, łączna długość 166,377 km, z czego 89%, tj. 148,013 km było utwardzonych.

Drogi o statusie powiatowych, w 2012 r. miały łącznie długość 66,067 km. 100% dróg odznaczało się powierzchnią utwardzoną. Stan 82% dróg określony został jako przeciętny, po 9% dróg miało stan dobry oraz zły.

Łączna liczba km dróg wojewódzkich w Mieście wynosiła 17,433. Stan dróg wojewódzkich w Mieście, w 82% określony jako przeciętny, natomiast w 18% jako dobry.

Tabela 109. Drogi i ich stan na 31.12.2012 r.

Drogi	Długość		W tym o nawierzchni twardej			
	km	km	%	w tym w stanie technicznym		
				dobrym	przeciętnym	złym
Wojewódzkie	17,433	17,433	100%	18%	82%	-
Powiatowe	66,067	66,067	100%	9%	82%	9%
Gminne	166,377	148,013	89%	brak danych	brak danych	brak danych
Razem	249,877	231,513	93%			

Źródło: Dane UM Ruda Śląska

Nakłady

Nakłady inwestycyjne na infrastrukturę drogową wzrosły 3 krotnie w okresie 2010-2012:

- 2010 - 11 985 285,28 zł,
- 2011 - 21 148 681,69 zł,
- 2012 - 34 454 973,33 zł.

Remonty bieżące dróg

Wartość środków przeznaczonych na remonty bieżące dróg wzrosła od roku 2010 do roku 2012 prawie o 50%. Łączna wyremontowana powierzchnia dróg wojewódzkich, gminnych oraz powiatowych wyniosła 49 867,27 m².

Tabela 110. Remonty bieżące dróg w okresie 2010-2012 w Rudzie Śląskiej

Rok	Status drogi	Jezdnia [pow. m ²]	Chodnik [pow. m ²]	Parking [pow. m ²]	Wartość robót [w zł]	
2010	Łączna wartość					8 261 774,52
	Gmina	26 899,61	11 289,46	4 557,53	3 615 832,34	
	Powiat	15 057,46	5 627,26	231	2 640 075,05	
	Wojewódzka	8 204,07	416,41	-	2 005 867,13	
2011	Łączna wartość					10 348 558,72
	Gmina	18 090,13	2 624,45	0	5 889 496,64	
	Powiat	7 190,42	230,79	0	3 650 761,43	
	Wojewódzka	5 330,47	39,2	0	808 300,67	
2012	Łączna wartość					12 051 996,65
	Gmina	19 165,95	6 781,86	1 804,70	6 284 649,07	
	Powiat	13 511,65	3 828,09	0	4 571 637,72	
	Wojewódzka	4 275,80	499,22	0	1 195 709,86	

Źródło: Dane UM Ruda Śląska

Remonty bieżące obiektów mostowych

Stan techniczny obiektów mostowych w 2011 r. kształtował się następująco:

- 55% obiektów w stanie zadowalającym,
- 17% w stanie niepokojącym,
- 28% w stanie niedostatecznym i przedawaryjnym.

W celu poprawy stanu obiektów mostowych na bieżące remonty w 2012 r. wydano 899 517,43 zł.

W wyniku wykonanych prac remontowych stan obiektów mostowych w 2012 r. uległ poprawie:

- 56% obiektów w stanie zadowalającym,
- 28% w stanie niepokojącym,
- 16% w stanie niedostatecznym i przedawaryjnym.

Parkingi

Miasto Ruda Śląska nie prowadzi polityki płatnego parkowania. Jednak w celu poprawy możliwości parkingowych Miasto buduje nowe parkingi i zatoki postojowe. W latach 2010-2012 powstało łącznie 830 miejsc parkingowych.

Ścieżki/trasy rowerowe

Docelowa koncepcja ścieżek/tras rowerowych w Rudzie Śląskiej zakłada 95 km tras rowerowych oraz 11,8 km szlaków rowerowych zlokalizowanych na terenie Miasta.

W 2012 r. łączna długość 7 ścieżek/tras rowerowych wynosiła 6,914 km. W 2013 r. 1,5 km odcinek ścieżki przy ul. 1-ego Maja.

Tabela 111. Ścieżki/trasy rowerowe stan na 31.12.2012 r.

Nazwa ulicy	Przebieg ścieżki	Strona drogi	Długość ścieżki [km]
Szyb Walenty	od ul. 1-go Maja do ronda	prawa	1,100
Górnośląska	od ul. Tunkla do ul. Gwareckiej	prawa	1,237
Grzybowa	od ul. Piłsudskiego do bud. nr 28	prawa	0,378
		lewa	0,378
Czarnołęśna	od ul. Kazimierza do wiaduktu	prawa	0,804
Porębska	od ul. Brańskiego do ul. Chryzantem	lewa	0,345
Chryzantem	od ul. Fiołków do bud. nr 10	lewa	0,136
Niedurnego	od ul. Gwardii Ludowej do przejazdu kolejowego	prawa	0,336
Kokota	od ul. Gęsiej do łącznicy na Autostradzie	lewa	1,800
	od łącznicy na Autostradzie do granicy administracyjnej z miastem Zabrze	prawa	
Kokotek	od skrzyżowania z drogą wewnętrzną - Urząd Skarbowy do budynku nr 30	prawa	0,400
Razem			6,914

Źródło: Dane UM Ruda Śląska

19.07.2013 r. została oddana do użytku trasa rowerowa od ul. Zabrzkiej w Zabrzu do ośrodka Radoszowy w lasach Kochłowniczych o długości około 15 km..

Samochody osobowe

W roku 2012, w stosunku do lat 2010 i 2011 odnotowano stały wzrost liczby rejestrowanych samochodów osobowych.

Tabela 112. Liczba samochodów osobowych zarejestrowanych w latach 2010-2012

Rok	Liczba samochodów osobowych
2010	54 300
2011	57 160
2012	59 451

Źródło: Dane UM Miasta Ruda Śląska

8.2.2. Kolej

W Rudzie Śląskiej zlokalizowane są 2 czynne stacje kolejowe:

- Ruda Chebzie,
- Ruda Śląska - Ruda,

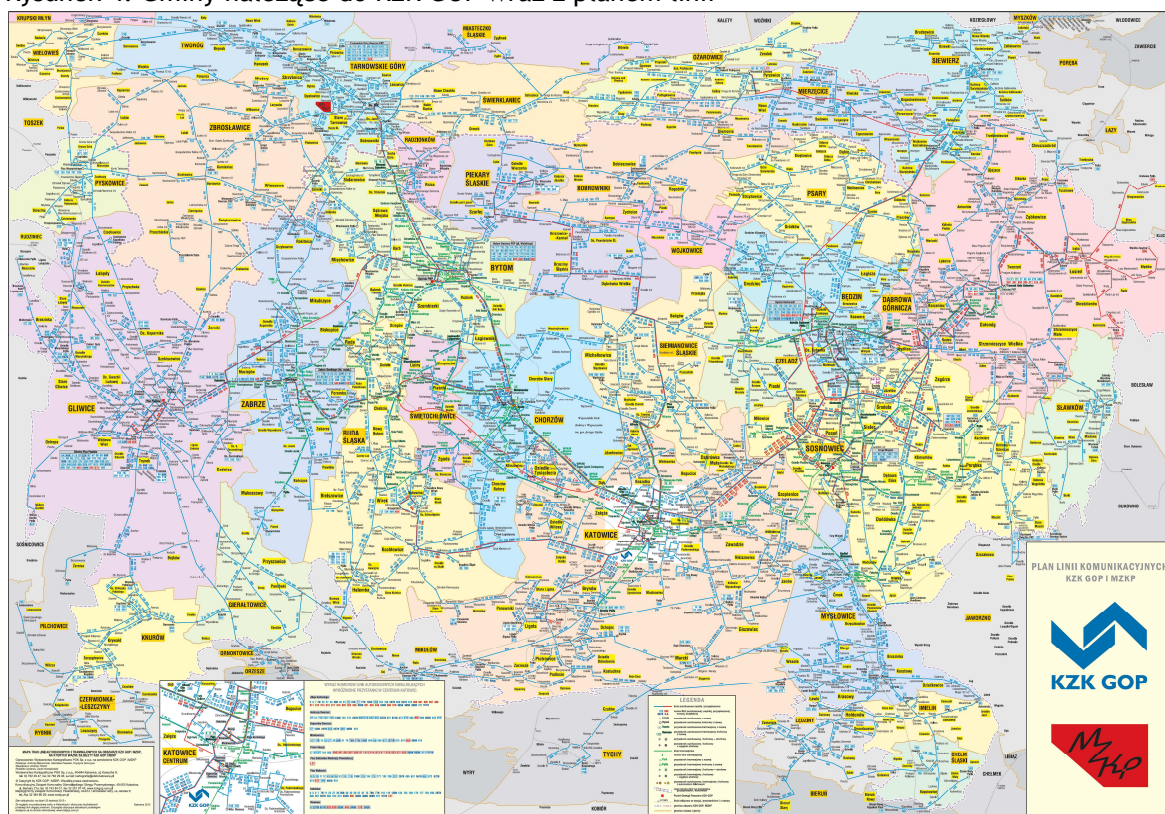
Przez Miasto przechodzi 7 linii kolejowych o łącznej długości 28,98 km (5 zelektryfikowanych, 2 niezelektryfikowane):

- Katowice - Legnica, linia pasażersko-towarowa,
- Katowice Ligota - Gliwice, linia pasażersko-towarowa,
- Chorzów Batory - Ruda Kochłowice, linia pasażersko-towarowa,
- Ruda Czarny Las - Ruda Orzegów, linia towarowa,
- Ruda Chebzie - Zabrze Biskupice, linia pasażersko-towarowa,
- Radoszowy - Gottwald, linia pasażersko-towarowa,
- Ruda Bielszowice - KWK Halemba, linia towarowa.

8.2.3. Miejski transport publiczny

Za miejski transport publiczny w Rudzie Śląskiej, jak i większości miast śląskich odpowiada, utworzony w 1991, Komunikacyjny Związek Komunalny Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego. Obecnie skupia on 27 gmin.

Rysunek 4. Gminy należące do KZK GOP wraz z planem linii

Źródło: KZK GOP

Łączna liczba linii tramwajowych zarządzanych przez KZK GOP, w 2012 r. wynosiła 5, z kolei autobusowych 28. Linie autobusowe obsługiwały łącznie 114 przystanków w granicach Miasta. Łączna długość wszystkich tras komunikacyjnych wynosiła 343,875 km (autobusowe - 322,250, tramwajowe - 21,625).

Tabela 113. Linie tramwajowe i autobusowe, wraz z podaniem długości w Rudzie Śląskiej w okresie 2010-2012

	2010	2011	2012
Długość linii tramwajowych w km	21,625	21,625	21,625
Liczba linii tramwajowych	5	5	5
Długość linii autobusowych w km	322,250	322,250	322,250
Długość linii autobusowych	29	29	28
Liczba przystanków autobusowych w granicach miasta	116	114	114

Źródło: KZK GOP

W ramach realizowanych połączeń przez KZK GOP miasto Ruda Śląska ma bezpośrednie połączenia z ośmioma miastami:

- Bytomiem,
- Chorzowem,
- Gliwicami,
- Katowicami,
- Mikołowem,
- Siemianowicami Śląskimi,
- Świętochłowicami,
- Zabrzem.

Na zlecenie KZK GOP usługi transportowe świadczy 16 operatorów, 15 ma siedziby poza terenem Miasta, jeden - Rudpol-OPA Ruda Śląska - ma siedzibę na terenie Miasta.

Przewoźnicy w 2012 r. dysponowali łącznie 87 pojazdami niskopodłogowymi kursującymi na liniach zlokalizowanych w obrębie Miasta.

W wyniku wspólnego projektu KZK GOP i 21 miast aglomeracji śląskiej: Będzina, Bytomia, Chorzowa, Czeladzi, Dąbrowy Górniczej, Gliwic, Imielina, Jaworzna, Katowic, Knuruwa, Mysłowic, Piekar Śląskich, Pyskowic, Radzionkowa, Rudy Śląskiej, Siemianowic Śląskich, Sosnowca, Świętochłowic, Tychów, Wojkowic oraz Zabrze planowane jest uruchomienie Śląskiej Karty Usług Publicznych.

Na terenie miasta Ruda Śląska ramach ŚKUP w 2012 r. będzie funkcjonowała następująca infrastruktura:

- 7 stacjonarnych automatów doładowania kart na przystankach:
 - ✓ Bielszowice Kopalnia kier. Centrum,
 - ✓ Chebzie Pętla,
 - ✓ Godula Pl. Niepodległości kier. Bytom,
 - ✓ Halemba Kościół kier. Wirek,
 - ✓ Kochłowice Rynek kier. Katowice,
 - ✓ Nowy Bytom Urząd Miasta kier. Chebzie,
 - ✓ Ruda Południowa kier. Bytom.
- 11 modułów do pobiera opłat/doładowania kart w następujących instytucjach:
 - ✓ Dom Kultury, ul. Kokota 170,
 - ✓ Basen, ul. Chryzantem 10,
 - ✓ Basen, ul. Oświęcimska 90,
 - ✓ Basen, ul. Pokoju 13,
 - ✓ Basen/lodowisko sezonowe, ul. Ratowników 2,
 - ✓ Lodowisko i korty/boisko, ul. Bytomska 1 5,
 - ✓ Miejska Biblioteka Publiczna, ul. Dąbrowskiego 18,

- ✓ Muzeum Miejskie, ul. Wolności 26,
- ✓ Miejskie Centrum Kultury, ul. Niedurnego 69,
- ✓ Urząd Miasta, Pl. Jana Pawła II 6,
- ✓ Urząd Miasta, ul. Niedurnego 46.

Mieszkańcy Rudy Śląskiej mają możliwość zakupu sześciu typów biletów (jednorazowe, miesięczne imienne, na okaziciela, imienne kwartalne, miesięczne szkolne ulgowe, wakacyjne). Z dniem 1 marca został wprowadzony nowy cennik opłat za usługi komunikacyjne na obszarze objętym KZK GOP.

Tabela 114. Wykaz cen biletów w KZK GOP, stan 01.03.2013 r.

Typ biletu	Uprawnienia	Normalny	Ulgowy
Jednodniowy	W granicach jednego miasta (gminy) lub przez 15 minut od momentu skasowania (z możliwością przesiadek)	3,20 zł	1,60 zł
	W granicach dwóch, sąsiadujących miast (gmin) lub przez 30 minut od momentu skasowania (z możliwością przesiadek)	3,80 zł	1,90 zł
	W granicach trzech i więcej miast (gmin) lub przez godzinę od momentu skasowania (z możliwością przesiadek)	4,80 zł	2,40 zł
Bilet miesięczny imienny	Upoważnia do przejazdu wszystkimi liniami na terenie jednego wybranego miasta (gminy). Bilet autobusowo-tramwajowy	126 zł	63 zł
	Upoważnia do przejazdu wszystkimi liniami na terenie dwóch i więcej miast (gmin). Bilet autobusowo-tramwajowy	150 zł	75 zł
	Upoważnia do przejazdu wyłącznie liniami autobusowymi lub wyłącznie tramwajowymi na terenie jednego wybranego miasta (gminy).	110 zł	55 zł
	Upoważnia do przejazdu wyłącznie liniami autobusowymi lub wyłącznie tramwajowymi na terenie dwóch lub więcej miast (gmin).	134 zł	67 zł
Bilety na okaziciela	24-godzinny	18 zł	9 zł
	48-godzinny	28 zł	14 zł
	5-dniowy	44 zł	22 zł
	7-dniowy	50 zł	25 zł
	14-dniowy	88 zł	44 zł
	miesięczny	174 zł	87 zł
Bilety imienne kwartalne	Uprawniający do przejazdu na terenie 2 i więcej gmin	376 zł	188 zł
	Uprawniający do przejazdu na terenie 1 gminy	322 zł	161 zł
Bilet miesięczny szkolny ulgowy			50 zł
Bilet wakacyjny	Uprawniający do przejazdu wszystkimi liniami na terenie dwóch lub więcej miast (gmin) przez okres dwóch miesięcy wakacyjnych (lipiec i sierpień)	260 zł	130 zł

Źródło: <http://www.kzkgop.com.pl>

Miasta wchodzące w skład Subregionu Centralnego realizować będą projekt z zakresu transportu publicznego, polegający na budowie sieci centrów przesiadkowych. Projekt ten będzie realizowany w przyszłej perspektywie budżetu unijnego, 2014-2020 w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT), komponent krajowy. Miasto Ruda Śląska jest jednym z miast biorących udział w projekcie - budowa centrum

przesiadkowego w dzielnicy Chebzie. KZK GOP jako organizator transportu publicznego jest koordynatorem tego projektu.

8.2.4. Telekomunikacja

Miasto bardzo dobrze wyposażone jest w infrastrukturę telekomunikacyjną. Według danych Urzędu Komunikacji Elektronicznej Miasto posiada najwyższy stopień wyposażenia w węzły dostępne do Internetu, a także w węzły sieci telekomunikacyjnych. Jednocześnie na obszarze miasta jest zidentyfikowany, wg standardów UKE, najsilniejszy zasięg sieci kablowych i bezprzewodowych.

8.2.5. Elektroenergetyka

Przez teren miasta przebiegają linie elektroenergetyczne 110 kV jedno- i dwutorowe relacji:

- Halemba - Aniotki,
- Halemba - Chudów,
- Halemba - Głębocka 1, 2,
- Halemba - Kopalnia Makoszowy 1, 2 wraz z odczep. do stacji Bielszowice i Borowa,
- Halemba - Lech,
- Halemba - Łaziska 1, 2,
- Halemba - Sośnica 1, 2,
- Halemba - Walenty wraz z odczepami do stacji Kopalnia Halemba i stupa nr 41/1,
- Huta Pokój - Piaśniki,
- Jaworzno - Halemba,
- Karol - Łagiewniki,
- Kopalnia Pokój - Florian wraz z odczepem do stupa nr 41/1,
- Kopanina - Halemba,
- Kopanina - Wirek wraz z odczepem do stacji Śląsk,
- Lech - Kopalnia Pokój,
- Leśna - Wirek,
- Ligota - Brynów,
- Walenty - Karol,
- Wentylatory - Halemba wraz z odczepem Kopalnia Halemba,
- Wirek - Florian,
- Wirek - Halemba 1, 2 wraz z odczepem do stacji Radoszowy,
- Wirek - Kopalnia Nowy Wirek,
- Wirek - Śląsk,
- Wirek - Świętochłowice 1, 2,
- Wirek - Zgoda,
- Zabrze - Miechowice,
- Zabrze - Szombierki,
- Zabrze - Wentylatory,
- Zabrze - Zalewisko,
- Zalewisko - Halemba wraz z odczepem do stacji Borowa,
- Zgoda - Huta Pokój.

Ogólna długość linii wszystkich linii wynosi 1 383,8 km.

Dystrybucja energii prowadzona jest przez 3 podmioty:

- TAURON Dystrybucja GZE S.A.,
- PKP Energetyka S.A.

- Zespół Ciepłowni Przemysłowych CARBO-ENERGIA Sp. z o.o.

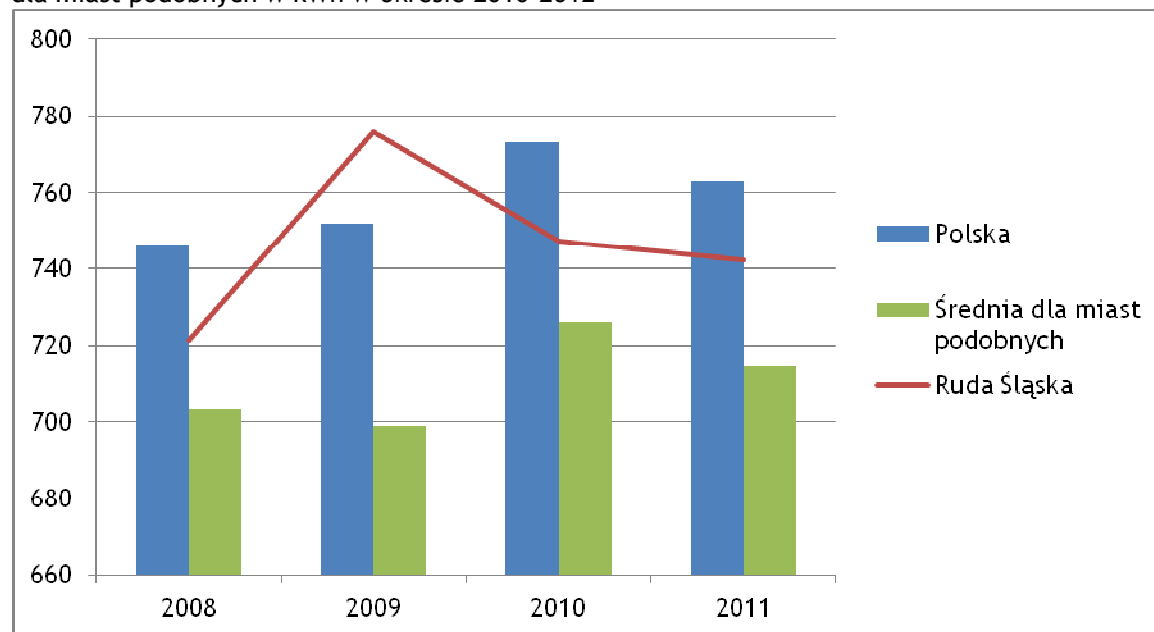
Zużycie energii elektrycznej na niskim napięciu na 1 mieszkańca w kWh w Rudzie Śląskiej w porównaniu do jednostek podobnych było na poziomie średnim. W okresie 2008-2011 nastąpił wzrost zużycia energii elektrycznej na niskim napięciu na 1 mieszkańca o 21,1 kWh. Tendencja ta nie jest jednak stałą, największe zużycie w przeliczeniu na 1 mieszkańca odnotowano w 2009 r.

Tabela 115. Zużycie energii elektrycznej na niskim napięciu na 1 mieszkańca w kWh w okresie 2008-2011

	2008	2009	2010	2011
Polska	745,8	751,8	773,0	762,7
woj. mazowieckie	859,5	868,4	890,0	888,3
Płock	659,9	673,3	705,6	648,5
woj. śląskie	770,1	783,6	802,0	793,6
Gliwice	855,5	765,1	881,7	856,4
Chorzów	865,1	854,6	832,0	827,5
Ruda Śląska	721,3	775,8	747,2	742,4
Świętochłowice	599,5	633,6	672,2	670,6
dolnośląskie	711,0	688,3	760,6	741,1
Jelenia Góra	729,5	749,1	766,7	768,6
woj. kujawsko-pomorskie	719,0	728,7	737,2	724,9
Włocławek	620,7	621,2	629,0	618,6
warmińsko-mazurskie	713,8	720,4	722,2	690,5
Elbląg	591,6	595,2	595,6	613,6

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Wykres 11. Zużycie energii elektrycznej w Rudzie Śląskiej w porównaniu do kraju oraz średniej dla miast podobnych w kWh w okresie 2010-2012

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

8.2.6. Gazownictwo

W Rudzie Śląskiej zużycie gazu z sieci w przeliczeniu na 1 mieszkańca było najniższe ze wszystkich porównywanych miast na prawach powiatów, w 2012 r. wynosiło 69,6 m³ na osobę.

W przypadku wszystkich jednostek porównywanych zauważalna jest tendencja wzrostowa w przeliczeniu na jednego mieszkańca w okresie 2008-2010 (w Rudzie Śląskiej nastąpił wzrost o 8,4%), oraz spadek w okresie 2010-2011 (w Rudzie Śląskiej nastąpił spadek o 6,6%).

Tabela 116. Zużycie gazu sieciowego m³ w przeliczeniu na 1 mieszkańca

	2008	2009	2010	2011
Polska	99,5	101,5	110,0	100,1
woj. mazowieckie	138,0	143,5	162,0	147,0
Płock	79,4	75,4	92,1	75,1
woj. śląskie	90,8	95,1	102,2	94,2
Gliwice	122,4	123,8	143,6	130,9
Chorzów	105,4	108,7	123,1	114,9
Ruda Śląska	68,7	71,0	74,5	69,6
Świętochłowice	87,1	89,8	95,5	89,2
dolnośląskie	113,1	119,5	126,8	112,3
Jelenia Góra	181,5	203,5	195,6	172,8
woj. kujawsko-pomorskie	59,3	61,5	66,3	59,9
Włocławek	79,2	82,1	89,0	72,0
warmińsko-mazurskie	60,9	60,6	63,2	59,8
Elbląg	96,8	100,8	104,2	99,9

Źródło: Bank Danych Lokalnych

W okresie 2008-2011 nastąpił wzrost liczby odbiorców (gospodarstw domowych) ogrzewających mieszkania gazem w Rudzie Śląskiej. W 2008 r. liczba gospodarstw domowych wynosiła 2350, w 2011 r. 2855. Wartości te są niższe niż w większości jednostek porównywanych, na zbliżonym poziomie liczba gospodarstw ogrzewających mieszkania gazem w 2011 r. była w Płocku. Niższe liczby odnotowano we Włocławku oraz Świętochłowicach.

Tabela 117. Gospodarstwa domowe ogrzewające mieszkania gazem

	2008	2009	2010	2011
Polska	1450099	1438968	1759981	1664231
woj. mazowieckie	197466	198141	458775	214606
Płock	2581	2691	3422	2866
woj. śląskie	188246	192887	197596	204686
Gliwice	9523	10050	10408	10791
Chorzów	4251	4554	4826	5189
Ruda Śląska	2350	2438	2658	2855
Świętochłowice	1675	1746	1783	1849
dolnośląskie	140476	146102	149745	154918
Jelenia Góra	4606	4609	4499	4475
woj. kujawsko-pomorskie	36465	37441	38238	37844
Włocławek	2575	2601	2654	2594
warmińsko-mazurskie	38295	39133	38224	35208
Elbląg	6111	6157	6181	6258

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Udział % korzystających z sieci gazowej w Mieście, w stosunku do 2008 r., uległ obniżeniu z 70,4% do 70,1% w 2009 r. po czym wartość ta została utrzymana aż do roku 2011.

W większości porównywanych miast na prawach powiatów odsetek korzystających z sieci gazowej był wyższy. Niższa wartość, w 2011 r., została odnotowana Płocku - 65% ludności korzystającej z sieci gazowej.

Tabela 118. Korzystający z sieci gazowej w %

	2008	2009	2010	2011
Polska	51,7	52,6	52,5	52,5
woj. mazowieckie	54,2	54,9	54,6	54,5
Płock	65,8	65,3	65,1	65,0
woj. śląskie	61,5	61,6	61,4	61,3
Gliwice	82,6	82,3	82,2	82,2
Chorzów	78,0	78,2	78,1	77,9
Ruda Śląska	70,4	70,1	70,1	70,1
Świętochłowice	73,3	73,3	73,5	73,3
dolnośląskie	62,4	63,1	62,8	62,7
Jelenia Góra	90,5	90,3	90,1	90,4
woj. kujawsko-pomorskie	44,7	44,8	44,7	44,4
Włocławek	73,5	74,1	74,7	74,5
warmińsko-mazurskie	43,9	44,0	43,5	43,3
Elbląg	91,9	91,4	91,1	90,8

Źródło: Bank Danych Lokalnych

8.2.7. Zaopatrzenie w energię ciepłą

Zaopatrzenie miasta w energię ciepłą realizuje 5 przedsiębiorstw ciepłowniczych:

- Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej sp. z o.o. w Rudzie Śląskiej,
- Fortum Zabrze S.A.,
- Zespół Ciepłowni Przemysłowych „CARBO-ENERGIA” sp. z o.o.,
- Zakłady Energetyki Ciepłej S.A. w Katowicach,
- Zabrzeńskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej sp. z o.o.

Produkcja energii ciepłej jest realizowana głównie w źródłach konwencjonalnych opalanych węglem kamiennym.

Struktura pokrycia zapotrzebowania na ciepło w mieście kształtuje się następująco:

- dostawa ciepła z sieci ciepłowniczej pokrywa 61,5 % całkowitego zapotrzebowania mocy ciepłej,
- kotłownie lokalne i indywidualne węglowe pokrywają 28,5 % całkowitego zapotrzebowania mocy ciepłej,
- źródła inne niż system ciepłowniczy i węgiel (gaz ziemny, olej opałowy, OZE itp.) pokrywają ok. 10% całkowitego zapotrzebowania mocy ciepłej.

Źródła ciepła zasilające system ciepłowniczy miasta dysponują nadwyżkami mocy ciepłej, które można zagospodarować, natomiast sieci ciepłownicze posiadają zapas możliwości przesyłowych, umożliwiającą zaopatrzenie w ciepło dodatkowych rejonów miasta.

W celu poprawy jakości powietrza w mieście (ograniczenia niskiej emisji) udział kotłowni lokalnych w bilansie ciepłym miasta powinien być sukcesywnie ograniczany poprzez rozbudowę istniejącego systemu ciepłowniczego.

W 2008 r. w Rudzie Śląskiej 91,5% mocy energii ciepłej produkowanej w Mieście trafiło do budynków mieszkalnych. W 2011 r. nastąpił spadek ww. wartości do poziomu 87,7%. Pozostała energia trafiła do urzędów oraz instytucji.

W porównaniu do jednostek porównywanych wyższe wartości zostały odnotowane jedynie w Świętochłowicach oraz Płocku.

Tabela 119. Odsetek mocy energii cieplnej w skierowanej do odbiorców w podziale na budynki mieszkalne oraz urzędy i instytucje.

	budynki mieszkalne		urzędy i instytucje	
	2008	2011	2008	2011
Polska	85,5%	76,6%	14,5%	23,4%
woj. mazowieckie	85,7%	84,3%	14,3%	15,7%
Płock	95,3%	94,5%	4,7%	5,5%
woj. śląskie	86,2%	81,4%	13,8%	18,6%
Gliwice	82,6%	81,4%	17,4%	18,6%
Chorzów	61,5%	79,2%	38,5%	20,8%
Ruda Śląska	91,5%	87,7%	8,5%	12,3%
Świętochłowice	100,0%	90,7%	0,0%	9,3%
dolnośląskie	84,0%	81,2%	16,0%	18,8%
Jelenia Góra	82,5%	81,5%	17,5%	18,5%
woj. kujawsko-pomorskie	81,1%	77,1%	18,9%	22,9%
Włocławek	89,9%	72,6%	10,1%	27,4%
warmińsko-mazurskie	89,0%	78,9%	11,0%	21,1%
Elbląg	87,5%	86,8%	12,5%	13,2%

Źródło: Bank Danych Lokalnych oraz obliczenia własne autora

8.2.8. Gospodarka wodno-ściekowa

Miasto, jako że, nie posiada własnych ujęć wód zaopatrywane jest w wodę z Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. w Katowicach.

Główne źródła zasilania sieci to ujęcia z wód powierzchniowych zlokalizowane przy zbiornikach zaporowych w Goczałkowicach i Czańcu oraz z ujęć wód podziemnych w rejonie Tarnowskich Gór.

W 2008 i 2011 roku Ruda Śląska miała najdłuższą czynną sieć rozdzielczą wśród porównywanych miast na prawach powiatu.

Tabela 120. Długość czynnej sieci wodociągowej rozdzielczej w km

	2008	2011
Polska	262687,1	278300,4
woj. mazowieckie	38503,3	41077,6
Płock	257,9	272,1
woj. śląskie	19291,7	20085,1
Gliwice	397,8	399,2
Chorzów	178,6	180,7
Ruda Śląska	285,4	287,2
Świętochłowice	70,4	72,1
dolnośląskie	13888,3	14345,2
Jelenia Góra	257,5	196,9
woj. kujawsko-pomorskie	21254,1	22133,2
Włocławek	188,3	191,4
warmińsko-mazurskie	13257,9	14473,0
Elbląg	199,5	217,1
Polska - miasto	58445,2	62009,5
mazowieckie - miasto	7158,7	7707,1

	2008	2011
śląskie - miasto	10070,0	10698,5
dolnośląskie - miasto	4983,2	5017,0
kujawsko-pomorskie - miasto	2884,9	3072,0
warmińsko-mazurskie - miasto	2079,8	2207,6

Źródło: Bank Danych Lokalnych

W przeliczeniu na 100 km² długość sieci rozdzielczej wzrosła w latach 2008-2011 o 2,3 km. W odniesieniu do porównywanych miast na prawach powiatów sieć wodociągowa na 100 km² w Rudzie Śląskiej była wyższa. Jedynie większą gęstość odnotowano w Chorzowie oraz Gliwicach.

Tabela 121. Długość sieci rozdzielczej wodociągowej w kilometrach na 100 km²

	2008	2009	2010	2011
Polska	84,0	85,5	87,3	89,0
woj. mazowieckie	108,3	109,9	112,7	115,5
Płock	292,9	294,9	300,2	309,1
woj. śląskie	156,4	161,1	160,4	162,9
Gliwice	297,1	294,2	295,2	298,2
Chorzów	537,3	541,5	539,7	543,6
Ruda Śląska	367,2	366,8	368,1	369,5
Świętochłowice	528,9	528,9	537,2	541,7
dolnośląskie	69,6	70,7	72,3	71,9
Jelenia Góra	235,8	235,9	235,9	180,3
woj. kujawsko-pomorskie	118,3	119,9	121,2	123,2
Włocławek	223,3	224,7	225,5	227,0
warmińsko-mazurskie	54,8	55,9	57,7	59,9
Elbląg	249,9	263,7	265,6	272,0

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Ruda Śląska wśród porównywanych jednostek w 2008 i 2011 r. odznaczała się jednym z najwyższych odsetków korzystania z sieci wodociągowej - 99% ludności z sieci. Wyższy współczynnik został odnotowany jedynie w Świętochłowicach. Na podobnym poziomie kształtowały się wartości z Elbląga i Chorzowa.

Tabela 122. Ludność korzystająca z sieci wodociągowej w % ogółu ludności

	2008	2011
Polska	87,0	87,6
woj. mazowieckie	82,7	84,0
Płock	96,0	96,1
woj. śląskie	93,3	93,4
Gliwice	97,5	97,6
Chorzów	98,9	99,0
Ruda Śląska	99,0	99,0
Świętochłowice	99,2	99,2
dolnośląskie	91,3	91,6
Jelenia Góra	96,2	96,2
woj. kujawsko-pomorskie	90,5	90,9
Włocławek	96,9	96,9
warmińsko-mazurskie	88,5	89,1
Elbląg	98,8	98,8

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Ilość wody dostarczanej na jednego mieszkańca w Rudzie Śląskiej w 2011 r. wynosiła 30,9 m³. Wartość ta spadła 0,6 m³ w przeliczeniu na osobę. Pod względem ilości wody dostarczanej na jednego mieszkańca Ruda Śląska plasuje się na pozycji wśród jednostek porównywanych.

Tabela 123. Woda dostarczona gospodarstwom domowym na 1 mieszkańca w m³

	2008	2011
Polska	31,8	31,2
woj. mazowieckie	36,8	36,5
Płock	33,0	32,5
woj. śląskie	30,7	29,8
Gliwice	33,7	34,1
Chorzów	30,9	29,9
Ruda Śląska	31,5	30,9
Świętochłowice	31,9	30,4
dolnośląskie	32,4	31,5
Jelenia Góra	34,0	30,4
woj. kujawsko-pomorskie	33,5	32,1
Włocławek	33,6	30,6
warmińsko-mazurskie	31,3	30,6
Elbląg	37,4	34,3

Źródło: Bank Danych Lokalnych

W 2008 i 2011 roku Ruda Śląska miała jedną z najdłuższych czynnych sieci kanalizacyjnych wśród porównywanych miast na prawach powiatu. W okresie od 2008 do 2011 r. długość czynnej sieci rozdzielczej została zwiększona o 5,3 km.

Tabela 124. Długość czynnej sieci kanalizacyjnej rozdzielczej w km

	2008	2011
Polska	94791,6	117745,6
woj. mazowieckie	8905,5	11307,9
Płock	184,0	209,1
woj. śląskie	9763,3	12241,8
Gliwice	305,5	347,3
Chorzów	200,6	207,4
Ruda Śląska	233,1	238,4
Świętochłowice	87,6	93,0
dolnośląskie	7584,0	8733,2
Jelenia Góra	194,4	191,9
woj. kujawsko-pomorskie	5666,8	6959,4
Włocławek	179,7	190,4
warmińsko-mazurskie	4472,1	5358,3
Elbląg	204,8	209,7

Źródło: Bank Danych Lokalnych

W przeliczeniu na 100 km² w Rudzie Śląskiej przypadło 306,7 km sieci rozdzielczej kanalizacyjnej. W stosunku do roku 2008 nastąpił przyrost o 6,8 km na 100 km². Wśród porównywanych miast na prawach powiatu Ruda Śląska uplasowała się pod tym względem na 3 miejscu po Świętochłowicach oraz Chorzowie.

Tabela 125. Długość sieci rozdzielczej kanalizacyjnej w kilometrach na 100 km²

	2008	2011
Polska	30,3	37,7
woj. mazowieckie	25,0	31,8
Płock	209,0	237,5
woj. śląskie	79,2	99,3
Gliwice	228,2	259,4
Chorzów	603,5	623,9
Ruda Śląska	299,9	306,7
Świętochłowice	658,2	698,7
dolnośląskie	38,0	43,8
Jelenia Góra	178,0	175,7
woj. kujawsko-pomorskie	31,5	38,7
Włocławek	213,1	225,8
warmińsko-mazurskie	18,5	22,2
Elbląg	256,6	262,7

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Łączna liczba ścieków odprowadzanych w Rudzie Śląskiej ogółem w 2012 r. spadła w stosunku do roku 2008, z poziomu 5254,6 dekametrów sześciennych na 4994. Analizując objętość ścieków odprowadzanych przez porównywane miasta na prawach powiatów, Ruda Śląska zajmuje pod tym względem 4 miejsce. We wszystkich porównywanych miastach na prawach powiatów odnotowano tendencję spadkową. Wyjątkiem jest Jelenia Góra, w której liczba odprowadzanych ścieków wzrosła ponad dwukrotnie.

Tabela 126. Ścieki odprowadzane ogółem w dam³

	2008	2012
Polska	1254372,5	1248767
woj. mazowieckie	200576,2	198776
Płock	5448,3	5214
woj. śląskie	154549,6	149001
Gliwice	7707,8	7538
Chorzów	4628,7	4400
Ruda Śląska	5254,6	4994
Świętochłowice	2175,2	1950
dolnośląskie	97911,6	101331
Jelenia Góra	3342,5	7571
woj. kujawsko-pomorskie	65385,6	70115
Włocławek	5564,0	4869
warmińsko-mazurskie	47192,7	46632
Elbląg	6486,1	5718
Polska - miasto	1113331,8	1076606
mazowieckie - miasto	186482,4	180036
śląskie - miasto	144851,7	135881
dolnośląskie - miasto	88529,9	90736
kujawsko-pomorskie - miasto	56782,6	61083
warmińsko-mazurskie - miasto	41497,5	39169

Źródło: Bank Danych Lokalnych

W stosunku do roku 2008 w 2011 r. nastąpił nieznaczny przyrost odsetka ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej (z 87,0 do 87,1%).

Tabela 127. Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w % ogółu ludności

	2008	2011
Polska	61,0	63,5
woj. mazowieckie	60,1	63,1
Płock	89,9	90,0
woj. śląskie	68,4	70,1
Gliwice	86,4	87,8
Chorzów	77,7	77,9
Ruda Śląska	87,0	87,1
Świętochłowice	82,7	82,9
dolnośląskie	67,5	69,3
Jelenia Góra	82,3	82,3
woj. kujawsko-pomorskie	63,1	65,2
Włocławek	91,0	92,1
warmińsko-mazurskie	65,4	66,8
Elbląg	94,9	94,9

Źródło: Bank Danych Lokalnych

8.2.9. Oczyszczanie miasta i gospodarka odpadami stałymi

W stosunku do roku 2010 w roku 2012 liczba odpadów nie znacznie wzrosła z 56522,97 do 56740,35 Mg. Najwięcej stanowiły, ponad 81% niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne. Należy jednak nadmienić, iż liczba niesegregowanych odpadów komunalnych spadała w stosunku do roku 2010 o 5598,17 Mg.

Tabela 128. Rodzaje odpadów komunalnych w Rudzie Śląskiej w latach 2010-2012

Kod	Rodzaj odpadu	Masa [Mg] poszczególnych rodzajów odebranych odpadów komunalnych		
		2010	2011	2012
20 01 01	Papier i tektura	69,105	101,54	81,33
20 01 02	Szkło	-	1,50	-
20 01 08	Odpady kuchenne ulegające biodegradacji	34,10	274,62	16,10
20 01 10	Odzież	-	-	-
20 01 11	Tekstylia	-	-	-
20 01 13*	Rozpuszczalniki	-	-	-
20 01 14*	Kwasy	-	-	-
20 01 15*	Alkalia	-	-	-
20 01 17*	Odczynniki fotograficzne	-	-	-
20 01 19*	Środki ochrony roślin I i II klasy toksyczności (bardzo toksyczne i toksyczne np. herbicydy, insektycydy)	-	-	-
20 01 21*	Lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć	0,029	-	0,008
20 01 23*	Urządzenia zawierające freony	3,72	0,73	9,90

Kod	Rodzaj odpadu	Masa [Mg] poszczególnych rodzajów odebranych odpadów komunalnych		
		2010	2011	2012
20 01 35*	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki	3,90	9,66	
20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35	9,85	7,24	
20 01 25	Oleje i tłuszcze jadalne	0,337	0,355	-
20 01 26*	Oleje i tłuszcze inne niż wymienione w 20 01 25	-	-	-
20 01 27*	Farby, tusze, farby drukarskie, kleje, lepiszcze i żywice zawierające substancje niebezpieczne	-	-	-
20 01 28	Farby, tusze, farby drukarskie, kleje, lepiszcze i żywice inne niż wymienione w 20 01 27	-	-	-
20 01 29*	Detergenty zawierające substancje niebezpieczne	-	-	-
20 01 30	Detergenty inne niż wymienione w 20 01 29	-	-	-
20 01 31*	Leki cytotoksyczne i cytostatyczne	-	-	-
20 01 32	Leki inne niż wymienione w 20 01 31	2,00	1,90	2,29
20 01 33*	Baterie i akumulatory łącznie z bateriami i akumulatorami wymienionymi w 16 06 01, 16 06 02 lub 16 06 03 oraz niesortowane baterie i akumulatory zawierające te baterie	-	-	-
20 01 34	Baterie i akumulatory inne niż wymienione w 20 01 33	1,20	3,50	2,12
20 01 37*	Drewno zawierające substancje niebezpieczne	-	-	
20 01 38	Drewno inne niż wymienione w 20 01 37	-	-	
20 01 39	Tworzywa sztuczne	9,40	9,70	2,92
20 01 40	Metale	-	-	-
20 01 41	Odpady zmiotek wentylacyjnych	-	-	-
20 01 80	Środki ochrony roślin inne niż wymienione w 20 01 19	-	-	-
20 01 99	Inne niewymienione frakcje zbierane w sposób selektywny	-	7,52	-
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji (w tym odpady zielone z ogrodów i parków)	2377,43	1830,22	1726,01
20 02 02	Gleba i ziemia, w tym kamienie	-	2,00	-
20 02 03	Inne odpady nieulegające biodegradacji	89,24	35,30	172,62
20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	51727,69	50731,69	46129,52
20 03 02	Odpady z targowisk (w tym części ulegające biodegradacji)	166,23	-	-
20 03 03	Odpady z czyszczenia ulic i placów	334,37	241,02	811,74
20 03 06	Odpady ze studzienek kanalizacyjnych		-	
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	472,13	1210,00	959,43
20 03 99	Odpady komunalne niewymienione w innych podgrupach	5,59	158,45	147,3

Kod	Rodzaj odpadu	Masa [Mg] poszczególnych rodzajów odebranych odpadów komunalnych		
		2010	2011	2012
15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	188,949	88,437	4446,42
15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	340,986	202,103	577,41
15 01 03	Opakowania z drewna	-	-	95,98
15 01 07	Opakowania ze szkła	686,716	473,298	469,73
17 01 01	Odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów	-	-	1047,16
17 01 07	Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 01 06	-	-	0,5
17 06 04	Materiały izolacyjne inne niż wymienione w 17 06 01 i 17 06 03	-	-	4,36
17 09 04	Zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu inne niż wymienione w 17 09 01, 17 09 02 i 17 09 03	-	-	37,5

Źródło: Dane UM Ruda Śląska

Odbiorem odpadów komunalnych z terenu miasta Ruda Śląska od 01 lipca br. zajmuje się Konsorcjum firm: Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o. z siedzibą w Rudzie Śląskiej i Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych van Gansewinkel Górny Śląsk Sp. z o.o. z siedzibą w Rudzie Śląskiej.

Utylizacja i składowanie odpadów odbywa się zgodnie z Planem Gospodarki Odpadami dla województwa śląskiego, który dopuszcza poszczególne instalacje w Regionie.

Po zmianie tzw. „ustawy śmieciowej” przyjęto następujący sposób naliczania opłat (zgodnie z uchwałą Rady Miasta Ruda Śląska w sprawie ustalenia stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi):

- dla nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy:
 - ✓ jeżeli odpady są zbierane i odbierane w sposób selektywny w wysokości 11 zł na mieszkańca,
 - ✓ jeżeli odpady nie są zbierane i odbierane w sposób selektywny w wysokości 17 zł na mieszkańca,
- dla nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy a powstają odpady komunalne opłata śmieciowa naliczana jest od pojemnika:
 - ✓ pojemnik o pojemności 60 l:
 - jeżeli odpady są zbierane i odbierane w sposób selektywny - 7 zł,
 - jeżeli odpady nie są zbierane i odbierane w sposób selektywny - 14 zł,
 - ✓ pojemnik o pojemności 120 l:
 - jeżeli odpady są zbierane i odbierane w sposób selektywny - 14 zł,
 - jeżeli odpady nie są zbierane i odbierane w sposób selektywny - 29 zł,
 - ✓ pojemnik o pojemności 140 l:
 - jeżeli odpady są zbierane i odbierane w sposób selektywny - 17 zł,
 - jeżeli odpady nie są zbierane i odbierane w sposób selektywny - 34 zł,
 - ✓ pojemnik o pojemności 240 l:
 - jeżeli odpady są zbierane i odbierane w sposób selektywny - 29 zł,
 - jeżeli odpady nie są zbierane i odbierane w sposób selektywny - 58 zł,
 - ✓ pojemnik o pojemności 360 l:
 - jeżeli odpady są zbierane i odbierane w sposób selektywny - 43 zł,
 - jeżeli odpady nie są zbierane i odbierane w sposób selektywny - 87 zł,

- ✓ pojemnik o pojemności 1 100 l:
 - jeżeli odpady są zbierane i odbierane w sposób selektywny - 133 zł,
 - jeżeli odpady nie są zbierane i odbierane w sposób selektywny - 265 zł,
- ✓ pojemnik o pojemności 3 000 l:
 - jeżeli odpady są zbierane i odbierane w sposób selektywny - 352 zł,
 - jeżeli odpady nie są zbierane i odbierane w sposób selektywny - 703 zł,
- ✓ pojemnik o pojemności 5 000 l:
 - jeżeli odpady są zbierane i odbierane w sposób selektywny - 586 zł,
 - jeżeli odpady nie są zbierane i odbierane w sposób selektywny - 1 172 zł,
- ✓ pojemnik o pojemności 7 000 l:
 - jeżeli odpady są zbierane i odbierane w sposób selektywny - 820 zł,
 - jeżeli odpady nie są zbierane i odbierane w sposób selektywny - 1 641 zł,
- ✓ pojemnik o pojemności 10 000 l:
 - jeżeli odpady są zbierane i odbierane w sposób selektywny - 1 172 zł,
 - jeżeli odpady nie są zbierane i odbierane w sposób selektywny - 2 344 zł.

8.3. Gospodarka przestrzenna i tereny inwestycyjne

8.3.1. Struktura użytkowania i struktura własności terenów

Największą powierzchnię w Rudzie Śląskiej - 28,14% stanowią tereny lasów i zadrzewień (2186,16 ha). Łączna powierzchnia obszarów zabudowy mieszkaniowej jedno oraz wielorodzinnej stanowi 14,26%, tj. 1108,00 ha. Najmniejszą powierzchnię na terenie miasta zajmują tereny komunikacji samochodowej - 0,15% (11,38 ha) oraz tereny parkingów - 0,15% (11,98 ha).

Tabela 129. Powierzchnia gruntów wraz z ich przeznaczeniem

	Powierzchnia w ha	Udział %
Zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna	558,76	7,19
Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna	549,24	7,07
Tereny wielko powierzchniowych obiektów handlowych	12,50	0,16
Tereny sportu i rekreacji	68,28	0,88
Usługi pozostałe	282,16	3,63
Tereny zabudowy zagrodowej, obsługa rolnicza, ogrodnicza, hodowlana i leśna	27,78	0,36
Tereny rolnicze	804,00	10,34
Tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów	359,31	4,62
Tereny zakładów górniczych	263,32	3,39
Tereny lasów i zadrzewień	2 187,16	28,14
Tereny zieleni urządzonej	106,12	1,37
Tereny zieleni nieurządzonej	1 307,43	16,82
Tereny ogrodów działkowych	400,68	5,15
Tereny cmentarzy	39,17	0,50
Tereny wód powierzchniowych	106,49	1,37
Tereny komunikacji samochodowej	11,38	0,15
Tereny garaży	55,28	0,71
Tereny parkingów	11,98	0,15

	Powierzchnia w ha	Udział %
Tereny kolejowe	207,21	2,67
Tereny urządzeń i obiektów infrastruktury technicznej	29,59	0,38
Tereny odpadów przemysłowych	199,20	2,56
Pozostałe	185,83	2,39

Źródło: Dane UM Ruda Śląska

Wyłączając grunty użytkowane przez Miasto 1497 gruntów należy do osób fizycznych, blisko połowę z tych gruntów stanowią grunty zabudowane. Wśród właścicieli gruntów w Rudzie Śląskiej znajdują się także osoby prawne, 1018 właścicieli. Najwięcej w swoim posiadaniu osoby prawne mają terenów zabudowanych (477) oraz komunikacyjnych (225).

Tabela 130. Grunty w posiadaniu osób prawnych i osób fizycznych

Użytkowanie	Własność	Osób fizycznych	Osób prawnych
Użytki rolne		623	88
Lasy		18	3
Inne tereny zielone, Wody		30	103
Tereny zabudowane		722	477
Tereny komunikacyjne		40	225
Tereny poprzemysłowe I zdegradowane		58	42
Inne		6	80
Razem		1497	1018

Źródło: Dane UM Ruda Śląska

8.3.2. Struktura przestrzenna miasta

Ruda Śląska to miasto o charakterze przemysłowym, którego strukturę przestrzenną ukształtowało rozwijające się od ponad dwustu lat górnictwo węgla kamiennego oraz hutnictwo.

Obecnie struktura przestrzenna Miasta charakteryzuje się przemieszaniem funkcji, głównie mieszkaniowych i gospodarczych.

W strukturze miasta wyróżnia się następujące jednostki urbanistyczne stanowiące dzielnice miasta powstałe w przeszłości z samodzielnych miejscowości:

- Ruda - funkcja mieszkaniowa, produkcyjno - usługowa, rolnicza,
- Godula - funkcja mieszkaniowa, produkcyjna,
- Orzegów - funkcja mieszkaniowa, produkcyjna,
- Nowy Bytom - funkcja mieszkaniowa, produkcyjna, usługi ogólnomiejskie,
- Wirek - funkcja mieszkaniowa, usługowa,
- Bykowina - funkcja mieszkaniowa,
- Bielszowice - funkcja mieszkaniowa, produkcyjna, rolnicza,
- Halemba - funkcja produkcyjna, mieszkaniowa, rekreacyjna,
- Kochłowice - funkcja mieszkaniowa, produkcyjna, rekreacyjna, rolnicza,
- Chebzie - funkcja mieszkaniowa, usługowa,
- Czarny Las - funkcja mieszkaniowa, usługowa.

8.3.3. Dokumenty w gospodarce przestrzennej i przewidywane w nich zmiany

Prawie 100% terenu Miasta pokrytych jest Miejscowym Planem Zagospodarowania Przestrzennego, opracowanym w latach 2004-2006, wynosi (7768 ha z 7773 ha). Tereny nie objęte planem to tereny zamknięte, dla których nie określono planu miejscowego.

Miasto posiada również Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego opracowane w 2009 r., obecnie trwają prace nad jego aktualizacją.

8.3.4. Tereny rozwojowe - oferty inwestycyjne

Miasto posiada szereg terenów rozwojowych. Potencjalne tereny inwestycyjne, oferowane przez Miasto, położone są w rejonie ulic:

- pod budownictwo mieszkaniowe:
 - ✓ Chryzantem/Porębskiej, obszar ok. 15 ha,
 - ✓ Sobieskiego, obszar ok. 18 ha,
 - ✓ Karola Goduli, obszar ok. 6,5 ha,
 - ✓ Władysława Jagiełły, ok. 1,3 ha,
 - ✓ Józefa Piłsudskiego, obszar ok. 6 ha,
 - ✓ Wirecka, obszar ok. 5,5 ha,
- pod usługi komercyjne:
 - ✓ Karola Goduli/Kopalnia Karol, obszar ok. 1,5 ha,
 - ✓ Józefa Piłsudskiego, obszar ok. 1 ha,
 - ✓ Oświęcimska, obszar ok. 1,2 ha,
- pod produkcję:
 - ✓ Chorzowska/Otylii, obszar ok. 6,5 ha,
 - ✓ Kalinowa, obszar ok. 1,9 ha.

Oferty inwestycyjne na bieżąco zamieszczane są na stronie internetowej Urzędu Miasta: <http://www.rudaslaska.pl/gospodarka/oferty-inwestycyjne>.

Terenami inwestycyjnymi dysponuje również Śląski Park Przemysłowo-Technologiczny sp. z o.o., który na swojej stronie internetowej zamieszcza informacje, w tym zakresie.

8.3.5. Tereny poprzemysłowe i zdegradowane

Aktualnie obowiązującym dokumentem w zakresie terenów poprzemysłowych i zdegradowanych w województwie śląskim jest „Wojewódzki Program Przekształceń Terenów Poprzemysłowych i Zdegradowanych wraz z Koncepcją rozbudowy narzędzi informatycznych”.

W opracowaniu tym dokonana jest wstępna waloryzacja terenów poprzemysłowych, która została oparta na analizie 485 terenów pod kątem możliwej przynależności do docelowej grupy obiektów pilotażowych o istotnym znaczeniu w skali ponadlokalnej.

W Rudzie Śląskiej znajduje się 25 terenów poprzemysłowych i zdegradowanych:

- zrekultywowane składowisko odpadów komunalnych,
- zwał "R" - część południowa - hałda powęglowa,
- hałda pocynkowa przy ul. 1 Maja,
- pola szlamowe Huty „Pokój” S.A.,
- zwałowisko nr 1 i 5 - hałdy powęglowe,
- zwałowisko nr 2 - hałda powęglowa,

- zwałowisko "Borowa" - hałda powęglowa,
- zwałowisko przy Zakładzie Głównym "Szyb Grunwald" - hałda powęglowa,
- składowisko popiołów Elektrowni "Halemba" pole nr 3,
- składowisko popiołów Elektrowni "Halemba" pole nr 2,
- teren po byłej KWK "Wawel",
- hałda pocynkowa przy ul. Starej,
- zwał "Klara" - hałda powęglowa,
- hałda pocynkowa przy ul. Nowary - część północna - hałda pocynkowa,
- zwał "Mikołaj" - hałda powęglowa,
- hałda pocynkowa przy ul. Nowary - część południowa - hałda pocynkowa,
- zwał "Nowa Klara" - hałda powęglowa,
- zniwelowane wyrobisko Cegielni Bielszowice,
- zwał "R" - część północna - hałda powęglowa,
- teren po byłej koksowni "Orzegów",
- hałda pocynkowa i pogórnicza w rejonie ul. Ceramicznej w Świętochłowicach,
- wyrobisko po odkrywce złoża surowców ilastych "Bielszowice II",
- składowisko żużli i popiołów energetycznych pole nr 4,
- zwałowisko nr 4 - hałda powęglowa,
- zwałowisko "Czesław" - hałda powęglowa.

Ponowne zagospodarowanie zdegradowanych terenów przemysłowych stwarza możliwość ich wykorzystania w różnych celach. Jednakże wszelkie działania winny być poprzedzone działaniami rekultywacyjnymi, których głównym zadaniem jest podniesienie zdolności terenu do przyjęcia nowych funkcji.

Tereny rolne i leśne objęte osiadaniami górniczymi rekultywowane są w mieście w oparciu o przepisy ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (tekst jednolity Dz. U. z 2004 r. Nr 121, poz. 1266 z późn. zm.).

Ważnymi działaniami podejmowanymi w mieście w zakresie poprawy stanu środowiska są również działania polegające na rewitalizacji (wielofunkcyjnym wykorzystaniu) obszarów zdegradowanych. Rewitalizacja tych terenów przyczynia się do nadania m.in. nowych funkcji gospodarczych, edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych, społecznych oraz kulturalnych obiektom i terenom zdegradowanym.

W ubiegłych latach w mieście prowadzono szereg prac rekultywacyjnych. Zwałowiska odpadów pogórnicznych rekultywowane były głównie poprzez ich zatrawienie, zazielenienie lub zadrzewienie. Ponadto w latach 2006-2009 kopalnia „Pokój” kontynuowała rekultywację techniczną i biologiczną terenu przy szybach „Anna” i „Maria” na powierzchni 7,0 ha.

Prace rekultywacyjne na terenach leśnych w dolinie Kłodnicy prowadziła Kompania Węglowa S.A. Oddział KWK „Bielszowice”.

Ponadto Urząd Miasta wydatkował środki na rekultywację i zagospodarowanie terenu hałdy pocynkowej w rejonie ul. Niedurnego.

8.4. Budżet i inwestycje miasta

8.4.1. Dochody budżetu miasta

W dużym stopniu rozwój gospodarczy miasta ukazuje jego budżet - dochody własne, w tym wpływy podatkowe. Według planu na 2013 r. dochody własne, w tym wpływy z podatków mają stanowić 70% wszystkich dochodów. Planowany wzrost dochodów własnych w 2013 r. ma wynieść 390 837 tys. zł i ma być wyższy o ponad 90 000 tys. zł od dochodów własnych Miasta uzyskanych w 2010 r.

W porównaniu do roku 2010, w roku 2013 planowane są większe wpływy, o prawie 11 000 tys. zł, do budżetu pochodzące z subwencji ogólnych z budżetu państwa. Jednocześnie przewidywane jest zmniejszenie wpływów, o prawie 4 500 tys. zł, do budżetu Miasta pochodzących z dotacji celowych budżetu Państwa.

Tabela 131. Struktura dochodów w budżecie Miasta

Wyszczególnienie	w tys. zł			
	2010	2011	2012	2013 Plan
Dochody ogółem	479 092	507 774	544 429	560 622
Dochody własne	299 071	311 830	350 404	390 837
Podatki i opłaty w tym między innymi:	97 182	102 111	99 914	126 658
Podatek od nieruchomości	72 786	76 074	76 547	81 380
Podatek od środków transportowych	1 573	1 737	2 073	2 203
Podatek od czynności cywilnoprawnych	3 160	4 180	4 195	3 660
Opłata skarbową	1 500	1 500	1 039	1 100
Wpływy z opłaty eksploatacyjnej od przedsiębiorstw górniczych węgla kamiennego	6 401	5 968	5 172	7 000
Wpływy ze sprzedaży mienia komunalnego	23 120	23 665	63 687	25 647
Udziału w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa	111 290	128 631	131 351	144 681
Dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych	108 335	123 163	126 880	139 379
Dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych	2 955	5 468	4 471	5 302
Dochody z dzierżawy	12 255	16 155	20 241	35 505
Wpływy z usług	10 301	10 581	10 446	12 107
Dotacje celowe z budżetu państwa	53 191	54 194	54 957	48 786
Zlecone	39 038	40 339	40 353	38 745
Porozumienia	257	228	164	3
Własne	13 896	13 627	14 440	10 038
Pozostałe dotacje	23 619	33 437	25 510	6 985
Subwencje ogólne z budżetu państwa	103 211	108 313	113 558	114 014

Źródło: Dane Urzędu Miasta Ruda Śląska

W 2012 r. dochody ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca w Rudzie Śląskiej, w porównaniu do 2008 r., wzrosły o 638,90 zł (z poziomu 3177,06 do poziomu 3815,96 zł na osobę) i były niższe od średniej krajowej o 1049,12 zł, natomiast od średniej dla województwa śląskiego o 239,97 zł.

Wśród miast na prawach powiatów niższe dochody ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca odnotowano jedynie w Świętochłowicach (3088,43 zł na osobę). Nieznacznie wyższym dochodem ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca odznaczało się Miasto Elbląg (3887,62 na osobę). Najwyższą wartością wskaźnika charakteryzowało się Miasto Płock - 6292,20 zł na osobę.

W 2012 r. dochody własne w przeliczeniu na osobę w Rudzie Śląskiej wzrosły o 239,97 zł (do poziomu 2452,72 zł) i były niższe od średniej krajowej o 518,71 zł, natomiast wyższe od średniej dla województwa śląskiego o 293,85 zł.

Tabela 132. Dochody ogółem i dochody własne w przeliczeniu na 1 mieszkańca Miasta Ruda Śląska i w jednostkach porównywanych

	ogółem		własne	
	2008	2012	2008	2012
Polska	3890,30	4865,08	2704,15	2971,43
woj. mazowieckie	5499,83	6509,03	4502,93	4589,74
Płock	4635,51	6292,20	3195,02	3771,06
woj. śląskie	3352,74	4055,93	2233,35	2403,77
Gliwice	3695,72	4671,83	2595,70	2920,76
Chorzów	3263,63	3926,99	1799,86	1983,84
Ruda Śląska	3177,06	3815,96	2158,87	2452,72
Świętochłowice	2472,63	3088,43	1347,92	1529,69
dolnośląskie	3947,60	5344,20	2947,18	3626,90
Jelenia Góra	3405,81	4484,84	2078,87	2305,68
woj. kujawsko-pomorskie	3465,48	4199,93	2096,14	2322,48
Włocławek	3578,49	4800,68	1977,65	2839,53
warmińsko-mazurskie	3419,42	4389,10	2026,10	2180,44
Elbląg	3199,29	3887,62	1797,00	1707,87

Źródło: Bank Danych Lokalnych

8.4.2. Wydatki budżetu miasta

Planowane w 2013 r. wydatki w mieście mają wynieść 554 681 tys. zł. W stosunku do roku 2010 zakładany jest wzrost wydatków o ponad 71 000 tys. zł. Największą część, prawie 91%, tj. 503 544 zł, mają stanowić wydatki bieżące.

W 2013 r. planowane jest znaczne zmniejszenie, w stosunku do roku 2008, wydatków majątkowych (o ponad 38 000 tys. zł).

Mimo zwiększających się wydatków w budżecie miasta od 2011 r. powstaje nadwyżka, która w 2011 wyniosła prawie 19,5 mln, a w 2012 r. wyniosła ponad 26,0 mln zł. W 2013 r. planowane jest uzyskanie nadwyżki budżetowej w wysokości prawie 6 mln zł.

Tabela 133. Struktura wydatków w mieście Ruda Śląska

Wyszczególnienie	w tys. zł			
	2010	2011	2012	2013 Plan
Wydatki ogółem	482 927	488 280	517 657	554 681
w tym:				
WYDATKI BIEŻĄCE:	393 411	431 974	463 629	503 544
Dotacje	31 666	49 032	44 508	49 391
Świadczenia na rzecz osób fizycznych	47 128	47 003	49 428	42 276
Wydatki bieżące jednostek budżetowych, w tym	305 401	327 340	360 980	403 971

Wyszczególnienie	w tys. zł			
	2010	2011	2012	2013 Plan
Wynagrodzenia i składki od nich naliczane	210 505	214 904	224 314	220 869
Gwarancje i poręczenia	592	574	0	14 163
Zakup materiałów	4 393	5 096	5 485	4 866
Zakup usług	34 101	38 862	46 721	47 608
Zakup usług remontowych	4 050	4 516	7 981	21 031
Zakup energii elektrycznej	15 062	18 555	20 075	27 515
Obsługa długu	9 216	8 599	8 713	7 906
WYDATKI MAJĄTKOWE:	89 516	56 306	54 028	51 137
Inwestycje	82 197	53 201	48 257	49 451
w tym na budynki	82 175	50 939	46 820	47 390

Źródło: Dane Urząd Miasta Ruda Śląska

Wzrost wydatków bieżących jest związany ze zmianą sposobu zarządzania zasobem mieszkaniowym gminy, a także wdrożeniem przepisów Ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

8.4.3. Inwestycje miejskie

Koszt inwestycji w 2012 r. wyniósł ponad 48 257 034,06 zł. Największą część, 35 448 504,47 zł (73,46%), stanowiły inwestycje w zakresie transportu i łączności.

Drugim obszarem w ramach, którego miasto poniosło największe koszty inwestycyjne była oświata i wychowanie - 8 375 480,10 zł co stanowiło, 17,36% wszystkich kosztów, z czego blisko 4,5 mln zł wynosiły wydatki inwestycyjne na szkoły podstawowe oraz na szkoły podstawowe specjalne i ich remonty.

Tabela 134. Wykaz inwestycji w Mieście w 2012 r.

Wyszczególnienie	Kwota wydatków inwestycyjnych
Transport i łączność	35 448 504,47 zł
Gospodarka mieszkaniowa	806 354,41 zł
Informatyka	11 633,38 zł
Administracja publiczna	1 265 018,44 zł
Oświata i wychowanie	8 375 480,10 zł
Pomoc społeczna	217 823,93 zł
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	57 000,00 zł
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	1 201 760,65 zł
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	488 744,63 zł
Kultura fizyczna	384 714,05 zł
Łącznie	48 257 034,06 zł

Źródło: Dane Urząd Miasta Ruda Śląska

Ruda Śląska jest dużym ośrodkiem przemysłowym, położonym w centrum Aglomeracji Górnośląskiej. Miasto składa się z 11 dzielnic, zaś jego powierzchnia wynosi 77,73 km². Od ponad dwustu lat miasto rozwijało się na bazie górnictwa węgla kamiennego i hutnictwa, co ukształtowało w znacznej mierze obecny, przemysłowy charakter miasta.

Położenie w centrum Aglomeracji Górnośląskiej to przede wszystkim dobra lokalizacja względem drogowych ciągów komunikacyjnych (autostrada A4, Droga Trasa Średnicowa, autostrada A1), linii kolejowych, a także lotnisk (w odległości do 200 km znajdują się 4 lotniska krajowe o znaczeniu międzynarodowym).

Miasto charakteryzuje się urozmaiconą rzeźbą terenu, a różnica w wysokości, pomiędzy najniższą oraz najwyższą położonymi punktami wynosi prawie 100 m.

Liczba ludności zameldowanej w Mieście Ruda Śląska na koniec roku 2012 wynosiła 138 526. Pod względem liczby mieszkańców Miasto znajduje się na 6 miejscu w aglomeracji górnośląskiej. Trendy demograficzne zauważalne w kraju dotyczą również Rudy Śląskiej. Analiza danych wg poszczególnych grup wiekowych (przedziały pięcioletnie) ukazuje wyraźne wyże i niższe demograficzne zarówno w Rudzie Śląskiej, w kraju oraz miastach porównywanych, jednakże Ruda Śląska odznacza się nieznacznie „młodszym społeczeństwem” niż porównywane miasta na prawach powiatu. W Mieście systematycznie zmniejsza się liczba ludności. Związane jest to zarówno ze zjawiskiem starzenia się społeczeństwa (ujemny przyrost naturalny) jak i migracją ludności do innych jednostek terytorialnych (ujemne saldo migracji). W Rudzie Śląskiej spada liczba zawieranych małżeństw, jednak jest to tendencja charakterystyczna w skali kraju. Przyczyną ww. trendu zapewne są zmiany kulturowe oraz społeczne.

Najliczniejszą grupę wśród mieszkańców Rudy Śląskiej w 2011 r., stanowili mieszkańcy z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz wykształceniem średnim. Mieszkańcy z wykształceniem wyższym w 2011 r. stanowili zaledwie 12,64%. Była to jedna z najniższych wartości procentowych wśród miast na prawach powiatów grodzkich w województwie śląskim.

Na terenie Miasta funkcjonuje 78 podmiotów świadczących usługi zdrowotne. Z usług medycznych świadczonych na terenie Rudy Śląskiej korzystają głównie jej mieszkańcy oraz mieszkańcy jednostek sąsiednich (Zabrze, Bytom, Świętochłowice).

Wśród jednostek porównywanych Ruda Śląska charakteryzuje się jedną z najniższych stóp bezrobocia (9,9% - stan na koniec maja 2013). Najliczniejszą grupę bezrobotnych w Rudzie Śląskiej stanowią osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym.

Miasto posiada dobre zaplecze edukacyjne, na które składają się szkoły podstawowe, gimnazjalne oraz ponadgimnazjalne. Systematycznie w szkołach rośnie liczba etatów nauczycieli o najwyższym stopniu awansu - nauczycieli dyplomowanych.

Mieszkańcy miasta mają możliwość skorzystania z bogatej oferty kulturalnej oraz rekreacyjnej oferowanej przez jednostki funkcjonujące w Mieście. Ze względu na położenie Rudy Śląskiej w „sercu aglomeracji górnośląskiej” nie bez znaczenia

pozostaje łatwy dostęp do obiektów z zakresu kultury i rekreacji proponowanej przez sąsiednie miasta.

Ze względu na eksploatację przez lata węgla kamiennego oraz hutnictwo, Ruda Śląska to organizm miejski o charakterze antropogenicznym. Głównym źródłem antropopresji jest przemysł górniczy zlokalizowany w obszarze wciąż czynnych kopalń:

- KWK „Pokój”,
- KWK „Bielszowice”,
- KWK „Wujek” Ruch „Śląsk”,
- KWK „Halemba”

oraz przemysł hutniczy - grupa kapitałowa Huta „Pokój” S. A.

W wyniku czynności działalności kopalń na terenie miasta mają miejsce liczne szkody górnicze. Według danych Kompanii Węglowej S.A. w latach 2003-2012 na naprawę szkód górniczych zostało przeznaczonych 446 mln zł, z czego ponad 67 mln w roku 2012. W okresie 2003-2012 dokonano naprawy w ponad 7 tysiącach obiektów. W chwili obecnej na mocy trójstronnego porozumienia (Urząd Miasta - Okręgowy Urząd Górniczy - Kompania Węgla S.A.) funkcjonuje Zespół porozumiewawczy ds. oceny eksploatacji szkód górniczych. Głównym celem działania Zespołu jest łagodzenie konfliktów powstałych w wyniku szkód górniczych.

Największą powierzchnię w Rudzie Śląskiej - 28,14% stanowią tereny lasów i zadrzewień (2 186,16 ha), natomiast łączna liczba terenów zielonych (w szczególności parki, zieleńce i tereny zieleni osiedlowej) w roku 2011 wynosiła 491,8 ha. W mieście dziko występuje ponad 100 gatunków fauny i flory objętych ochroną prawną na podstawie Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

Stan środowiska w Mieście ulega stałej poprawie. W 2012 r. stosunku do lat poprzednich znacznie spadła liczba zanieczyszczeń gazowych emitowanych do atmosfery liczona w tonach na rok. Dla potrzeb ochrony Miasta przed hałasem została opracowana mapa akustyczna, która stanowi narzędzie wspomagające działania w zakresie zarządzania środowiskiem i planowania przestrzennego. Ważnymi działaniami podejmowanymi w mieście w zakresie poprawy stanu środowiska są również działania polegające na rewitalizacji (wielofunkcyjnym wykorzystaniu) obszarów zdegradowanych. Przyczynia się ona do nadania m.in. nowych funkcji gospodarczych, edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych, społecznych oraz kulturalnych obiektom i terenom zdegradowanym.

W Rudzie Śląskiej zlokalizowane są 2 144 zabytki, nad którymi opiekę sprawuje Miejski Konserwator Zabytków. Jednocześnie, jako elementy potencjału kulturowego funkcjonują dwa muzea, w tym jedno będące muzeum prywatnym.

Miasto stara się tworzyć, jak najlepszy klimat inwestycyjny. W celu pozyskania potencjalnych oraz wsparcia obecnych już inwestorów prowadzone są działania promocyjno-informacyjno-wspierające (przykładem jest wzór oferty inwestycyjnej, który zawiera informacje o nieruchomościach przeznaczonych na zbycie, cyklicznie pojawiające się reklamy wybranych nieruchomości m.in. w lokalnym tygodniku społeczno-kulturalnym „Wiadomości Rudzkie”, na portalach internetowych). W Mieście działają instytucje otoczenia biznesu wspierające początkujących przedsiębiorców, są to: Śląski Park Przemysłowo Technologiczny sp. z o.o. Rudzka Agencja Rozwoju "Inwestor" Sp. z o.o. W mieście działa również Rada Gospodarcza przy Prezydencie Miasta Ruda Śląska.

Głównym składnikiem dochodów w budżecie Miasta są dochody własne. Od 2011 r. w budżecie miasta generowana jest nadwyżka, która w roku 2012 wyniosła ponad 26,0 mln zł. W mieście realizowany jest szereg inwestycji, których wartość w 2012 r. wyniosła 48 257 034,06 zł, a ich główny trzon stanowiły inwestycje w zakresie transportu i łączności oraz wydatki inwestycyjne w budynkach użyteczności publicznej w zakresie oświaty i wychowania.

Ruda Śląska, pomimo dużych zmian w ostatnich latach, postrzegana jest nadal jako miasto typowo górnicze. Cztery kopalnie węgla kamiennego oraz huta to elementy budujące obraz miasta. Jednakże od kilkunastu lat trwa proces aktywnego wspierania przez samorząd lokalny małych i średnich przedsiębiorstw. Dzięki rozwojowi nowych dziedzin produkcji i usług, powstają alternatywne źródła zatrudnienia dla mieszkańców. Dziedziny te stają się przyczynkiem rozwoju miasta, a tym samym całego regionu śląskiego.

Spis rysunków

Rysunek 1. Położenie Rudy Śląskiej na tle regionu.....	7
Rysunek 2. Położenie Rudy Śląskiej na tle podregionu katowickiego.	9
Rysunek 3. Układ drogowy miasta Ruda Śląska i okolic.....	15
Rysunek 4. Gminy należące do KZK GOP	142

Spis tabel

Tabela 1. Migracje ludności na pobyt stały (zameldowania i wymeldowania) w podregionie katowickim w latach 2008-2012	10
Tabela 2. Ludność i struktura ludności miasta Ruda Śląska w latach 2008-2012.....	10
Tabela 3. Produkt krajowy brutto ogółem w wybranych jednostkach	11
Tabela 4. Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca w wybranych jednostkach.....	12
Tabela 5. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w wybranych jednostkach w porównaniu do średniej w podregionie, województwie i kraju, w latach 2007-2011	12
Tabela 6. Stopa bezrobocia w wybranych jednostkach w porównaniu do średniej w podregionie, województwie i kraju, w latach 2007-2012.....	13
Tabela 7. Zameldowanie na pobyt stały w Rudzie Śląskiej w podziale na płeć i wiek, w latach 2010-2012.....	19
Tabela 8. Struktura wieku według grup ekonomicznych w 2012 r.	20
Tabela 9. Struktura wieku i płci w % w roku 2012.....	21
Tabela 10. Udział kobiet w poszczególnych grupach wiekowych	22
Tabela 11. Ludność Rudy Śląskiej w wieku 0-21 lat według płci i wieku w 2012 r.	23
Tabela 12. Liczba urodzeń, zgonów oraz przyrost naturalny w Rudzie Śląskiej, w latach 2010-2012	24
Tabela 13. Liczba mieszkańców Rudy Śląskiej, którzy wstąpili w związek małżeński, w latach 2010-2012.....	25
Tabela 14. Liczba małżeństw zawartych w Rudzie Śląskiej, w latach 2010-2012.....	25
Tabela 15. Urodzenia żywe i zgony w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w Rudzie Śląskiej i jednostkach porównywanych, w latach 2002-2012.....	26
Tabela 16. Migracje na pobyt stały	27
Tabela 17. Poziom wykształcenia mieszkańców miasta Ruda Śląska oraz miastach na prawach powiatów w województwie śląskim	29
Tabela 18. Wyniki sprawdzianu szóstoklasistów w szkołach podstawowych w roku szkolnym 2012/2013 w Rudzie Śląskiej max liczba do zdobycia 40 pkt.....	31
Tabela 19. Wyniki egzaminu gimnazjalnego w rozbiu na gimnazja oraz przedmioty w skali punktowej oraz procentowej w roku szkolnym 2012/2013 w Rudzie Śląskiej.....	32
Tabela 20. Zdawalność egzaminu maturalnego w poszczególnych powiatach województwa śląskiego w sesji majowej w 2013 r.	34
Tabela 21. Dane dotyczące czytelnictwa w Rudzie Śląskiej oraz jednostkach porównywanych w 2012 r.	36
Tabela 22. Frekwencja wyborcza [%]	37
Tabela 23. Liczba organizacji pozarządowych na 10 000 mieszkańców w mieście i jednostkach porównywanych.....	37
Tabela 24. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. mieszkańców oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym w Rudzie Śląskiej i jednostkach porównywanych w 2012 r.	38
Tabela 25. Świadczeniobiorcy wg powiatów woj. śląskiego korzystający z usług medycznych w obszarze Rudy Śląskiej w roku 2012.	39
Tabela 26. Pomoc udzielona w ramach ostrego dyżuru w Szpitalu Miejskim w Rudzie Śląskiej sp. z o.o.	40
Tabela 27. Miejsce udzielenia świadczenia medycznego mieszkańcom Rudy Śląskiej wg powiatów w 2012 r.	40
Tabela 28. Najczęściej diagnozowane choroby zakaźne, w tym choroby zakaźne wieku dziecięcego zdiagnozowane w Rudzie Śląskiej w latach 2010-2012.....	41

Tabela 29. Zgony niemowląt na 1000 urodzeń żywych w latach 2008-2012 w Rudzie Śląskiej i jednostkach porównywanych w latach 2008-2012	42
Tabela 30. Przychody i koszty SPZOZ Szpital Miejski w Rudzie Śląskiej w Likwidacji od 1 stycznia do 31 marca 2010 r.....	42
Tabela 31. Przychody i koszty Szpitala Miejskiego w Rudzie Śląskiej sp. z o.o. w latach 2010- 2012	42
Tabela 32. Liczba pacjentów i personelu medycznego Szpitala Miejskiego w Rudzie Śląskiej sp. z o.o. w latach 2010-2012.....	43
Tabela 33. Oddziały szpitalne ze wskazaniem liczby łóżek oraz lekarzy i pielęgniarek w latach 2010-2012	43
Tabela 34. Formy prawne podmiotów świadczące usługi medyczne w Rudzie Śląskiej.....	45
Tabela 35. Liczba żłobków publicznych i dzieci nieprzyjętych do żłobków publicznych w Rudzie Śląskiej w latach 2010-2012	49
Tabela 36. Programy dotyczące promocji i profilaktyki w zakresie zdrowia inicjowane przez Urząd Miasta Ruda Śląska w 2012 r.....	50
Tabela 37. Przeciętna liczba izb w mieszkaniu / domu oraz przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania/domu w Rudzie Śląskiej oraz jednostkach porównywanych wg Narodowego Spisu Powszechnego przeprowadzonego w 2011 r.....	63
Tabela 38. Wyposażenie mieszkań w instalacje w latach 2010-2011 w Rudzie Śląskiej i jednostkach porównywanych	64
Tabela 39. Liczba mieszkań oddanych na 1000 ludności oraz na 1000 małżeństw wraz z dynamiką wzrostu wskaźników w Rudzie Śląskiej i jednostkach porównywanych w latach 2008-2012.....	65
Tabela 40. Liczba mieszkań oddanych do użytku w Rudzie Śląskiej wg typu własności w latach 2008-2012.....	65
Tabela 41. Powierzchnia użytkowa w m2 mieszkań oddanych do użytku w Rudzie Śląskiej wg typu własności w latach 2008-2012.....	66
Tabela 42. Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności w Rudzie Śląskiej na tle jednostek porównywanych w 2012 r.	67
Tabela 43. Wspólnoty mieszkaniowe na terenie Rudy Śląskiej, w których Miasto posiada udziały	68
Tabela 44. Struktura wiekowa zasobów spółdzielni mieszkaniowych w Rudzie Śląskiej.....	68
Tabela 45. Zapotrzebowanie na mieszkania komunalne, w tym socjalne.....	69
Tabela 46. Ruch w obrębie zasobów komunalnych.....	69
Tabela 47. Mieszkania TBS w mieście.....	69
Tabela 48. Stopa bezrobocia rejestrowanego (do aktywnych zawodowo) - stan w końcu maja ...	70
Tabela 49. Stopa bezrobocia rejestrowanego (do aktywnych zawodowo) w latach 2008-2012 (stany na koniec roku).....	71
Tabela 50. Bezrobotni wg czasu pozostawania bez pracy w podziale na bezrobotnych w wieku 18-24 pozostających bez pracy przez okres dłuższy niż 6 miesięcy oraz bezrobotnych w wieku 55-64 pozostający bez pracy przez okres dłuższy niż 1 rok.	72
Tabela 51. Bezrobotni w Rudzie Śląskiej w latach 2010-2012 wg poziomu wykształcenia	72
Tabela 52. Bezrobotni w Rudzie Śląskiej w latach 2010-2012 wg wieku	73
Tabela 53. Bezrobotni w Rudzie Śląskiej z podziałem na bezrobotnych bez prawa do zasiłku oraz osoby niepełnosprawne	73
Tabela 54. Liczba ofert pracy w Powiatowym Urzędzie Pracy	73
Tabela 55. Formy wsparcia oferowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Rudzie Śląskiej w latach 2010-2012.....	74
Tabela 56. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto.....	75
Tabela 57. Liczba i udział % podatników w określonych przedziałach dochodu wraz zsumowaną podstawą do opodatkowania i zsumowanym podatkiem należnym w latach 2010-2012.....	76
Tabela 58. Powody udzielania pomocy przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rudzie Śląskiej w latach 2010-2012	77
Tabela 59. Liczba żłobków, liczba dzieci i liczba dostępnych miejsc.....	78
Tabela 60. Liczba miejsc i opłaty w przedszkolach niepublicznych.....	80
Tabela 61. Szkoły podstawowe w Rudzie Śląskiej z podziałem na uczniów, absolwentów oraz pomieszczenia do nauczania, a także komputery z dostępem do Internetu.....	80
Tabela 62. Szkoły podstawowe z oddziałami integracyjnymi.....	81

Tabela 63. Nauczyciele wg stopni awansu w szkołach podstawowych w etatach w poszczególnych latach szkolnych	82
Tabela 64. Gimnazja dla dzieci i młodzieży w Rudzie Śląskiej z podziałem na uczniów, absolwentów oraz pomieszczenia do nauczania, a także komputery z dostępem do Internetu ...	83
Tabela 65. Gimnazja z oddziałami integracyjnymi.....	84
Tabela 66. Nauczyciele wg stopni awansu w szkołach podstawowych w etatach w poszczególnych latach szkolnych w gimnazjach	84
Tabela 67. Zespoły Szkół Ogólnokształcących w Rudzie Śląskiej w 2012 r.	85
Tabela 68. Szkoły ponadgimnazjalne w Rudzie Śląskiej w 2012 r.	85
Tabela 69. Nauczyciele wg stopni awansu w szkołach ponadgimnazjalnych w etatach	87
Tabela 70. Szkoły kształcenia ustawicznego dorosłych w roku szkolnym 2012/2013	87
Tabela 71. Absolwenci wg profili w szkołach kształcenia ustawicznego dla dorosłych w latach 2010-2012.....	88
Tabela 72. Nauczyciele wg stopni awansu w szkołach ponadgimnazjalnych w etatach	88
Tabela 73. Szkolenia realizowane w ramach CKU	89
Tabela 74. Studenci studiów wyższych I i II stopnia stacjonarnych i niestacjonarnych z Rudy Śląskiej w wybranych uczelniach, w latach 2010-2012.....	91
Tabela 75. Stałe imprezy organizowane w ramach MDK w Rudzie Śląskiej	93
Tabela 76. Imprezy kulturalne zorganizowane i planowane w Rudzie Śląskiej w 2013 r.	93
Tabela 77. Obiekty MOSIR w Rudzie Śląskiej	96
Tabela 78. Najczęściej występujące przestępstwa na terenie miasta w Rudzie Śląskiej w latach 2010-2012.....	98
Tabela 79. Organizacja KMP w Rudzie Śląskiej	100
Tabela 80. Liczba pożarów w rozbiciu na grupy obiektów w okresie 2008-2012.....	103
Tabela 81. Liczba pożarów w poszczególnych miesiącach w okresie 2010-2012 w Rudzie Śląskiej	103
Tabela 82. Tereny zieleni w 2011 r. w mieście Ruda Śląska i jednostkach porównywanych w ha	105
Tabela 83. Tereny zieleni w Rudzie Śląskiej w podziale na poszczególne dzielnice oraz ich typy	106
Tabela 84. Emisja zanieczyszczeń gazowych w t/r w Rudzie Śląskiej w latach 2008-2012	108
Tabela 85. Wykaz wybranych (najciekawszych) zabytków w Rudzie Śląskiej wraz ze wskazaniem ich typu	112
Tabela 86. Zakres działalności Muzeum w Rudzie Śląskiej.....	114
Tabela 87. Imprezy organizowane przez Muzeum im. Maksymiliana Chrobaka w Rudzie Śląskiej w latach 2010-2012	115
Tabela 88. Potencjał kadrowy Urzędu Miasta Ruda Śląska, stan koniec lat 2010-2012.....	117
Tabela 89. Struktura budynków Urzędu Miasta w Rudzie Śląskiej.....	117
Tabela 90. Wartość udziałów lub akcji posiadanych przez Gminę Ruda Śląska w spółkach prawa handlowego wg stanu na 31.12.2011 r. i 31.12.2012 r. zgodnie z Krajowym Rejestrem Sądowym.	119
Tabela 91. Programy realizowane przez Miasto Ruda Śląska	122
Tabela 92. Porozumienia realizowane przez Urząd Miasta w zakresie edukacji	126
Tabela 93. Miasta partnerskie Rudy Śląskiej wraz z zakresem zawartego porozumienia.....	128
Tabela 94. Struktura podmiotów gospodarki wg sekcji PKD 2007 w 2012 r w Rudzie Śląskiej.....	129
Tabela 95. Struktura nowozarejestrowanych podmiotów gospodarki wg sekcji PKD 2007 w 2012 r. w Rudzie Śląskiej	130
Tabela 96. Struktura własnościowa nowozarejestrowanych podmiotów funkcjonujących w Rudzie Śląskiej w 2012 r.	130
Tabela 97. Podmioty wpisane do rejestru REGON w roku 2008 i 2012 na 10 000 mieszkańców...	131
Tabela 98. Obiekty hotelowe w Rudzie Śląskiej	132
Tabela 99. Miejsca noclegowe w Rudzie Śląskiej	132
Tabela 100. Noclegi udzielone turystom polskim i zagranicznym	133
Tabela 101. Lokale posiadające koncesję na sprzedaż napojów alkoholowych w Rudzie Śląskiej	133
Tabela 102. Struktura własnościowa mieszkaniowego zasobu gminy zarządzanego przez MPGM sp. z o.o. w Rudzie Śląskiej	134
Tabela 103. Zasoby lokali mieszkalnych i niemieszkalnych we wspólnotach mieszkaniowych, w których Miasto posiada udziały nie będących w zarządzaniu MPGM Sp. z o.o.	136

Tabela 104. Liczba lokali mieszkalnych w budynkach wspólnot mieszkaniowych nieruchomości, w których Miasto posiada udziały.....	136
Tabela 105. Liczba budynków użytkowanych przez jednostki organizacyjne Urzędu Miasta	136
Tabela 106. Działyki stanowiące własność i współwłasność Miasta Ruda Śląska	137
Tabela 107. Zasób nieruchomości Gminy Ruda Śląska wg rodzajów gruntów	137
Tabela 108. Informacja w zakresie nabywania i zbywania nieruchomości na rzecz Gminy Ruda Śląska w 2012 r.	138
Tabela 109. Drogi i ich stan na 31.12.2012 r.	140
Tabela 110. Remonty bieżące dróg w okresie 2010-2012 w Rudzie Śląskiej	140
Tabela 111. Ścieżki/trasy rowerowe stan na 31.12.2012 r.	141
Tabela 112. Liczba samochodów osobowych zarejestrowanych w latach 2010-2012	141
Tabela 113. Linie tramwajowe i autobusowe, wraz z podaniem długości w Rudzie Śląskiej w okresie 2010-2012	143
Tabela 114. Wykaz cen biletów w KZK GOP, stan 01.03.2013 r.....	144
Tabela 115. Zużycie energii elektrycznej na niskim napięciu na 1 mieszkańca w kWh w okresie 2008-2011	146
Tabela 116. Zużycie gazu sieciowego m3 w przeliczeniu na 1 mieszkańca	147
Tabela 117. Gospodarstwa domowe ogrzewające mieszkania gazem.....	147
Tabela 118. Korzystający z sieci gazowej w %	148
Tabela 119. Odsetek mocy energii cieplnej w skierowanej do odbiorców w podziale na budynki mieszkalne oraz urzędy i instytucje.	149
Tabela 120. Długość czynnej sieci wodociągowej rozdzielczej w km	149
Tabela 121. Długość sieci rozdzielczej wodociągowej w kilometrach na 100 km2	150
Tabela 122. Ludność korzystająca z sieci wodociągowej w % ogółu ludności	150
Tabela 123. Woda dostarczona gospodarstwu domowemu na 1 mieszkańca w m3	151
Tabela 124. Długość czynnej sieci kanalizacyjnej rozdzielczej w km	151
Tabela 125. Długość sieci rozdzielczej kanalizacyjnej w kilometrach na 100 km2.....	152
Tabela 126. Ścieki odprowadzane ogółem w dam3.....	152
Tabela 127. Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w % ogółu ludności	153
Tabela 128. Rodzaje odpadów komunalnych w Rudzie Śląskiej w latach 2010-2012.....	153
Tabela 129. Powierzchnia gruntów wraz z ich przeznaczeniem	156
Tabela 130. Grunty w posiadaniu osób prawnych i osób fizycznych	157
Tabela 131. Struktura dochodów w budżecie Miasta	160
Tabela 132. Dochody ogółem i dochody własne w przeliczeniu na 1 mieszkańca Miasta Ruda Śląska i w jednostkach porównywalnych	161
Tabela 133. Struktura wydatków w mieście Ruda Śląska.....	161
Tabela 134. Wykaz inwestycji w Mieście w 2012 r.	162

Spis wykresów

Wykres 1. Struktura ludności według wieku - stan 2012 r.....	22
Wykres 2. Ludność Rudy Śląskiej wg roczników 0-21 w 2012 r.	24
Wykres 3. Odsetek ludzi z wykształceniem wyższym w Rudzie Śląskiej oraz miastach na prawach powiatów w województwie śląskim	29
Wykres 4. Wykształcenie mieszkańców Rudy Śląskiej w 2011 r. wg NSP	30
Wykres 5. Zdawalność egzaminu maturalnego w poszczególnych powiatach województwa śląskiego w sesji majowej w 2013 r.	35
Wykres 6. Liczba mieszkań oddanych do użytkowania wg poszczególnych typów własność w Rudzie Śląskiej w latach 2008-2012	66
Wykres 7. Powierzchnia użytkowa mieszkań oddanych do użytkowania wg poszczególnych typów własność w Rudzie Śląskiej w latach 2008-2012	67
Wykres 8. Stopa bezrobocia rejestrowanego (do aktywnych zawodowo) w latach 2008-2012 (stany na koniec roku)	71
Wykres 9. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w odniesieniu do średniej krajowej oraz średniej dla miast podobnych	76
Wykres 10. Emisja zanieczyszczeń gazowych w t/r w Rudzie Śląskiej w latach 2008-2012.....	108
Wykres 11. Zużycie energii elektrycznej w Rudzie Śląskiej w porównaniu do kraju oraz średniej dla miast podobnych w kWh w okresie 2010-2012.....	146

RUDA Śląska
2030
Strategia Rozwoju Miasta